

УВОД

Јужнобачки округ је највећи округ на територији АП Војводине и простире се на површини од 4015 км². Према процени за 2019. годину, у Јужнобачком округу живи 618829 становника и административно је подељен на 11 општина и Град Нови Сад са укупно 77 насељених места. Седиште округа је Град Нови Сад, други по величини у Србији.

Анализа здравственог стања становништва представља основу за објективну идентификацију здравствених проблема и приоритета, организовање и спровођење адекватне, ефективне и ефикасне здравствене заштите, избор и примену стратегија, мера и активности у здравственој заштити, праћење промена здравственог стања становништва током времена, очување и унапређење здравља становништва.

За анализу здравственог стања становништва Јужнобачког округа коришћени су подаци витално-демографске статистике, подаци о регистрованом морбидитету, раду и коришћењу здравствене службе и условима животне средине из следећих извора података:

- регистара виталних догађаја (рађање, умирање)
- медицинске документације (рутинске евиденције и извештаји здравствене службе)
- епидемиолошких истраживања
- извештаја о квалитету ваздуха, намирница, воде за пиће, воде за пиће јавних бунара, површинских и отпадних вода, квалитета животне средине и др.
- података о становништву Републичког завода за статистику.

ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

ЗАКЉУЧЦИ

ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА

- ❖ Становништво Јужнобачког округа према свим демографским критеријумима спада у демографски старо становништво. Висока стопа морталитета од 12,5‰ и ниска стопа наталитета (10,5‰) доводе до веома неповољног природног прираштаја (-2,0‰) и смањења броја становништва.
- ❖ Стопа смртности одојчади, један од најзначајнијих индикатора здравственог стања становништва има ниску вредност (3,6‰) и указује на добру здравствену заштиту мајке и детета.
- ❖ У 2019. години у Јужнобачком округу је регистрован један случај смрти жена услед компликација трудноће, порођаја и бабиња.
- ❖ Водећи узроци смртности становништва Јужнобачког округа су хроничне незаразне болести (кардиоваскуларне болести и малигне болести) које заједно чине две трећине укупног морталитета.

МОРБИДИТЕТ – БОЛЕВАЊЕ

- ❖ У службама за здравствену заштиту одраслог становништва Јужнобачког округа у 2019. години, уочава се доминација кардиоваскуларних болести које учествују са 18,7% у укупном морбидитету службе опште медицине и са 15,8 % у укупном морбидитету службе медицине рада. Водећа дијагноза регистрована у оквиру групе кардиоваскуларних болести у служби опште медицине је есенцијална артеријска хипертензија (12,1%). Значајно место имају и болести система за дисање регистрованих са 12,8% у служби опште медицине и 14,7% у служби медицине рада. У структури морбидитета редослед водећих група болести је исти у 2015. и 2019. години, док је у 2018. години редослед нешто другачији, односно група фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом је била на трећем месту.
- ❖ У ванболничком морбидитету деце предшколског и школског узраста доминирају акутне болести органа за дисање које су кратког тока, добре прогнозе, те су без већег социјално-медицинског значаја. У ванболничком морбидитету деце школског узраста, посебан значај имају повреде и тровања, пре свега због последица које могу да оставе код повређеног, али и због чињенице да су превентабилне, а чија се дијагноза друге специфичне и неспецифичне вишеструке повреде налази на шестом месту водећих дијагноза ове службе (3,4%). У структури морбидитета редослед водећих група болести је исти у 2018. и 2015. години, док су у 2019. години група фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом са петог доспеле на друго место.
- ❖ Посебан социјално медицински значај у служби за здравствену заштиту жена имају тумори (8,9%), који се налазе на четвртном месту водећих група болести у овој служби, као и у 2015. години (3,5%) и 2018. години (3,4%).

- ❖ У регистрованом болничком морбидитету најзаступљеније групе обољења су: тумори (18,4%), следе болести система крвотока (13,8%), трудноћа, рађање и бабиње (8,2%), болести система за варење (8,1%) и болести система за дисање (6,6%). У поређењу са 2015. годином, није се мењао редослед водећих узрока хоспитализације посматраних према групама.
- ❖ Најчешћи узрок хоспитализације, посматрано према дијагнозама болести (уколико се изузму хоспитализације због спонтаног порођаја код једноплодне трудноће) у 2019. години као и у 2018. години је била старачка катаракта, док у 2015. години није била међу водећим узроцима хоспитализације. На другом месту је хронична исхемијска болест срца, док је на трећем месту злоћудни тумор бронхија и плућа,
- ❖ Водећи узроци смрти хоспитализованих болесника у 2019. и 2018. години су исти као и у 2015. години. У 2019. години на првом месту су болести система крвотока (31,7%), док су на другом и трећем месту тумори са уделом од 19,0% и болести система за дисање са 18,5%.

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ

- ❖ На територији Јужнобачког округа здравствену заштиту становништву обезбеђује 28 здравствених установа: 11 домова здравља, 2 апотеке и 3 завода (Завод за здравствену заштиту радника, студената, ургентну медицину), 1 општа болница, 1 специјална болница, Војномедицински центар Нови Сад, Клинички центар Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине и институти у Сремској Каменици: Институт за онкологију Војводине, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за плућне болести Војводине, Клиника за стоматологију Војводине, Институт за јавно здравље Војводине, Завод за антирабичну заштиту Нови Сад, Завод за трансфузију крви Војводине.
- ❖ На територији Јужнобачког округа у 2019. години здравствену заштиту становништву је обезбеђивало укупно 9.243 радника на неодређено време. Укупан број запослених радника у односу на 2018. годину се повећао за 45 радника (0,5%), а у односу на 2015. годину се смањио за 635 радника (6,4%), од тога за 190 здравствених радника (2,5%). У Јужнобачком округу у 2019. години било је запослено 1.898 лекара, 164 стоматолога и 63 фармацеута.
- ❖ Кадровска обезбеђеност становништва здравственим радницима у ванболничкој здравственој заштити показује недостатак кадра у служби за здравствену заштиту одраслог становништва, радника и поливалентне патронаже, док се у службама за здравствену заштиту деце и жена недостатак кадра уочава у појединим општинама.
- ❖ Болнички постељни капацитети износе 2.921 постеља (без постеља дневних болница), док према Уредби о плану мреже здравствених установа, укупан број постеља износи 2.963 (без постеља Клинике за стоматологију и Војне болнице). Постељни фонд обезбеђује покривеност од 4,7 постеља на 1.000 становника Округа, при чему с обзиром да ове капацитете користе болесници са територије целе Војводине, стварна обезбеђеност постељама становништва Јужнобачког округа се не може прецизно исказати.
- ❖ У стационарима Округа лечено је 91.999 болесника уз просечно задржавање од 6,9 дана и заузетост постеља од 59,0%. У односу на укупан број лекара (914), 734 (80,3%) су лекари специјалисти. У посматраном петогодишњем периоду

број здравствених радника се повећао за 94 (са 3.515 на 3.609), при чему се број лекара повећао за 35, док се број здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом повећао за 59.

- ❖ На нивоу Јужнобачког округа, на 100 постеља просечно је обезбеђено 32 лекара и у односу на 2015. годину број се није битније мењао, док је број медицинских сестара/техничара повећан за 13 (са 90 медицинских сестара/техничара на 103). Обезбеђеност лекарама и медицинским сестрама у болничким установама је различита и произилази из разлика у врсти и броју одељења, односно услуга које пружају болнице. Прецизнија процена кадровске обезбеђености захтева детаљну анализу кадрова у складу са нормативима за болничку здравствену заштиту по областима медицине и параметрима рада.
- ❖ У ванболничкој здравственој заштити обухват превентивним прегледима трудница и деце у 6 години пред полазак у школу је одговарајући, док је остварење превентивних прегледа код одојачди, мале деце, ученика основних и средњих школа, студената, одраслог становништва и жена мање од потребног.

ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

- ❖ Изменама у законској регулативи у области заразних болести, посебно укидањем збирних пријава, вишеструко је смањен број пријављених заразних болести али је повећано учешће заразних болести са егзактном лабораторијском потврдом. Тиме је побољшан квалитет пријављивања али је дошао до изражаја различит степен коришћења и доступност лабораторијске дијагностике као и под-регистрација односно непријављивање лабораторијски потврђених случајева. Индикације за лабораторијско испитивање се и даље не постављају само према клиничким индикацијама а велики број оболелих са лабораторијском потврдом остаје непријављен.
- ❖ Успостављањем институције изабраног лекара (педијатра) онемогућено је правовремено откривање епидемија јер се оболели лече код више лекара, у више различитих здравствених установа због чега се један број епидемија уопште не региструје или се открије ретроградно када је касно за спровођење против-епидемијских мера. Осим епидемије у предшколској установи, остале епидемије су регистроване у оквиру породица и мањих колектива, у којима је лакше уочити агломерацију оболелих. Свака трећа епидемија је пријављена међу хоспитализованим болесницима.

ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ

Подаци који се односе на здравствену исправност узорака воде за пиће на територији Јужнобачког управног округа на основу микробиолошке и физичко-хемијске исправности током 2019. године упућују на следеће закључке:

- ❖ *пречишћена хлорисана вода за пиће* доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је здравствено исправна у 95% контролисаних узорака, односно *микробиолошки је исправна* у 98% узорака, а *физичко-хемијски* у 94% узорака;

- ❖ *непречишћена хлорисана вода за пиће* из локалних водовода, доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је здравствено исправна у 6% контролисаних узорака, односно *микробиолошки је исправна* у 78% узорака, а *физичко-хемијски* у 9% узорака;
- ❖ *непречишћена вода за пиће* из комуналних водовода, са изворишта, водозавхвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује, доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је здравствено исправна у 10% контролисаних узорака, односно *микробиолошки је исправна* у 81% узорака, а *физичко-хемијски* у 13% узорака;
- ❖ *вода за пиће са јавних бунара, извора и каптажа* (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи), доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је здравствено исправна у 24% контролисаних узорака, односно *микробиолошки је исправна* у 70% узорака, а *физичко-хемијски* у 41% узорака;
- ❖ *вода за пиће са "еко-чесми"*, доступна крајњем кориснику, у односу на националне нормативе је здравствено исправна у 81% контролисаних узорака, односно *микробиолошки је исправна* у 93% узорака, а *физичко-хемијски* у 81% узорака;
- ❖ Укупно у Јужнобачком округу током 2019. године доступно крајњем потрошачу, у односу на националне нормативе, здравствено је исправно 78% контролисаних узорака, односно микробиолошки је исправно 94% узорака воде за пиће, а физичко–хемијски је исправно 78% узорака воде за пиће;
- ❖ На основу анализе петогодишњих података за период 2015-2019. године, линеарни тренд показује пад процента микробиолошке исправности: узорака непречишћене хлорисане воде за пиће, као и пад процента физичко-хемијске исправности узорака пречишћене хлорисане воде за пиће и узорака воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа.

КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА

- ❖ У овај извештај укључени су само резултати лабораторијских анализа Института за јавно здравље Војводине. Резултати других лабораторија овлашћених од стране Министарства здравља да спроводе контролу здравствене исправности горе наведених група намирница на територији Јужнобачког управног округа нису укључени у овај извештај, као ни резултати контроле безбедности оних намирница чији надзор обавља Министарство пољопривреде и заштите животне средине Републике Србије преко овлашћених лабораторија. Наведени подаци показују да се у овом извештају обрађени подаци не могу сматрати репрезентативним за процену ризика од изложености становништва Јужнобачког округа поједним биолошким и хемијским чиниоцима који се могу наћи у храни.
- ❖ Лабораторијска контрола микробиолошких и хемијских параметара здравствене исправности намирница обављена од стране Института за јавно здравље Војводине пореклом из домаћег промета, односно узорака намирница који су контролисани приликом увоза показује да су се добијене вредности контролисаних параметара у највећем броју узорака били усклађени са важећом законском основом Републике Србије.

ПРЕПОРУКЕ

ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА

- Низак наталитет, ниска стопа укупног фертилитета и бруто стопе репродукције у Јужнобачком округу захтевају јасно дефинисање и спровођење пронаталитетних мера и активности у циљу повећања рађања

МОРБИДИТЕТ – БОЛЕВАЊЕ

- У водеће узроке оболевања и умирања становништва Јужнобачког округа спадају масовне незаразне болести (МНБ). У основи ових болести су ризична понашања и штетне навике (неправилна исхрана, физичка неактивност, пушење, гојазност, хипертензија и др.) који се могу ставити под контролу интензивирањем промотивно-превентивних мера и активности и јасним делегирањем задатака за спровођење стратегија са нагласком на мултисекторску сарадњу.
- Како би се одржао и даље унапређивао квалитет здравствене заштите потребно је кадровски ојачати службе у окрузима у којима је број запослених мањи од норматива прописаног законом. Такође, неопходно је радити на ојачању свих ресурса, почевши од едукације кадрова, обезбеђивања нове и замене дотрајале опреме, па до увођења нових здравствених технологија. Такође, неопходно је ојачати и подстицати партнерство унутар свих нивоа здравствене заштите, као и са локалном заједницом.
- Службу за поливалентну патронажу као посебно значајну у превентивном раду са свим вулнерабилним категоријама потребно је кадровски ојачати.
- Неопходно је повећати одазив становништва на систематске прегледе као значајне мере у откривању болести и поремећаја у здрављу свих категорија становништва интензивирањем превентивног рада изабраног лекара, едукацијом едукатора (породице, васпитаче предшколских установа, наставнике и др) и јачањем интерсекторских и мултидисциплинарних активности.
- И поред генерално добре кадровске обезбеђености примарном здравственом заштитом становништва Јужнобачког округа, како би се одржао и унапређивао квалитет здравствене заштите неопходно је радити на ојачању свих ресурса, почевши од подржавања едукације кадрова, набавке нове и замене дотрајале опреме па до увођења нових здравствених технологија. Такође, неопходно је ојачати и подстицати партнерство унутар свих нивоа здравствене заштите као и са локалном заједницом.

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ

- Укупни болнички постелни капацитети у стационарним установама Јужнобачког округа се највећим делом могу сматрати задовољавајућим и таква обезбеђеност ствара предуслове за квалитетну здравствену заштиту. Међутим неопходно је обезбеђивање постелних капацитета који су намењени палијативном збрињавању пацијаната, кроз опредељивање у оквиру постојећег постелног фонда или оснивањем нових здравствених установа специјализованих за палијативно збрињавање у складу са Законом о здравственој заштити ("Сл. гласник РС", бр. 25/2019).

- Функционална повезаност и међусобна сарадња између болничких установа као и сарадња са другим установама система здравствене заштите а пре свега примарне здравствене заштите је такође неопходна за ефикасно функционисање система здравствене заштите и унапређење квалитета рада.
- У складу са савременим трендовима болничке здравствене заштите, неопходне су промене у структури и прерасподела постојећих постелних капацитета у установама и на одељењима које немају оптималну заузетост постеља. Ове промене морају бити усклађене са одговарајућом организационом и кадровском структуром, као и опремљеношћу установа, а у циљу даљег унапређења квалитета здравствене заштите и повећања ефикасности.

ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

- За сагледавање реалне епидемиолошке ситуације, неопходно је спровођење лабораторијског испитивања према епидемиолошким критеријумима и благовремено и свеобухватно пријављивање етиолошки потврђених дијагноза заразних болести. Ради унапређења надзора над заразним болестима неопходно је да лекари спроводе:
  - Пријављивање свих заразних болести у складу са Законом, без обзира да ли је пацијент откривен током хоспитализације или амбулантног лечења.
  - Даље унапређење јавног електронског сервиса за пријављивање заразних болести чиме би се омогућио свакодневни, континуирани и увид/праћење заразних болести
  - Обавезно узимање епидемиолошке анкете у случају сумње или лабораторијске потврде заразне болести (тражити податке о слично оболелим особама у породици или колективу) и по потреби консултација надлежног епидемиолога.
  - Постављати индикације за микробиолошко испитивање и према епидемиолошким критеријумима (оболели међу контактима, особама експонираним истом извору).
  - Пријављивати сумњу на болести које се могу спречити имунизацијом (морбиле, рубеола, мумпс, пертусис и друге) надлежном епидемиологу у складу са Законом и стручно-методолошким упутствима.
  - Информисање о актуелној епидемиолошкој ситуацији заразних болести у земљи и окружењу на основу периодичних (седмодневних и месечних) извештаја о кретању заразних болести у Покрајини и Војвођанског епидемиолошког месечника.
  - За све недоумице у вези пријављивања заразних болести контактирати надлежног епидемиолога у Центру за контролу и превенцију болести Института за јавно здравље Војводине односно у епидемиолошким службама при домовима здравља (Бачка Паланка, Врбас).

ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ

- Побољшање квалитета водоснабдевања подразумева предузимање одговарајућих мера које обухватају:
  - Подизање капацитета локалних самоуправа за обезбеђивање производње и доступности здравствено безбедне воде свом становништву Јужнобачког управног округа;

- Редовну дезинфекцију воде намењене за људску потрошњу;
  - Редовно спровођење сталног мониторинга чији се обим и број анализа одређује према постојећим националним нормативима;
  - Едукација особља које ради на одржавању система водоснабдевања (локалних водовода);
  - Редовно одржавање водоводних система, санација водних објеката и постојеће водоводне мреже и асанација терена око изворишта воде за пиће када за то постоје потребе;
  - Јавно обавештавање становништва о резултатима анализе воде за пиће;
  - Едукација становништва о значају здравствене исправности воде за пиће.
- С обзиром да у непречишћеној и недезинфикованој води за пиће на територији Јужнобачког управног округа постоје микробиолошке и физичко хемијске опасности, као што су присуство микроорганизама показатеља фекалног загађења и повећана концентрација нитрата, нитрита и арсена, може се закључити да постоји ризик развоја акутних и хроничних, као и малигних обољења међу становништвом које за пиће и исхрану, као и одржавање личне хигијене, користи непречишћену и недезинфиковану воду. У том смислу се препоручује обезбеђивање довољне количине здравствено исправне воде за пиће свим становницима Јужнобачког управног округа, односно обезбеђивање адекватног система водоснабдевања и здравствене исправности воде за пиће.

КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА

- Контрола здравствене исправности намирница намењених јавној потрошњи се у наредном периоду може унапредити тако што би се на на територији Јужнобачког управног округа, могла спроводити одређена циљана истраживања како би се добио увид у изложеност популације поједним штетним чиниоцима који могу бити присутни у различитим намирницама намењених јавној потрошњи, укључујући и истраживања која би се односила на проверу прецизности декларисаних нутритивних и здравствених тврдњи као и проверу јасноће и прецизности промотивних и рекламних материјала.

1. ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА

1.1 БРОЈ И СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА

Према процени Републичког завода за статистику у Јужнобачком округу је у 2019. години живело **618829** становника, што представља трећину становништва Војводине (33,4%). Број становника се није значајно променио у односу на 2015. годину (табела бр. 1).

Табела бр. 1 Број становника у Јужнобачком округу 2015. и 2019. године, према полу

Пол	Број становника према процени 2015. године	Број становника према процени 2019. године	Индекс 2019/2015. (%)
Мушки	297264	298527	100,4
Женски	319458	320302	100,3
Укупно	616722	618829	100,3

Извор података: Процена броја становника за 2015. и 2019. годину Републичког завода за статистику

Маскулинитет је показатељ полне структуре становништва и представља број мушкараца на 1000 жена. Ниже вредности маскулинитета говоре у прилог бољег здравственог стања становништва, јер су последица смањене смртности жена фертилне доби. У Јужнобачком округу у 2019. години маскулинитет је био негативан (**932 мушкараца на 1000 жена**), а његова вредност се није значајно променила у односу на 2015. годину (931).

Очекивано трајање живота је веома значајан показатељ здравственог стања становништва. Жене у Јужнобачком округу имају шест година дуже очекивано трајање живота (78,8 година) од мушкараца (72,9 година). У односу на период од пре пет година очекивано трајање живота се код жена повећало за око једну годину. У поређењу са Војводином мушкарци и жене у Јужнобачком округу имају дуже очекивано трајање живота (табела бр. 2).

Табела бр. 2 Очекивано трајање живота у Јужнобачком округу, по полу

Територија	Очекивано трајање живота 2015. (године)		Очекивано трајање живота 2019. (године)	
	мушкарци	жене	мушкарци	жене
Јужнобачки округ	72,3	77,6	72,9	78,8
Војводина	71,4	77,1	72,0	77,9

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији, 2015; Интернет страница Републичког завода за статистику. Доступно на: www.data.stat.gov.rs

У анализи старосне структуре становништва користи се више индикатора. **Индекс старости** представља однос броја особа старости 60 и више година и младих до 19 година. Гранична вредност је 0,4, а вредност индекса старости већа од ове указује на процес демографског старења. У Јужнобачком округу индекс старости је у 2019. години достигао вредност од **1,2** и показује тенденцију пораста у односу на 2015. годину

када је износио 1,14.

Зрелост становништва подразумева процентуално учешће особа старих 65 и више година у укупној популацији и уколико је већа од 10% становништво се сматра старим. У Јужнобачком округу постоји изражено старење становништва што потврђује и вредност овог индикатора која се од 2015. године повећала са 16,3% на **18,0%** у 2019. години.

Просечна старост је још један показатељ старосне структуре становништва чија вредност изнад 30 година указује да је становништво старо. Према подацима Републичког завода за статистику просечна старост становништва Јужнобачког округа је у 2015. години износила 41,0 година (39,5 за мушкарце и 42,5 за жене), а у 2019. години се повећала на **41,6 година**. Просечна старост жена (43,1 година) је у 2019. години била за три године виша него код мушкараца (40,0 година).

Биолошки тип становништва показује учешће појединих старосних категорија (0-14, 15-49, 50 и више година) у укупном броју становника. Са 37,8% особа старости 50 и више година и са свега 15,5% млађих од 15 година, становништво Јужнобачког округа спада у **регресивни** тип становништва, који карактерише висок удео старог становништва и мало учешће младих. У односу на претходних пет година није дошло до значајних промена у биолошком типу становништва Јужнобачког округа (табела бр. 3).

Табела бр. 3 Биолошки тип становништва Јужнобачког округа у 2015. и 2019. години

Старост	2015. година		2019. година	
	Број	%	Број	%
0 - 14 година	95520	15,5	96121	15,5
15 - 49 година	291947	47,3	288642	46,6
50 и више година	229255	37,2	234066	37,8
Укупно	616722	100,0	618829	100,0

Извор података: Процена становништва за 2015. и 2019. годину Републичког завода за статистику

1.2. НАТАЛИТЕТ

Наталитет (рађање) је основни показатељ позитивног природног кретања становништва и изражава се стопом наталитета која представља број живорођене деце на 1000 становника. У Јужнобачком округу у 2019. години је рођено **6474** деце, а стопа наталитета је износила **10,5‰** и сматра се ниском. Посматрано по општинама, највишу стопу наталитета у 2019. години су имали Град Нови Сад (11,4‰), Жабалђ (10,4‰) и Србобран (10,1‰), а најнижу Бач (7,3‰) и Бечеј (8,0‰) (табела бр. 4).

Табела бр. 4 Стопе наталитета у Јужнобачком округу у 2015. и 2019. години

Општина	Стопа наталитета (‰)		Промена стопе 2019/2015 (%)
	2015. година	2019. година	
Бач	7,9	7,3	-7,6
Бачка Паланка	8,6	8,5	-1,2
Бачки Петровац	8,7	8,3	-4,6
Беочин	7,4	9,6	29,7
Бечеј	9,8	8,0	-18,4
Врбас	9,6	9,8	2,1
Жабалъ	11,2	10,4	-7,1
Србобран	9,9	10,1	2,0
Сремски Карловци	10,1	8,3	-17,8
Темерин	8,9	9,9	11,2
Тител	8,4	9,9	17,9
Град Нови Сад	12,0	11,4	-5,0
Јужнобачки округ	10,8	10,5	-2,8
Војводина	9,3	9,2	-1,1

Извор података: Републички завод за статистику. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2015; Процена броја становника Републичког завода за статистику за 2019. годину. Радне табеле Републичког завода за статистику за 2019. годину.

1.3. ФЕРТИЛИТЕТ

Значајан показатељ позитивног природног кретања становништва је и фертилитет који се изражава општом и специфичном стопом. **Општа стопа фертилитета** представља број живорођене деце на 1000 жена фертилног периода (од 15-49 година) и у 2019. години је износила **45,1‰** и није се значајније променила у односу на 2015. годину (45,9‰). Највиша општа стопа фертилитета је била у општини Тител (48,9‰), а најнижа у општини Бач (36,3‰). У односу на вредности од пре пет година, стопа фертилитета се највише променила у општини Беочин у којој је порасла за 33,8% (табела бр. 5).

Табела бр. 5 Општа стопа фертилитета у Јужнобачком округу у 2015. и 2019. години

Општина	Општа стопа фертилитета (‰)		Промена стопе 2019/2015 (%)
	2015. година	2019. година	
Бач	37,9	36,3	-4,2
Бачка Паланка	41,3	41,3	0,0
Бачки Петровац	41,7	40,2	-3,6
Беочин	34,9	46,7	33,8
Бечеј	46,0	38,2	-17,0
Врбас	43,7	45,7	4,6
Жабаљ	51,1	48,0	-6,1
Србобран	45,4	46,9	3,3
Сремски Карловци	46,9	39,6	-15,6
Темерин	39,5	45,1	14,2
Тител	40,1	48,9	21,9
Град Нови Сад	47,9	46,2	-3,5
Јужнобачки округ	45,9	45,1	-1,7
Војводина	41,8	42,3	1,2

Извор података: Процена становништва за 2015. и 2019. годину Републичког завода за статистику; Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2015; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2019. годину.

Специфична стопа фертилитета представља број живорођене деце које су родиле жене одређене старости, исказан на 1000 жена те старости. Највиша специфична стопа фертилитета у 2019. години је била код жена старости 30-34 године. У односу на 2015. годину, дошло је до повећања специфичних стопа фертилитета код жена старијих од 35 година, што указује да жене касније рађају децу у односу на период од пре пет година (табела бр. 6).

Табела бр. 6 Специфичне стопе фертилитета у Јужнобачком округу у 2015. и 2019. години

Узраст	Специфична стопа фертилитета (‰)		Промена стопе 2019/2015 (%)
	2015. година	2019. година	
<15 год.	0,0	0,1	-
15-19	15,3	12,3	-19,6
20-24	52,7	52,1	-1,1
25-29	92,1	87,7	-4,8
30-34	95,1	94,8	-0,3
35-39	41,1	49,7	20,9
40-44	8,0	10,0	25,0
45-49	0,4	0,6	50,0

Напомена: Није укључено 7 живорођених из 2015. године и 9 живорођених из 2019. године које су родиле жене непознате старости;

Извор података: Процена становништва за 2015. и 2019. Годину. Радне табеле Републичког завода за статистику за 2015. и 2019. годину.

Стопа укупног фертилитета говори о просечном броју живорођене деце на једну жену фертилног доба и у Јужнобачком округу у 2019. години је износила **1,54**. Вредност овог индикатора нижа од 2 говори да нема обнављања становништва и да

долази до смањења броја становника. **Бруто стопа репродукције** представља број женске деце које ће родити жена у току свог фертилног периода и у округу је у 2019. години била **0,75**. Ниске бруто стопе репродукције показују да жене у фертилном периоду не обезбеђују себи биолошку замену рађањем једног женског детета (табела бр. 7).

Табела бр. 7 Стопа укупног фертилитета и бруто стопа репродукције у Јужнобачком округу у периоду 2015-2019. година

Индикатор	Година				
	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.
Стопа укупног фертилитета	1,52	1,49	1,51	1,46	1,54
Бруто стопа репродукције	0,74	0,71	0,74	0,71	0,75

Извор података: Процена становништва Републичког завода за статистику од 2015. до 2019. године. Радне табеле Републичког завода за статистику од 2015. до 2019. године.

Просечна старост мајке при рођењу детета у Јужнобачком округу је износила **30,7 година** и била је виша у односу на просечну старост мајки на територији Војводине (29,8 година).

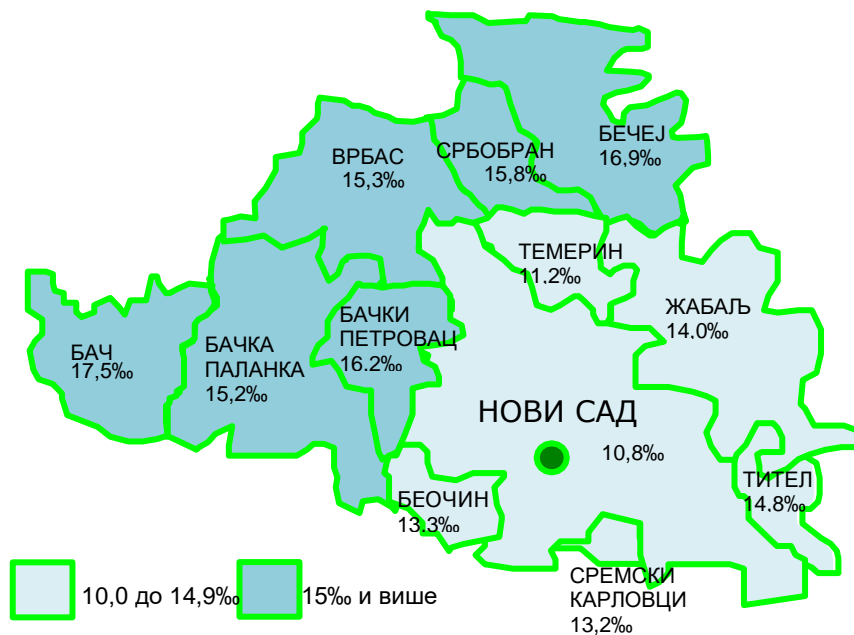
1.4. МОРТАЛИТЕТ

1.4.1. ОПШТА И СПЕЦИФИЧНЕ СТОПЕ МОРТАЛИТЕТА

Морталитет (умирање) је основни показатељ негативног природног кретања и најчешће се изражава **општом стопом mortalитета** која представља број умрлих особа на 1000 становника. Уколико је вредност овог индикатора изнад 12‰ тумачи се као висока. Према подацима Републичког завода за статистику, у 2019. години на територији Јужнобачког округа је умрло **7730** особа, а општа стопа mortalитета је износила **12,5‰**. Иако је стопа mortalитета у округу висока, посматрано у односу на Војводину у целини (14,7‰) има нешто повољнију вредност. У 2019. општа стопа mortalитета у округу је била нешто нижа у односу на 2015. годину (12,8‰).

Посматрано по општинама Јужнобачког округа, најнижу стопу mortalитета је имао Град Нови Сад (10,8‰), а највиша стопа је регистрована у Бачу (17,5‰). Међу општинама Јужнобачког округа, шест општина је имало врло високу општу стопу mortalитета (15‰ и више) (картограм бр. 1).

Картограм бр. 1 Општа стопа морталитета по општинама Јужнобачког округа у 2019. години

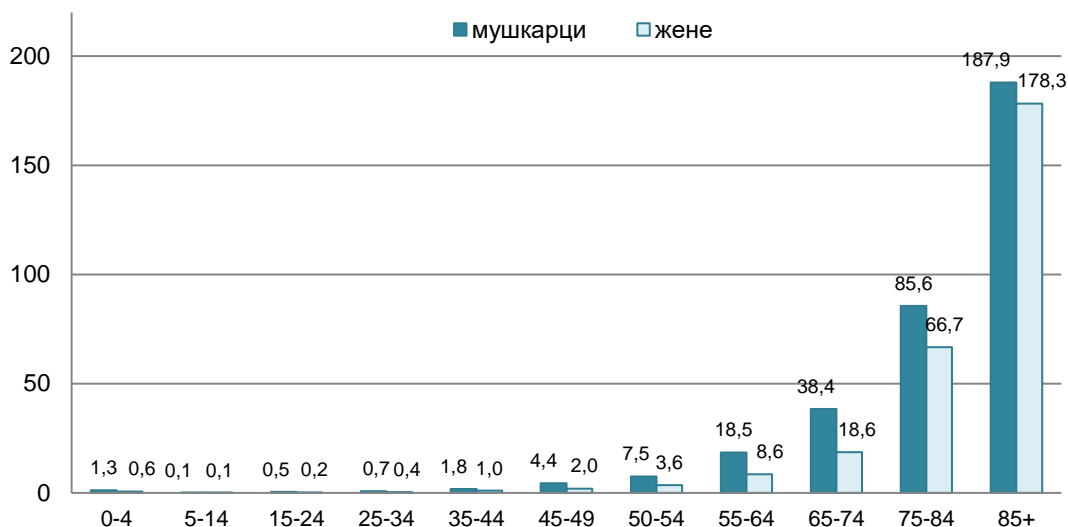

Извор података: Процена броја становника Републичког завода за статистику за 2019. годину. Радне табеле Републичког завода за статистику за 2019. годину.

Специфична стопа морталитета је прецизнији показатељ смртности од опште стопе и најчешће се изражава према полу и старости. Специфична стопа морталитета мушкараца је износила **13,2%** и била је већа од специфичне стопе морталитета жена (**11,8%**). Посматрано по старосним категоријама, смртност особа женског пола је нижа од смртности мушкараца у свим старосним категоријама (графикон бр. 1).

Графикон бр. 1

Специфичне стопе смртности на 1000 становника, према полу и старости у 2019. години

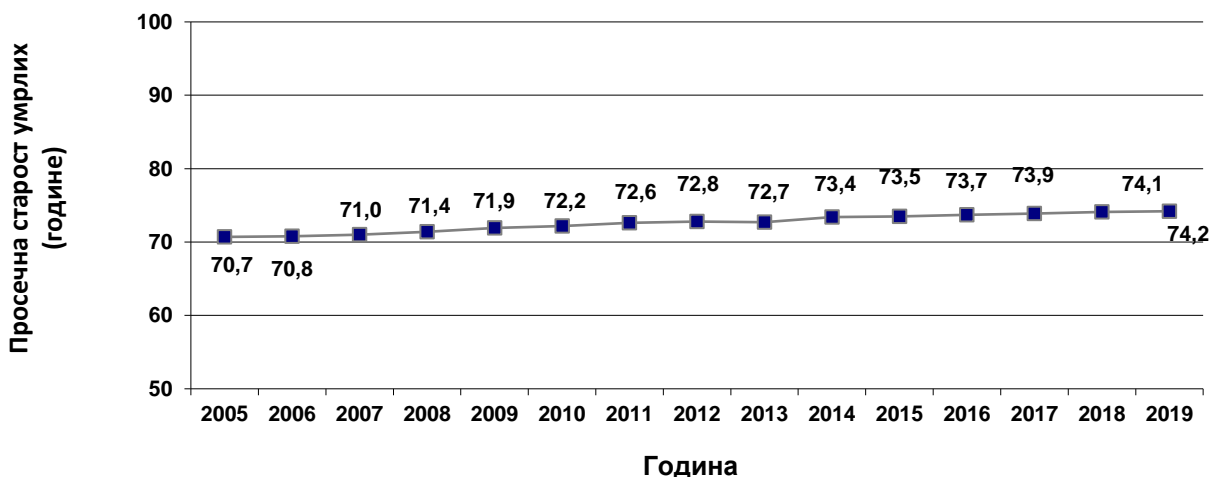

Извор података: Процена броја становника за 2019. годину Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2019. годину

Просечна старост умрлих лица у 2019. години је износила **74,2 године** (71,2 године за мушкарце и 77,3 године за жене). У последњих десет година просечна старост умрлих лица показује тренд пораста и од 2005. године се повећала за три године (графикон бр. 2).

Графикон бр. 2

Просечна старост умрлих лица у Јужнобачком округу у периоду од 2005. до 2019. године

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Радне табеле Републичког завода за статистику за 2019. годину

1.4.2. СТРУКТУРА УЗРОКА СМРТИ

Структура узрока смрти представља процентуално учешће појединих узрока смрти у укупном броју умрлих. Водећи узроци смрти становништва Јужнобачког округа су болести система крвотока, тумори, болести система за дисање, болести система за варење и повреде, тровања и последице деловања спољних фактора. Водећи узроци смрти се нису значајно променили у односу на пре пет година. Посматрано по групама болести, учешће болести система крвотока у укупном морталитету у 2019. години је опало са 52,7% на 48,7% у односу на 2015. годину, док је учешће тумора порасло са 23,0% на 24,5% (табела бр. 8).

Табела бр. 8 Структура узрока смрти становништва Јужнобачког округа у 2015. и 2019. години

Узрок смрти	Шифра	2015. година		2019. година	
		Број умрлих	%	Број умрлих	%
Болести система крвотока	I00-I99	4178	52,7	3767	48,7
Тумори	C00-D48	1822	23,0	1892	24,5
Болести система за дисање	J00-J98	485	6,1	528	6,8
Болести система за варење	K00-K92	275	3,5	287	3,7
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	S00-T98	254	3,2	247	3,2
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	R00-R99	142	1,8	221	2,9
Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	E00-E88	237	3,0	183	2,4
Болести нервног система	N00-N98	138	1,7	178	2,3
Болести мокраћно-полног система	G00-G98	142	1,8	140	1,8
Душевни поремећаји и поремећаји понашања	F00-F99	124	1,6	135	1,7
Остало	-	127	1,6	152	2,0
Укупно	A00-T98	7924	100,0	7730	100,0

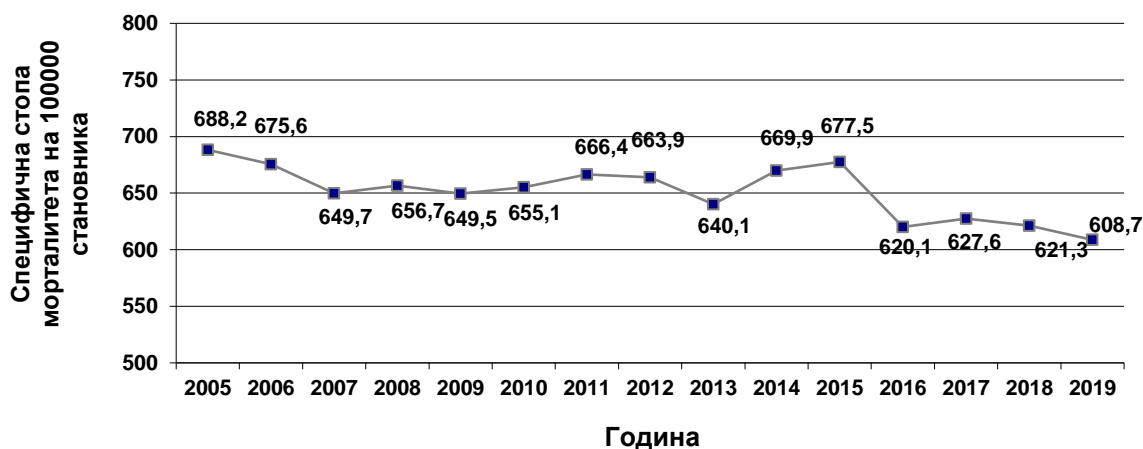
Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2015. и 2019. годину

Од **болести система крвотока** у 2019. години је умрло **3767 особа**, односно скоро свака друга особа је умрла од болести кардиоваскуларног система (48,7%). Из ове групе болести најчешћи узрок смрти су биле болести повишеног крвног притиска (893 особа; 23,7%), исхемијске болести срца (757 особа; 20,1%) и болести крвних судова мозга (639 особа; 17,0%).

Специфична стопа морталитета од болести система крвотока на 100000 становника у 2019. години је износила 608,7 и била је виша код жена (637,8/100000) него код мушкараца (577,5/100000). У периоду од 2005. до 2018. године специфична стопа морталитета од болести ситема крвотока показује благо опадајући тренд (графикон бр. 3).

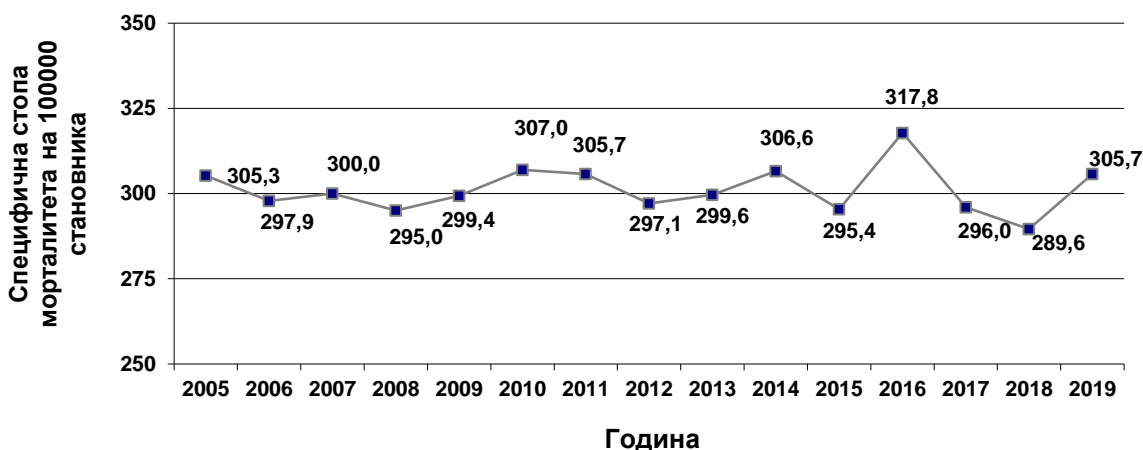
Графикон бр. 3 Специфична стопа морталитета од болести система крвотока на 100000 становника у Јужнобачком округу у периоду 2005-2019. године

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2019. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2019. године

Други најчешћи узрок смрти код становништва Јужнобачког округа су били **тумори**, од којих су умрле **1892** особе и чинили су 24,5% свих узрока смрти. Специфична стопа морталитета од тумора је је износила 305,7 на 100000 становника (графикон бр. 4).

Графикон бр. 4 Специфична стопа морталитета од тумора на 100000 становника у Јужнобачком округу у периоду 2005-2019. године

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2019. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2019. године

Посматрано по полу, међу умрлима од тумора је било нешто више мушкараца (55,3%, 1047 мушкараца), а специфична стопа морталитета од тумора је износила 350,7 на 100000 мушкараца. Из групе тумора, код мушкараца су били најчесталији малигни тумори душника, душница и плућа (304 умрлих мушкараца) и малигни тумори дебелог црева, завршног црева и чмара (177 умрлих мушкараца) (графикон бр. 5).

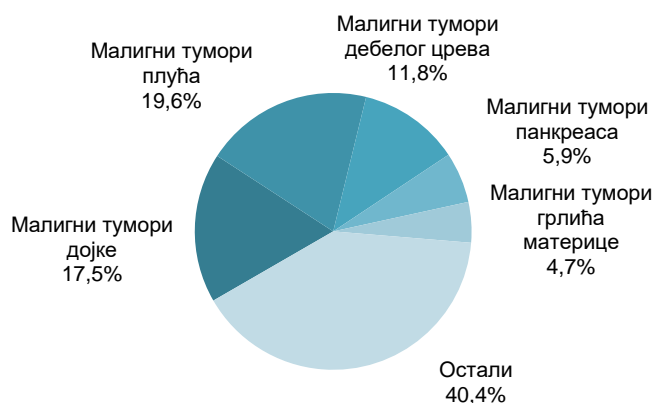
Графикон бр. 5 Пет водећих малигнух тумора као узрока смрти код мушкараца у 2019. години

Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2019. годину

Због тумора је умрло 845 жена, а специфична стопа морталитета је била нижа него код мушкараца и износила је 263,8 на 100000 жена. Код жена су из групе тумора најчешћи узрок смрти били малигнух тумора дошника, дошница и плућа (166 умрлих жена), а за њима следе малигнух тумора дојке (148 умрлих жена) и малигнух тумора дебелог, завршног црева и чмара (100 умрлих жена) (графикон бр. 6).

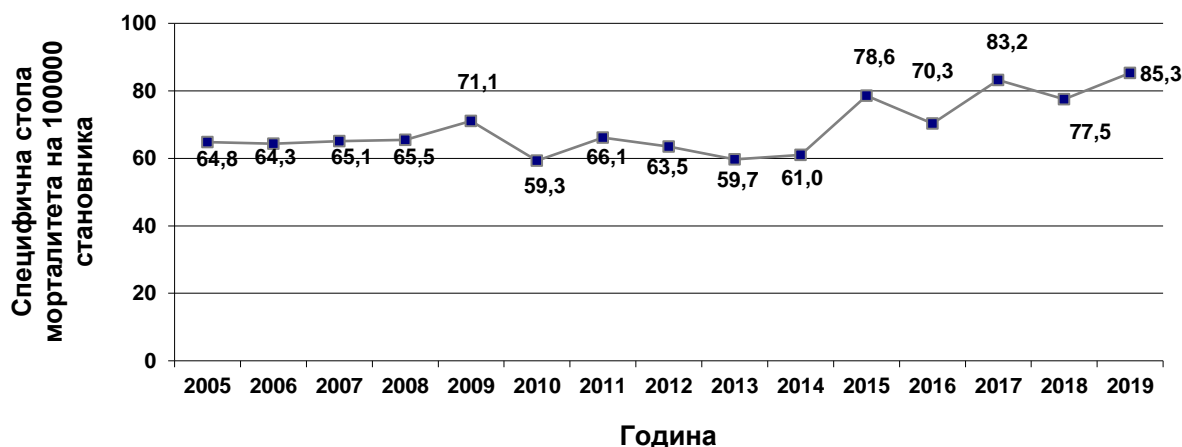
Графикон бр. 6 Пет водећих малигнух тумора као узрока смрти код жена у 2019. години

Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2019. годину

После кардиоваскуларних болести и тумора заступљеност осталих узрока смрти је била значајно мања. Трећи најчешћи узрок смрти становништва Јужнобачког округа су биле **болести система за дисање**, од којих је умрло **528 особа** и које су чиниле 6,8% свих узрока смрти. Међу болестима дисајних органа као узроци смрти су биле најзаступљеније хроничне болести доњих дисајних путева (231 умрла особа; 43,8%) и запаљење плућа (168 умрлих особа; 31,8%). Специфична стопа морталитета од болести дисајних путева у 2019. години је износила 85,3 на 100000 становника и показује тренд раста у односу на 2005. годину (графикон бр. 7).

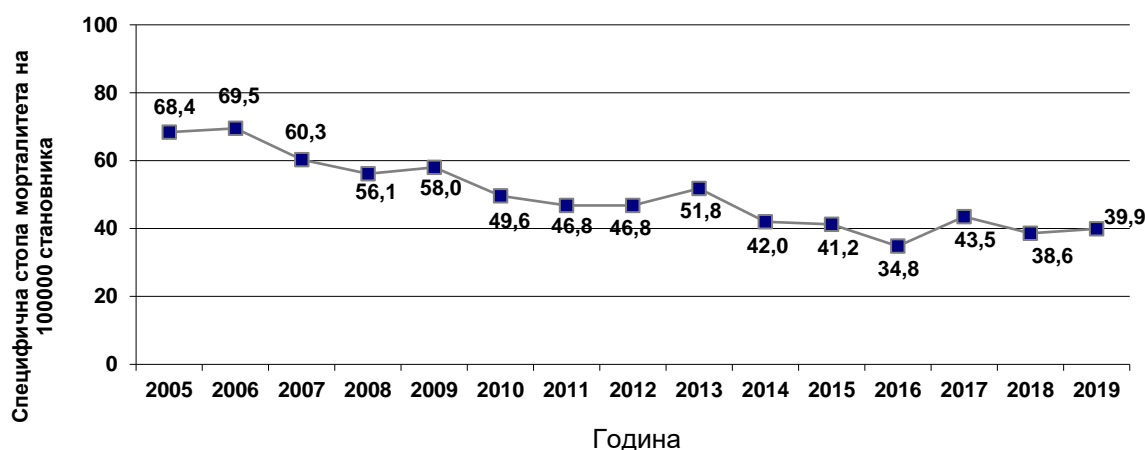
Графикон бр. 7 Специфична стопа морталитета од болести система за дисање на 100000 становника Јужнобачког округа у периоду 2005-2019. година

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2019. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2019. године

Од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора у 2019. години је умрло 247 особа, а специфична стопа морталитета је износила 39,9 на 100000 становника. Од укупног броја умрлих због повреда више од две трећине су били мушкарци (71,3%). Специфична стопа морталитета је била значајно виша код мушкараца (59,0/100000), него код жена (22,2/100000). У последњих десет година специфична стопа морталитета од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора показује тренд пада (графикон бр. 8).

Графикон бр. 8 Специфична стопа морталитета од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора на 100000 становника Јужнобачког округа у периоду 2005-2019. година

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2019. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2019. године

Трећину свих насилних смрти у 2019. години су чинила самоубиства (30,0%) (табела бр. 9). Стопа самоубиства у Јужнобачком округу у 2019. години је износила **12,0 на 100000** становника и смањила се у односу на 2015. годину када је износила 15,9/100000 становника.

Посматрано по полу, стопа самоубиства је била значајно виша код мушкараца (18,1 на 100000 мушкараца) него код жена (6,2 на 100000 жена). У поређењу са Војводином у целини (15,7 на 100000 становника) стопа самоубиства је нижа у Јужнобачком округу.

Табела бр. 9 Умрли од повреда и тровања према спољном узроку смрти у Јужнобачком округу у 2015. и 2019. години

Врста насилне смрти	2015. година		2019. година	
	Број умрлих	%	Број умрлих	%
Самоубиства	98	38,6	74	30,0
Саобраћајне несреће	56	22,0	44	17,8
Остале несреће	44	17,3	58	23,5
Убиства	11	4,3	9	3,6
Сви остали спољни узроци	45	17,7	81	25,1
Укупно	254	100,0	247	100,0

Напомена: Остале несреће се односе на падове, задесна дављења и утапања, излагање диму, ватри и пламену и случајна тровања, док се под осталим спољним узроцима подразумевају: излагање неживим и живим механичким силама, други удеси који угрожавају дисање, излагање електричној струји, зрачењу и превисоким температурама и притисцима ваздуха, излагање топлим и врелим материјалима, догађаји са неодређеном намером
Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2015. и 2019. годину

1.4.3. СМРТНОСТ ОДОЈЧАДИ

Стопа смртности одојчади је један од најзначајнијих индикатора здравственог стања становништва и представља број умрле одојчади на 1000 живорођене деце у једној години. У 2019. години у Јужнобачком округу је умрло 23 одојчета, а стопа смртности је износила **3,6‰** и била је нижа у односу на стопу у Војводини у целини (4,5‰).

1.4.4 МАТЕРНАЛНИ МОРТАЛИТЕТ

Матернални морталитет је један од најзначајнијих показатеља здравља жена, али и здравственог стања становништва у целини, као и квалитета пружене здравствене заштите. **Матернални морталитет** се исказује стопом која представља број умрлих жена услед компликација трудноће, порођаја и бабиња на 100.000 живорођене деце. У Јужнобачком округу у 2019. регистрован је 1 случај смрти жена услед компликација трудноће, порођаја и пуерперијума, а стопа матерналног морталитета је износила 15,4/100000 живорођене деце.

1.5. ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ

За процену природног кретања становништва користи се и **стопа природног прираштаја**, која представља разлику између броја рођених и броја умрлих изражену на 1000 становника. Стопа природног прираштаја испод 5‰ се сматра ниском. У Јужнобачком округу стопа природног прираштаја је у 2019. години била негативна и износила је **-2,0‰** и нема разлике у односу на стопу од пре пет година. Негативне вредности овог индикатора указују да у округу долази до смањења броја становника (денаталитета или депопулације). Природни прираштај је био негативан у свим

општинама округа, осим у Граду Новом Саду где је износио 0,6‰ али такође се може сматрати неповољним. Најнеповољније стопе су имали Бач (-10,2‰) и Бечеј (-8,9‰) (табела бр. 10).

Табела бр. 10 Стопа природног прираштаја у Јужнобачком округу у 2015. и 2019. години

Општина	Стопа природног прираштаја (‰)	
	2015. година	2019. година
Бач	-7,2	-10,2
Бачка Паланка	-7,5	-6,7
Бачки Петровац	-7,8	-7,9
Беочин	-5,7	-3,7
Бечеј	-4,8	-8,9
Врбас	-5,7	-5,5
Жабалъ	-5,4	-3,6
Србобран	-6,7	-5,7
Сремски Карловци	-2,0	-4,9
Темерин	-3,3	-1,3
Тител	-6,9	-4,9
Град Нови Сад	0,8	0,6
Јужнобачки округ	-2,0	-2,0
Војводина	-5,5	-5,5

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2015; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2019. годину.

Витални индекс је индикатор који служи за процену рационалности природног прираштаја и представља број живорођених на 100 умрлих. У Јужнобачком округу је у 2019. години имао неповољну вредност од 83,8%, сматра се нерационалним и указује на депопулацију становништва.

2. МОРБИДИТЕТ (ОБОЛЕВАЊЕ)

2.1. ВАНБОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ

2.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ

Током 2019. године у служби опште медицине у Јужнобачком округу укупно регистрован морбидитет износио је 851.437 обољења и за 19,7% је већи него у 2015. години. У структури морбидитета редослед водећих група болести је исти у 2015. и 2019. години, док је у 2018. години редослед нешто другачији, односно група фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом је била на трећем месту.

На првом месту, у све три анализирани године, налази се група **болести система крвотока** са учешћем од 18,7% у укупном морбидитету у 2019. години. У односу на 2015. годину број регистрованих обољења из ове групе повећао се за 30,1%, а у односу на 2018. годину за 43,1%. Водећа дијагноза из ове групе болести, уједно и најчешћа у овој служби, је *есенцијална артеријска хипертензија* са учешћем од 12,1% у укупном морбидитету ове службе у 2019. години и 10,4% у 2015. години (табеле бр.).

На другом месту на листи водећих група болести се налазе **болести система за дисање**, чије је учешће у укупном морбидитету службе у 2019. години 12,8%. У односу на 2015. годину број обољења из ове групе се повећао за 8,0%, а у односу на 2018. годину за 57,8%. И поред високе учесталости регистрованих дијагноза из ове групе, оне немају већи социјално-медицински значај јер се најчешће ради о акутним респираторним обољењима са кратким током и могућношћу ефикасног лечења. Најчешћа дијагноза из ове групе болести је *акутно запаљење ждрела и крајника* и налази се на трећем месту водећих дијагноза у 2015. години (5,3%), на четвртном месту у 2018. години (4,8%), док се у 2019. години налази на петом месту са укупним морбидитетом од 4,1% (табеле бр.).

Следећа на листи је група **болести мишићно-коштаног система и везивног ткива** са 8,2% у 2019. односно 9,6% у 2015. години и свака осма дијагноза регистрована у служби опште медицине у 2019. години припада овој групи болести. Најчешћа дијагноза из ове групе, уједно трећа на листи водећих дијагноза у 2018. и 2019. и друга у 2015. години је *друга обољења леђа* са уделом од 4,7% до 5,5% у укупном морбидитету службе (табела бр.).

На четвртном месту у 2019. години је група **фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом** које су чест узрок радне неспособности и апсентизма (одсуствовања са посла). Дијагнозе из ове групе суштински не представљају део морбидитета, али су често разлог посете лекарима ради нпр. систематских прегледа, издавања уверења, контроле клицоноштва, имунизације итд. Водећа у овој групи, а друга на листи водећих дијагноза у 2018. и 2019. години и пета на листи у 2015. години је *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања* са учешћем који се кретао од 3,8% до 5,4% у укупном морбидитету службе (табела бр.).

На петом месту у све три посматране године се налазе **болести мокраћно-полног система** са учешћем у укупном морбидитету који се кретао од 6,1% у 2019. до 6,3% у 2015. години (табеле бр.11-14).

Табела бр.11 Водеће групе болести у служби опште медицине у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система крвотока	122.600	17,2
2.	Болести система за дисање	100.897	14,2
3.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	68.614	9,6
4.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	48.792	6,9
5.	Болести мокраћно-полног система	45.040	6,3
6.	Остало	325.236	45,7
Укупно		711.179	100,00

Табела бр. 12 Водеће групе болести у служби опште медицине у 2019. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система крвотока	159.465	18,7
2.	Болести система за дисање	108.948	12,8
3.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	70.122	8,2
4.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	73.987	8,7
5.	Болести мокраћно-полног система	51.778	6,1
6.	Остало	387.137	45,5
Укупно		851.437	100,00

Табела бр.13 Водеће дијагнозе у служби опште медицине у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Есенцијална артеријска хипертензија	73.696	10,4
2.	Друга обољења леђа	38.601	5,4
3.	Акутно запаљење ждрела и крајника	37.385	5,3
4.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	33.783	4,8
5.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	27.062	3,8
6.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	23.450	3,3
7.	Инфекције горњих респираторних путева	21.580	3,0
8.	Друге болести коже и поткожног ткива	21.541	3,0
9.	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	20.447	2,9
10.	Шећерна болест	16.595	2,3
11.	Остало	397.039	55,8
Укупно		711.179	100,0

Табела бр.14 Водеће дијагнозе у служби опште медицине у 2019. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1	Есенцијална артеријска хипертензија	103.303	12,1
2	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	41.325	4,9
3	Друга обољења леђа	40.168	4,7
4	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	35.491	4,2
5	Акутно запаљење ждрела и крајника	34.523	4,1
6	Diabetes mellitus	23.549	2,8
7	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	23.540	2,8
8	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	22.933	2,7
9	Друге болести коже и поткожног ткива	22.916	2,7
10	Инфекције горњих респираторних путева	22.417	2,6
11	Остало	481.272	56,5
Укупно		851.437	100,00

2.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА

Примарну здравствену заштиту радно активном становништву обезбеђује служба медицине рада. Укупно регистрован морбидитет у овој служби у 2018. години у Јужнобачком округу износио је 149.072 обољења и повећао се за 63,6% у односу на 2015. годину и за 15,8% у односу на 2018. годину. Ово повећање је на рачун услуга скрининга у Дому здравља Нови Сад које се до сада нису приказивале у морбидитету, а од 2018. године се приказују у оквиру групе фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом.

Група **болести система крвотока**, налази се на првом месту у 2019. години са учешћем у укупном морбидитету од 15,8%, док се у 2015. години са учешћем од 11,9% налазила на другом месту, а у 2018. години (10,6%) на трећем месту. У односу на 2015. годину број регистрованих обољења из ове групе повећао се за 2,2 пута, док се у односу на 2018. годину повећао за 1,7 пута. У укупном морбидитету ове службе *есенцијална артеријска хипертензија* се у 2015. и 2019. години налазила на првом месту са учешћем од 7,0% односно 10,4%, а у 2018. години на трећем месту водећих дијагноза са укупним морбидитетом од 6,4%.

Болести система за дисање налазе се на другом месту у 2019. години учешћем у укупном морбидитету од 14,7%, док су се у 2015. и 2018. години налазиле на првом месту са морбидитетом од 18,3% односно 16,8%. Водећа дијагноза у овој групи - *акутно запаљење ждрела и крајника* са 6,8% у 2018. и 2015. години заузима друго место, док је у 2019. години ова дијагноза заузимала треће место са уделом од 5,2% у укупном морбидитету службе. *Инфекције горњих респираторних путева* са 5,7% заузимају пето место међу водећим дијагнозама ове службе у 2018. години, док су се у 2015. и 2019. години налазиле на четвртном месту (6,3%, односно 4,0%).

Група **болести мишићно-коштаног система и везивног ткива** се у 2019. и 2015. години налазила на трећем месту са учешћем у структури морбидитета службе од 10,2% односно 11,3%, док се у 2018. години налазила на четвртном месту (9,9%). Најчешћа дијагноза из ове групе, *друга обољења леђа* се налази на другом месту водећих дијагноза у 2019. години са 5,9%. Ове болести су значајан узрок одсуствовања

са посла, али и захтева за стварањем оптималних здравствено-безбедоносних услова за рад у радној и животној средини.

Болести мокраћно-полног система, налазе се на четвртом месту на листи водећих група болести у овој служби у 2019. години са учешћем у укупном морбидитету од 6,9%, док се у 2015. и 2018. години ова група болести налазила на петом месту са морбидитетом који је износио 6,8% односно 6,3%. Број регистрованих обољења из ове групе болести се повећао за 67,8% у односу на 2015. годину и 27,2% у односу на 2018. годину.

Група **болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма**, налази се на петом месту у 2019. години у укупном морбидитету службе медицине рада (6,5%). У 2015. и 2018. години ова група болести се није налазила међу пет водећих обољења ове службе. Најчешћа дијагноза из ове групе, *Diabetes mellitus* се налази на десетом месту водећих дијагноза у 2019. години са 2,3%.

Табела бр. 15 Водеће групе болести у служби медицине рада у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	16.641	18,3
2.	Болести система крвотока	10.807	11,9
3.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	10.305	11,3
4.	Болести система за варење	6.702	7,4
5.	Болести мокраћно-полног система	6.167	6,8
6.	Остало	40.502	44,4
Укупно		91.124	100,00

Табела бр. 16 Водеће групе болести у служби медицине рада у 2019. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система крвотока	23.541	15,8
2.	Болести система за дисање	21.898	14,7
3.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	15.158	10,2
4.	Болести мокраћно-полног система	10.347	6,9
5.	Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	9.713	6,5
6.	Остало	68.415	45,9
Укупно		149.072	100,00

Табела бр.17 Водеће дијагнозе у служби медицине рада у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Есенцијална артеријска хипертензија	6.371	7,0
2.	Акутно запаљење ждрела и крајника	6.320	6,9
3.	Друга обољења леђа	6.207	6,8
4.	Инфекције горњих респираторних путева	5.754	6,3
5.	Друге вирусне болести	3.834	4,2
6.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	3.080	3,4
7.	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	2.800	3,1
8.	Друге болести коже и поткожног ткива	2.757	3,0
9.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	2.640	2,9
10.	Други болести система за мокрење	2.276	2,5
11.	Остало	49.085	53,9
Укупно		91.124	100,00

Табела бр.18 Водеће дијагнозе у служби медицине рада у 2019. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1	Есенцијална артеријска хипертензија	15.532	10,4
2	Друга обољења леђа	8.736	5,9
3	Акутно запаљење ждрела и крајника	7.758	5,2
4	Инфекције горњих респираторних путева	5.920	4,0
5	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	5.665	3,8
6	Друге вирусне болести	5.208	3,5
7	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	4.791	3,2
8	Друге болести коже и поткожног ткива	4.294	2,9
9	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	3.482	2,3
10	Diabetes mellitus	3.462	2,3
11	Остало	84.224	56,5
Укупно		149.072	100,00

2.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ (0-6 ГОДИНА)

У служби за здравствену заштиту предшколске деце у Јужнобачком округу у 2019. години укупно регистровани морбидитет износио је 212.108 обољења и у односу на 2015. годину се повећао за 8,6%, док се у односу на 2018. годину повећао за 18,5%. У структури морбидитета, редослед водећих група болести је исти за прве четири водеће групе у 2015. и 2018. години, док је у односу на ове две године група фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом која се тада налазила на четвртом месту, у 2019. години заузела треће место на листи водећих група болести.

Болести система за дисање налазе се на првом месту, при чему је више од 40,0% регистрованих дијагноза у укупном морбидитету службе из ове групе болести. У оквиру групе у 2018. и 2019. години доминира дијагноза *инфекције горњих респираторних путева* са 19,5% односно 16,2%, која је у посматраним годинама, била свака пета односно шеста регистрована дијагноза. На другом месту у оквиру водећих дијагноза укупног морбидитета службе у 2018. и 2019. години је дијагноза акутно запаљење ждрела и крајника са 18,0% односно 12,3%, док је у 2015. и 2017. години ова дијагноза са 19,4% заузимала прво место (табеле бр. 19-22).

Група **заразне и паразитарне болести** која се налази на другом месту, у све три посматране године, са учешћем у укупном морбидитету службе од 14,7% у 2019. години, има посебан социјално-медицински значај због масовности и контагиозности у дечијим колективима. Водећа дијагноза у овој групи болести, а четврта регистрована дијагноза у морбидитету ове службе је *друге вирусне болести* и чини 9,9% од укупно регистрованих дијагноза у 2019. години, односно 10,3% у 2015. и 11,2% у 2018. години (табеле бр. 19-22).

Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом налазе се на трећем месту по учесталости међу водећим групама болести ове службе са учешћем од 13,8% у 2019. години, док су у 2015. и 2018. години били на четвртом месту са уделом од 6,5% односно 6,0%. Најчешћа дијагноза у 2019. години у оквиру групе, а трећа на листи водећих дијагноза, је *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања* (11,9%), која је у 2015. и 2018. години била шеста по реду дијагноза у групи (5,0% односно 4,3%) (табеле бр. 19-22).

На четвртом месту се налазе **болести ува и мастоидног наставка** које учествују са 6,4% у укупном морбидитету службе у 2019. години, док су у 2015. и 2018. години заузимале треће место (7,4% односно 7,3%) Водећа дијагноза у 2019. години у оквиру групе је *болести средњег ува и болести мастоидног наставка* са учешћем од 4,6% у укупном морбидитету службе и налази се на петом месту водећих дијагноза, док је у 2015. години ова дијагноза је била на четвртом (5,4%), а у 2018. години на петом месту са уделом од 5,2% (табеле бр. 19-22).

На петом месту у структури укупног морбидитета ове службе у све три посматране године су **болести коже и поткожног ткива** са уделом од 4,6% у 2019. години, 5,3% у 2015. и 2018. години и водећом дијагнозом *друге болести коже и поткожног ткива* која у морбидитету службе учествује са 3,4% у 2019. години, 3,9% у 2018. и 2015. години (табеле бр. 19-22).

Табела бр.19 Водеће групе болести у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	96.214	49,3
2.	Заразне и паразитарне болести	28.207	14,4
3.	Болести ува и мастоидног наставка	14.405	7,4
4.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	12.786	6,5
5.	Болести коже и поткожног ткива	10.391	5,3
6.	Остало	33.355	17,1
Укупно		195.358	100,00

Табела бр. 20

Водеће групе болести у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2019. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	87.227	41,1
2.	Заразне и паразитарне болести	31.272	14,7
3.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	29.242	13,8
4.	Болести ува и мастоидног наставка	13.471	6,4
5.	Болести коже и поткожног ткива	9.657	4,6
6.	Остало	41.239	19,4
Укупно		212.108	100,00

Табела бр. 21 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Акутно запаљење ждрела и крајника	37.885	19,4
2.	Инфекције горњих респираторних путева	37.742	19,3
3.	Друге вирусне болести	20.161	10,3
4.	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	10.528	5,4
5.	Акутно запаљење бронха и бронхиола	10.518	5,4
6.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	9.764	5,0
7.	Друге болести коже и поткожног ткива	7.622	3,9
8.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	6.065	3,1
9.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	4.192	2,1
10.	Акутно запаљење гркљана и душника	3.984	2,0
11.	Остало	46.897	24,0
Укупно		195.358	100,00

Табела бр. 22 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2019. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1	Инфекције горњих респираторних путева	34.425	16,2
2	Акутно запаљење ждрела и крајника	26.158	12,3
3	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	25.222	11,9
4	Друге вирусне болести	21.094	9,9
5	Акутно запаљење бронха и бронхиола	12.848	6,1
6	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	9.723	4,6
7	Друге болести коже и поткожног ткива	7.126	3,4
8	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	5.917	2,8
9	Varicella et Herpes zoster	4.752	2,2
10	Акутно запаљење гркљана и душника	4.278	2,0
11	Остало	60.565	28,6
Укупно		212.108	100,00

2.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ

Током 2019. године у служби за здравствену заштиту деце школског узраста укупно регистрован морбидитет у Јужнобачком округу био је 218.372 обољења, што је за 42,3% више у односу на 2015. годину и за 29,2% у односу на 2018. годину. У структури морбидитета редослед водећих група болести је исти у 2018. и 2015. години, док су у 2019. години група фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом са петог доспеле на друго место.

Највећи удео у регистрованом морбидитету у све три посматране године има група **болести система за дисање** (33,1% у 2019; 40,3% у 2018. и 39,9% у 2015. години), у оквиру којих у све три године доминира дијагноза *инфекција горњих респираторних путева*, чинећи од 12,3% до 15,9% свих дијагноза регистрованих у овој служби. Трећа на листи у оквиру групе, као и у укупном морбидитету службе у 2019. години (11,2%), а друга у 2018. години 2015. години, је дијагноза *акутно запаљење ждрела и крајника* са 15,3% односно 14,8% (табеле бр.23-26).

Група **фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом** се налази на другом месту са укупним морбидитетом службе од 15,4%, док је са учешћем од 6,2% у 2018. години и 6,1% у 2015. години заузела пето место у укупном морбидитету службе. Водећа дијагноза *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања*, налази се на првом месту у 2019. години (12,5%), док се у 2015. години налазила на шестом месту (4,7%), а у 2018. години на четвртм месту (5,2%) у укупној структури водећих дијагноза ове службе (табеле бр. 23-26).

Заразне и паразитарне болести се налазе на трећем месту у 2019. години са учешћем у укупно регистрованом морбидитету ове службе од 13,8%, док су у 2018. и 2015. години ове болести биле на другом месту са морбидитетом од 15,8% односно 15,2%. У односу на 2015. годину број оболелих од ове групе болести се повећао за 17,0%, а у односу на 2018. годину за 24,2%. Водећа дијагноза у оквиру групе, а на трећем месту у укупном морбидитету у 2015. и 2018. години, а на четвртм месту у 2019. години је *друге вирусне болести* (табеле бр. 23-26).

На четвртм месту налазе се **симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази** са учешћем у укупном морбидитету службе од 7,1% у 2019, док се ова група болести у 2015. години са 8,2% односно са 7,8% у 2018. години налазила на трећем месту водећих група болести. Најчешћа регистрована дијагноза из ове групе, у 2019. години, *други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази* са 4,5%, налази се на петом месту на листи водећих дијагноза. Висок ранг ове групе дијагноза у регистрованом морбидитету указује на неопходност побољшања дијагностике, квалитета рада, као и евидентирања у овој служби (табеле бр. 23-26).

Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора, су група која има изразит социјално-медицински значај зато што може довести до трајног оштећења организма и инвалидитета. Ова група учествује са 5,0% у укупном морбидитету ове службе у 2019. години и са 6,4% у 2015. и 2018. години и налази се на петом месту у 2019. години. Водећа дијагноза у оквиру групе, а шеста на листи водећих дијагноза регистрованих у овој служби у 2019. и 2018. години је *друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде* (3,4% односно 4,7%), док је у 2015. години ова дијагноза са 4,7% била на петом месту (табеле бр. 23-26).

Табела бр.23 Водеће групе болести у служби здравствене заштите школске деце у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	67.495	39,9
2.	Заразне и паразитарне болести	25.723	15,2
3.	Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	13.775	8,2
4.	Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	10.760	6,4
5.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	10.306	6,1
6.	Остало	40.949	24,2
Укупно		169.008	100,00

Табела бр.24 Водеће групе болести у служби здравствене заштите школске деце у 2019. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	72.196	33,1
2.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом	33.691	15,4
3.	Заразне и паразитарне болести	30.100	13,8
4.	Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	15.566	7,1
5.	Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	10.982	5,0
6.	Остало	55.837	25,6
Укупно		218.372	100,00

Табела бр.25 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите школске деце у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Инфекције горњих респираторних путева	26.774	15,8
2.	Акутно запаљење ждрела и крајника	24.975	14,8
3.	Друге вирусне болести	20.586	12,2
4.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	8.745	5,2
5.	Друге специфичне и неспецифичне и вишеструке повреде	7.995	4,7
6.	Лица која траже здрав. услуге ради прегледа и испитивања	7.963	4,7
7.	Друге болести коже и поткожног ткива	6.037	3,6
8.	Акутно запаљење бронха и бронхиола	5.714	3,4
9.	Друге болести црева и потрбушнице	4.544	2,7
10.	Бол у трбуху и карлици	4.208	2,5
11.	Остало	51.467	30,5
Укупно		169.008	100,00

Табела бр.26 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите школске деце у 2019. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	27.255	1,25
2	Инфекције горњих респираторних путева	26.830	12,3
3	Акутно запаљење ждрела и крајника	24.427	11,2
4	Друге вирусне болести	22.545	10,3
5	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и аботоријски налази	9.749	4,5
6	Друге специфичне и неспецифичне и вишеструке повреде	7.474	3,4
7	Друге болести коже и поткожног ткива	6.432	2,9
8	Акутно запаљење бронха и бронхиола	6.419	2,9
9	Лица у здравственим установама из других разлога	6.105	2,8
10	Astma bronchiale	5.740	2,6
11	Остало	75.396	34,5
Укупно		218.372	100,00

2.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА

У служби за здравствену заштиту жена у Јужнобачком округу у 2019. години укупно регистровани морбидитет износио је 85.069 обољења и за 61,6% је већи него у 2018. години, док се у односу на 2015. годину повећао за 1,8 пута.

Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом у 2019. години се налазе на првом месту са укупно регистрованим морбидитетом ове службе од 37,5%, док су се у 2018. и 2015. години се налазили на другом месту са морбидитетом од 43,2% односно 39,3%. Најчешћа дијагноза у оквиру групе, а истовремено и најзаступљенија дијагноза у укупном морбидитету службе у све три посматране године је *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања* са уделом који се кретао од 21,7% у 2015. до 26,9% у 2019. години (табеле бр.27-30).

Болести мокраћно-полног система у 2019. години налазе се на другом месту са морбидитетом од 31,2%, док су у 2018. години, као и 2015. години биле на првом месту са укупним регистрованим морбидитетом службе 42,7% односно 47,0%. Најчешћа дијагноза у овој групи болести, а истовремено и друга међу водећим дијагнозама у укупном морбидитету службе у 2015. и 2018. години, а трећа у 2019. години је *друга запаљења женских карличих органа* са уделом од 7,0% у 2019. години (табеле бр. 27-30).

У све три анализиране године **трудноћа, рађање и бабиње** налазе се на трећем месту са 18,6% учешћа у укупном морбидитету у 2019. години и са 6,5% у 2018. и 6,2% у 2015. години. Водећа дијагноза у овој групи, уједно и друга по реду дијагноза у укупном морбидитету службе у 2019. години је *друге компликације трудноће и порођаја* са 14,3% од укупног морбидитета (табеле бр. 27-30).

На четвртном месту у укупном морбидитету у све три посматране године, налазе се **тумори**, са 8,9 % у 2019. години и 3,4%, односно 3,5% у 2015. и 2018. години. У односу на 2015. годину број оболелих од ове групе болести се повећао за 4,9 пута, а у односу на 2018. годину за 4,1 пута.

Следе их **заразне и паразитарне болести** са уделом од 2,0% у 2019. години (табеле бр. 27-30).

Табела бр.27 Водеће групе болести у служби здравствене заштите жена у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести мокраћно – полног система	21.499	47,0
2.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	17.981	39,3
3.	Трудноћа, рађање и бабиње	2.820	6,2
4.	Тумори	1.554	3,4
5.	Заразне и паразитарне болести	901	2,0
6.	Остало	1.014	2,2
Укупно		45.769	100,00

Табела бр.28 Водеће групе болести у служби здравствене заштите жена у 2019. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	31.884	37,5
2.	Болести мокраћно-полног система	26.561	31,2
3.	Трудноћа, рађање и бабиње	15.845	18,6
4.	Тумори	7.575	8,9
5.	Заразне и паразитарне болести	1.908	2,2
6.	Остало	1.296	1,5
Укупно		85.069	100,00

Табела бр.29 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите жена у 2015. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	9.912	21,7
2.	Друга запаљења женских карличних органа	6.233	13,6
3.	Поремећаји менструације	3.723	8,1
4.	Препорођајни прегледи и друге контроле трудноће	3.699	8,1
5.	Болести менопаузе -климактеријума	3.047	6,7
6.	Запаљење грлића материце	2.504	5,5
7.	Контрацепција	2.176	4,8
8.	Друга обољења полно-мокраћног пута	1.950	4,3
9.	Друге компликације трудноће и порођаја	1.922	4,2
10.	Нега и преглед после порођаја	1.129	2,5
11.	Остало	9.474	20,7
Укупно		45.769	100,00

Табела бр. 30 **Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите жена у 2019. години у Јужнобачком округу**

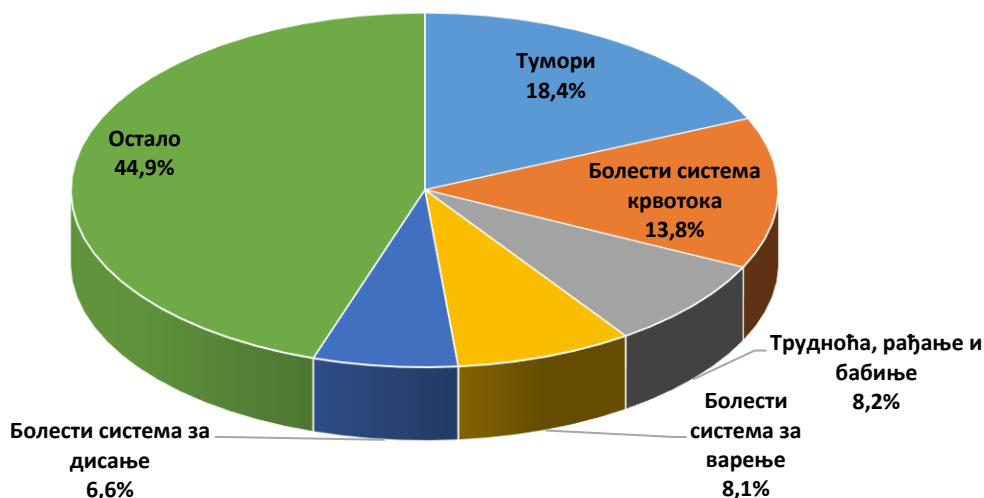
РБ	Дијагноза	Број	%
1	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	22.914	26,9
2	Друге компликације трудноће и порођаја	12.156	14,3
3	Друга запаљења женских карличних органа	5.914	7,0
4	Болести менопаузе-климактеријума	4.296	5,1
5	Тумор глатког мишића материце	3.443	4,0
6	Препорођајни прегледи и друге контроле трудноће	3.298	3,9
7	Поремећаји менструације	3.138	3,7
8	Неплодност жене	3.096	3,6
9	Лица у здравственим установама из других разлога	3.077	3,6
10	Друга обољења полноокрајног пута	2.842	3,3
11	Остало	20.895	24,6
Укупно		85.069	100,00

2.2. БОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ

Подаци о болничком морбидитету за 2019. годину се односе на морбидитет који се региструје приликом стационарног лечења пацијената (без дневних болница) у државним здравственим установама (установе из Плана мреже) као и приватним болницама са територије Јужнобачког округа.

Према подацима из 2019. године најзаступљеније групе обољења су: тумори (18,4%), следе болести система крвотока (13,8%), трудноћа, рађање и бабиње (8,2%), болести система за варење (8,1%) и болести система за дисање (6,6%). У поређењу са 2015. годином, није се мењао редослед водећих узрока хоспитализације посматраних према групама (графикон бр.9 , табела бр. 31).

Графикон бр.9 **Водећи узроци хоспитализације по групама болести на територији Јужнобачког округа у 2019. години**

Табела бр. 31

Узроци хоспитализације по групама болести и болнички морталитет у Јужнобачком округу у 2015. години

Назив групе болести (МКБ - X)	Број хоспитализација	Удео (%)	Ранг	Број дана лечења	Просечна дужина лечења	Број умрлих	Болнички леталитет (број умрлих на 100 лечених)
I Заразне и паразитарне болести	2.016	2,19	13	20.987	10,4	65	3,22
II Тумори	18.395	19,94	1	150.317	8,2	555	3,02
III Болести крви и имунитета	1.157	1,25	18	8.348	7,2	15	1,30
IV Болести жлезда са унутрашњим лучењем	2.734	2,96	10	18.337	6,7	50	1,83
V Душевни поремећаји и поремећаји понашања	2.383	2,58	12	53.625	22,5	13	0,55
VI Болести нервног система	1.956	2,12	15	24.696	12,6	28	1,43
VII Болести ока и припојака ока	2.607	2,83	11	8.861	3,4	0	0,00
VIII Болести ува и мастоидног наставка	748	0,81	20	4.208	5,6	0	0,00
IX Болести система крвотока	11.761	12,75	2	106.254	9	1001	8,51
X Болести система за дисање	6.314	6,84	6	63.158	10	324	5,13
XI Болести система за варење	6.930	7,51	4	43.429	6,3	217	3,13
XII Болести коже и поткожног ткива	1.205	1,31	17	9.172	7,6	7	0,58
XIII Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	5.591	6,06	8	58.061	10,4	10	0,18
XIV Болести мокраћно-полног система	6.384	6,92	5	33.320	5,2	94	1,47
XV Трудноћа, рађање и бабиње	8.405	9,11	3	35.174	4,2	0	0,00
XVI Стања у порођајном периоду	1.261	1,37	16	14.954	11,9	32	2,54
XVII Урођене наказности	974	1,06	19	6.123	6,3	6	0,62
XVIII Симптоми и знаци	1.964	2,13	14	13.777	7	73	3,72
XIX Повреде и тровања	3.803	4,12	9	34.241	9	79	2,08
XXI Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом	5.663	6,14	7	35.938	6,3	3	0,05
УКУПНО	92.251	100,0		742.980	8,0	2.572	2,78

Табела бр. 32 Узроци хоспитализације по групама болести и болнички морталитет у Јужнобачком округу у 2019. години

Назив групе болести (МКБ - X)	Број хоспитализација	Удео (%)	Ранг	Број болнички лечених лица	Број дана лечења	Просечна дужина лечења	Број умрлих	Болнички леталитет (број умрлих на 100 лечених)
I Заразне и паразитарне болести	1.873	1,8	14	1.694	21.195	11,3	128	7,6
II Тумори	18.609	18,4	1	9.714	128.836	6,9	498	5,1
III Болести крви и имунитета	1.151	1,1	17	776	6.463	5,6	26	3,4
IV Болести жлезда са унутрашњим лучењем	2.639	2,6	12	1.823	16.160	6,1	43	2,4
V Душевни поремећаји и поремећаји понашања	3.095	3,1	11	2.154	43.781	14,1	8	0,4
VI Болести нервног система	2.160	2,1	13	1.813	18.964	8,8	49	2,7
VII Болести ока и припојака ока	6.065	6,0	7	5.061	8.530	1,4	0	0,0
VIII Болести ува и мастоидног наставка	599	0,6	20	549	2.000	3,3	0	0,0
IX Болести система крвотока	14.024	13,8	2	11.229	96.131	6,9	833	7,4
X Болести система за дисање	6.728	6,6	5	5.834	65.185	9,7	486	8,3
XI Болести система за варење	8.186	8,1	4	6.524	46.578	5,7	213	3,3
XII Болести коже и поткожног ткива	970	1,0	19	850	7.373	7,6	10	1,2
XIII Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	6.030	6,0	8	3.605	42.950	7,1	13	0,4
XIV Болести мокраћно-полног система	6.657	6,6	6	5.350	30.023	4,5	79	1,5
XV Трудноћа, рађање и бабиње	8.302	8,2	3	7.570	35.591	4,3	0	0,0
XVI Стања у порођајном периоду	1.514	1,5	16	172	19.278	12,7	25	14,5
XVII Урођене наказности	1.057	1,0	18	798	7.123	6,7	4	0,5
XVIII Симптоми и знаци	1.667	1,6	15	1.545	10.468	6,3	101	6,5
XIX Повреде и тровања	4.390	4,3	10	4.114	29.991	6,8	101	2,5
XXI Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом	5.628	5,6	9	4.040	43.143	7,7	9	0,2
УКУПНО	101.344	100,0		75.215	679.763	6,7	2.626	3,5

Према подацима за 2019. годину просечна дужина лечења је била највећа код пацијената који су лечени од душевних поремећаја и поремећаја понашања (14,1 дан), стања у порођајном периоду (12,7 дана), заразних и паразитарних болести (11,3 дана), болести система за дисање (9,7 дана) и болести нервног система (8,8 дана), док је најкраћа просечна дужина лечења била код болести ока и припојака ока (1,4 дана), код трудноће, рађања и бабиња (4,3 дана) и болести ува и мастоидног наставка (3,3 дана).

Просечна дужина лечења у 2019. години се значајно смањила у односу на 2018. годину код душевних поремећаја и поремећаја понашања (са 21,5 са 14,1 дан), док код се код осталих група болести не уочавају битније промене. У односу на 2015. годину за одређене групе болести је било извесних промена, што је у највећој мери резултат тога што је извештавање на новом обрасцу Извештаја о хоспитализацији уведено од 2014. године а то је захтевало одређени временски период прилагођавања на нову методологију.

Водећи узроци смрти хоспитализованих болесника у 2019. и 2018. години су исти као и у 2015. години. У 2019. години на првом месту су болести система крвотока, које учествују са 31,7% у укупном броју умрлих, док су на другом и трећем месту тумори са уделом од 19,0% и болести система за дисање са 18,5%. Болнички леталитет, који представља број умрлих на 100 болнички лечених лица је највећи за болести система за дисање (15,8%), следе кардиваскуларне болести са леталитетом од 8,3% и тумори са леталитетом од 5,1%.

Најчешћи узрок хоспитализације, посматрано према дијагнозама болести (уколико се изузму хоспитализације због спонтаног порођаја код једноплодне трудноће) у 2019. години је била старачка катаракта са 3.882 хоспитализације, као и у 2018. години, док у 2015. години није била међу водећим узроцима хоспитализације. Већи број хоспитализација са овом дијагнозом у односу на претходни период је резултат интензивнијег рада на скраћењу листа чекања за операцију катаракте, чему је допринело и укључивање приватних болница за ове операције. На другом месту је хронична исхемијска болест срца са 2.842 хоспитализације, чији број је значајно већи у односу на 2018. и 2015. годину (1.720 односно 1.324), док је на трећем месту злоћудни тумор бронхија и плућа, где се број хоспитализација такође повећао у мањој мери (са 2.512 у 2018. на 2.842 у 2019. години) и у односу на 2015. годину када је било 2.658 хоспитализација. Број хоспитализација због злоћудниг тумора дојке не бележи значајне промене у посматраним годинама.

Табела бр.33 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2015. години – укупно

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број случајева (хоспитализација)	Број дана	Просечна дужина лечења
1.Спонтани порођај код једноплодне трудноће (О80)	4.618	18.267	4,0
2. Злоћудни тумори бронхија и плућа (С34)	2.638	34.269	13,0
3. Злоћудни тумор дојке (С50)	2.580	16.893	6,5
4. Порођај царским резом код једноплодне трудноће (О82)	1.888	11.134	5,9
5. Акутни инфаркт миокарда (I21)	1.808	12.658	7,0
6. Друга медицинска нега (Z51)	1.655	138	0,1
7. Хронична исхемијска болест срца (I25)	1.324	14.651	11,1
8. Хроничне болести крајника и трећег крајника (J35)	1.271	3.269	2,6
9. Злоћудни тумор дебелог црева (С18)	1.262	6.463	5,1
10.Повишен крвни притисак непознатог порекла (I10)	1.169	9.551	8,2

Табела бр.34 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2019. години – укупно

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број хоспитализација	Број болнички лечених лица	Број дана лечења	Просечна дужина лечења
1. Спонтани порођај код једноплодне трудноће (О80)	4.240	4.233	16.301	3,8
2. Старачка катаракта (Н25)	3.882	3.513	4.890	1,3
3. Хронична исхемијска болест срца (I25)	2.842	2.434	18.500	6,5
4. Злоћудни тумор бронхија и плућа (С34)	2.637	1.609	33.636	12,8
5. Злоћудни тумор дојке (С50)	2.398	1.061	10.189	4,2
6. Порођај царским резом код једноплодне трудноће (О82)	2.188	2.186	12.511	5,7
7. Нега која укључује употребу рехабилитационих процедура (Z50)	1.863	1.558	31.257	16,8
8. Акутни инфаркт миокарда (I21)	1.770	1.645	10.630	6,0
9. Злоћудни тумор дебелог црева (С18)	1.717	462	6.337	3,7
10. Запаљење плућа узроковано неозначеним микроорганизмом (J18)	1.636	1.509	20.642	12,6

Посматрано по полу, у болничком морбидитету мушкараца, уочава се значајно повећање броја хоспитализација због хроничне исхемијске болести срца, која је у 2019. години на првом месту, док је у 2018. била на трећем а у 2015. на четвртном месту. На другом месту је старачка катаракта, док је злоћудни тумор бронхија и плућа који је у претходним годинама био на водећем месту у 2019. години на трећем месту. Осим промена у редоследу дијагноза уочава се да се 2019. године у десет водећих узрока хоспитализације не налази, злоћудни тумор простате, дијагноза која се налазила међу најчешћим узроцима хоспитализације у 2018. и 2015. години (табеле бр.35,36).

Табела бр.35 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2015. години - мушкарци

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број случајева (хоспитализација)	Број дана	Просечна дужина лечења
1. Злоћудни тумори бронхија и плућа (С34)	1.891	24.844	13,1
2. Друга медицинска нега (Z51)	1.204	67	0,1
3. Акутни инфаркт миокарда (I21)	1.186	8.313	7,0
4. Хронична исхемијска болест срца (I25)	986	10.750	10,9
5. Пропонска кила (K40)	745	2.657	3,6
6. Злоћудни тумор простате (С61)	691	4.273	6,2
7. Хроничне болести крајника и трећег крајника (J35)	686	1.733	2,5
8. Злоћудни тумор дебелог црева (С18)	681	3.518	5,2
9. Запаљење плућа микроорганизам неозначен (J18)	660	8.965	13,6
10. Злоћудни тумор задњег црева (С20)	657	3.370	5,7

Табела бр.36 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2019. години - мушкарци

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број хоспитализација	Број болнички лечених лица	Број дана лечења	Просечна дужина лечења
1. Хронична исхемијска болест срца (I25)	1.996	1.715	13.002	6,5
2. Старачка катаракта (H25)	1.647	1.493	2.098	1,3
3. Злоћудни тумор бронхија и плућа (C34)	1.632	1.027	21.219	13,0
4. Акутни инфаркт миокарда (I21)	1.174	1.088	7.107	6,1
5. Злоћудни тумор дебелог црева (C18)	1.079	280	3.833	3,6
6. Запаљење плућа узроковано неозначеним микроорганизмом (J18)	919	844	11.648	12,7
7. Препонска кила (K40)	849	787	2.450	2,9
8. Нега која укључује употребу рехабилитационих процедура (Z50)	841	673	13.430	16,0
9. Злоћудни тумор ректума (C20)	691	204	3.309	4,8
10. Пoviшен крвни притисак, непознатог порекла (I10)	569	535	1.731	3,0

У болничком морбидитету жена (уколико се изузму хоспитализације због спонтаног порођаја код једноплodne трудноће и порођаја царским резом код једноплodne трудноће) најчешћи узрок хоспитализације у 2019. години, 2018. као и у 2015. години је злоћудни тумор дојке. Следи, старачка катаракта, дијагноза која се није налазила у десет водећих узрока хоспитализације у 2015. години, а чији се број повећао у односу на претходну годину (са 1.502 у 2018. години на 2.235 у 2019. години). Поред тога, у најчешће узроке хоспитализације спада и неплодност жене чији број хоспитализација се повећао са 665 у 2015. години на 1.356 у 2019. години (табеле бр.37,38).

Табела бр.37 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2015. години - жене

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број случајева (хоспитализација)	Број дана	Просечна дужина лечења
1. Спонтани порођај код једноплodne трудноће (O80)	4.618	18.267	4,0
2. Злоћудни тумор дојке (C50)	2.567	16.834	6,6
3. Порођај царским резом код једноплodne трудноће (O82)	1.888	11.134	5,9
4. Серопозитивна реуматоидна запаљења зглоба (M05)	901	4.518	5,0
5. Злоћудни тумори душника и плућа (C34)	747	9.425	12,6
6. Неплодност жене (N97)	665	1.234	1,9
7. Акутни инфаркт миокарда (I21)	622	4.345	7,0
8. Пoviшен крвни притисак непознатог порекла (I10)	587	4.422	7,5
9. Хроничне болести крајника и трећег крајника (J35)	585	1.536	2,6
10. Злоћудни тумор дебелог црева (C18)	581	2.945	1,0

Табела бр.38 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2019. години - жене

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број хоспитализација	Број болнички лечених лица	Број дана лечења	Просечна дужина лечења
1. Спонтани порођај код једноплодне трудноће (О80)	4.240	4.233	16.301	3,8
2. Злоћудни тумор дојке (С50)	2.382	1.050	10.071	4,2
3. Старачка катаракта (Н25)	2.235	2.021	2.792	1,2
4. Порођај царским резом код једноплодне трудноће (О82)	2.188	2.186	12.511	5,7
5. Неплодност жене (N97)	1.356	1.182	1.734	1,3
6. Серопозитивни реуматоидни артритис (М05)	1.300	328	4.295	3,3
7. Нега која укључује употребу рехабилитационих процедура (Z50)	1.022	885	17.827	17,4
8. Злоћудни тумор бронхија и плућа (С34)	1.005	583	12.417	12,4
9. Унапређење репродукције (Z31)	965	867	1.659	1,7
10. Хронична исхемијска болест срца (I25)	846	720	5.498	6,5

Током 2019. године, на одељењима дневних болница у оквиру државних и приватних здравствених установа на територији Јужнобачког округа лечено је укупно 18.596 лица и остварено је 80.220 хоспитализација, што је значајно више у односу на претходну годину (10.989 лица и 54.155 хоспитализација). Разлози већег броја хоспитализација у оквиру дневних болница су преорјентација рада и оснивање нових организационих јединица дневних болница, као и усклађивање са новинама у финасирању болничке здравствене заштите.

Водећи узроци хоспитализације према дијагнозама болести у оквиру дневних болницама у 2019. години нису битније промењени у односу на 2018. годину. На прва три места се налазе различите дијагнозе везане за негу: нега која укључује дијализу, друга медицинска нега и нега која укључује употребу рехабилитационих процедура. Значајно повећање броја хоспитализација у односу на 2018. годину када је била на десетом месту, има неоплазма неодређене или непознате друге локализације, која је у 2019. години на четвртном месту. Међу водећим дијагнозама у 2019. години се налази и Кронава болест, као и две дијагнозе везане за анемију а које се нису налазиле међу водећим дијагнозама у 2018. години (табела бр.39).

Табела бр.39 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу (само на одељењима дневних болница) у 2019. години – укупно

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број хоспитализација	Број болнички лечених лица
1. Нега која укључује дијализу (Z49)	37.484	399
2. Друга медицинска нега (Z51)	21.243	4.531
3. Нега која укључује употребу рехабилитационих процедура (Z50)	2.146	916
4. Неоплазма неодређене или непознате друге локализације (D48)	832	806
5. Кророва болест (K50)	614	183
6. Анемија код хроничних обољења класификованих на другом месту (D63)	573	298
7. Шећерна болест, инсулинозависан облик (E10)	566	314
8. Каменци у бубрегу и мокраћоводу бубрега (N20)	498	317
9. Анемија узрокована недостатком гвожђа (D50)	459	143
10. Злоћудни тумор дебелог црева (C18)	448	391

2.3 ХРОНИЧНЕ НЕЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

Сагледавање епидемиолошке ситуације хроничних незаразних обољења од већег јавноздравственог значаја (шећерна болест, акутни коронарни синдром и малигне болести) обезбеђују популациони регистри и подаци витално-демографске статистике. За потребе ове анализе коришћени су публиковани подаци о броју новооболелих и умрлих из регистара шећерне болести и акутног коронарног синдрома и непубликовани подаци новооболелих од малигних болести Института за јавно здравље Србије “Др Милан Јовановић Батут”.

2.3.1 ШЕЋЕРНА БОЛЕСТ

У Јужнобачком округу је у 2019. години регистроване су 23 новооболеле особе од шећерне болести типа 1 узраста 0-29 година, при чему је стопа инциденције (број новооболелих на 100000 становника) износила 11,4 и нижа је у односу на инциденцију која је регистрована пре пет година (15,4). Стопа инциденције шећерне болести типа 1 је у 2019. години била нешто виша код особа женског пола (табела бр. 14).

У истој години је регистровано 1538 новооболелих од типа 2 шећерне болести. Стопа инциденције за тип 2 шећерне болести је била 248,5/100000 становника, што је нешто ниже у односу на стопу регистровану 2015. године (254,1/100000). Посматрано по полу, стопа инциденције за тип 2 шећерне болести је била виша код мушкараца (табела бр. 40).

Табела бр. 40   **Стопе инциденције за тип 1 и тип 2 шећерне болести на 100000 становника у периоду 2015-2019. година, према полу**

Година	Стопа инциденције за тип 1 шећерне болести на 100000 становника (0-29 година)		Стопа инциденције за тип 2 шећерне болести на 100000 становника (сви узрасти)	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2015.	13,3	17,7	264,1	244,8
2016.	9,5	15,9	280,5	258,4
2017.	9,6	8,0	267,7	239,8
2018.	11,6	12,1	276,9	249,3
2019.	10,7	12,2	253,2	244,1

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, 2015-2019. године.

Према подацима Републичког завода за статистику, у 2019. години су у Јужнобачком округу од шећерне болести је умрло 166 особа, а стопа морталитета је износила 26,8/100000 становника и нешто је нижа у односу на пре пет година када је износила 36,2/100000 становника. Стопа морталитета (број умрлих на 100000 становника) за шећерну болест типа 1 је износила 12,1 (12,1 за мушкарце и 12,2 за жене). Стопа морталитета за шећерну болест типа 2 је износила 10,7/100000 становника (9,7 за мушкарце и 11,6 за жене).

2.3.2 АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ

Акутни коронарни синдром обухвата клиничка стања која настају као последица акутне исхемије или некрозе миокарда и може да се испољи као: нестабилна ангина пекторис, акутни инфаркт миокарда са и без елевације СТ сегмента и изненадна срчана смрт.

У 2019. години је регистровано 1311 случајева акутног коронарног синдрома, у већем броју код мушкараца (63,5%). Према врсти клиничког стања најчешће регистровани вид акутног коронарног синдрома је био акутни инфаркт миокарда који је чинио 92,5% свих регистрованих случајева акутног коронарног синдрома (1213 случаја), а преосталих 98 случајева (7,5%) су биле пријаве нестабилне ангине пекторис. Стопа инциденције за акутни коронарни синдром је износила 211,9 на 100000 становника и била је нижа у односу на пре пет година када је износила 244,8 на 100000 становника. Стопа инциденције за акутни коронарни синдром је била скоро двоструко виша код мушкараца (табела бр.41).

Табела бр. 41 Број новооболелих особа и стопа инциденције за акутни коронарни синдром у периоду од 2015. до 2019. године, према полу

Година	Број новооболелих особа од акутног коронарног синдрома		Стопа инциденције за акутни коронарни синдром на 100000 становника	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2015.	940	570	316,2	178,4
2016.	883	543	296,7	169,9
2017.	869	497	291,5	155,4
2018.	884	522	296,3	163,1
2019.	833	478	279,0	149,2

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од акутног коронарног синдрома у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, 2015-2019. године.

У 2019. години у Јужнобачком округу је умрло 287 особа због акутног коронарног синдрома, а стопа морталитета је износила 46,4 на 100000 становника и била је нижа у односу на 2015. годину када је износила 59,0 на 100000 становника. Стопе морталитета акутног коронарног синдрома су биле значајно више код мушкараца него код жена (табела бр. 42).

Табела бр. 42

Број умрлих особа и стопа морталитета за акутни коронарни синдром у периоду од 2015. до 2019. године, према полу

Година	Број умрлих особа од акутног коронарног синдрома		Стопа морталитета за акутни коронарни синдром на 100000 становника	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2015.	217	147	73,0	46,0
2016.	184	110	61,8	34,4
2017.	177	112	59,4	35,0
2018.	169	115	56,6	35,9
2019.	176	111	59,0	34,7

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од акутног коронарног синдрома у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“, 2015-2019. године.

2.3.3 МАЛИГНЕ БОЛЕСТИ

Према последњим расположивим подацима Регистра за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ у Јужнобачком округу су у 2018. години регистроване 3354 особе новооболеле од малигнух тумора. У односу на 2014. годину када је регистровано 2327 новооболелих, у 2018. години је број значајно већи и последица је боље евиденције података. Број новооболелих на 100000 становника је био виши код мушкараца (585,3), него код жена (502,4).

Најчешћа локализација малигнух тумора код мушкараца су била плућа и душник и ови тумори су чинили четвртину свих регистрованих малигнух тумора (24,8%). Следећи по учесталости су били малигни тумори дебелог црева, коже (без малигног меланом), простате и мокраћне бешике (табела бр. 43).

Табела бр. 43

Водеће локализације малигнух тумора код мушкараца у Јужнобачком округу у 2018. години

Локализација малигне неоплазме	Број новооболелих	Учешће у укупном броју новооболелих (%)	Стопа инциденције на 100000 мушкараца
Плућа и душник (C34)	433	24,8	145,1
Дебело црево (C18)	150	8,6	50,3
Кожа (C44)	142	8,1	47,6
Простата (C61)	141	8,1	47,3
Мокраћна бешика (C67)	94	5,4	31,5
Ректум (C20)	88	5,0	29,5
Леукемије (C91-C95)	61	3,5	20,4
Желудац (C16)	51	2,9	17,1
Малигни меланом (C43)	44	2,5	14,7
Бубрег (C64)	44	2,5	14,7
Панкреас (C25)	41	2,3	13,7
Јетра и жучни канали (C22)	41	2,3	13,7
Друге локализације	416	23,8	139,4
Укупно	1746	100,0	585,3

Извор: Непубликовани подаци Регистра за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ за 2018. годину

Најчешћи малигни тумори код жена су били малигни тумори дојке који су чинили скоро четвртину свих регистрованих малигнух тумора (22,5%). Следећи по учесталости су били малигни тумори плућа и душница, коже (без малигног меланома), дебелог црева и малигни тумори грлића материце (табела бр. 44).

Табела бр. 44 Водеће локализације малигнух тумора код жена у Јужнобачком округу у 2018. години

Локализација малигне неоплазме	Број новооболелих	Учешће у укупном броју новооболелих (%)	Стопа инциденције на 100000 жена
Дојка (С50)	361	22,5	112,8
Плућа и душник (С34)	197	12,3	61,6
Кожа (С44)	141	8,8	44,1
Дебело црево (С18)	112	7,0	35,0
Грлић материце (С53)	88	5,5	27,5
Материца – тело (С54)	65	4,0	20,3
Јајник (С56)	59	3,7	18,4
Панкреас (С25)	51	3,2	15,9
Ректум (С20)	43	2,7	13,4
Штитаста жлезда (С73)	42	2,6	13,1
Леукемије (С91-С95)	39	2,4	12,2
Желудац (С16)	37	2,3	11,6
Друге локализације	373	23,2	116,5
Укупно	1608	100,0	502,4

Извор: Непубликовани подаци Регистра за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ за 2018. годину

Подаци о морталитету од малигнух болести су приказани у поглављу 1.4. Морталитет.

3. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ

Према Уредби о плану мреже здравствених установа („Службени гласник Републике Србије“ бр. 42/2006, 119/2007, 84/2008, 71/2009, 85/2009, 24/2010, 6/2012, 37/2012, 8/2014, 92/2015, 111/2017, 114/2017 - испр., 13/2018 и 15/2018 - испр.) на територији Јужнобачког округа има 28 самосталних здравствених установа.

Мрежу примарне здравствене заштите чине 11 домова здравља, 2 апотеке и 3 завода (Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад, Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад и Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад).

Здравствену заштиту на секундарном нивоу обезбеђује једна општа болница (Врбас), Специјална болница за реуматске болести Нови Сад и Војна болница Нови Сад. Подаци који се односе на рад Војне болнице Нови Сад нису укључени у анализу с обзиром да ова установа нема обавезу достављања података.

Установе које обављају здравствену делатност на терцијарном нивоу у Округу су Клинички центар Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Клиника за стоматологију Војводине и институти у Сремској Каменици: Институт за онкологију Војводине, Институт за плућне болести Војводине и Институт за кардиоваскуларне болести Војводине.

Здравствене установе које обављају делатност на више нивоа у Јужнобачком округу су: Институт за јавно здравље Војводине, Завод за антирабичну заштиту „Луј Пастер“ Нови Сад и Завод за трансфузију крви Војводине.

Здравствену заштиту становништва Јужнобачког округа у 2019. години обезбеђивало је укупно 9.243 радника на неодређено време. Укупан број запослених радника у односу на 2018. годину се повећао за 45 радника (0,5%), а у односу на 2015. годину се смањило за 635 радника (6,4%), од тога за 190 здравствених радника (2,5%). Од укупног броја запослених у 2019. години, 7.309 (79,1%) су здравствени радници, од којих 2.302 са високом стручном спремом. У Јужнобачком округу у 2019. години било је запослено 1.898 лекара, од којих 75,9% су лекари специјалисти. У односу на 2015. годину укупан број лекара се смањило за 33 (1,7%). У здравственим установама у Округу је било запослено укупно 164 стоматолога и 63 фармацеута. У односу на 2015. годину укупан број запослених стоматолога се смањило за 25 (13,2%), а број фармацеута за чак 106 (62,7%) (табеле бр.45,46).

Треба напоменути да је у 2019. години највећи број административно/техничких радника који обезбеђују сва три Института у Сремској Каменици приказан у Установи заједничких послова Института у Сремској Каменици, с обзиром да се формално евидентирају као запослени у овој установи.

Табела бр.45 Кадрови у здравственим установама Јужнобачког округа на дан 31.12.2015. године

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници											Немедицински
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема							Виша СС	Сред. СС	Нижа СС	
			Лекари				Зубни лекари	Фармацеути	Остали				
			Висока СС укупно	Општа медицина	На специјализац.	Специјалисти							
КП. ЗА АБДОМИНАЛНУ И ТРАНСПЛАНТАЦ. ХИРУРГИЈУ	70	65	18	0	4	14	0	0	0	5	42	0	5
КП. ЗА ВАСКУЛАРНУ И ТРАНСПЛАНТАЦИОНУ ХИРУРГИЈУ	33	33	10	0	3	7	0	0	0	2	21	0	0
КП. ЗА ОРТОПЕДСКУ ХИРУРГИЈУ И ТРАУМАТОЛОГИЈУ	73	72	17	0	3	14	0	0	0	5	50	0	1
КП. ЗА УРОЛОГИЈУ	52	52	16	0	2	14	0	0	0	3	33	0	0
КП. ЗА ПЛАСТИЧНУ И РЕКОНСТРУКТИВНУ ХИРУРГИЈУ	28	27	9	1	1	7	0	0	0	3	15	0	1
КЛИНИКА ЗА НЕУРОХИРУРГИЈУ	39	38	9	0	4	5	0	0	0	1	28	0	1
КЛИНИКА ЗА МАКСИЛОФАЦИЈАЛНУ И ОРАЛНУ ХИРУРГИЈУ	22	22	8	0	1	7	0	0	0	2	12	0	0
КЛИНИКА ЗА АНЕСТЕЗИЈУ И ИНТЕНЗ. ТЕРАПИЈУ	104	102	35	2	13	20	0	0	0	3	64	0	2
КЛИНИКА ЗА НЕФРОЛОГИЈУ И КЛИНИЧКУ ИМУНОЛОГИЈУ	71	71	16	0	3	13	0	0	0	5	50	0	0
КЛИНИКА ЗА ЕНДОКРИНОЛОГИЈУ, ДИЈАБЕТЕС И БОЛЕСТИ МЕТАБОЛИЗМА	43	43	16	0	5	11	0	0	0	1	26	0	0
КЛИНИКА ЗА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈУ И ХЕПАТОЛОГИЈУ	51	51	15	0	4	11	0	0	0	2	34	0	0
КЛИНИКА ЗА ХЕМАТОЛОГИЈУ	55	55	12	0	3	9	0	0	0	1	42	0	0
КЛИНИКА ЗА НЕУРОЛОГИЈУ	126	105	33	1	0	28	0	0	4	5	67	0	21
КЛИНИКА ЗА ПСИХИЈАТРИЈУ	150	118	46	0	5	30	0	0	11	9	63	0	32
КЛИНИКА ЗА ИНФЕКТИВНЕ БОЛЕСТИ	104	88	27	2	6	19	0	0	0	10	51	0	16
КП. ЗА КОЖНО-ВЕНЕРИЧНЕ БОЛЕСТИ	47	39	19	0	1	18	0	0	0	0	20	0	8
ИНСТ. ЗА БОЛ. УХА, ГРЛА И НОСА	89	76	29	0	2	21	0	0	6	6	41	0	13
КЛИНИКА ЗА ОЧНЕ БОЛЕСТИ	77	64	22	0	0	21	0	0	1	4	38	0	13
КЛИН. ЗА ГИНЕКОЛОГ. И АКУШЕР.	402	356	84	2	8	67	0	0	7	14	258	0	46
КЛИН. ЗА МЕДИЦ. РЕХАБИЛИТАЦИЈУ	96	79	15	0	3	10	0	0	2	28	36	0	17
ЦЕНТАР ЗА ЛАБОРАТОРИЈСКУ МЕДИЦИНУ	118	98	33	0	6	18	0	0	9	5	60	0	20
ЦЕНТАР ЗА РАДИОЛОГИЈУ	86	69	32	0	7	24	0	0	1	28	9	0	17
ЦЕНТАР ЗА СУДСКУ МЕДИЦИНУ, ТОКСИКОЛОГИЈУ И МОЛЕКУЛ. ГЕН.	27	25	16	0	0	11	0	0	5	0	9	0	2
ЦЕНТАР ЗА ПАТОЛОГИЈУ И ХИСТОЛОГИЈУ	31	26	11	0	3	8	0	0	0	0	15	0	5
УРГЕНТНИ ЦЕНТАР	345	324	58	0	19	37	0	1	1	33	233	0	21

СЛУЖБА ОПЕРАЦИОНИХ САЛА	58	46	1	0	0	1	0	0	0	4	41	0	12
ПОЛИКЛИНИКА	26	8	4	0	0	4	0	0	0	2	2	0	18
СЛУЖБА ЗА ПРАВНЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ	57	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	56
СЛУЖБА ЗА ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	87	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	86
СЛУЖБА ЗА ТЕХНИЧКО-УСЛУЖНЕ ДЕЛАТНОСТИ	193	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	193
УПРАВА КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА	26	8	6	0	0	6	0	0	0	2	0	0	18
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ И ИНФОРМАТИКУ	79	6	1	0	0	0	0	1	0	1	4	0	73
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ -ИНТЕРНО	35	4	1	0	0	0	0	0	1	0	3	0	31
ЦЕНТАР ЗА МЕДИЦИНСКО СНАБДЕВАЊЕ – БОЛНИЧКА АПОТЕКА	19	15	5	0	0	0	0	5	0	0	10	0	4
1. Клинички центар Војводине укупно	2.919	2.187	625	8	106	455	0	8	48	184	1.378	0	732
2. ДОМ ЗДРАВЉА НОВИ САД	1359	1153	459	74	23	244	90	1	27	145	549	0	206
3. АПОТЕКА НОВИ САД	228	181	103	0	0	0	1	100	2	0	78	0	47
4. ЗАВОД ЗА ЗДРАВ. ЗАШТ. РАДНИКА НОВИ САД	43	30	20	0	0	11	0	1	8	1	9	0	13
5. ЗАВОД ЗА ЗДР. ЗАШТ. СТУДЕНАТА НОВИ САД	68	57	27	1	3	17	5	0	1	5	25	0	11
6. СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА ЗА РЕУМАТСКЕ БОЛЕСТИ НОВИ САД	92	74	15	1	1	13	0	0	0	21	36	2	18
7. ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ	238	171	64	1	6	37	0	2	18	15	81	11	67
8. ЗАВОД ЗА АНТИРАБИЧНУ ЗАШТИТУ "ЛУЈ ПАСТЕР" НОВИ САД	20	15	10	1	0	4	0	0	5	0	3	2	5
9. КЛИНИКА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	60	53	29	0	0	0	29	0	0	1	23	0	7
10. ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	507*	410	132	7	18	83	0	2	22	56	222	0	97
11. ИНСТИТУТ ЗА ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	638	428	118	1	18	90	1	5	3	74	236	0	210
12. ИНСТ. ЗА КАРДИОВАСКУЛАРНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	659	425	98	1	26	64	0	3	4	72	255	0	234
13. ИНСТ. ЗА ЗАШТ. ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ВОЈВОДИНЕ	742	585	164	1	20	111	0	2	30	58	363	0	157
14. ЗАВОД ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ	89	60	21	0	0	20	0	1	0	2	37	0	29
15. ЗАВОД ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ НОВИ САД	229	141	61	9	13	39	0	0	0	7	73	0	88
Нови Сад укупно	7.891	5.970	1.946	105	234	1.188	126	125	168	641	3.368	15	1.921
16. ДЗ Врбас	230	169	61	9	3	32	13	2	2	6	102	0	61
17. Општа болница Врбас	502	381	102	3	23	67	1	4	4	30	249	0	121
18. Апотека Врбас	32	25	14	0	0	0	0	14	0	0	11	0	7
ВРБАС УКУПНО	764	575	177	12	26	99	14	20	6	36	362	0	189
19. ДЗ Бач	78	58	17	6	1	7	3	0	0	3	38	0	20
20. ДЗ Бачка Паланка	320	246	81	38	6	23	10	4	0	8	157	0	74
21. ДЗ Бачки Петровац	72	56	22	8	1	8	3	2	0	2	32	0	16
22. ДЗ Беочин	87	67	26	10	1	9	4	2	0	2	39	0	20
23. ДЗ Бечеј	225	179	67	18	6	29	8	5	1	6	106	0	46
24. ДЗ Жабаљ	137	111	40	15	0	15	7	3	0	4	67	0	26
25. ДЗ Србобран	88	70	27	8	0	10	5	3	1	2	41	0	18
26. ДЗ Темерин	134	109	43	15	4	14	6	4	0	6	60	0	25
27. ДЗ Тител	82	58	20	10	1	4	3	1	1	1	37	0	24
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ:	9.878	7.499	2.466	245	280	1.406	189	169	177	711	4.307	15	2.379

Табела бр.46 Кадрови у здравственим установама Јужнобачког округа 31.12.2019. године

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници													Немедицински	
		Здрав-ствени радници укупно	Висока стручна спрема										Виша стручна спрема	Средња стручна спрема		Нижа стручна спрема
			Висока стручна спрема укупно	Лекари			Стоматолози	Фармацеути	Санитарни инж.	Хемичари	Остали	Остали				
				Општа медицина	На специјализацији	Специјалисти										
КЛ. ЗА АБДОМИНАЛНУ И ЕНДОКРИНОЛОШКУ ХИРУРГИЈУ	71	71	21	0	4	17	0	0	0	0	0	0	2	48	0	0
КЛ. ВАСКУЛАРНУ И ТРАНСПЛАНТАЦ. ХИРУРГИЈУ	38	38	11	1	2	8	0	0	0	0	0	0	4	23	0	0
КЛ. ЗА ОРТОПЕДСКУ ХИРУРГИЈУ И ТРАУМАТОЛОГИЈУ	78	78	23	2	0	21	0	0	0	0	0	0	4	51	0	0
КЛ. ЗА УРОЛОГИЈУ	61	61	18	0	4	14	0	0	0	0	0	0	3	40	0	0
КЛ. ЗА ПЛАСТИЧНУ И РЕКОНСТРУКТИВНУ ХИРУРГИЈУ	26	26	10	0	3	7	0	0	0	0	0	0	1	15	0	0
КЛИНИКА ЗА НЕУРОХИРУРГИЈУ	38	38	8	0	2	6	0	0	0	0	0	0	1	29	0	0
КЛИНИКА ЗА МАКСИЛОФАЦИЈАЛНУ И ОРАЛНУ ХИРУРГИЈУ	23	23	7	0	1	6	0	0	0	0	0	0	3	13	0	0
КЛИНИКА ЗА АНЕСТЕЗИЈУ И ИНТЕНЗИВНУ ТЕРАПИЈУ	238	238	80	0	17	63	0	0	0	0	0	0	11	147	0	0
КЛИНИКА ЗА НЕФРОЛОГИЈУ И КЛИНИЧКУ ИМУНОЛОГИЈУ	81	81	16	0	4	12	0	0	0	0	0	0	9	56	0	0
КЛИНИКА ЗА ЕНДОКРИНОЛОГИЈУ, ДИЈАБЕТЕС И БОЛЕСТИ МЕТАБОЛИЗМА	50	50	16	0	5	11	0	0	0	0	0	0	1	33	0	0
КЛИНИКА ЗА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈУ И ХЕПАТОЛОГИЈУ	61	61	19	0	5	14	0	0	0	0	0	0	4	38	0	0
КЛИНИКА ЗА ХЕМАТОЛОГИЈУ	55	55	13	0	4	9	0	0	0	0	0	0	1	41	0	0
КЛИНИКА ЗА НЕУРОЛОГИЈУ	134	134	35	1	4	30	0	0	0	0	0	0	5	94	0	0
КЛИНИКА ЗА ПСИХИЈАТРИЈУ	140	140	53	1	6	27	0	0	0	0	19	19	20	67	0	0
КЛИНИКА ЗА ИНФЕКТИВНЕ БОЛЕСТИ	92	92	26	1	4	21	0	0	0	0	0	0	15	51	0	0
КЛ. ЗА КОЖНО-ВЕНЕРИЧНЕ БОЛЕСТИ	39	39	19	0	1	18	0	0	0	0	0	0	1	19	0	0
ИНСТ. ЗА БОЛ. УХА, ГРЛА И НОСА	70	70	23	0	1	17	0	0	0	0	5	5	8	39	0	0

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници													Немедицински	
		Здрав-ствени радници укупно	Висока стручна спрема										Виша стручна спрема	Средња стручна спрема		Нижа стручна спрема
			Висока стручна спрема укупно	Лекари			Стоматолози	Фармацеути	Санитарни инж.	Хемичари	Остали	Остали				
				Општа медицина	На специјализацији	Специјалисти										
КЛИНИКА ЗА ОЧНЕ БОЛЕСТИ	55	55	17	0	2	15	0	0	0	0	0	0	6	32	0	0
КЛИН. ЗА ГИНЕКОЛОГ. И АКУШЕР.	328	328	67	0	7	55	0	0	0	0	5	5	26	235	0	0
КЛИН. ЗА МЕДИЦ. РЕХАБИЛИТАЦИЈУ	102	102	13	0	1	11	0	0	0	0	1	1	33	56	0	0
ЦЕНТАР ЗА ЛАБОРАТОРИЈСКУ МЕДИЦИНУ	164	164	35	0	3	23	0	2	0	0	7	7	8	121	0	0
ЦЕНТАР ЗА РАДИОЛОГИЈУ	112	112	41	0	8	33	0	0	0	0	0	0	49	22	0	0
ЦЕНТАР ЗА СУДСКУ МЕДИЦИНУ. ТОКСИКОЛОГИЈУ И МОЛЕКУЛ. ГЕН.	22	21	13	0	0	9	0	0	0	0	4	4	0	8	0	1
ЦЕНТАР ЗА ПАТОЛОГИЈУ И ХИСТОЛОГИЈУ	31	31	11	0	1	10	0	0	0	0	0	0	0	20	0	0
УРГЕНТНИ ЦЕНТАР	149	149	26	0	5	21	0	0	0	0	0	0	12	111	0	0
СЛУЖБА ОПЕРАЦИОНИХ САЛА	70	70	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	7	62	0	0
ПОЛИКЛИНИКА	10	10	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0
СЛУЖБА ЗА ПРАВНЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ	84	12	7	0	0	7	0	0	0	0	0	0	5	0	0	72
СЛУЖБА ЗА ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	80
СЛУЖБА ЗА ТЕХНИЧКО-УСЛУЖНЕ ДЕЛАТНОСТИ	323	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	321
ЦЕНТАР ЗА МЕДИЦИНСКО ЦНАБДЕВАЊЕ - БОЛНИЧКА АПОТЕКА	31	31	8	0	0	1	0	7	0	0	0	0	0	23	0	0
ЦЕНТАР ЗА ТРАНСПЛАНТАЦИЈУ ОРГАНА. ЋЕЛИЈА И ТКИВА	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
ОДСЕК ЗА ИНТЕРНУ РЕВИЗИЈУ	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
Клинички центар Војводине укупно	2859	2383	640	6	94	490	0	9	0	0	41	41	242	1501	0	476
ДОМ ЗДРАВЉА НОВИ САД	1297	1108	433	73	35	210	81	7	0	0	27	27	164	511	0	189
АПОТЕКА НОВИ САД	11	3	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	8
ЗАВОД ЗА ЗДРАВ. ЗАШТ. РАДНИКА НОВИ САД	31	23	13	0	0	7	0	0	0	3	3	6	1	9	0	8

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници														Немедицински
		Здрав-ствени радници укупно	Висока стручна спрема										Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Нижа стручна спрема	
			Висока стручна спрема укупно	Лекари			Стоматолози	Фармацеути	Санитарни инж.	Хемичари	Остали	Остали				
				Општа медицина	На специјализацији	Специјалисти										
ЗАВОД ЗА ЗДР. ЗАШТ. СТУДЕНАТА НОВИ САД	64	54	25	3	1	17	4	0	0	0	0	0	6	23	0	10
СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА ЗА РЕУМАТСКЕ БОЛЕСТИ НОВИ САД	100	77	18	0	3	13	0	2	0	0	0	0	22	37	0	23
ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ	229	161	69	1	5	41	0	2	0	4	16	20	15	77	0	68
ЗАВОД ЗА АНТИРАБИЧНУ ЗАШТИТУ "ЛУЈ ПАСТЕР" НОВИ САД	20	15	9	0	0	5	0	0	0	0	4	4	0	6	0	5
КЛИНИКА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	54	49	28	0	0	0	28	0	0	0	0	0	1	20	0	5
ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	531	451	150	7	25	85	0	2	0	3	28	31	70	231	0	80
ИНСТИТУТ ЗА ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	537	442	120	0	20	92	0	5	0	0	3	3	68	254	0	95
ИНСТ. ЗА КАРДИОВАСКУЛАРНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	556	453	118	1	32	71	0	3	0	0	11	11	40	295	0	103
ИНСТ. ЗА ЗАШТ. ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ВОЈВОДИНЕ	701	555	157	4	10	116	0	2	0	1	24	25	79	319	0	146
ЗАВОД ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ	83	58	17	3	0	13	0	1	0	0	0	0	2	39	0	25
ЗАВОД ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ НОВИ САД	251	147	62	13	16	33	0	0	0	0	0	0	10	75	0	104
УСТАНОВА ЗАЈЕДНИЧКИХ ПОСЛОВА ИНСТ. У СР. КАМЕНИЦИ	241	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	241
Нови Сад укупно	7565	5979	1860	111	241	1193	113	34	0	11	157	168	720	3399	0	1586
ДЗ Врбас	188	149	54	10	0	30	10	2	0	0	2	2	6	89	0	39
Општа болница Врбас	469	374	105	5	15	75	1	5	1	0	3	4	36	233	0	95
Апотека Врбас	24	20	10	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0	10	0	4
ВРБАС УКУПНО	681	543	169	15	15	105	11	17	1	0	5	6	42	332	0	138
ДЗ Бач	60	43	15	5	1	6	2	0	0	0	1	1	2	26	0	17
ДЗ Бачка Паланка	274	216	71	33	1	24	10	3	0	0	0	0	10	135	0	58
ДЗ Бачки Петровац	55	44	17	8	2	4	3	0	0	0	0	0	2	25	0	11
ДЗ Беочин	72	57	23	9	1	8	3	1	0	0	1	1	3	31	0	15
ДЗ Бечеј	168	139	46	10	2	26	6	2	0	0	0	0	9	84	0	29
ДЗ Жабаљ	111	87	29	11	0	14	4	0	0	0	0	0	9	49	0	24
ДЗ Србобран	75	61	22	7	3	5	4	2	0	0	1	1	9	30	0	14

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници											Немедицински			
		Здрав-ствени радници укупно	Висока стручна спрема									Виша стручна спрема		Средња стручна спрема	Ниска стручна спрема	
			Висока стручна спрема укупно	Лекари			Стоматолози	Фармацеути	Санитарни инж.	Хемичари	Остали					Остали
				Општа медицина	На специјализацији	Специјалисти										
ДЗ Темерин	121	95	34	7	5	12	6	4	0	0	0	0	7	54	0	26
ДЗ Тител	61	45	16	9	0	5	2	0	0	0	0	0	1	28	0	16
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ:	9.243	7.309	2.302	225	271	1.402	164	63	1	11	165	177	814	4.193	0	1.934

3.1 ПРИВАТНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ И ПРИВАТНА ПРАКСА НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ ОКРУГА

На територији Јужнобачког округа у 2019. години здравствену заштиту становништву је поред здравствених установа из Плана мреже (здравствене установе у државној својини) пружало и 304 приватних здравствених установа односно приватне праксе које достављају извештај о раду од којих 11 ординација опште медицине, 1 дом здравља, 12 апотека, 165 стоматолошке ординације, 67 специјалистичких ординација, 8 лабораторија, 3 лабораторије за зубну технику, 5 специјалистичких ординација за РТГ и УЗ, 20 поликлиника, 10 болница и 2 остале установе приватне праксе. У односу на 2018. годину број приватних здравствених установа које достављају извештаје о раду је мањи за 5, када их је било укупно 309. (табела бр. 47).

У овим установама запослено је укупно 1.455 радника (18,6% више радника него 2018. године) од којих 357 лекара, 326 стоматолога, 150 фармацеута и 597 радника са средњом и вишом стручном спремом. Просечан број запослених по једном правном лицу је износио 4,8 радника. Важно је напоменути да су подаци о броју као кадровима у приватним здравственим установама још увек непотпуни због непридржавања обавезе извештавања.

Табела бр.47 Запослени према врсти приватне здравствене установе и приватне праксе на територији Јужнобачког округа у 2019. години

Врста приватне праксе	Број регистрованих приватних здравствених установа и приватне праксе	Укупан број запослених	Број лекара	Број стоматолога	Број фармацеута	Број радника са вишом и средњом стручном спремом
Ординације опште медицине	11	17	17	0	0	0
Специјалистичке ординације - укупно	67	182	116	0	0	63
Интернастичке ординације	9	19	13	0	0	6
Гинеколошко-акушерске ординације	17	53	27	0	0	26
Педијатријске ординације	9	21	18	0	0	3
Офталмолошке ординације	9	38	18	0	0	20
ОРЛ ординације	2	8	7	0	0	1
Неуропсихијатријске ординације	7	10	9	0	0	1
Хируршке ординације	4	16	11	0	0	5
Уролошке ординације	1	1	1	0	0	0
Дерматовенеролошке ординације	2	3	2	0	0	1
Ординације за физикалну медицину и рехабилитацију	7	13	10	0	0	0
Стоматолошке ординације	165	447	0	326	0	121
Домови здравља	1	58	43	0	0	15
Поликлинике	20	151	88	0	0	63
Болнице	10	152	62	0	0	90
РТГ и УЗ	5	16	9	0	0	-
Лабораторије	8	62	22	0	4	36
Лабораторије за зубну технику	3	15	0	0	0	0
Стоматолошки РТГ кабинет	0	0	0		0	0
Апотеке	12	349	0	0	146	203
Друга приватна пракса здравствених радника	2	6	0	0	0	6
Укупно	304	1455	357	326	150	597

4. КОРИШЋЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

4.1. КОРИШЋЕЊЕ ВАНБОЛНИЧКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Према Уредби о Плану мреже здравствених установа („Сл. гласник РС“, број 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12, 8/14, 92/15, 111/17-испр., 13/18 и 15/18-испр.), на територији Јужнобачког округа ванболничку здравствену заштиту становништва обезбеђује 11 домова здравља, 3 завода (Завод за здравствену заштиту радника, Завод за здравствену заштиту студената и Завод за ургентну медицину) и 2 апотеке (Апотека Нови Сад и Апотека Врбас).

4.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ

Током 2018. године у службама опште медицине у Јужнобачком округу било је запослено 243 лекара и 318 здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом. Однос лекар/сестра у службама опште медицине у Јужнобачком округу у 2018. години је износио 1:1,3, што је према *Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе („Службени гласник Републике Србије” бр. 43/06, 112/09, 50/10, 79/11, 10/12, 119/12-др правилник, 22/13 и 16/18)* у даљем тексту Правилник, у границама кадровске обезбеђености за ниво примарне здравствене заштите. Укупан број лекара запослених у служби опште медицине у 2019. години је 242 и мањи је за 0,4% у односу на њихов број у 2018. години (243) и за 16,8% у односу на 2015. годину (291).

Број становника којима се у 2019. години обезбеђивала здравствена заштита у овој служби је износио 497.462, при чему је број становника на једног лекара просечно износио 2.056, што представља недостатак кадра у односу на Правилник. Број становника на једног лекара у 2019. години се кретао у распону од 987 (Бач) до 2.653 (Нови Сад), а Правилник предвиђа једног лекара на 1.600 становника.

Просечан број посета по становнику је био 4,1 у 2019. години, а од укупног броја посета скоро једна трећина су биле прве посете.

Просечан број посета код лекара у току дана на нивоу Округа у 2019. и 2018. години износио је 40 посета, што је за 6 посета на дан више у односу на 2015. годину (норматив - 35 посета на дан). Највећа оптерећеност лекара у 2019. години се бележи у Темерину (59 посета), док је најмања у Тителу (21 посета) (табела бр.49).

У односу на 2015. годину број становника којима је у 2019. години пружана здравствена заштита, увећан је за 517 становника, док се број лекара смањио за 16,8%, што је допринело повећању оптерећености лекара у овој служби (табеле бр.48,49).

Табела бр. 48 Кадрови и посете у служби опште медицине у Јужнобачком округу у 2015. години

Општина	Популација	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	11325	10	15	63889	730	0	63159	24101	24798	5,6	1133	1,5	30	1,6
Б.Паланка	43877	27	33	267735	2095	0	265640	104931	80351	6,1	1625	1,2	47	1,5
Б. Петровац	10621	7	10	60372	0	0	60372	18041	16916	5,7	1517	1,4	41	2,3
Беочин	12292	8	13	43743	522	0	43221	15120	17233	3,6	1537	1,6	26	1,9
Бечеј	28964	21	34	128980	0	0	128980	28771	59138	4,5	1379	1,6	29	3,5
Врбас	32594	22	38	189209	0	0	189209	51272	77408	5,8	1482	1,7	41	2,7
Жабалъ	19994	12	18	104589	293	0	104296	32719	43911	5,2	1666	1,5	42	2,2
Нови Сад	282634	145	213	934857	12486	0	922371	290519	211000	3,3	1949	1,5	31	2,2
Србобран	12665	6	13	58455	0	0	58455	19991	29700	4,6	2111	2,2	46	1,9
Темерин	22542	14	18	132097	2227	0	129870	29284	32187	5,9	1610	1,3	45	3,4
Тител	12395	14	23	58114	576	0	57538	12347	20783	4,7	885	1,6	20	3,7
Ср. Карловци	7042	5	4	31296	140	0	31156	10137	8291	4,4	1408	0,8	30	2,1
ОКРУГ	496945	291	432	2073336	19069	0	2054267	637233	621716	4,2	1708	1,5	34	2,2

* Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр. 49 Кадрови и посете у служби опште медицине у Јужнобачком округу у 2019. години

Општина	Популација	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских и периодичних прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	10859	11	14	50332	141	0	50191	18896	28470	4.6	987	1.3	22	1.7
Б.Паланка	42256	27	33	154761	1228	35	153498	55936	112328	3.7	1565	1.2	27	1.7
Б. Петровац	10350	7	12	47372	0	0	47372	14980	18942	4.6	1479	1.7	32	2.2
Беочин	12094	9	13	55153	72	46	55035	17664	15308	4.6	1344	1.4	29	2.1
Бечеј	28092	13	20	123853	0	0	123853	27812	54527	4.4	2161	1.5	45	3.5
Врбас	31319	20	35	164357	0	0	164357	47696	69443	5.2	1566	1.8	39	2.4
Жабалъ	19595	10	13	108253	503	19	107731	32871	33287	5.5	1960	1.3	52	2.3
Нови Сад	289143	109	121	986970	18882	0	968088	349413	223037	3.4	2653	1.1	43	1.8
Србобран	12342	6	11	66882	0	0	66882	18604	26225	5.4	2057	1.8	53	2.6
Ср. Карловци	6866	4	4	28994	93	0	28901	13631	9288	4.2	1717	1.0	35	1.1
Темерин	22357	14	18	174082	116	60	173906	24417	40601	7.8	1597	1.3	59	6.1
Тител	12189	12	20	54026	419	0	53607	14338	17988	4.4	1016	1.7	21	2.7
ОКРУГ	497462	242	314	2015035	21454	160	1993421	636258	649444	4.1	2056	1.3	40	2.1

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА

Служба медицине рада организована је у 7 општина Јужнобачког округа и пружа примарну здравствену заштиту радно активном становништву. Према Саопштењу Републичког завода за статистику у Јужнобачком округу је у 2019. години било 213.412 запослених радника, што је за 9,4% више у односу на 2015. годину када је тај број износио 195.142.

У службама медицине рада Јужнобачког округа у 2019. години број запослених здравствених радника био је 93 (41 лекар и 52 здравствена радника са вишом и

средњом стручном спремом). У односу на 2018. годину укупан број здравствених радника се смањило за 1. лекара (1,1%), док је број здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом остао непромењен, а у односу на 2015. годину број лекара смањен за 31,7%, а број здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом смањен за 21,2%.

Током 2019. године број запослених на једног лекара у Округу је износио 5.205, што представља недостатак лекара у односу на норматив, а кретао се од 4.006 у Новом Саду до 14.451 у Бачкој Паланци (Правилник прописује критеријум од 3000 запослених на једног лекара ове службе). Просечан број посета по једном запосленом износио је 1,4, а просечна оптерећеност лекара је износила 35 посета на дан, што је више у односу на мере извршења за ову службу дате у Правилнику (25 посета на дан). Највише пацијената на дан су прегледали лекари у Бечеју (102 посете), док се најмањи просечан број дневних посета бележи у Врбасу (9 посета) (табела бр.51).

У анализираном петогодишњем периоду, повећан је број стално запосленог становништва, док је број лекара смањен. Број запослених на 1 лекара повећао за 60,0%, односно са 3.252 запослена на 1 лекара у 2015. години на 5.205 запослених на 1 лекара у 2019. години. Просечан број посета код лекара у току дана у 2015. години је износио 20, док је у 2019. години износио 35 посета на дан (табеле бр.50, 51).

Табела бр.50 Кадрови и посете у служби медицине рада у Јужнобачком округу у 2015. години

Општина	Популација	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	2796	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Б.Паланка	13988	0	2	2892	2792	100	0	0	8654	0,2	0	0,0	0	0
Б. Петровац	3555	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Беочин	2906	1	1	6124	0	0	6124	2265	2693	2,1	2906	1,0	29	1,7
Бечеј	8470	2	3	20821	3873	667	16281	2593	15	2,5	4235	1,5	50	5,3
Врбас	9510	2	4	1335	269	20	1046	1046	8196	0,1	4755	2,0	3	0
Жабалђ	4095	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Нови Сад	137723	54	56	218537	11065	101	129631	84992	35070	1,6	2550	1,0	19	0,5
Србобран	2778	1	0	1081	1070	11	0	0	0	0,4	2778	0,0	5	0
Темерин	6057	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Тител	1927	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Ср. Карловци	1337	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
ОКРУГ	195142	60	66	250790	19049	899	153082	90896	54628	1,3	3252	1,1	20	0,7

** Рачунато на 220 радних дана у току године

Табела бр. 51 Кадрови и посете у служби медицине рада у Јужнобачком округу у 2019. години

Општина	Популација	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради система-тских и периодичних прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	2628	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
Б.Паланка	14451	1	2	2914	2914		0	0	13499	0.2	14451	2	14	-
Б. Петровац	4430	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	-	-	-	-
Беоцин	3103	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	-	-	-	-
Бечеј	8311	1	2	21461	3738	427	17296	3488	170	2.6	8311	2	102	4.0
Врбас	9807	1	2	1805	407	15	1383	1383	11374	0.2	9807	2	9	0.0
Жабалђ	4333	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
Нови Сад	152231	38	46	272456	8337	21	264098	108331	33626	1.8	4006	1	34	1.4
Србобран	3036	0	0	1584	1584		0	0	0	0.5	-	-	-	-
Ср. Карловци	1690	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
Темерин	7107	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
Тител	2285	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
ОКРУГ	213412	41	52	300220	16980	463	282777	113202	58669	1.4	5205	1.3	35	1.5

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ СТАРОСТИ 0 - 6 ГОДИНА

Примарну здравствену заштиту деце предшколског узраста обезбеђују домови здравља Јужнобачког округа, с тим што неки домови здравља у Јужнобачком округу имају посебну службу за ову популациону групу, а код неких је заједничка служба за здравствену заштиту деце предшколског узраста, школску децу и омладину.

Посебну службу за ову популациону групу има 7 општина (Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беоцин, Бечеј, Врбас, Нови Сад, Србобран), док осталих 5 општина Округа има заједничку службу за предшколску и школску децу. За општине Бач, Тител, Жабалђ и Сремски Карловци комплетан кадар из заједничке службе је приказан у овој служби, а за општину Темерин у служби за здравствену заштиту деце школског узраста.

У службама за здравствену заштиту предшколске деце на територији Јужнобачког округа 2019. године радило је 52 лекара и 87 медицинских сестара/техничара са средњом и вишом стручном спремом. У односу на 2018. годину број лекара се смањило за 1. лекара (1,9%), а број медицинских сестара за 4 медицинске сестре (4,6%). У односу на 2015. годину број лекара је смањен за 3 лекара, а број медицинских сестара је повећан за 3.

Обезбеђеност лекарима ове популационе групе, посматрајући Округ у целини је нешто лошија од стандарда, обзиром да на једног лекара у просеку долази 872 детета предшколског узраста (према Правилнику треба обезбедити једног лекара за 850 деце овог узраста). У домовима здравља који имају посебну службу за здравствену заштиту деце предшколског узраста број деце на једног лекара креће се у распону од 454 детета у Тителу до 1.053 детета на једног лекара у Бачкој Паланци.

Просечан број посета на једно дете у 2019. години износио је 7,0 а кретао се од 5,1 посета по једном детету у Бачкој Паланци до 10,9 посета по једном детету у Србобрану, посматрајући само домове здравља који имају посебну службу за здравствену заштиту деце предшколског узраста. Просечан број посета код лекара у току дана на нивоу Округа износио је 29, што је у складу са нормативима датих у мерама извршења Правилника (30 посета на дан). Оптерећеност лекара по општинама (у домовима здравља код којих је приказан само кадар који покрива децу предшколског узраста) је различита и креће се од 24 посете на дан у Бечеју до 52 посете на дан у Србобрану (табела бр.53).

У односу на 2015. годину, у 2019. години дошло је до повећања броја деце за 0,3% и смањења броја лекара за 5,5%, што је проузроковало повећање оптерећености лекара приказано кроз повећање броја деце по једном лекару за 6,1% (са 822 у 2015. години на 872 детета по 1 лекару у 2019. години), док се број посета на дан смањило са 31 у 2015. години на 29 у 2019. години (табеле бр.52,53).

Табела бр.52 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту деце старости 0 - 6 година у Јужнобачком округу у 2015. години

Општина	Број деце 0-6 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	796	1	2	5582	224	0	5358	3481	2946	7,0	796	2,0	27	0,5
Б.Паланка	3302	3	13	27060	1091	25	25944	15669	4100	8,2	1101	4,3	43	0,7
Б. Петровац	830	1	2	8728	918	0	7810	4523	1296	10,5	830	2,0	42	0,7
Беоцин	985	1	1	6307	1061	68	5178	3328	1754	6,4	985	1,0	30	0,6
Бечеј	2390	4	4	18259	3433	79	14747	7993	5363	7,6	598	1,0	22	0,8
Врбас	2817	4	6	25482	2960	210	22312	14783	2522	9,0	704	1,5	30	0,5
Жабалъ	1910	5	6	16300	2829	32	13439	8339	3378	8,5	382	1,2	16	0,6
Нови Сад	27760	32	40	223497	35117	3814	184566	100813	47627	8,1	868	1,3	33	0,8
Србобран	1050	1	3	9183	20	4	9159	4471	4809	8,7	1050	3,0	44	1,0
Темерин	1874	0	0	13638	1692	615	11331	6427	635	7,3	0	0,0	0	0,8
Тител	943	2	2	6407	489	0	5918	3557	876	6,8	472	1,0	15	0,7
Ср. Карловци	546	1	1	2840	391	82	2367	1137	1017	5,2	546	1,0	14	1,1
ОКРУГ	45203	55	80	363283	50225	4929	308129	174521	76323	8,0	822	1,5	31	0,8

** Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр.53 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту деце старости 0 - 6 година у Јужнобачком округу у 2019. години

Општина	Број деце 0-6 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради система-тских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	745	1	2	5429	107	0	5322	3602	1773	7.3	745	2.0	26	0.5
Б.Паланка	3158	3	15	15989	976	65	14948	7887	890	5.1	1053	5.0	25	0.9
Б. Петровац	807	1	1	6616	37	498	6081	3993	1029	8.2	807	1.0	32	0.5
Беоцин	927	1	1	7355	1214	121	6020	3547	1619	7.9	927	1.0	35	0.7
Бечеј	2326	4	5	20030	2946	60	17024	8018	5027	8.6	582	1.3	24	1.1
Врбас	2625	4	5	21805	2388	92	19325	15387	1612	8.3	656	1.3	26	0.3
Жабалъ	1943	4	6	16757	2060	289	14408	9778	3128	8.6	486	1.5	20	0.5
Нови Сад	28581	30	43	192840	37550	1154	154136	91784	43653	6.7	953	1.4	31	0.7
Србобран	989	1	2	10828	163	0	10665	4820	3118	10.9	989	2.0	52	1.2
Ср. Карловци	554	1	1	2412	577	26	1809	1367	788	4.4	554	1.0	11	0.3
Темерин	1787	0	0	11714	1834	638	9242	5020	640	6.6	0	-	-	0.8
Тител	908	2	2	7105	966	0	6139	3836	274	7.8	454	1.0	17	0.6
ОКРУГ	45350	52	83	318880	50818	2943	265119	159039	63551	7.0	872	1.6	29	0.7

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ

Службе за здравствену заштиту школске деце и омладине организоване су на територији Јужнобачког округа, као самосталне службе у оквиру домова здравља или заједно са службама за здравствену заштиту предшколске деце.

У службама за здравствену заштиту школске деце и омладине током 2019. године било је запослено 44 лекара и 52 медицинске сестре/техничара са средњом и вишом стручном спремом. У 2019. години у односу на 2018. годину, било је 3 лекара и 6 медицинских сестара мање, а у односу на 2015. годину било је по 10 лекара и медицинских сестара/техничара мање.

Посматрајући Округ у целини, на једног лекара ове службе у 2019. години, долази 1.728 деце школског узраста, што је више у односу на Правилник (1 лекар на 1500 деце школског узраста). Највећа одступања у односу на Правилник забележена су у Бачкој Паланци (2.107), Србобрану (2.006) и Беочину (1.949). У Темерину су сви запослени лекари приказани у служби за здравствену заштиту школске деце па се не приказује реална оптерећеност лекара.

У просеку број дневних посета код лекара у 2018. и 2015. години је износио 29 и 27 посета на дан, што је нешто мање од норматива Правилника (30 посета на дан), док је у 2019. години било 36 посета на дан. Најмање забележених дневних посета по лекару било је у Бачкој Паланци (27 посета), а највише у Србобрану (61 посета).

Број посета на једно дете школског узраста је 4,3 а креће се у распону од 2,7 посете по детету у Бачкој Паланци до 6,4 посете по детету у Србобрану (табела бр.55).

Табела бр.54 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту школске деце у Јужнобачком округу у 2015. години

Општина	Број деце 7-18 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	1632	0	0	6254	379	0	5875	3863	1262	3,8	0	0	0	0,5
Б.Паланка	6499	4	6	26891	1464	409	25018	16290	3493	4,1	1625	1,5	32	0,5
Б. Петровац	1591	1	1	8124	208	0	7916	4346	1289	5,1	1591	1,0	39	0,8
Беочин	2027	2	2	5948	640	0	5308	3421	1479	2,9	1014	1,0	14	0,6
Бечеј	4833	3	3	20497	1887	944	17666	9463	5762	4,2	1611	1,0	33	0,9
Врбас	5223	4	4	23234	1497	0	21737	15163	5047	4,4	1306	1,0	28	0,4
Жабаљ	3692	0	0	15206	1621	0	13585	8706	2662	4,1	0	0	0	0,6
Нови Сад	40536	34	39	167643	12332	4999	150312	79084	23891	4,1	1192	1,1	23	0,9
Србобран	2107	1	1	10661	614	0	10047	5347	2711	5,1	2107	1,0	51	0,9
Темерин	3539	5	6	13308	911	932	11465	6924	1249	3,8	708	1,2	13	0,7
Тител	1942	0	0	9316	266	0	9050	5150	1529	4,8	0	0	0	0,8
Ср. Карловци	953	0	0	3879	176	35	3668	1970	740	4,1	0	0	0	0,9
ОКРУГ	74574	54	62	310961	21995	7319	281647	159727	51114	4,2	1381	1,1	27	0,8

*Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр.55 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту школске деце у Јужнобачком округу у 2019. години

Општина	Број деце 7-18 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради система-тских прегледа	Посета ради контро-лних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	1475	0	0	7414	633	0	6781	4520	1057	5.0	-	-	-	0.5
Б.Паланка	6321	3	2	17100	769	109	16222	8551	1980	2.7	2107	1	27	0.9
Б. Петровац	1522	1	1	6359	336	0	6023	3823	330	4.2	1522	1	30	0.6
Беочин	1949	1	2	6147	613	108	5426	3295	923	3.2	1949	2	29	0.6
Бечеј	4565	3	4	19319	1572	71	17676	8436	7432	4.2	1522	1	31	1.1
Врбас	5155	3	3	21162	1544	0	19618	15296	3296	4.1	1718	1	34	0.3
Жабалъ	3481	0	0	15006	2440	24	12542	8928	1248	4.3	-	-	-	0.4
Нови Сад	43201	27	33	197579	10085	1130	186364	95656	18953	4.6	1600	1	35	0.9
Србобран	2006	1	1	12825	628	0	12197	5779	2706	6.4	2006	1	61	1.1
Ср. Карловци	910	0	0	2872	151	26	2695	1571	227	3.2	-	-	-	0.7
Темерин	3532	5	6	14212	438	268	13506	7128	1443	4.0	706	1	14	0.9
Тител	1900	0	0	8411	529	0	7882	4657	712	4.4	-	-	-	0.7
ОКРУГ	76017	44	52	328406	19738	1736	306932	167640	40307	4.3	1728	1.2	36	0.8

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА

Службе за здравствену заштиту жена постоје у свим општинама Јужнобачког округа осим у Сремским Карловцима. У овим службама током 2019. године било је запослено 40 лекара специјалиста гинекологије и акушерства и 64 медицинске сестре/техничара са средњом и вишом стручном спремом. У 2019. години у односу на 2018. годину, био је 1 лекар више, а у односу на 2015. годину 4 лекара мање, док је број медицинских сестара у 2018. и 2019. години био исти (64), а у 2015. години за 4 медицинске сестре/техничара већи (68). Однос лекара и медицинских сестара техничара у 2019. години је био 1:1,6.

Просечно, у Јужнобачком округу у 2019. години, један гинеколог обезбеђује здравствену заштиту за 6.844 жене (Правилник препоручује однос од 6500 жена на једног лекара). У појединим општинама је број жена на једног лекара знатно већи од критеријума препорученог Правилником (Врбас 8.552 и Бачка Паланка 7.597 жена на једног лекара).

У Јужнобачком округу у 2019. години, просечан број посета на једну жену износи 0,6. Просечна дневна оптерећеност лекара ових служби на нивоу Округа је 19 посета на дан, што је мање од мера извршења препоручених Правилником (30 посета на дан) и кретала се од 3 посете у Тителу до 27 посета у Србобрану (табела бр.57).

У односу на стање у 2015. години, у 2019. години није било значајнијег смањења броја жена старих 15 и више година, али је смањен број лекара за 9,1%, што је проузроковало повећање оптерећености лекара (у 2015. години 6.206 жена на 1 лекара, а у 2019. години 6.844 жене на 1 лекара) (табеле бр.56,57).

Табела бр.56 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту жена у Јужнобачком округу у 2015. години

Општина	Број жена изнад 14 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 жену	Број жена на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	5989	1	1	2507	812	0	1695	1411	1211	0,4	5989	1,0	12	0,2
Б.Паланка	23670	2	4	8570	2272	0	6298	1082	1471	0,4	11835	2,0	20	4,8
Б. Петровац	5684	0	1	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0
Беочин	6546	1	1	1938	498	0	1440	866	5	0,3	6546	1,0	9	0,7
Бечеј	15678	3	2	8451	1200	0	7251	2884	1794	0,5	5226	0,7	13	1,5
Врбас	17828	3	4	17887	2322	0	15565	2577	11545	1,0	5943	1,3	28	5,0
Жабалъ	10672	2	2	3812	582	47	3183	1658	582	0,4	5336	1,0	9	0,9
Нови Сад	157738	28	49	98964	34287	8474	56203	19226	123214	0,6	5634	1,8	17	1,9
Србобран	6843	2	1	4084	8	299	3777	2776	7072	0,6	3422	0,5	10	0,4
Темерин	12138	1	2	4675	1572	856	2247	789	1283	0,4	12138	2,0	22	1,8
Тител	6461	1	1	1138	103	0	1035	185	877	0,2	6461	1,0	5	4,6
Ср. Карловци	3808	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0,0	0	0
ОКРУГ	273055	44	68	152026	43656	9676	98694	33454	149054	0,6	6206	1,5	16	2,0

** Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр.57 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту жена у Јужнобачком округу у 2019. години

Општина	Број жена изнад 14 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 жену	Број жена на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	5723	1	1	1566	466	0	1100	883	680	0.3	5723	1.0	7	0.2
Б.Паланка	22792	3	4	8090	2853	0	5237	3290	1224	0.4	7597	1.3	13	0.6
Б. Петровац	5541	0	1	2155	0	0	2155	1482	238	0.4	-	-	-	0.5
Беочин	6429	1	1	1895	0	0	1895	214	53	0.3	6429	1.0	9	7.9
Бечеј	15176	0	1	4166	576	0	3590	1824	707	0.3	#DIV/0!	-	-	1.0
Врбас	17104	2	4	7985	1644	0	6341	3465	6131	0.5	8552	2.0	19	0.8
Жабалъ	10491	2	2	4770	223	209	4338	2708	551	0.5	5246	1.0	11	0.6
Нови Сад	161755	27	47	115701	25144	6192	84365	30123	87022	0.7	5991	1.7	20	1.8
Србобран	6662	1	1	5636	0	832	4804	3972	8619	0.8	6662	1.0	27	0.2
Ср. Карловци	3694	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-	
Темерин	12046	2	2	4208	387	1048	2773	412	1542	0.3	6023	1.0	10	5.7
Тител	6344	1	0	528	20	0	508	220	28	0.1	6344	0.0	3	1.3
ОКРУГ	273757	40	64	156700	31313	8281	117106	48593	106795	0.6	6844	1.6	19	1.4

4.1.6. СЛУЖБА ЗА ПОЛИВАЛЕНТНУ ПАТРОНАЖУ

У Јужнобачком округу служба за поливалентну патронажу организује патронажне посете у складу са Програмом здравствене заштите жена, деце, школске деце и студената („Службени гласник Републике Србије” бр.49/95), у даљем тексту Програм.

Домови здравља који имају посебно организовану службу поливалентне патронаже остварили су посете свим популационим групама које Програм предвиђа, док остали домови здравља углавном обављају патронажу код одојчади, мале деце и трудница организовањем посета у оквиру одговарајуће службе за здравствену заштиту деце, односно жена.

У поливалентној патронажи, као посебним организационим јединицама, у 2019. години, запослено је 79 медицинских сестара/техничара (56 са вишом стручном

спремом и 23 са средњом стручном спремом). У односу на 2015. годину број медицинских сестара/техничара смањен је за 9.

Број становника на једну сестру поливалентне патронаже у 2019. години био је 7.833, док Правилник налаже 1 сестру на 5.000 становника. Просечан број посета на једну медицинску сестру/техничара је био 1.654 што је неповољно у односу на мере извршења датих у Правилнику (1.435 посета годишње). Разлике се крећу од 566 у Бачу до 2.272 посете у Врбасу. У односу на 2015. годину у Округу бележимо пад посета по једној патронажној сестри за 0,9% (табеле бр.58,59).

Табела бр.58 Кадрови и посете у служби за поливалентну патронажу у Јужнобачком округу у 2015. години

Општина	Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Укупно посета	Број посета на 1 сестру	Посете женама укупно	Посете трудницама	Посете одојчади	Посете осталој деци	Посете домаћинствима	Посете школама
Бач	0	2	2303	1152	632	62	774	215	672	10
Б.Паланка	2	10	18668	1556	6117	532	6056	1848	4647	0
Б. Петровац	0	3	6056	2019	2086	101	219	230	3512	9
Беочин	0	3	2442	814	820	69	99	125	1393	5
Бечеј	1	5	4869	812	2888	50	794	527	660	0
Врбас	5	0	6372	1274	2611	158	2492	426	843	0
Жабалђ	0	5	6139	1228	1959	185	1777	436	1960	7
Нови Сад	48	0	92785	1933	36399	3008	27914	9243	19216	13
Србобран	0	3	1833	611	50	50	898	172	675	38
Темерин	0	0	2129	-	1041	41	1088	0	0	0
Тител	0	0	1189	-	499	72	587	103	0	0
Ср. Карловци	1	0	2096	2096	684	58	540	128	744	0
ОКРУГ	57	31	146881	1669	55786	4386	43238	13453	34322	82

Табела бр.59 Кадрови и посете у служби за поливалентну патронажу у Јужнобачком округу у 2019. години

Општина	Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Укупно посета	Број посета на 1 сестру	Посете женама укупно	Посете трудницама	Посете одојчади	Посете осталој деци	Посете домаћинствима	Посете школама
Бач	0	3	1698	566	516	50	594	129	438	21
Б.Паланка	2	9	9536	867	2931	266	2791	785	3029	0
Б. Петровац	1	1	2768	1384	1456	109	228	267	807	10
Беочин	0	3	2017	672	902	35	212	116	710	77
Бечеј	2	3	3652	730	2046	53	789	357	460	0
Врбас	3	0	6817	2272	2761	140	2449	804	803	0
Жабалђ	3	2	4978	996	1910	152	648	463	1957	0
Нови Сад	42	0	84844	2020	34599	3624	30598	7892	11755	0
Србобран	2	1	3866	1289	1672	59	939	299	935	21
Темерин	0	0	2630	-	837	38	1284	509	0	0
Тител	0	1	1303	1303	355	63	419	213	316	0
Ср. Карловци	1	0	1865	1865	618	69	512	113	622	0
ОКРУГ	56	23	130632	1654	50603	4658	41463	11947	21832	129

4.1.7. СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ И ЛЕЧЕЊЕ УСТА И ЗУБА

У службама за заштиту и лечење уста и зуба на примарном нивоу здравствене заштите на територији Јужнобачког округа у 2019. години било је запослено 180 стоматолога (од тога 79 су специјалисти), док је број стоматолошких сестара/зубних техничара био 213. У 2019. години у односу на 2018. годину број стоматолога је остао

непромењен, док се број зубних техничара повећао за 1 (0,5%), док је у односу на 2015. годину број стоматолога смањен за 24 (11,8%), а зубних техничара за 44 (17,1%).

Просечно на једног стоматолога у овој служби у 2019. години на територији Јужнобачког округа је долазило 3.438 становника свих популационих категорија. Просечан број посета код стоматолога у току дана у 2019. години износио је 11, док је у 2015. години износио 13 посета. Највише посета стоматологу у току дана забележено је у Темерину и Бачком Петровцу (20), а најмање у Бачу, Беочину и Србобрану (8).

Најчешћи разлози за посете стоматологу у 2019. години су били пломбирање зуба (95.291) и посете ради хируршких интервенција (58.792) (табела бр.61).

У односу на 2015. годину, у 2019. години смањен је број стоматолога (са 204 на 180), што је довело до пораста оптерећености у овој служби (табела бр.60).

Табела бр.60 Кадрови и посете у службама за Заштиту и лечење уста и зуба у Јужнобачком округу у 2015. години

Општина	Укупно стоматолога	Стома-толози без специјализације	Стома-толози на специјализацији	Стома-толози специјалисти	Зубни техничари и асистенти	ПОСЕТЕ			ИЗВРШЕНИ РАДОВИ					Посета код лекара у току дана
						Укупно свих посета	Систематски прегледи (серијске посете)	Куративне посете	Пломбирани зуби	Хируршке интервенције	Протетски радови	Орто-донција	Лечење меких ткива	
Бач	3	2	0	1	4	7667	542	7125	1211	2076	223	0	0	12
Б.Паланка	10	9	0	1	16	34227	2183	32044	4768	4917	539	4135	0	16
Б. Петровац	3	3	0	0	5	14698	2505	12193	2227	881	252	0	226	23
Беочин	4	3	1	0	4	7269	268	7001	2301	1545	62	0	0	9
Бечеј	8	6	0	2	11	27676	3238	24438	4273	4755	558	2582	742	16
Врбас	12	5	0	7	20	24819	1257	23562	6904	3903	712	2022	2790	10
Жабалъ	6	4	0	2	10	34728	9396	25332	2264	1455	11	2605	41	28
Нови Сад	142	65	21	56	165	345394	34971	310423	78000	38465	5952	28393	44911	12
Србобран	5	4	0	1	6	13047	1977	11070	3703	1301	233	0	1302	12
Темерин	7	5	0	2	11	21713	3064	18649	4777	2481	187	3377	987	15
Тител	3	2	0	1	4	7501	1120	6381	3705	742	0	0	0	12
Ср. Карловци	1	0	0	1	1	4678	92	4586	1555	579	0	0	121	22
ОКРУГ	204	108	22	74	257	543417	60613	482804	115688	63100	8729	43114	51120	13

** Рачунато на 210 радних дана у току године

Табела бр.61 Кадрови и посете у службама за Заштиту и лечење уста и зуба у Јужнобачком округу у 2019. години

Општина	Лекари укупно	Зубни лекари	Зубни лекари на специјализацији	Зубни лекари специјалисти	Зубни техничари и асистенти	ПОСЕТЕ			ИЗВРШЕНИ РАДОВИ					Посета код лекара у току дана
						Укупно свих посета	Систематски прегледи (серијске посете)	Укупне посете	Пломбирани зуби	Хируршке интервенције	Протетски радови	Орто-донција	Лечење меких ткива	
Бач	3	3	0	0	4	4911	224	4687	994	1134	301	0	0	8
Б.Паланка	10	9	0	1	15	29229	2165	27064	4307	4047	655	2092	0	14
Б. Петровац	3	3	0	0	3	12379	3931	8448	1608	1112	0	0	588	20
Беочин	4	2	0	2	3	6951	106	6845	4626	2104	104	0	0	8
Бечеј	7	6	0	1	11	18704	4732	13972	2165	2868	502	2963	277	13
Врбас	10	4	0	6	13	23661	1869	21792	11560	4153	448	3304	13032	11
Жабалъ	6	5	0	1	9	17630	11317	6313	1572	965	19	1039	21	14
Нови Сад	123	57	3	63	138	267811	33777	234034	57293	37940	6028	26224	31361	10
Србобран	4	2	1	1	4	6900	2180	4720	1199	503	0	0	1729	8
Темерин	6	4	0	2	9	25242	4320	20922	5181	2289	264	3205	794	20
Тител	3	2	0	1	3	6311	631	5680	3744	901	0	0	0	10
Ср. Карловци	1	0	0	1	1	3454	196	3258	1042	776	0	0	211	16
ОКРУГ	180	97	4	79	213	423183	65448	357735	95291	58792	8321	38827	48013	11

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.8. СЛУЖБА ХИТНЕ МЕДИЦИНСКЕ ПОМОЋИ

У домовима здравља у општинама Бачка Паланка, Бечеј, Врбас и Темерин организована је посебна служба хитне медицинске помоћи, обзиром да је Уредбом о плану мреже („Сл. гласник РС“, број 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12, 8/14, 92/15, 111/17-испр., 13/18 и 15/18-испр. предвиђено да се служба хитне медицинске помоћи може организовати у општинама са преко 25.000 становника. У граду Новом Саду са општином Сремски Карловци хитну медицинску помоћ становништву пружа Завод за ургентну медицину, у којем је рад организован у сменама ангажовањем лекара, медицинских сестара-техничара и возача који чине екипу. У Заводу за ургентну медицину више од две трећине лекара су специјалисти ургентне медицине. У сваком тренутку на територији коју покрива Завод је ангажовано 8 екипа хитне медицинске помоћи, од тога половина на територији Града, а половина на територији приградских насеља. У домовима здравља Бачка Паланка и Врбас у свакој смени посао обављају по две екипе, док у преостала два дома здравља постоји само једна екипа у смени.

У више од половине домова здравља Јужнобачког округа хитна медицинска помоћ се пружа становништву у оквиру службе опште медицине (Бач, Бачки Петровац, Беочин, Жабаљ, Србобран и Тител), у оквиру редовне делатности изабраног лекара и његових сарадника и радом лекара у приправности или дежурне екипе ноћу, недељом или у дане државних празника.

У службама ХМП домова здравља и у Заводу за ургентну медицину ради укупно 99 лекара, од тога 44 лекара специјалиста. У односу на 2018. годину број лекара је већи за 1 (1,0%), док је у односу на 2015. годину, број лекара смањен за 8 (7,5%).

У Јужнобачком округу у 2019. години, један лекар хитне медицинске помоћи обезбеђивао је 6.251 становника што је нешто више у односу на Правилник (Правилник предвиђа 6.000). Најмању оптерећеност су имали лекари у општини Беочин (3.742), а највећу у Жабљу (8.340).

Током 2019. године у Јужнобачком округу остварено је укупно 158.965 посета код лекара, док је просечан број посета на једног лекара у току дана износио 7,6 (табела бр.63).

У односу на 2015. годину, повећан је укупан број посета служби ХМП за 6,3%, са 149.496 посета у 2015. години на 158.965 посета у 2019. години (табеле бр.62).

Табела бр.62 Кадрови и посете у служби хитне медицинске помоћи у Јужнобачком округу у 2015. години

Општина	Популација	Лекари укупно	Специјалисти ургентне медицине	Виша и средња стручна спрема	Укупно посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана
Бач	11325	0	0	0	1294	312	-	-	-
Б.Паланка	43877	10	1	11	28258	20356	4388	1,1	14
Б. Петровац	10621	2	0	2	4166	3023	5311	1,0	10
Беочин	12292	4	1	4	6769	7871	3073	1,0	8
Бечеј	28964	9	2	14	10015	15923	3218	1,6	5
Врбас	32594	7	6	14	18229	25067	4656	2,0	12
Жабаљ	19994	4	1	6	9485	5094	4999	1,5	11
Нови Сад	282634	63	39	85	54276	58544	4486	1,3	4
Србобран	12665	3	1	4	6388	8107	4222	1,3	10
Темерин	22542	5	1	7	8788	8788	4508	1,4	8
Тител	12395	0	0	0	1828	1767	-	-	-
Ср. Карловци	7042	0	0	0	0	0	-	-	-
ОКРУГ	496945	107	52	147	149496	154852	4644	1,4	7

**Табела бр. 63   Кадрови и посете у служби хитне медицинске помоћи у
Јужнобачком округу у 2019. години**

Општина	Попула- ција	Лека- ри укупно	Специја- листи ургентне медицине	Виша и средња стручна спрема	Укупно посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Број станов- ника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана
Бач	13079	0	0	0	969	411	-	-	-
Б.Паланка	51735	8	0	11	30336	22608	6467	1.4	18.1
Б. Петровац	12679	2	0	2	3810	2471	6339	1.0	9.1
Беоцин	14970	4	1	4	7295	5567	3742	1.0	8.7
Бечеј	34983	6	3	11	10124	13933	5830	1.8	8.0
Врбас	39099	7	6	13	16907	21185	5586	1.9	11.5
Жабалъ	25019	3	1	7	11263	5350	8340	2.3	17.9
Нови Сад	360925	62	33	87	64138	61507	5821	1.4	4.9
Србобран	15337	2	0	4	5931	7223	7668	2.0	14.1
Ср. Карловци	8330	0	0	0	0	0	-	-	-
Темерин	27676	5	0	7	6859	6859	5535	1.4	6.5
Тител	14997	0	0	0	1333	1721	-	-	-
ОКРУГ	618829	99	44	146	158965	148835	6251	1.5	7.6

4.2 РАД И КОРИШЋЕЊЕ СТАЦИОНАРА

Стационарна здравствена заштита се остварује у оквиру Клиничког центра Војводине, Института за кардиоваскуларне болести Војводине, Института за онкологију Војводине, Института за плућне болести Војводине, Института за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Опште болнице Врбас и Специјалне болнице за реуматске болести Нови Сад (табеле бр.65).

Уредбом о изменама и допунама Уредбе о Плану мреже здравствених установа (Сл. Гласник РС, број 6/12) од јануара 2012. године, у План мреже здравствених установа је укључена и Војна болница Нови Сад са 60 постеља. Подаци о раду и коришћењу ове установе нису укључени у анализу с обзиром да ова установа нема обавезу достављања података.

Постељни фонд у 2019. години износи 2.921 постељу (без постеља дневних болница, неонатологије и дијализе), чиме је обезбеђена покривеност од 4,7 постеља на 1.000 становника Јужнобачког округа. Према Уредби о плану мреже здравствених установа укупан број постеља износи 2.963¹ (без постеља Клинике за стоматологију које се користе као дневне постеље и постеља Војне болнице која није укључена у ову анализу јер нема обавезу достављања података). Потребно је нагласити да ове постељне капацитете користе болесници не само са подручја Округа већ и целе Војводине, због чега се стварна обезбеђеност постељама становништва Јужнобачког округа не може прецизно исказати.

У раду стационара, према подацима за 2019. годину било је ангажовано укупно 3.609 здравствених радника – 914 лекара (25,3%) и 2.963 здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом (74,7%). У односу на укупан број лекара, 734 (80,3%) су лекари специјалисти. У посматраном петогодишњем периоду број здравствених радника се повећао за 94 (са 3.515 на 3.609), при чему се број лекара повећао за 35, док се број здравствених радника са вишом и средњом стручном

¹ Уредбом о плану мреже здравствених установа ("Сл. гласник РС", бр. 42/2006, 119/2007, 84/2008, 71/2009, 85/2009, 24/2010, 6/2012, 37/2012, 8/2014, 92/2015, 111/17, 114/17, 13/18 и 15/18) предвиђен је укупни постељни капацитет здравствених установа са територије ЈБО од 3.048 постеља (укључујући 25 постеља Клинике за стоматологију Војводине и 60 постеља Војне болнице).

спремом повећао за 59. Удео броја специјалиста у укупном броју лекара се смањио са 80.8% на 74,7%.

У 2019. години, на нивоу Јужнобачког округа, на 100 постеља просечно је обезбеђено 30 лекара и 85 медицинских сестара/техничара. У односу на 2017. годину број лекара је без веће промене, док је број медицинских сестара/техничара смањен за 5. У односу на 2015. годину број лекара је исти, док је број медицинских сестара/техничара смањен за 8. Обезбеђеност лекарама и медицинским сестрама у болничким установама је различита и произилази из разлика у врсти и броју одељења, односно услуга које пружају болнице. Прецизна анализа кадровске обезбеђености у стационарним установама је међутим, могућа једино по одељењима с обзиром да су и нормативи кадрова тако дефинисани.

У 2019. години, у здравственим установама хоспитализовано је укупно 91.999 болесника и остварено је 638.404 дана лечења. Просечно трајање лечења на нивоу Округа је износило 6,9 дана. На институтима просечно трајање лечења се кретало у распону од 4,7 дана на Институту за онкологију Војводине до 11,1 дана у Институту за плућне болести Војводине. У Клиничком центру Војводине просечно лечење је трајало 7,1 дан. Просечна заузетост постеља на нивоу Округа је износила 59,0%. Највећа заузетост постеља у оквиру Клиничког центра Војводине била на Клиници за хематологију (96,4%), Клиници за гастроентерологију и хепатологију (89,8%) и Клиници за нефрологију и клиничку имунологију (84,1%). На Институтима, просечна заузетост постеља се кретала од 55,0% (Институт за онкологију Војводине) до 73,5% (Институт за плућне болести Војводине). Као и претходних година, заузетост постеља је била висока и у Специјалној болници за реуматске болести где је износила 95,0%.

Табела бр.64 Рад и коришћење стационара у 2015. години у Јужнобачком округу

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Прос. број дана лечења	Заузетост постеља	Број бол. на 1 лекара	Број бол. на 1 сестру	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Хирургија - укупно	121	87	335	...	305	76.246	11.467	6,6	68,5	95	34	40	110
Клиника за абдоминалну и ендокринолошку хир.	18	14	91	...	74	17.934	2.372	7,6	67,3	132	26	25	125
Клиника за пластичну и реконструктивну хир.	8	6	18	...	19	3.371	792	4,3	48,6	99	44	42	95
Клиника за неурохирургију	9	5	30	...	33	9.073	902	10,1	75,3	100	30	27	91
Клиника за максилофацијалну хирургију	8	7	14	...	21	3.880	790	4,9	50,6	99	56	38	67
Клиника васкуларну и трансплатациону хирургију	10	7	23	...	29	7.919	1.270	6,2	74,8	127	55	34	79
Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију	17	14	55	...	70	19.650	2.591	7,6	75,8	152	47	24	77
Клиника за урологију	16	14	37	...	47	12.743	2.669	4,8	74,3	167	72	34	79
Клиника за анестезију и интензивну терапију	35	20	67	...	12	1.676	81	20,7	-	2	1	292	558
Интерно -укупно	59	44	161	...	192	60.301	5.747	10,5	86,0	97	36	31	84
Клиника за нефрологију и клиничку имунологију	16	13	55	...	44	14.195	1.466	9,7	88,4	92	27	36	125
Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма	16	11	27	...	50	13.930	1.223	11,4	83,0	76	45	35	59
Клиника за гастроентерологију и хепатологију	15	11	36	...	59	18.299	1.924	9,5	91,2	128	53	27	65
Клиника за хематологију	12	9	43	...	39	13.877	1.134	12,2	97,5	95	26	31	110
Клиника за ендокринологију - дневна болница	-	-	-	...	6	1601	1.601	-	-	-	-	-	-
Клиника за хематологију - дневна болница	-	-	-	...	6	4019	4.019	-	-	-	-	-	-
Клиника за неурологију	28	28	73	...	95	26.805	1.863	14,4	81,6	67	26	31	81
Клиника за психијатрију	35	30	72	...	167	48.760	2.072	23,5	89,1	59	29	23	48
Клиника за психијатрију - дневна болница	-	-	-	...	30	2330	32	-	-	-	-	-	-
Клиника за инфективне болести	27	19	61	...	100	20.166	1.889	10,7	55,2	70	31	27	61
Клиника за кожно-венеричне болести	19	18	20	...	47	4.674	787	5,9	27,2	41	39	40	43
Клиника за болести уха, грла и носа	23	21	47	...	70	12.096	2.483	4,9	47,3	108	53	33	67
Клиника за очне болести	21	21	42	...	70	9.337	2.771	3,4	36,5	132	66	30	60
Клиника за гинекологију и акушерство	77	67	271	...	230	48.293	11.666	4,1	57,5	152	43	33	118

Клиника за медицинску рехабилитацију	13	10	64	...	120	38.120	1.477	-	87,0	114	23	11	53
Ургентни центар	56	37	266	...	63	5.946	1.416	4,2	-	25	5	114	543
КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР НОВИ САД	479	382	1.412	1.370	1.459	350.744	43.638	8,0	67,9	91	31	34	100
Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. спрема	Број постеља а према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Прос. број дана лечења	Заузетост постеља	Број бол. на 1 лекара	Број бол. на 1 сестру	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад	8	6	25	70	70	24.236	1.276	19,0	94,9	160	51	11	36
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад -дневна болница	-	-	-	...	3	952	1.276	-	-	-	-	-	-
Институт за онкологију Војводине Сремска Каменица	67	56	171	311	239	58.702	11.079	5,3	67,3	165	65	28	72
Клиника за интерну онкологију	20	14	59	...	72	17.640	5.577	3,2	67,1	279	95	28	82
Клиника за оперативну онкологију	32	29	71	...	84	19.371	4.602	4,2	63,2	144	65	38	85
Завод за радиолошку терапију	10	8	32	...	81	21.258	790	26,9	71,9	79	25	12	40
Завод за нуклеарну медицину	5	5	9	...	2	433	110	3,9	59,3	22	12	250	450
Институт за онкологију - дневна болница	-	-	-	...	12	8.820	8.820	-	-	-	-	-	-
Институт за плућне болести Војводине Сремска Каменица	78	66	210	312	312	90.392	7.765	11,6	79,4	100	37	25	67
Клиника за општу пулмологију - I Клиника	10	10	27	...	74	22.878	1.611	14,2	84,7	161	60	14	36
Клиника за туберкулозу и грануломатозне болести - II Клиника	13	11	19	...	62	19.819	1.219	16,3	87,6	94	64	21	31
Клиника за ургентну пулмологију - III Клиника	22	17	60	...	44	10.578	1.068	9,9	65,9	49	18	50	136
Клиника за пулмолошку онкологију - IV Клиника	15	12	43	...	72	24.919	2.286	10,9	94,8	152	53	21	60
Клиника за грудну хирургију - V Клиника	18	16	61	...	60	12.198	1.581	7,7	55,7	88	26	30	102
Клиника за пулмолошку онкологију - дневна болница	-	-	-	...	17	3.333	3.333	-	-	-	-	-	-
Поликлиника за плућне болести - дневна болница	-	-	-	...	7	3.908	3.908	-	-	-	-	-	-
Институт за кардиоваскуларне болести Војводине Сремска Каменица	95	68	311	225	225	64.184	7.580	8,5	78,2	80	24	42	138
Клиника за кардиологију	63	45	183	...	145	46.826	6.356	7,4	88,5	101	35	43	126
Клиника за кардиоваскуларну хирургију	32	23	128	...	80	17.358	1.224	14,2	59,4	38	10	40	160

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Прос. број дана лечења	Заузетост постеља	Број бол. на 1 лекара	Број бол. на 1 сестру	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Институт за кардиоваскуларне болести - дневна болница	-	-	-	...	2	285	285	-	-	-	-	-	-
Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине Нови Сад	120	102	353	350	350	81.636	11.603	7,0	63,9	97	33	34	101
Клиника за дечије болести	66	59	200	...	226	56.643	7.313	7,7	68,7	111	37	29	88
Клиника за дечије болести - дневна болница	-	-	-	...	15	459	459	-	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хирургију	45	35	112	...	82	14.988	3.534	4,2	50,1	79	32	55	137
Клиника за дечију хирургију - дневна болница	-	-	-	...	3	497	497	-	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хабилизацију и рехабилитацију	9	8	41	...	42	10.005	756	13,2	65,3	84	18	21	98
Клиника за дечију хабилизацију и рехабилитацију - дневна болница	-	-	-	...	3	913	913	-	-	-	-	-	-
Општа болница Врбас	32	30	154	270	270	62.728	8.680	7,2	63,7	271	56	12	57
Општа болница Врбас - дневна болница	-	-	-	...	25	12.057	12.057	-	-	-	-	-	-
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ	879	710	2.636	2.908	2.925	732.622	91.621	8,0	69,7	104	35	31	90

Напомене:

* Уредба о Плану мреже здравствених установа ("Сл. гласник РС", бр. 42/2006, 119/2007, 84/2008, 71/2009, 85/2009, 24/2010, 6/2012, 37/2012, 8/2014, 92/2015, 111/17, 114/17, 13/18 и 15/18)

Укупни подаци коришћења болничких капацитета не укључују рад дневних болница.

Извор података је Извештај о хоспитализацији - не може се реално приказати заузетост постеља на Клиници за анестезију и интензивну терапију и Ургентном центру Клиничког центра Војводине

Табела бр.65 Рад и коришћење стационара у 2019. години у Јужнобачком округу

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и средња стучна спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Број исписаних болесника по лекару специјалисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Хирургија-укупно - без дневне болнице	178	142	464	...	305	76.152	12.934	5,9	68,4	91	58	152
Клиника за абдоминалну и ендокринилошку хир.	21	17	119	...	73	17.889	2.910	6,1	67,1	171	29	163
Клиника за пластичну и реконструктивну хир.	10	7	16	...	19	4.557	823	5,5	65,7	118	53	84
Клиника за неурохирургију	8	6	30	...	33	8.638	1.082	8,0	71,7	180	24	91
Клиника за максилофацијалну хирургију	7	6	16	...	21	3.126	814	3,8	40,8	136	33	76
Клиника васкуларну и трансплатациону хирургију	11	8	27	...	29	7.517	1.286	5,8	71,0	161	38	93
Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију	23	21	55	...	71	20.502	3.055	6,7	79,1	145	32	77
Клиника за урологију	18	14	43	...	47	12.604	2.878	4,4	73,5	206	38	91
Клиника за анестезију и интензивну терапију	80	63	158	...	12	1.319	86	15,3	30,1	1	667	1.317
Клиника за абдоминалну и ендокринилошку хирургију - дневна болница	-	-	-	...	5	132	132	-	-	-	-	-
Клиника за пластичну и реконструктивну хирургију - дневна болница	-	-	-	...	2	154	154	-	-	-	-	-
Клиника за неурохирургију - дневна болница	-	-	-	...	3	17	17	-	-	-	-	-
Клиника за максилофацијалну и оралну хирургију - дневна болница	-	-	-	...	5	39	39	-	-	-	-	-
Клиника васкуларну и трансплатациону хирургију - дневна болница	-	-	-	...	2	203	203	-	-	-	-	-
Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију - дневна болница	-	-	-	...	2	83	83	-	-	-	-	-
Клиника за урологију - дневна болница	-	-	-	...	10	1.872	1.872	-	-	-	-	-
Клиника за анестезију и интензивну терапију - дневна болница	-	-	-	...	1	18	18	-	-	-	-	-
Интерно -укупно - без дневне болнице	64	46	183	...	188	54.521	5.077	10,7	77,8	110	33	95
Клиника за нефрологију и клиничку имунологију	16	12	65	...	44	13.507	1.292	10,5	84,1	108	36	148
Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма	16	11	34	...	46	9.256	833	11,1	55,1	76	35	74
Клиника за гастроентерологију и хепатологију	19	14	42	...	56	18.036	2.041	8,8	89,8	146	35	76
Клиника за хематологију	13	9	42	...	42	13.722	911	15,1	96,4	101	33	108
Клиника за ендокринологију - дневна болница	-	-	-	...	6	2.284	2.284	-	-	-	-	-

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и средња стучна спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Број исписаних болесника по лекару специјалисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Клиника за хематологију - дневна болница	-	-	-	...	6	5.643	5.643	-	-	-	-	-
Клиника за нефрологију и клиничку имунологију - дијализа - дневна болница	-	-	-	...	25	10.826	10.826	-	-	-	-	-
Клиника за нефрологију и клиничку имунологију - дневна болница	-	-	-	...	2	204	204	-	-	-	-	-
Клиника за гастроентерологију и хепатологију - дневна болница	-	-	-	...	3	766	766	-	-	-	-	-
Клиника за неурологију - без дневне болнице	35	30	99	...	90	21.531	1.727	12,5	65,5	58	39	110
Клиника за неурологију - дневна болница	-	-	-	...	5	148	148	-	-	-	-	-
Клиника за психијатрију - без дневне болнице	34	27	87	...	150	38.975	2.576	-	-	95	23	58
Клиника за психијатрију - дневна болница	2	2	2	...	30	2.363	1.361	-	-	680.5	-	-
Клиника за инфективне болести - без дневне болнице	26	21	66	...	100	18.855	1.746	10,8	51,7	83	26	66
Клиника за инфективне болести - дневна болница	-	-	-	...	0	0	-	-	-	-	-	-
Клиника за кожно-венеричне болести - без дневне болнице	19	18	20	...	47	2.574	443	5,8	15,0	25	40	43
Клиника за кожно-венеричне болести - дневна болница	-	-	-	...	5	324	324	-	-	-	-	-
Клиника за болести уха, грла и носа - без дневне болнице	18	17	47	...	70	6.727	2.000	3,4	26,3	118	26	67
Клиника за болести уха, грла и носа - дневна болница	-	-	-	...	6	68	68	-	-	-	-	-
Клиника за очне болести - без дневне болнице	17	15	38	...	70	5.433	2.314	2,3	21,3	154	24	54
Клиника за очне болести - дневна болница	-	-	-	...	20	1.041	1.041	-	-	-	-	-
Клиника за гинекологију и акушерство - без дневне болнице	62	55	261	...	230	46.578	11.678	4,0	55,5	212	27	113
Завод за перинатологију	26	21	171	...	100	30.694	6.346	4,8	-	302	-	-
Завод за патологију трудноће	9	9	17	...	27	4.520	1.540	2,9	-	171	-	-
Завод за гинекологију	21	19	64	...	61	8.408	2.305	3,6	-	121	-	-
Завод за хуману репродукцију	6	6	9	...	42	2.956	1.487	2,0	-	248	-	-
Клиника за гинекологију и акушерство - дневна болница	-	-	-	...	12	63	63	-	-	-	-	-
Клиника за медицинску рехабилитацију - без дневне болнице	12	11	89	...	120	26.435	1.365	19,366	60,4	124	10	74
Клиника за медицинску рехабилитацију - дневна болница	-	-	-	...	9	1.431	1.431	-	-	-	-	-
Ургентни центар	26	21	123	...	55	6.766	931	7,3	37,8	44	53	251
КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР НОВИ САД - без дневних болница	491	403	1.477	1.425	1.425	304.547	42.791	7,1	58,6	106	34	104

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и средња стучна спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Број исписаних болесника по лекару специјалисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР НОВИ САД - дневне болнице	2	2	2	...	159	27.679	26.677	-	-	13.339	-	-
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад - без дневне болнице	11	7	26	70	70	24.264	1.155	21,0	95,0	165	16	37
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад -дневна болница	1	1	1	...	3	2.165	2.165	1,0	197,7	2.165	33	33
Институт за онкологију Војводине Сремска Каменица - без дневних болница	72	53	185	311	239	47.943	10.253	4,7	55,0	193	30	77
Клиника за интерну онкологију	17	14	56	...	72	15.360	6.127	2,5	58,4	438	24	78
Клиника за оперативну онкологију	37	29	86	...	84	14.577	3.047	4,8	47,5	105	44	102
Завод за радиолошку терапију	11	8	34	...	81	17.664	985	17,9	59,7	123	14	42
Завод за нуклеарну медицину	7	5	9	...	2	342	94	3,6	46,8	19	350	450
Хемиотерапија - дневна болница	6	2	16	...	12	10.803	9.026	-	-	4.513	-	-
Хирургија - дневна болница	-	-	-	...	2	1.061	1.062	-	-	-	-	-
Радиотерапија - дневна болница	-	-	-	...	4	25.796	2.600	-	-	-	-	-
Интернистичке гране - дневна болница	-	-	-	...	1	2.529	3.152	-	-	-	-	-
Гинекологија - дневна болница	-	-	-	...	2	344	349	-	-	-	-	-
Нуклеарна медицина - дневна болница	-	-	-	...	1	150	75	-	-	-	-	-
Рехабилитација - дневна болница	-	-	-	...	1	2.323	565	-	-	-	-	-
Институт за плућне болести Војводине Сремска Каменица - без дневних болница	83	68	209	312	312	83.747	8.328	10,1	73,5	122	27	67
Клиника за општу пулмологију - I Клиника	15	11	31	...	74	19.991	1.621	12,3	74,0	147	20	42
Клиника за туберкулозу и грануломатозне болести - II Клиника	10	8	20	...	62	16.829	1.405	12,0	74,4	176	16	32
Клиника за ургентну пулмологију - III Клиника	23	18	60	...	44	9.611	1.165	8,2	59,8	65	52	136
Клиника за пулмолошку онкологију - IV Клиника	17	15	42	...	72	24.856	2.552	9,7	94,6	170	24	58
Клиника за грудну хирургију - V Клиника	18	16	56	...	60	12.460	1.585	7,9	56,9	99	30	93
Дневна болница-Хемотерапија	-	-	-	...	17	3.829	3.061	-	-	-	-	-

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и средња стучна спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Број исписаних болесника по лекару специјалисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Дневна болница-Поликлиника АД	-	-	-	...	7	2.728	654	-	-	-	-	-
Дневна болница-Радиотерапија	-	-	-	...	1	1.655	157	-	-	-	-	-
Дневна болница-Бронхоскопија	-	-	-	...	1	659	657	-	-	-	-	-
Институт за плућне болести Војводине Сремска Каменица - дневне болнице	-	-	-	...	26	8.871	4.529	-	-	-	-	-
Институт за кардиоваскуларне болести Војводине Сремска Каменица - без дневне болнице	100	64	316	225	225	51.039	7.460	6,8	62,1	117	44	140
Клиника за кардиологију	63	41	190	...	145	34.206	6.166	5,5	64,6	150	43	131
Клиника за кардиоваскуларну хирургију	37	23	126	...	80	16.833	1.294	13,0	57,6	56	46	158
Институт за кардиоваскуларне болести - дневна болница	-	-	-	...	2	2.652	2.652	-	-	-	-	-
Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине Нови Сад - без дневних болница	116	100	340	350	350	79.491	14.322	5,6	62,2	143	33	97
Клиника за дечије болести	64	55	192	...	226	56.732	9.269	6,1	68,8	169	28	85
Клиника за дечије болести - дневна болница	-	-	-	...	15	796	796	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хирургију	43	36	116	...	82	14.808	4.286	3,5	49,5	119	52	141
Клиника за дечију хирургију - дневна болница	-	-	-	...	3	573	573	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију	9	9	32	...	42	7.951	767	10,4	51,9	85	21	76
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију - дневна болница	-	-	-	...	3	1.339	1.339	-	-	-	-	-
Општа болница Врбас	41	39	142	270	270	47.373	7.690	6,2	48,1	197	15	53
Општа болница Врбас - дневна болница	3	2	12	...	25	12.088	12.088	-	-	6.044	-	-
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ	914	734	2.695	2.963	2.621	638.404	91.999	6,9	59,0	125	32	103

Напомене:

* Уредба о Плану мреже здравствених установа ("Сл. гласник РС", бр. 42/2006, 119/2007, 84/2008, 71/2009, 85/2009, 24/2010, 6/2012, 37/2012, 8/2014, 92/2015, 111/17, 114/17, 13/18 и 15/18) Укупни подаци коришћења болничких капацитета не укључују рад дневних болница.

Просечна заузетост постеља на нивоу одељења је рачуната према збирном извештају

Просечна заузетост постеља на нивоу установе је рачуната у односу на Уредбу, изузев код Института за онкологију Војводине где је рачуната према збирном извештају

Извор података је Извештај о хоспитализацији - не може се реално приказати заузетост постеља на Клиници за анестезију и интензивну терапију и Ургентном центру Клиничког центра Војводине.

5. ОСТВАРИВАЊЕ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

У оквиру праћења остваривања превентивне здравствене заштите у Јужнобачком округу прати се остваривање превентивних прегледа одојчади, предшколске и школске деце, жена и одраслог становништва.

Чланом 47. став 1. Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС“, број 25/2019), прописано је да Републички фонд за здравствено осигурање за сваку календарску годину доноси општи акт којим уређује садржај, обим и стандард права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања.

На основу наведеног законског овлашћења, Републички фонд за здравствено осигурање је донео, *Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2019. годину* („Сл. гласник РС“, 07/2019), којим се регулишу поступци и методи дијагностике, лечења и рехабилитације ради спречавања, сузбијања, раног откривања и лечења болести, повреда и других поремећаја здравља, а који су обухваћени обавезним здравственим осигурањем.

У складу са тим, одабрани су параметри за евалуацију остваривања превентивне здравствене заштите и анализирано је остваривање превентивних услуга у Јужнобачком округу у 2019. години у односу на стандарде дате у Правилнику као и у односу на 2015. годину (табела бр.66).

Патронажним посетама један пут у току трудноће обухваћено је 57,9% трудница. Породилђи и новорођеном детету остварено је по 4,4 посета, а одојчету 1,4 посете, што је нешто мање од норматива Правилника (5 посета породилђи и новорођенчету и 2 посете патронажне сестре одојчету). У 2019. години у односу на 2015. годину регистрован је пад обухвата патронажним посетама код све три посматране категорије становништва.

Када су у питању превентивни прегледи педијатра, у 2019. години свако одојче је имало просечно 5,2 превентивна прегледа (норматив - 6 прегледа одојчади), што је више у односу на 2015. годину (4,5), мање у односу на 2018. годину (5,6). У 2019. години превентивни прегледи деце у 2. години живота реализовани су са обухватом од 86,6%, у 4. години живота са 86,8%, док су у 7. години сва деца била обухваћена превентивним прегледом.

Превентивним прегледима у 2019. и 2018. години обухваћено је 52,0% ученика основне школе, 34,2% ученика средње школе што је мање од обухвата прописаног Правилником и за 16,4% односно 15,1% мање од обухвата оствареног у 2015. години. Обухват студената превентивним прегледима износио је 84,4% и скоро је дупло већи је у односу на 2015. годину (43,3%).

У 2019. години, свака трудница је имала просечно 6,6 лекарских прегледа и 2,7 ултразвучних прегледа током трудноће (норматив - 5 прегледа трудница и 4 ултразвучна прегледа), што је слично као у 2018. години (6,5 односно 3,8), али мање у односу на 2015. годину (7,1 односно 6,0). После порођаја заинтересованост жена за контролу здравља опада, те је обухват прегледима 6 недеља после порођаја (31,0%), као и 6 месеци после порођаја (11,8%) недовољан, али ипак нешто већи у односу на 2017. годину (24,8% односно 14,8%). Превентивним гинеколошким прегледом у 2018. години обухваћено је 20% жена старости 15 и више година, чиме се повећао обухват како у односу на 2017. годину (10,5%) тако и у односу на 2014. годину (8,6%) иако је још увек недовољан у односу на норматив Правилника.

Обухват превентивним прегледима становништва старости 19-34 године износио је 8,1% (норматив - 20%), слично као и у 2017. години (8,2%) и 2014. години (8,5%), а становништва старијег од 35 година 3,3% (норматив - 50%), што је скоро два пута мање у односу на 2017. годину (6,0%) и три пута мање у односу на 2014. годину (9,7%).

Табела бр.66 Остваривање превентивне здравствене заштите у 2015. години у Јужнобачком округу

Назив услуге	Групација становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
			Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
Патронажне посете	трудници	1	4067	0,6	62,6
	породиљи и новорођеном детету	5	32856	5,1	100
	одојчету	2	10580	1,6	78,4
Превентивни преглед	новорођенчета	1	6017	0,9	92,5
	одојчад (III, VI, IX и XII месецу)	4	30175	4,5	100
	мала и предшколска деца у 2, 4. и 6. години (пред упис у школу)	1	17273	0,9	95,2
Превентивни преглед	ученика I, III, V и VII разреда основне школе	1	16341	0,7	68,4
	ученика I и III разреда средње школе	1	5541	0,5	49,3
	студената I и III године студија	1	6430	0,4	43,3
Превентивни преглед	трудница	5	45981	7,1	100
Преглед (ултразвучни)	трудница	4	38873	6,0	100
Гинеколошки преглед	жене после порођаја	1	3013	0,5	46,3
Превентивни гинеколошки прегледи	жене 15 и више година	1 у 3 године	24074	0,09	27,2
Превентивни преглед	одрасло становништво (19-34 година)	1 у 5 година	3348	0,03	12,8
	одрасло становништво (35 и више година)	1 у 2 године	15471	0,05	9,0

Извор: Извештаји о извршењу планова рада установа Јужнобачког округа за 2015. годину
Републички завод за статистику, процена становништва за 2010. годину

Табела бр.67 Остваривање превентивне здравствене заштите у 2019. години у Јужнобачком округу

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
Патронажне посете групацијама становништва	трудница	6460	1	3742	0,6	57,9
	породиља и новорођено дете	6460	5	28678	4,4	88,8
	одојче	6460	2	9371	1,4	72,5
Превентивни преглед	одојче	6460	6	34200	5,3	88,2
	2. година живота	6548	2	11337	1,7	86,6
	4. година живота	6483	1	5625	0,9	86,8
	7 година живота, пред полазак у школу	6556	1	6814	1,0	100,0
Превентивни преглед	осма, десета, дванаеста и четрнаеста година	25233	1	13676	0,5	54,2
	шеснаеста и осамнаеста година	12262	1	4197	0,3	34,2
	студената I и III године студија	12.522	1	10.571	0,8	84,4
Превентивни преглед	трудница	6460	5	42626	6,6	100,0
Ултразвучни преглед	трудница	6460	4	17760	2,7	68,7
Превентивни преглед	жена после порођаја (након 6 недеља)	6460	1	1841	0,3	28,5
	жена после порођаја (након 6 месеци)	6460	1	721	0,1	11,2
Превентивни гинеколошки преглед	жена 15 и више година	265015	1	26975	0,1	10,2
Превентивни преглед одраслог становништва	19 - 34 године	130716	1 у 5 година	14444	0,1	55,2
	35 и више година	358566	1 у 2 године	14958	0,04	8,3

*Планирани обухват према „Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2019. годину („Сл. гласник РС“, 07/2019)

У оквиру превентивне здравствене заштите, обављају се скрининг прегледи на: карцином грлића материце, карцином дојке, карцином дебелог црева, депресију, дијабетес тип 2 и на кардиоваскуларне болести.

Скрининг је превентивна процедура раног откривања болести, односно проналажење потенцијално оболелих у што ранијој фази, која је најчешће без симптома, са циљем благовременог лечења и спречавања даљег развоја болести.

У току 2019. године обухват скрининг прегледима је био значајно мањи у односу на Правилник за све предвиђене категорије становништва (табела бр.68).

Табела бр.68 Обухват скрининг прегледима у 2019. години у Јужнобачком округу

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Планирани обухват*	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Остварени обухват (%)
Скрининг на карцином грлића материце	жене 25-64 година	169697	33,3%	31428	0,2	18,5
Скрининг на карцином дојке	жене 50-69 година	84365	50,0%	2576	0,03	3,05
Скрининг на карцином дебелог црева	одрасло становништво 50-74 године	185152	50,0%	4601	0,02	2,5
Скрининг на дијабетес тип 2	одрасло становништво 45 и више година	271090	33,3%	14175	0,05	5,2
Скрининг на депресију	одрасло становништво старије од 18 година	477817	100,0%	30125	0,06	6,3
Скрининг на кардиоваскуларни ризик – мушкарци	одрасло становништво 35-69 године	241646	20%	4674	0,02	1,9
Скрининг на кардиоваскуларни ризик – жене	одрасло становништво 45-69 године					

*Планирани обухват према „Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2019. годину („Сл. гласник РС“, 07/2019)

6. РЕЗУЛТАТИ СПРОВОЂЕЊА ЕПИДЕМИОЛОШКОГ НАДЗОРА НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2019. ГОДИНИ

6.1. ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

Епидемиолошки надзор над заразним болестима на територији Јужнобачког округа (ЈБО) спроводи Центар за контролу и превенцију болести Института за јавно здравље Војводине у сарадњи са здравственим и инспекцијским службама.

Спровођење епидемиолошког надзора над заразним болестима у нашој земљи је регулисано законским прописима. Изменама у законској регулативи у области надзора над заразним болестима, листа заразних болести које се обавезно пријављују је значајно сужена и усклађена са критеријумима који важе у земљама Европске Уније. Имплементација нове законске регулативе, почела је током друге половине 2017. године обзиром да је Правилник о пријављивању заразних болести (Сл. гласник РС бр 44/2017).

Циљ овог извештаја је да анализира епидемиолошку ситуацију на територији ЈБО у 2019. години у циљу унапређења надзора над заразним болестима односно добијања потпуних и валидних информација о болестима које подлежу обавезном пријављивању, узрочницима тих болести и оболелим особама.

6.2. ИНЦИДЕНЦИЈА И МОРТАЛИТЕТ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2019. ГОДИНИ

На подручју ЈБО у 2019. години, пријављене су 1412 особе оболеле од заразних болести које подлежу обавезном пријављивању а код 34 пацијента болест је завршила смртним исходом. У обзир нису узета обољења сличних грипу (сем лабораторијски потврђених случајева грипа који су укључени у анализу), клицоноше (осим носилаштва вируса ХИВа), болести које више не подлежу обавезном пријављивању као ни оне које се пријављују као болничке инфекције. Због поменутих измена у пријављивању заразних болести регистроване стопе инциденције (229,5/100.000) у 2019. години, иако за 12% више у односу на регистровану у 2018. години, су чак 5 пута ниже у односу на петогодишњи просек (118,5/100.000). Морталитет услед заразних болести (5,5/100.000) је за 39% виши од петогодишњег просека (3,96/100.000) (табела бр. 69). Виша инциденција а посебно виши морталитет од заразних болести у 2019. у односу на претходну годину може се објаснити значајно већим бројем оболелих и умрлих од грипа у сезони.

Табела бр.69. Кретање заразних болести у Јужнобачком округу у периоду 2015 – 2019. година

Година	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Мт/100.000
2015	16,107	2617,4	11	1,8
2016	16,834	2735,6	15	2,4
2017	842	136,8	20	3,2
2018	1,253	203,6	42	6,8
2019	1,412	229,5	34	5,5

Инциденција заразних болести у ЈБО (229,5/100.000) у 2019. години је 2,6 пута виша од инциденције на подручју АП Војводине (131,6/100 000 укључујући грип) што је последица више инциденције грипа у ЈБО али и различитим степенима под-регистрације у појединим окрузима. Важна чињеница је да се све здравствене установе које пружају терцијарну заштиту и већина оних које пружају дијагностичке услуге (самим тим и дају лабораторијску потврду) налазе управо у ЈБО чиме се може објаснити већи број пријављених случајева заразне болести.

У 2019. години, инциденција заразних болести у АП Војводини, у појединим окрузима се налазила у распону 1:4,3 слично као у претходној години (1:4,7) (табела бр.70). Новине у надзору над заразним болестима који не укључује више стрептококозе и варичелу (главнина свих пријављених болести у претходном периоду), утицао је на смањење разлика у броју регистрованих заразних болести на нивоу округа као и на разлике у стопама морталитета (распон 1:4,2) које су мање у поређењу са прошлогодишњим вредностима које су настале услед топографских разлика у инциденцијама ГЗН.

Табела бр.70. Заразне болести по окрузима АП Војводине у 2019. години

Округ	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Мт/100.000
Западнобачки	166	88,8	4	2,1
Сремски	167	53,5	9	3,2
Јужнобанатски	217	94,3	10	3,4
Јужнобачки	1,412	229,5	34	5,5
Севернобанатски	141	95,4	2	1,4
Севернобачки	267	142,8	3	1,6
Средњобанатски	173	92,2	11	5,9
АП Војводина	2543	131,6	73	3,8

Као и раније, у ЈБО, забележене су разлике у стопама инциденције у појединим општинама (распон 1:2,8) али су оне 1,7 пута мање у односу на прошлогодишње а вишеструко су мање у односу на 2017. годину. Највиша инциденција заразних болести је регистрована у Новом Саду (286,6/100.000) а најнижа у општини Србобран (104,2/100.000) (табела бр.71). Ове разлике су делом последица неуједначених критеријума пријављивања заразних болести у појединим домовима здравља а делом представљају одраз епидемиолошке ситуације грипа у 2019 години.

Табела бр.71. Заразне болести по општинама Јужнобачког округа у 2019. години

Општина	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Мт/100.000
Тител	28	177,9	0	0,0
Темерин	39	137,9	0	0,0
Бечеј	45	120,5	1	2,7
Жабалђ	38	149,2	0	0,0
Врбас	52	123,5	0	0,0
Беочин	21	133,5	1	6,3
Србобран	17	104,2	2	12,2
Бач	17	118,0	1	6,9
Нови Сад	979	286,6	22	6,4
Бачка Паланка	137	246,7	7	12,6
Сремски Карловци	13	148,6	0	0,0
Бачки Петровац	26	193,8	0	0,0
Укупно	1412	203,6	34	5,5

Стопа морталитета заразних болести у 2019. години у ЈБО износила је 5,5/100.000 и била је за четвртину нижа у односу на прошлу годину (6,8/100.000). Изузимајући сепсу која је досада била водећи узрок смртног исхода од заразних болести, у 2019. години се најчешће умирало од грипа (26/34). Већина умрлих од грипа су хоспитализовани болесници старије животне доби који су имали и придружену хроничну болест, што је допринело неповољном исходу. Три пацијента су преминула услед *Morbus HIV* (табела бр.72).

Табела бр.72. Број умрлих по дијагнозама заразних болести у Јужнобачком округу у 2019. години

Заразна болест	Број умрлих
Influenza	26
Morbus HIV	3
Tuberculosis	3
Meningitis pneumococcica	1
Listeriosis septica	1
Укупно	34

6.3. СТРУКТУРА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2019. ГОДИНИ

Измене у законској регулативи у области заразних болести имале су за последицу значајне промене у структури регистрованих заразних болести. Респираторне заразне болести, иако двоструко мање заступљене (јер се варичеле и стрептококне инфекције горњих респираторних путева више не пријављују) су и даље доминантне са укупно 828 пријављених случајева (58,6%). Број пријављених случајева је за 9% већи у односу на 2018. годину као последица израженијег епидемијског таласа грипа. Цревне заразне болести су на другом месту са 22,0% свих пријављених заразних болести. Сексуално преносиве заразне болести су биле на трећем месту по учесталости у структури заразних болести (12,5%). Зоозоозе су у 2019 години чиниле <1% заразних болести и биле су 8 пута мање заступљене у односу на 2018. због мањег броја случајева грознице Западног Нила. (табела бр.73).

Табела бр.73. Структура заразних болести у Јужнобачком округу у 2019. години

Група заразних болести	Број оболелих	% учешћа
Респираторне заразне болести	828	58,6
Цревне заразне болести	311	22,1
Сексуално преносиве заразне болести	213	15,1
Остале заразне болести	44	3,1
Зоозоозе и векторске заразне болести	16	1,1

6.3.1. РЕСПИРАТОРНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТ

У 2019. години респираторне заразне болести су пријављиване под 11 различитих дијагноза (изузимајући дијагнозе које се више не пријављују по новом Закону и обољења слична грипу) (Табела бр.74).

Табела бр.74. Структура респираторних заразних болести у Јужнобачком округу у 2019. години

Обољење	Број оболелих	Инц./100.000
Influenza (J 10)	619	100,6
Pertussis	118	19,2
Tuberculosis	61	9,9
Invazivne bolesti (B95.3; B96.3; G00.0;G00.1; G00.2) i Pneumonia pneumococcica (J13)	16	2,6
Parotitis epidemica	6	1,0
Morbilli	5	0,8
Infectio meningococcica	2	0,3
Meningitis pneumococcica	1	0,2

Стрептококне инфекције, варичела, пнеумоније и инфективна мононуклеоза су више од једне деценије биле доминантне респираторне заразне болести на нашем подручју. Обзиром на неуједначеност пријављивања, односно дугогодишњи недостатак дефиниција случаја односно критеријума за пријављивање те ниске заступљености лабораторијске потврде, ове болести су значајно доприносиле нереалном сагледавању епидемиолошке ситуације. Престанком пријављивања ових болести, почев од 2017. године, примат добијају друге респираторне заразне болести, у првом реду Influenza и Pertussis. Овај тренд се задржао и у 2019. години.

У 2019 години је пријављено 619 лабораторијски потврђених случајева грипа (Инц. 100,6/100.000) који је представљао водећу респираторну заразну болест у ЈБО. Већину случајева чинили су хоспитализовани пацијенти са тешком клиничком сликом грипа и придруженим хроничним обољењима, од којих је код 26 (4,2%) болест завршила смртним исходом. Највиша инциденција грипа регистрована је у Новом Саду (133,5/100.000) док је Бачкој Паланци регистрован највиши морталитет од ове болести (10,8/100.000).Регистроване су и три епидемије грипа у болничким колективима у Новом Саду где у концентрисане терцијерне здравствене установе у Покрајини у којима се хоспитализују случајеви са најтежом клиничком сликом и компликацијама грипа. Хоспитални надзор који је, у сезони грипа 2017/18 омогућио и лабораторијско испитивање на грип код пацијената са обољењем сличном грипу при хоспитализацији (осим тешке акутне респираторне болести и акутног респираторног дистресног синдрома) омогућио је рано откривање већег броја случајева грипа одмах по пријему у болницу као и предузимање одговарајућих мера на болничком нивоу.

Захваљујући спровођењу унапређеног надзора над пертусисом у АП Војводини, у периоду 2012-2016, сагледан је ендемо-епидемијски карактер ове болести упркос вишедеценијској имунизацији. Резултати побољшаног надзора видљиви су и у 2019. години јер је велики кашаљ са инциденцијом од 19,2/100.000, после грипа био друга најчешћа респираторна заразна болест која подлеже обавезном пријављивању у ЈБО. У 2019. години, у ЈБО је регистровано двоструко мање случајева пертусиса (118 vs. 260) у односу на претходну годину. Уједно у ЈБО је регистрована и највиша инциденција пертусиса у Покрајини. Већину случајева (42%) пертусиса је пријавио Дом здравља Нови Сад, захваљујући близини лабораторијске дијагностике и квалитету надзора а највиша инциденција пертусиса је забележена у Бачкој Паланци (73,8/100.000). Случајеви пертусиса су регистровани у 8 општина у ЈБО. Сви регистровани случајеви пертусиса су на основу критеријума дефиниција случаја пертусиса (дефиниције случаја Глобалне

пертусисне иницијативе од 2012. године) или су откривени активним епидемиолошким истраживањем контаката оболелих, односно надзором над експонираним особама у породици и другим колективима. Зависно од стадијума у коме је постављена сумња на оболевање од пертусиса, лабораторијска потврда је добијена употребом *PCR* метода или *ELISA* серолошким тестовима

Током 2019. регистровано је пет случајева обољења (0,8/100.000) од малих богиња. Сви случајеви морбила су регистровани у Граду Новом Саду. Анализом узраста оболелих, утврђено је да свих пет оболелих особа припадало узрасту старијих од 30 година. За разлику од епидемија морбила у претходном периоду када су углавном обелевала невакцинисана деца, у епидемији током 2018. године, значајно учешће међу оболелима заузимају су и пацијенти узраста старијих од 20 година. Оболевање особа у старијим узрастима наставило се и у 2019. години, три особе припадају узрасту 30-39 година, док су две оболеле особе узраста старијих од 40 година. Анализом вакциналног статуса оболелих, две особе су вакцинисане једном дозом вакцине, две особе нису вакцинисане, а једна оболела особа је била непознатог вакциналног статуса

Стопа инциденције туберкулозе у ЈБО (9,9/100.000) је нижа у односу на претходну годину и виша је од инциденције овог обољења у Војводини (7,4/100.000). Ово обољење је регистровано у 9 општина ЈБО али је инциденција туберкулозе у општинама Бачка Паланка (18,0/100.000) и Бечеј (13,4/100.000) и била 2 односно 1,4 пута виша у односу на инциденцију овог обољења у Округу. Највиша узрасто специфична инциденција туберкулозе регистрована је у узрасту преко 60 година (19,3/100.000) а најнижа код деце узраста до 15 година живота (4,3/100.000) Осим тога регистровано је и 16 случајева инвазивних бактеријских болести, шест појединачних, епидемиолошки неповезаних случаја мумпса, два случаја менингококне инфекције и један случаја пнеумококног менингитиса.

6.3.2. ЦРЕВНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

У 2019. години, изузимајући болести које се више не пријављују по Закону и Ентеритис изазван бактеријом *Clostridium difficile* који се разматра у оквиру болничких инфекција, у ЈБО је укупно регистровано 313 случаја цревних заразних болести укључујући листериозу (50,9/100.000) и то под пет различитих дијагноза (табела бр.75).

Табела бр.75. Структура цревних заразних болести у Јужнобачком округу у 2019. години

Обољење	Број оболелих	Инц./100.000
Enteritis campylobacterialis	171	27,8
Enteritis salmonellosa	136	22,1
Hepatitis A	3	0,5
Listeriosis	2	0,3
Lambliasis	1	0,2

Иако је у 2019. години, инциденција цревних заразних болести у ЈБО (50,9/100.000) била приближна оној регистрованој у 2018 години (52,7/100.000); учешће ових болести у укупној структури заразних болести је опало са 25.8 на 22% захваљујућу доминантном учешћу респираторних заразних болести (у првом реду грипа). Упркос чињеници да је новим Законом предвиђено пријављивање цревних заразних болести које захтевају лабораторијску потврду, и даље су присутне велике разлике у инциденцији у појединим општинама. У 2019 години, стопа инциденције се налазила у распону 1:5 и то од 13,9/100.000 (Бач) до 67,1/100.000 и Нови Сад (67/100.000). Постојеће разлике могу се приписати разликама у доступности микробиолошке дијагностике

односно лабораторијске потврде болести која је највећа у Новом Саду док се у осталим општинама дијагноза чешће поставља на основу клиничке слике те болест најчешће остане непријављена. Стога овакве стопе инциденције не представљају одраз реалне епидемиолошке ситуације цревних заразних болести у 2019 години.

У 2019 години, бактерија *Campylobacter jejuni/coli* била је чешћи узрочник тровања храном у односу на *Salmonellae*. Инциденција кампилобактериоза је протеклих година континуирано расла и у 2019 години простигла број пријављених салмонелоза. Основни проблем надзора над кампилобактериозом није инсуфицијентност лабораторијске дијагностике већ непријављивање лабораторијски потврђених случајева овог обољења. У односу на претходну, у 2019. години је регистровано 40% више случајева односно 171 оболелих особа код којих је као узрочник ентеритиса лабораторијски доказана бактерија *Campylobacter jejuni/coli*. У 2019. години ово обољење је регистровано у свим општинама осим у Србобрану. У осталим општинама стопа инциденције се налази у распону 1:8,3 (од 6,9/100.000 у Бачу до 57,4/100.000 у Врбасу). Ентеритиси проузроковани бактеријом *Campylobacter jejuni/coli* су у 2019. Години у ЈБО регистровани као појединачна обољења без утврђене епидемиолошке повезаности.

Због кулинарских навика, начина припреме и заступљености намирница анималног порекла у исхрани те честе примарне или секундарне контаминације салмонелама, салмонелозе и даље представљају значајан епидемиолошки проблем. Током 2019. године пријављено је 136 оболелих од салмонелоза Регистрована инциденција од 22,1/100.000 је нижа у односу на ону забележену 2018. године (31,8/100.000) и приближна је оној регистрованој на нивоу Покрајине (21,8/100.000). Обољење је дијагностиковано у свим општинама Јужнобачког округа. Највиша инциденција је регистрована у Новом Саду (29,9/100.000) и Бачком Петровцу (29,8/100.000). Поред обољења и смрти од *Enteritis salmonellosa*, обавезном пријављивању подлеже и носилаштво *Salmonella*, које се најчешће открива спровођењем обавезних здравствених прегледа особа запослених на одређеним пословима. У 2019. Години, у Покрајини је пријављено 97 клицоноша *Salmonella*, од којих је 78 (80,4%) са територије Јужнобачког округа, где се обавља и највећи број здравствених прегледа. На основу преваленције клицоноштва међу обвезницима здравствених прегледа у Јужнобачком округу (око 0,96/1000 прегледаних), претпоставља се да је број клицоноша већи у другим окрузима, али да се не пријављују. Анализа података у 2019 години, добијених путем пријава лабораторијски утврђених *Salmonella*, потврђује доминантност *Salmonelle Enteritidis*, али показује и широк спектар других серотипова, који су били присутни у популацији ЈБО. У 2019. пријављене су три епидемије салмонелозних ентеритиса у којима су оболела укупно 32 лица.

Надзор над цревним инфестацијама изазваним протозоама започео је 1997. године и од тада се ламблијаза континуирано региструје. Број пријављених случајева ове протозое је последњих пет година вишеструко смањен. У 2019. години на територији ЈБО је пријављен само један болесник са дијагнозом *Lambliasis* (Нови Сад).

У 2019. у ЈБО није регистрован ни један случај бациларне дизентерије а пријављена су три епидемиолошки неповезана случаја хепатитиса А чиме се одржава повољна епидемиолошка ситуација обе болести.

Надзор над листериозом је уведен због тога што инфекција овом бактеријом у току трудноће може да доведе до спонтаног побачаја и неонаталне смрти. Значајан здравствени проблем представљају тешке и фаталне форме болести (менингитис, енцефалитис, ендокардитис) које се јављају код имунокомпромитованих болесника и особа које имају неко хронично или малигно обољење. У 2019. години регистрована су два случаја листериозне сепсе а који су због тешког клиничког тока захтевали болничко лечење. Један случај је завршио смртним исходом.

Услед инсуфицијентног пријављивања и тешкоћа у лабораторијској дијагностици, нису регистровани ни случајеви *Enteritis yersiniosa* у током 2019 године.

У циљу сагледавања значаја вируса, као узрочника тежих облика гастроентеритиса, који захтевају хоспитално лечење и као узрочника епидемија, у АП

Војводини се од 2012. године, спроводи програм „Посвећени надзор над вирусним гастроентеритисима“. У 2019 години, на територији ЈБО регистровано је укупно 50 оболелих од вирусних гастроентеритиса у оквиру 4 пријављене епидемије (од којих је једна болничка). Три епидемије су биле узроковане ротавирусима а једна епидемија норовирусом. Осим тога регистрована је и једна епидемија „Infectiones virales cum laesionibus aliae spec. (Hand, foot and mouth disease) узрокована ентеровирусима у којој је оболело 155 пацијената махом дечјег узраста.

Регистровани број епидемија вирусних гастроентеритиса не одсликава реалну епидемиолошку ситуацију и у великој мери је одраз квалитета надзора као и расположивих дијагностичких капацитета односно доступности вирусолошке дијагностике.

6.3.3. ПОЛНО ПРЕНOSИВЕ ИНФЕКЦИЈЕ

У групу заразних болести које се преносе полним путем, убрајају се класичне полних болести (генитална хламидијаза, сифилис, гонореја и болест ХИВ као и носилаштво вируса ХИВ) док су вирусни хепатитиси Б и Ц који се могу пренети и полним путем сврстани у остале заразне болести. У 2019 години, регистровано је укупно 213 случајева полно преносивих заразних болести укључујући носилаштво вируса ХИВ (табела бр.76).

Табела бр.76. Структура полно преносивих болести у Јужнобачком округу у 2019. години

Обољење	Број оболелих	Инц/100.000
Infectio sexualis chlamydiae	131	21,3
Latio HIV	38	6,2
Syphilis	25	4,1
Morbus HIV	10	1,6
Infectio gonococcica	10	1,6

Водећу болест у овој групи представљају полне инфекције изазване хламидијама. Регистрована инциденција ове болести у ЈБО је чак 1,6 пута виша у односу на инциденцију регистровану у Покрајини. У односу на 2018 годину, инциденција хламидијаза у 2019 години је била 2,6 пута виша. Већина оболелих регистрована је у Новом Саду (104) а случајеви су пријављени још у пет општина (Бачка Паланка, Бач, Беочин, Врбас и Тител). У 2019. години обољење је пријављено код 80 особа женског (Инциденција 27,0/10000) и 51 особа мушког пола (Инциденција 17,2/100000). Обољење је заступљено у свим узрастима групама ≥ 15 година. Највиша стопа специфичне инциденције је и ове године регистрована у узрасту од 20-29 године (40,1/100000). Код свих болесника дијагноза је постављена на основу лабораторијских критеријума и сви су класификовани као потврђени случајеви.

У 2019. години инциденција сифилиса (4,1/100.000) била је скоро двоструко виша у односу на регистровану инциденцију у 2018 години (2,3/100.000). Стопа инциденције сифилиса (2,3/100.000) је 1,3 пута виша у односу на стопу регистровану у Покрајини (1,8/100.000) док је за гонореју (1,6/100.000) двоструко виша у односу на регистровану на нивоу Војводине (0,8/100.000). Код десет особа је постављена дијагноза *Morbus HIV*, а ово обољење је у 2019. години проузроковало и три смртна исхода. Стопа инциденције од 1,6/100.000 такође је око 1,5 пута виша у односу на регистровану стопу у Покрајини (1,1/100.000). Носилаштво вируса ХИВa регистровано је код 38 лица са територије ЈБО, највише (32/38 лица) у Новом Саду.

6.3.4. ЗООНОЗЕ И ВЕКТОРСКЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

У структури заразних болести које подлежу обавезном пријављивању, у АП Војводини су обољења ове групе су најчешће заступљена са малим бројем оболелих иако имају велики значај. Обољења из групе зооноза су у 2019. години, на територији ЈБО пријављена под пет различитих дијагноза, међу којима је водећа ехинококоза (табела бр.77).

Табела бр. 77. Редослед учесталости појединих заразних болести из групе зооноза у Јужнобачком округу у 2019. години

Обољење	Број оболелих	Инц./100.000	Број умрлих	Морт./100.000
Echinococcosis	6	1,0	0	0,0
Trichinellosis	4	0,6	0	0,0
Leptospirosis	1	0,2	0	0,0
Malaria	1	0,2	0	0,0
West-Nile febris	1	0,2	0	0,0

Укупно је пријављено 13 оболелих а регистрована инциденција зооноза (2,1/100.000) је 6,7 пута нижа од инциденције у ЈБО у претходној години пре свега због пада броја регистрованих неуроинвазивних случајева грознице Западног Нила (ГЗН). Регистрована инциденција не одражава реалну епидемиолошку ситуацију зооноза, како због тога што се ове болести тешко дијагностикују тако и због недоступности лабораторијске дијагностике и подрегистрације.

Оболели од ехинококозе су са територије две општине (Бачка Паланка и Нови Сад). Највиша инциденција је регистрована у општини Бачка Паланка (5,4/100.000). Пријављени су болесници код којих је болест локализована на јетри (4), плућима (1) и без наведене локализације (1), Болест је дијагностикована серолошки и на основу рентген дијагностике а цви болесници су упућени на хируршку интервенцију.

У 2019 години у ЈБО су регистрована 4 епидемијски повезана случаја трихинелозе проузрокована инфестираним свињским кобасицама из сопствене производње. У 2019 години, у ЈБО, пријављен је појединачан случај лептоспирозе (оболели је из Врбаса). Пријављени пацијент је хоспитализован због теже клиничке слике болести и коморбидитета а епидемиолошком анкетом није установљен пут и начин заражавања. Претпоставља се да је број непрепознатих обољења са благом клиничком сликом већи.

У 2019 години пријављен је један импортовани случаја маларије (*M. tropica*) и један импортован случај Денга вирусне грознице. Пацијент оболео од Денге је из Новог Сада а разболео се по повратку из Тајланда (Бангкок) где је хоспитализован због тегоба и где је болест потврђена серолошки. По повратку у земљу, пацијент је поново хоспитализован а вирус Денге је доказан РТ-ПЦР тестом у Центру за вирусологију Института за јавно здравље Војводине. Код путника из групе са којом је путовао пацијент спроведен је здравствени надзор током којег нису регистровани симптоми и знаци Денга грознице.

У 2019. години у Јужнобачком округу је пријављен само један лабораторијски потврђен случај ГЗН у општини Темерин. У 2019. смртни исходи повезани са ГЗН нису регистровани. Оболела особа, узраста >60 година, је лечена болнички а дијагноза је лабораторијски потврђена у Центру за вирусологију Института за јавно здравље Војводине, у складу са национално усвојеном дефиницијом случаја грознице Западног Нила. Позитиван узорак је достављен и Националној референтној лабораторији за АРБО вирусе, Института за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак“, Београд.

Према важећем Закону о заштити становништва од заразних болести у групи векторских болести је само крпељски енцефалитис (*Encephalitis viralis ixodibus*). У АП

Војводини (укључујући и Јужнобачки округ) до сада нису регистровани случајеви ове болести.

Као ни у претходној години, ни у 2019. на територији ЈБО нису регистровани случајеви бруцелозе и Кју грознице као ни случајеви токсоплазмозе и хеморагичне грознице са бубрежним синдромом.

6.3.5 ОСТАЛЕ БОЛЕСТИ

У 2019. години регистроване су више стопе инциденције хроничних у односу на акутне хепатитисе, а као последица неповољније ситуације у погледу специфичне превенције у претходном периоду. Највећи број оболелих од хроничног хепатитиса Б (7/19) и хроничног хепатитиса Ц (11/16) су пријавиле здравствене установе са територије Новог Сада.

Табела бр. 78. Вирусни хепатитиси у ЈБО у 2019. години

Обољење	Број оболелих	Инц./100.000	Број умрлих	Морт./100.000
Hepatitis B chronica	19	3,1	0	0,0
Hepatitis chronica C	16	2,6	0	0,0
Hepatitis acuta B	9	1,5	0	0,0

6.4. РЕГИСТРОВАНЕ ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2019. ГОДИНИ

У 2019. години, на територији ЈБО је регистровано укупно 19 епидемија заразних болести у којима је оболело 406 особа. Ако се изузму заразне болести које више не подлежу обавезном пријављивању (осим уколико се јаве у епидемијској форми), у овим епидемијама је оболело свега 186 лица што представља 13,2% свих пријављених оболелих особа од заразних болести (табела 11). Иако је број регистрованих особа оболелих у епидемијама за 27% пута већи, број пријављених епидемија је на приближно истом нивоу у односу на 2018 годину.

Контаминирана храна је била пут преношења у 5 епидемија у којима је оболело 39 лица. Респираторним (капљичним) путем се ширила породична епидемија туберкулозе у Бечеју са укупно 5 оболелих особа и епидемија шарлаха у предшколској установи у којој је оболело 5 деце. У шест епидемија које су се јавиле у болничким установама је регистровано 145 оболелих особа.

Табела бр. 79. Епидемије заразних болести у Јужнобачком округу у 2019. години

Тип епидемије	Обољење	Број епидемија	Број оболелих
Алиментарне епидемије	Salmonellosis	3	32
	Diarrhoea et gastroenteritis viralis*	5	205
	Trichinellosis	1	4
Респираторне епидемије	TBC pulmonis	1	5
	Scarlatina	1	5
Епидемије у здравственим установама за акутне и хроничне поремећаје здравља	Influenza	3	123
	Enterocolitis per Clostridium difficile	3	18
	Pneumonia bacterialis, cum Burkholderia cepacia	1	4
Контактне епидемије	Scabies	1	10
Укупно		19	406

*Једна епидемија изазвана је ентеровирусима (Infectines virales cum laesionibus aliae spec. (Hand, foot and mouth disease)

7. ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ УПРАВНОГ ОКРУГА ТОКОМ 2019. ГОДИНЕ

У табелама број 80,81 и 82 приказани су збирни подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **пречишћене хлорисане воде за пиће** са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године.

Табела бр. 80. Здравствена исправност пречишћене хлорисане воде за пиће са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорака	Број здравствено исправних узорака		Број здравствено неисправних узорака		УЗРОЦИ ЗБОГ КОЈИХ СУ УЗОРЦИ БИЛИ ЗДРАВСТВЕНО НЕИСПРАВНИ					
						Микробиолошки неисправни узорци		Физичко-хемијски неисправни узорци		Микробиолошки и физичко-хемијски неисправни узорци	
		п	%	п	%	п	%	п	%	п	%
§ Нови Сад	4559	4351	95,44	208	4,56	49	1,07	157	3,44	2	0,04
§ Сремска Каменица	135	130	96,30	5	3,70	0	0,00	5	3,70	0	0,00
§ Ветерник	152	147	96,71	5	3,29	0	0,00	5	3,29	0	0,00
§ Футог	160	159	99,38	1	0,63	1	0,63	0	0,00	0	0,00
§ Ченеј	172	167	97,09	5	2,91	0	0,00	4	2,33	1	0,58
§ Буковац	129	127	98,45	2	1,55	0	0,00	2	1,55	0	0,00
§ Кисач	180	169	93,89	11	6,11	1	0,56	10	5,56	0	0,00
§ Руменка	152	152	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
§ Степановићево	178	171	96,07	7	3,93	4	2,25	3	1,69	0	0,00
§ Сремски Карловци	122	122	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
§ Ковилъ	150	149	99,33	1	0,67	0	0,00	1	0,67	0	0,00
§ Каћ	197	194	98,48	3	1,52	2	1,02	1	0,51	0	0,00
§ Будисава	157	155	98,73	2	1,27	1	0,64	1	0,64	0	0,00
§ Лединци	64	61	95,31	3	4,69	1	1,56	1	1,56	1	1,56
§ Стари Лединци	62	60	96,77	2	3,23	0	0,00	2	3,23	0	0,00
§§ Беочин	10	9	90,00	1	10,00	0	0,00	1	10,00	0	0,00
§§ Черевих	13	10	76,92	3	23,08	3	23,08	0	0,00	0	0,00
§§ Беочин-село	11	9	81,82	2	18,18	0	0,00	2	18,18	0	0,00
§§ Раковац	11	9	81,82	2	18,18	0	0,00	2	18,18	0	0,00
Бечеј	206	195	94,66	11	5,34	11	5,34	0	0,00	0	0,00
Тител *	30	0	0,00	30	100,00	0	0,00	28	93,33	2	6,67
Лок *	10	0	0,00	10	100,00	0	0,00	10	100,00	0	0,00
Гардиновци *	10	0	0,00	10	100,00	0	0,00	8	80,00	2	20,00
Надаљ **	34	24	70,59	10	29,41	1	2,94	7	20,59	2	5,88
Бачка Паланка	206	196	95,15	10	4,85	7	3,40	1	0,49	2	0,97
Деспотово ***	23	5	21,74	18	78,26	0	0,00	15	65,22	3	13,04
Врбас	223	188	84,30	35	15,70	26	11,66	8	3,59	1	0,45
УКУПНО	7.356	6.959	94,60	397	5,40	107	1,45	274	3,72	16	0,22

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Напомене:

§ Град Нови Сад - обухвата насеља прикључена на мрежу новосадског водовода: Нови Сад са Петроварадином, Каћ, Ковилъ, Будисава, Ченеј, Кисач, Степановићево, Руменка, Ветерник, Футог, Лединци, Нови Лединци, Буковац, Сремска Каменица и Сремски Карловци

§§ Беочински водовод обухвата насеља: Беочин-град, Беочин-село, Раковац и Черевих

* Тител, Лок, Гардиновци - један водовод који воду за пиће пречишћава употребом пешчаних филтера (водовод има 1 сабирни резервоар који се напаја са 5 изворишта)

** Од априла 2017. године ради постројење за пречишћавање воде за пиће у Надаљу (у оквиру ЈКП Градитељ из Србобрана), као мали водовод капацитета мањег од 5000 ЕС

*** Од јула 2017. године ради постројење за пречишћавање воде за пиће у Деспотову (у оквиру ЈКП Комуналпројект из Бачке Паланке), као мали водовод капацитета мањег од 5000 ЕС

Табела бр. 81. Микробиолошка исправност пречишћене хлорисане воде за пиће са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		n	%	n	%
§ Нови Сад	4559	4509	98,90	50	1,10
§ Сремска Каменица	135	135	100,00	0	0,00
§ Ветерник	152	152	100,00	0	0,00
§ Футог	160	159	99,38	1	0,63
§ Ченеј	172	171	99,42	1	0,58
§ Буковац	129	129	100,00	0	0,00
§ Кисач	180	179	99,44	1	0,56
§ Руменка	152	152	100,00	0	0,00
§ Степановићево	178	174	97,75	4	2,25
§ Сремски Карловци	122	122	100,00	0	0,00
§ Ковиљ	150	150	100,00	0	0,00
§ Каћ	197	195	98,98	2	1,02
§ Будисава	157	156	99,36	1	0,64
§ Лединци	64	63	98,44	1	1,56
§ Стари Лединци	62	62	100,00	0	0,00
§§ Беочин	10	10	100,00	0	0,00
§§ Черевих	13	10	76,92	3	23,08
§§ Беочин-село	11	11	100,00	0	0,00
§§ Раковац	11	11	100,00	0	0,00
Бечеј	206	195	94,66	11	5,34
Тител *	30	28	93,33	2	6,67
Лок *	10	10	100,00	0	0,00
Гардиновци *	10	8	80,00	2	20,00
Надаљ **	34	31	91,18	3	8,82
Бачка Паланка	206	197	95,63	9	4,37
Деспотово ***	23	20	86,96	3	13,04
Врбас	223	196	87,89	27	12,11
УКУПНО	7.356	7.235	98,36	121	1,64

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 82. Физичко-хемијска исправност пречишћене хлорисане воде за пиће са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		n	%	n	%
§ Нови Сад	4559	4401	96,53	158	3,47
§ Сремска Каменица	135	13	9,63	5	3,70
§ Ветерник	152	147	96,71	5	3,29
§ Футог	160	160	100,00	0	0,00
§ Ченеј	172	166	96,51	6	3,49
§ Буковац	129	127	98,45	2	1,55
§ Кисач	180	170	94,44	10	5,56
§ Руменка	152	152	100,00	0	0,00
§ Степановићево	178	175	98,31	3	1,69
§ Сремски Карловци	122	122	100,00	0	0,00
§ Ковиљ	150	149	99,33	1	0,67
§ Каћ	197	196	99,49	1	0,51
§ Будисава	157	156	99,36	1	0,64
§ Лединци	64	63	98,44	1	1,56
§ Стари Лединци	62	60	96,77	2	3,23
§§ Беочин	10	9	90,00	1	10,00
§§ Черевих	13	13	100,00	0	0,00
§§ Беочин-село	11	9	81,82	2	18,18
§§ Раковац	11	9	81,82	2	18,18
Бечеј	206	206	100,00	0	0,00
Тител *	30	0	0,00	30	100,00
Лок *	10	0	0,00	10	100,00
Гардиновци *	10	0	0,00	10	100,00
Надаљ **	34	25	73,53	9	26,47
Бачка Паланка	206	203	98,54	3	1,46
Деспотово ***	23	5	21,74	18	78,26
Врбас	223	214	95,96	9	4,04
УКУПНО	7.356	6.950	94,48	289	3,93

У табелама број 83,84 и 85 приказани су збирни подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **непречишћене хлорисане воде за пиће из локалних водовода** са територије Јужнобачког управног округа ТОКОМ 2019. године.

Табела бр. 83.Здравствена исправност непречишћене хлорисане воде за пиће из локалних водовода са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		n	%	n	%
Баноштор	0	0	0,00	0	0,00
Сусек	34	8	23,53	26	76,47
Свилош	24	11	45,83	13	54,17
Грабово	23	1	4,35	22	95,65
Бачко Градиште	20	3	15,00	17	85,00
Радичевић (бунари и мрежа)	18	0	0,00	18	100,00
Пољаница (бунари и мрежа)	13	1	7,69	12	92,31
Милешево (бунари и мрежа)	22	0	0,00	22	100,00
Бачко Петрово Село (бунари и мрежа)	15	0	0,00	15	100,00
Шајкаш	24	7	29,17	17	70,83
Мошорин	21	8	38,10	13	61,90
Вилово	24	17	70,83	7	29,17
Бачки Петровац	34	0	0,00	34	100,00
Кулпин	22	0	0,00	22	100,00
Гложан	36	0	0,00	36	100,00
Маглић	22	0	0,00	22	100,00
Жабалъ	73	0	0,00	73	100,00
Чуруг	69	0	0,00	69	100,00
Ђурђево	75	0	0,00	75	100,00
Госпођинци	39	0	0,00	39	100,00
Темерин	69	0	0,00	69	100,00
Сириг	40	0	0,00	40	100,00
Бачки Јарак	68	0	0,00	68	100,00
Србобран	65	1	1,54	64	98,46
Турија	35	0	0,00	35	100,00
Бач	26	0	0,00	26	100,00
Селенча	20	0	0,00	20	100,00
Вајска	18	0	0,00	18	100,00
Плавна	16	0	0,00	16	100,00
Бођани	21	0	0,00	21	100,00
Бачко Ново Село	19	1	5,26	18	94,74
Челарево	34	0	0,00	34	100,00
Визић	23	1	4,35	22	95,65
Нештин	17	16	94,12	1	5,88
Змајево	25	1	4,00	24	96,00
Куцура	25	1	4,00	24	96,00
Савино Село	24	0	0,00	24	100,00
Равно Село	26	0	0,00	26	100,00
Бачко Добро Поље	25	0	0,00	25	100,00
УКУПНО	1.204	77	6,40	1.127	93,60

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 84. Микробиолошка исправност непречишћене хлорисане воде за пиће из локалних водовода са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		n	%	n	%
Баноштор	4	4	100,00	0	0,00
Сусек	34	33	97,06	1	2,94
Свилош	24	22	91,67	2	8,33
Грабово	23	17	73,91	6	26,09
Бачко Градиште	20	13	65,00	7	35,00
Радичевић (бунари и мрежа)	18	1	5,56	17	94,44
Пољаница (бунари и мрежа)	13	8	61,54	5	38,46
Милешево (бунари и мрежа)	22	20	90,91	2	9,09
Бачко Петрово Село (бунари и мрежа)	15	10	66,67	5	33,33
Шајкаш	24	15	62,50	9	37,50
Мошорин	21	18	85,71	3	14,29
Вилово	24	18	75,00	6	25,00
Бачки Петровац	34	30	88,24	4	11,76
Кулпин	22	11	50,00	11	50,00
Гложан	36	35	97,22	1	2,78
Маглић	22	11	50,00	11	50,00
Жабаљ	73	66	90,41	7	9,59
Чуруг	69	62	89,86	7	10,14
Ђурђево	75	55	73,33	20	26,67
Госпођинци	39	34	87,18	5	12,82
Темерин	69	67	97,10	2	2,90
Сириг	40	37	92,50	3	7,50
Бачки Јарак	68	57	83,82	11	16,18
Србобран	65	53	81,54	12	18,46
Турија	35	30	85,71	5	14,29
Бач	44	12	27,27	32	72,73
Селенча	30	21	70,00	9	30,00
Вајска	30	14	46,67	16	53,33
Плавна	21	10	47,62	11	52,38
Бођани	33	16	48,48	17	51,52
Бачко Ново Село	25	19	76,00	6	24,00
Челарево	34	31	91,18	3	8,82
Визић	23	21	91,30	2	8,70
Нештин	17	16	94,12	1	5,88
Змајево	25	22	88,00	3	12,00
Куцура	25	20	80,00	5	20,00
Савино Село	24	18	75,00	6	25,00
Равно Село	26	22	84,62	4	15,38
Бачко Добро Поље	25	20	80,00	5	20,00
УКУПНО	1.271	989	77,81	282	22,19

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 85. Физичко-хемијска исправност непречишћене хлорисане воде за пиће из локалних водовода са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		п	%	п	%
Баноштор	-	-	-	-	-
Сусек	34	8	23,53	26	76,47
Свилош	24	12	50,00	12	50,00
Грабово	23	2	8,70	21	91,30
Бачко Градиште	20	3	15,00	17	85,00
Радичевић (бунари и мрежа)	18	0	0,00	18	100,00
Пољаница (бунари и мрежа)	13	1	7,69	12	92,31
Милешево (бунари и мрежа)	22	0	0,00	22	100,00
Бачко Петрово Село (бунари и мрежа)	15	0	0,00	15	100,00
Шајкаш	24	9	37,50	15	62,50
Мошорин	21	10	47,62	11	52,38
Вилово	24	22	2,00		0,00
Бачки Петровац	34	0	0,00	34	100,00
Кулпин	22	0	0,00	22	100,00
Гложан	36	0	0,00	36	100,00
Маглић	22	0	0,00	22	100,00
Жабаљ	73	0	0,00	73	100,00
Чуруг	69	0	0,00	69	100,00
Ђурђево	75	0	0,00	75	100,00
Госпођинци	39	0	0,00	39	100,00
Темерин	69	0	0,00	69	100,00
Сириг	40	0	0,00	40	100,00
Бачки Јарак	68	0	0,00	68	100,00
Србобран	65	2	3,08	63	96,92
Турија	35	0	0,00	35	100,00
Бач	26	0	0,00	26	100,00
Селенча	20	0	0,00	20	100,00
Вајска	18	0	0,00	18	100,00
Плавна	16	0	0,00	16	100,00
Бођани	21	0	0,00	21	100,00
Бачко Ново Село	19	17	89,47	2	10,53
Челарево	34	0	0,00	34	100,00
Визић	23	1	4,35	22	95,65
Нештин	17	17	100,00	0	0,00
Змајево	25	1	4,00	24	96,00
Куцура	25	1	4,00	24	96,00
Савино Село	24	0	0,00	24	100,00
Равно Село	26	0	0,00	26	100,00
Бачко Добро Поље	25	0	0,00	25	100,00
УКУПНО	1.204	106	8,80	1096	91,03

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 86, 87 и 88 приказани су подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **непречишћене воде за пиће** из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године.

Табела бр. 86. Здравствена исправност непречишћене воде за пиће из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		n	%	n	%
Бачка Паланка (вода из фабрике воде пре прераде)	45	16	35,56	29	64,44
Бачко Петрово Село (бунари и мрежа)	18	0	0,00	18	100,00
Бачко Градиште	12	0	0,00	12	100,00
Радичевић (бунари и мрежа)	6	0	0,00	6	100,00
Пољаница (бунари и мрежа)	10	0	0,00	10	100,00
Чуруг (бунар Б-5)	18	2	11,11	16	88,89
Србобран	2	1	50,00	1	50,00
Обровац	24	0	0,00	24	100,00
Нештин	6	6	100,00	0	0,00
Товаришево	24	0	0,00	24	100,00
Младеново	24	2	8,33	22	91,67
Визић	12	11	91,67	1	8,33
Карађорђево	34	0	0,00	34	100,00
Нова Гајдобра	21	0	0,00	21	100,00
Гајдобра	35	0	0,00	35	100,00
Силбаш	23	0	0,00	23	100,00
Пивнице	24	0	0,00	24	100,00
Параге	23	0	0,00	23	100,00
Деспотово, бунари, пре мреже	12	0	0,00	12	100,00
Врбас	32	10	31,25	22	68,75
Змајево	12	2	16,67	10	83,33
Куцура	11	7	63,64	4	36,36
Савино Село	11	0	0,00	11	100,00
Равно Село	12	0	0,00	12	100,00
Бачко Добро Поље	11	1	9,09	11	100,00
УКУПНО	417	42	10,07	376	90,17

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 87. Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		n	%	n	%
Бачка Паланка (вода из фабрике воде пре прераде)	45	43	95,56	2	4,44
Бачко Петрово Село (бунари и мрежа)	18	13	72,22	5	27,78
Бачко Градиште	12	11	91,67	1	8,33
Радичевић (бунари и мрежа)	6	6	100,00	0	0,00
Пољаница (бунари и мрежа)	10	8	80,00	2	20,00
Чуруг (бунар Б-5)	18	17	94,44	1	5,56
Србобран	2	1	50,00	1	50,00
Обровац	24	21	87,50	3	12,50
Нештин	6	6	100,00	0	0,00
Товаришево	24	18	75,00	6	25,00
Младеново	24	24	100,00	0	0,00
Визић	12	11	91,67	1	8,33
Карађорђево	34	30	88,24	4	11,76
Нова Гајдобра	21	21	100,00	0	0,00
Гајдобра	35	33	94,29	2	5,71
Силбаш	23	11	47,83	12	52,17
Пивнице	24	9	37,50	15	62,50
Параге	23	5	21,74	18	78,26
Деспотово, бунари, пре мреже	12	11	91,67	1	8,33
Врбас	32	28	87,50	4	12,50
Змајево	12	10	83,33	2	16,67
Куцура	11	11	100,00	0	0,00
Савино Село	11	10	90,91	1	9,09
Равно Село	12	6	50,00	6	50,00
Бачко Добро Поље	11	11	100,00	0	0,00
УКУПНО	462	375	81,17	87	18,83

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 88. Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		п	%	п	%
Бачка Паланка (вода из фабрике воде пре прераде)	45	15	33,33	30	66,67
Бачко Петрово Село (бунари и мрежа)	18	0	0,00	18	100,00
Бачко Градиште	12	0	0,00	12	100,00
Радичевић (бунари и мрежа)	6	0	0,00	6	100,00
Пољаница (бунари и мрежа)	10	0	0,00	10	100,00
Чуруг (бунар Б-5)	18	1	5,56	17	94,44
Србобран	2	2	100,00	0	0,00
Обровац	24	0	0,00	24	100,00
Нештин	6	6	100,00	0	0,00
Товаришево	24	0	0,00	24	100,00
Младеново	24	2	8,33	22	91,67
Визић	12	12	100,00	0	0,00
Карађорђево	34	0	0,00	34	100,00
Нова Гајдобра	21	0	0,00	21	100,00
Гајдобра	35	0	0,00	35	100,00
Силбаш	23	0	0,00	23	100,00
Пивнице	24	0	0,00	24	100,00
Параге	23	0	0,00	23	100,00
Деспотово, бунари, пре мреже	12	0	0,00	12	100,00
Врбас	32	11	34,38	21	65,63
Змајево	12	2	16,67	10	83,33
Куцура	11	7	63,64	4	36,36
Савино Село	11	0	0,00	11	100,00
Равно Село	12	0	0,00	12	100,00
Бачко Добро Поље	11	1	9,09	10	90,91
УКУПНО	462	59	12,77	403	87,23

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 89, 90 и 91 приказани су подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **непречишћене воде за пиће** са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године.

Табела бр. 89. Здравствена исправност непречишћене воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорача	Број исправних узорача		Број неисправних узорача	
		n	%	n	%
Нови Сад, бунар у Улици 1300 каплара	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар на углу Народног фронта и Шекспирове	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар код СПЕНС-а	13	0	0,00	13	100,00
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, код ресторана	6	0	0,00	6	100,00
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, "испред удружења риболоваца"	11	0	0,00	11	100,00
Нови Сад, бунар "Електровојводина"	7	0	0,00	7	100,00
Нови Сад, бунар у Улици Алберта Томе	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар у Улици Јожефа Марчока	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар у Балзаковој улици	10	0	0,00	10	100,00
Петроварадин, бунар "Снежна Марија" код Текија	10	0	0,00	10	100,00
Сремска Каменица, преливна чесма у Улици кнеза Михаила, испред броја 22	11	7	63,64	4	36,36
Сремска Каменица, "Ружин венац" - Парагово, "код војске"	11	6	54,55	5	45,45
Сремска Каменица, каптирани извор испод моста Слободе	11	1	9,09	10	90,91
Сремска Каменица, Каменички парк, каптирани извор	1	0	0,00	1	100,00
Буковац, извор "Кумпула"	3	1	33,33	2	66,67
Буковац, извор у Изворској улици	11	0	0,00	11	100,00
Буковац, извор "Вилина водица"	1	0	0,00	1	100,00
Лединци, артешки бунар "Логор" (Света Петка)	10	5	50,00	5	50,00
Стари Лединци, извор "Звечан"	10	9	90,00	1	10,00
Стари Лединци, јавна чесма код Месне заједнице	10	0	0,00	10	100,00
Стари Лединци, јавна чесма код цркве	6	0	0,00	6	100,00
Стари Лединци, јавна чесма у Улици Лукијана Мушицког	10	0	0,00	10	100,00
Темерин - артешки бунар "Код каде"	10	0	0,00	10	100,00
Сремски Карловци, артешки бунар "Чесма Свети Андрија"	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Браће Дејановић бр. 5	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Патријарха Рајачића бр. 16, у дворишту музеја, "Патријарховац"	6	6	100,00	0	0,00
Визић, јавна чесма - изворска вода	12	11	91,67	1	0,00
УКУПНО	240	58	24,17	182	75,83

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 90. Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		п	%	п	%
Нови Сад, бунар у Улици 1300 каплара	12	11	91,67	1	8,33
Нови Сад, бунар на углу Народног фронта и Шекспирове	12	12	100,00	0	0,00
Нови Сад, бунар код СПЕНС-а	13	12	92,31	1	7,69
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, код ресторана	6	5	83,33	1	16,67
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, "испред удружења риболоваца"	11	11	100,00	0	0,00
Нови Сад, бунар "Електровојводина"	7	7	0,00	0	0,00
Нови Сад, бунар у Улици Алберта Томе	12	12	100,00	0	0,00
Нови Сад, бунар у Улици Јожефа Марчока	12	12	100,00	0	0,00
Нови Сад, бунар у Балзаковој улици	10	10	100,00	0	0,00
Петроварадин, бунар "Снежна Марија" код Текија	10	0	0,00	10	100,00
Сремска Каменица, преливна чесма у Улици кнеза Михаила, испред броја 22	11	7	63,64	4	36,36
Сремска Каменица, "Ружин венац" - Парагово, "код војске"	11	6	54,55	5	45,45
Сремска Каменица, каптирани извор испод моста Слободе	11	1	9,09	10	90,91
Сремска Каменица, Каменички парк, каптирани извор	1	0	0,00	1	100,00
Буковац, извор "Кумпула"	3	1	33,33	2	66,67
Буковац, извор у Изворској улици	11	1	9,09	10	90,91
Буковац, извор "Вилина водица"	1	0	0,00	1	100,00
Лединци, артешки бунар "Логор" (Света Петка)	10	10	100,00	0	0,00
Стари Лединци, извор "Звечан"	10	9	90,00	1	10,00
Стари Лединци, јавна чесма код Месне заједнице	10	0	0,00	10	100,00
Стари Лединци, јавна чесма код цркве	6	0	0,00	6	100,00
Стари Лединци, јавна чесма у Улици Лукијана Мушицког	10	0	0,00	10	100,00
Темерин - артешки бунар "Код каде"	10	10	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар "Чесма Свети Андрија"	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Браће Дејановић бр. 5	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Карађорђева бр. 12 "код обданишта"	6	4	66,67	2	33,33
Сремски Карловци, артешки бунар, Патријарха Рајачића бр. 16, у дворишту музеја, "Патријарховац"	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар на железничкој станици	6	5	83,33	1	16,67
Сремски Карловци, артешки бунар - "чесма код Апатовића"	6	6	100,00	0	0,00
Визић, јавна чесма - изворска вода	12	11	91,67	1	8,33
УКУПНО	258	181	70,16	77	29,84

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 91. Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		n	%	n	%
Нови Сад, бунар у Улици 1300 каплара	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар на углу Народног фронта и Шекспирове	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар код СПЕНС-а	13	0	0,00	13	100,00
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, код ресторана	6	0	0,00	6	100,00
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, "испред удружења риболоваца"	11	0	0,00	11	100,00
Нови Сад, бунар "Електровојводина"	7	0	0,00	7	100,00
Нови Сад, бунар у Улици Алберта Томе	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар у Улици Јожефа Марчока	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар у Балзаковој улици	10	0	0,00	10	100,00
Петроварадин, бунар "Снежна Марија" код Текија	10	0	0,00	10	100,00
Сремска Каменица, преливна чесма у Улици кнеза Михаила, испред броја 22	11	11	100,00	0	0,00
Сремска Каменица, "Ружин венац" - Парагово, "код војске"	11	11	100,00	0	0,00
Сремска Каменица, каптирани извор испод моста Слободе	11	8	72,73	3	27,27
Сремска Каменица, Каменички парк, каптирани извор	1	0	0,00	1	100,00
Буковац, извор "Кумпула"	3	3	100,00	0	0,00
Буковац, извор у Изворској улици	11	0	0,00	11	100,00
Буковац, извор "Вилина водица"	1	1	100,00	0	0,00
Лединци, артешки бунар "Логор" (Света Петка)	10	5	50,00	5	50,00
Стари Лединци, извор "Звечан"	10	10	100,00	0	0,00
Стари Лединци, јавна чесма код Месне заједнице	10	10	100,00	0	0,00
Стари Лединци, јавна чесма код цркве	6	6	100,00	0	0,00
Стари Лединци, јавна чесма у Улици Лукијана Мушицког	10	10	100,00	0	0,00
Темерин - артешки бунар "Код каде"	10	0	0,00	10	100,00
Сремски Карловци, артешки бунар "Чесма Свети Андрија"	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Браће Дејановић бр. 5	6	0	0,00	6	100,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Патријарха Рајачића бр. 16, у дворишту музеја, "Патријарховац"	6	6	100,00	0	0,00
Визић, јавна чесма - изворска вода	12	12	100,00	0	0,00
УКУПНО	240	99	41,25	141	58,75

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 92, 93 и 94 приказани су подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **воде за пиће из "еко-чесми"** са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године.

Табела бр. 92. Здравствена исправност непречишћене воде за пиће из "еко-чесми" са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		п	%	п	%
Змајево, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Куцура, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Савино Село, еко-чесма	12	9	75,00	3	25,00
Равно Село, еко-чесма бр. 1	24	23	95,83	1	4,17
Равно Село, "нова еко-чесма 2"	12	11	91,67	1	8,33
Бачко Добро Поље, еко-чесма	12	8	66,67	4	33,33
Силбаш, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Параге, еко-чесма	13	12	92,31	1	7,69
Пивнице, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Товаришево, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Карађорђево, еко-чесма	8	5	62,50	3	37,50
Обровац, Еко-чесма, Вељка Влаховића бб	11	8	72,73	3	27,27
Младеново, Еко-чесма у ОШ "Бранко Ћопић"	10	8	80,00	2	20,00
Младеново / Еко-чесма у Улици Младена Стојановића	13	8	61,54	5	38,46
Ђурђево, еко-чесма у центру	12	8	66,67	4	33,33
Бачки Петровац, еко-чесма на пијаци	9	5	55,56	4	44,44
Кулпин, еко-чесма	10	5	50,00	5	50,00
Бачки Маглић, еко-чесма бр. 1	11	7	63,64	4	36,36
УКУПНО	217	175	80,65	42	19,35

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 93. Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће из "еко-чесми" са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		n	%	n	%
Змајево, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Куцура, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Савино Село, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Равно Село, еко-чесма бр. 1	24	23	95,83	1	4,17
Равно Село, "нова еко-чесма 2"	12	11	91,67	1	8,33
Бачко Добро Поље, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Силбаш, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Параге, еко-чесма	13	12	92,31	1	7,69
Пивнице, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Товаришево, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Карађорђево, еко-чесма	8	7	87,50	1	12,50
Обровац, Еко-чесма, Вељка Влаховића бб	11	10	90,91	1	9,09
Младеново, Еко-чесма у ОШ "Бранко Ћопић"	10	9	90,00	1	10,00
Младеново / Еко-чесма у Улици Младена Стојановића	13	11	84,62	2	15,38
Ђурђево, еко-чесма у центру	12	11	91,67	1	8,33
Бачки Петровац, еко-чесма на пијаци	9	8	88,89	1	11,11
Кулпин, еко-чесма	10	10	100,00	0	0,00
Бачки Маглић, еко-чесма бр. 1	11	8	72,73	3	27,27
УКУПНО	217	202	93,09	15	6,91

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 94. Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће из "еко-чесми" са територије Јужнобачког управног округа током 2019. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		n	%	n	%
Змајево, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Куцура, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Савино Село, еко-чесма	12	9	75,00	3	25,00
Равно Село, еко-чесма бр. 1	24	23	95,83	1	4,17
Равно Село, "нова еко-чесма 2"	12	2	16,67	0	0,00
Бачко Добро Поље, еко-чесма	12	9	75,00	3	25,00
Силбаш, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Параге, еко-чесма	13	12	92,31	1	7,69
Пивнице, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Товаришево, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Карађорђево, еко-чесма	8	5	62,50	3	37,50
Обровац, Еко-чесма, Вељка Влаховића бб	11	9	81,82	2	18,18
Младеново, Еко-чесма у ОШ "Бранко Ћопић"	10	9	90,00	1	10,00
Младеново / Еко-чесма у Улици Младена Стојановића	13	10	76,92	3	23,08
Ђурђево, еко-чесма у центру	12	8	66,67	4	33,33
Бачки Петровац, еко-чесма на пијаци	9	6	66,67	3	33,33
Кулпин, еко-чесма	10	5	50,00	5	50,00
Бачки Маглић, еко-чесма бр. 1	11	10	90,91	1	9,09
УКУПНО	217	175	80,65	42	19,35

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 95, 96 и 97 приказани су здравствена, микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорак воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2019. године, доступних крајњем потрошачу, разврстана према томе да ли је вода доступна крајњем потрошачу пречишћена и дезинфикована, дезинфикована без пречишћавања или је потрошач користи без било каквог претходног третмана.

Табела бр. 95. Здравствена исправност узорак воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2019. године

ЗБИРНИ ПРИКАЗ	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		п	%	п	%
ПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	7.356	6.959	94,60	397	5,40
НЕПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	1.204	77	6,40	1.127	93,60
НЕПРЕЧИШЋЕНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	417	42	10,07	376	90,17
ЈАВНИ БУНАРИ / ИЗВОРИ / КАПТАЖЕ (појединачни водни извори који нису на водоводној мрежи)	240	58	24,17	182	75,83
ЕКО-ЧЕСМЕ	217	175	80,65	42	19,35
УКУПНО	9.434	7.311	77,50	2.123	22,50

Табела бр. 96. Микробиолошка исправност узорак воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2019. године

ЗБИРНИ ПРИКАЗ	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		п	%	п	%
ПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	7.356	7.235	98,36	121	1,64
НЕПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	1.271	989	77,81	282	22,19
НЕПРЕЧИШЋЕНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	462	375	81,17	87	18,83
ЈАВНИ БУНАРИ / ИЗВОРИ / КАПТАЖЕ (појединачни водни извори који нису на водоводној мрежи)	258	181	70,16	77	29,84
ЕКО-ЧЕСМЕ	217	202	93,09	15	6,91
УКУПНО	9.564	8.982	93,91	582	6,09

Табела бр. 97. Физичко-хемијска исправност узорак воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2019. године

ЗБИРНИ ПРИКАЗ	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		п	%	п	%
ПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	7.356	6.950	94,48	289	3,93
НЕПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	1.204	106	8,80	1.096	91,03
НЕПРЕЧИШЋЕНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	462	59	12,77	403	87,23
ЈАВНИ БУНАРИ / ИЗВОРИ / КАПТАЖЕ (појединачни водни извори који нису на водоводној мрежи)	240	99	41,25	141	58,75
ЕКО-ЧЕСМЕ	217	175	80,65	42	19,35
УКУПНО	9.479	7.389	77,95	2.090	22,05

У табелама 98 - 107 приказани су микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорка воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015 - 2019. године, доступних крајњем потрошачу, разврстана према томе да ли је вода доступна крајњем потрошачу пречишћена и дезинфикована, дезинфикована без пречишћавања, непречишћена без третмана, да ли је из јавног бунара / извора / каптаже који није на водоводној мрежи или је из "еко-чесме".

Табела бр. 98. Микробиолошка исправност пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015-2019. године

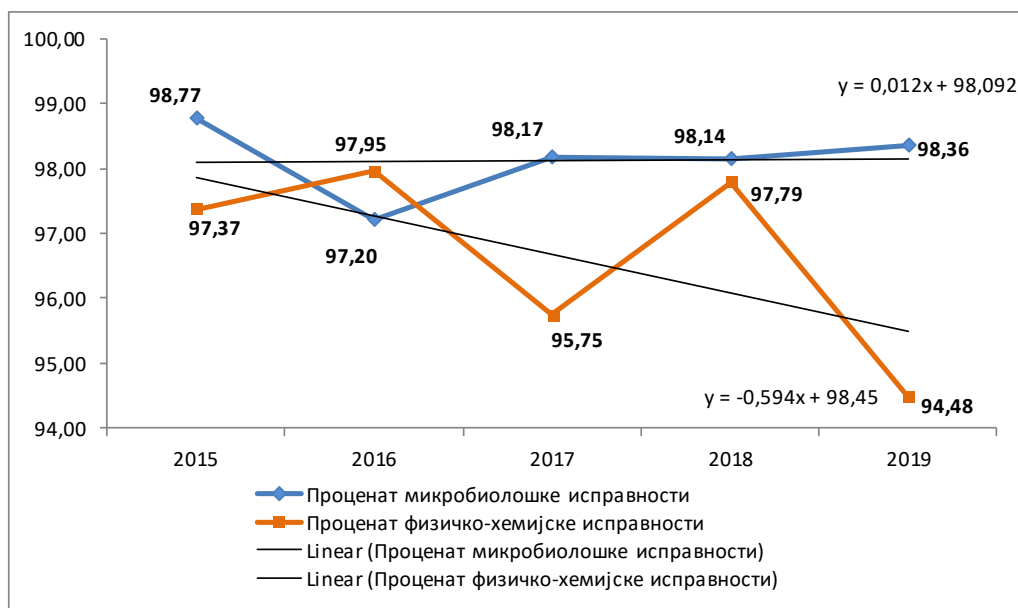
Пречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорка	Број исправних узорка	Процент исправних узорка	Број неисправних узорка	Процент неисправних узорка
2015	7.297	7.207	98,77	90	1,23
2016	7.324	7.119	97,20	205	2,80
2017	7.385	7.250	98,17	135	1,83
2018	7.379	7.242	98,14	132	1,79
2019	7.356	7.235	98,36	121	1,64
УКУПНО	36.741	36.053	98,13	683	1,86

Табела бр. 99 Физичко-хемијска исправност пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015-2019. године

Пречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорка	Број исправних узорка	Процент исправних узорка	Број неисправних узорка	Процент неисправних узорка
2015	7.295	7.103	97,37	192	2,63
2016	7.324	7.174	97,95	150	2,05
2017	7.387	7.073	95,75	314	4,25
2018	7.379	7.216	97,79	163	2,21
2019	7.356	6.950	94,48	289	3,93
УКУПНО	36.741	35.516	96,67	1.108	3,02

На основу обрађених података током петогодишњег периода 2015-2019. године, линерани тренд показује пораст процента микробиолошке и пад физичко-хемијске исправности узорка пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу (графикон бр.10).

Графикон бр. 10 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2015-2019. године

Табела бр. 100 Микробиолошка исправност непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015 - 2019. године

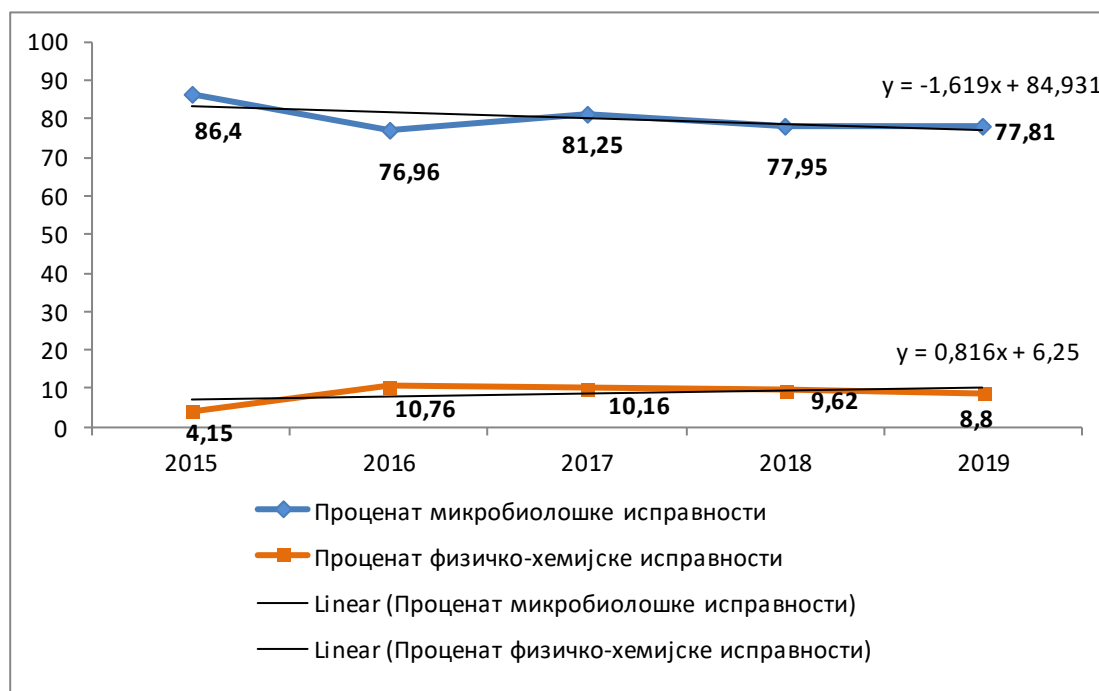
Непречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2015	987	41	4,15	946	95,85
2016	1.143	123	10,76	1.020	89,24
2017	1.240	126	10,16	1.114	89,84
2018	1.196	115	9,62	1.081	90,38
2019	1.204	106	8,80	1.096	91,03
УКУПНО	5.770	511	8,86	5.257	91,11

Табела бр. 101 Физичко-хемијска исправност непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015 - 2019. године

Непречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2015	1.243	1.074	86,40	169	13,60
2016	1.350	1.039	76,96	311	23,04
2017	1.307	1.062	81,25	245	18,75
2018	1.324	1.032	77,95	292	22,05
2019	1.271	989	77,81	282	22,19
УКУПНО	6.495	5.196	80,00	1.299	20,00

На основу података током петогодишњег периода 2015 - 2019. године, линерани тренд показује пад процента микробиолошке и пораст процента физичко-хемијске исправности узорака непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу (графикон бр.11)

Графикон бр. 11 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2015-2019. године

Табела бр. 102 Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015 - 2019. године

Непречишћена вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2015	535	408	76,26	127	23,74
2016	411	284	69,10	127	30,90
2017	452	295	65,27	157	34,73
2018	468	350	74,79	118	25,21
2019	462	375	81,17	87	18,83
УКУПНО	2.328	1.712	73,54	616	26,46

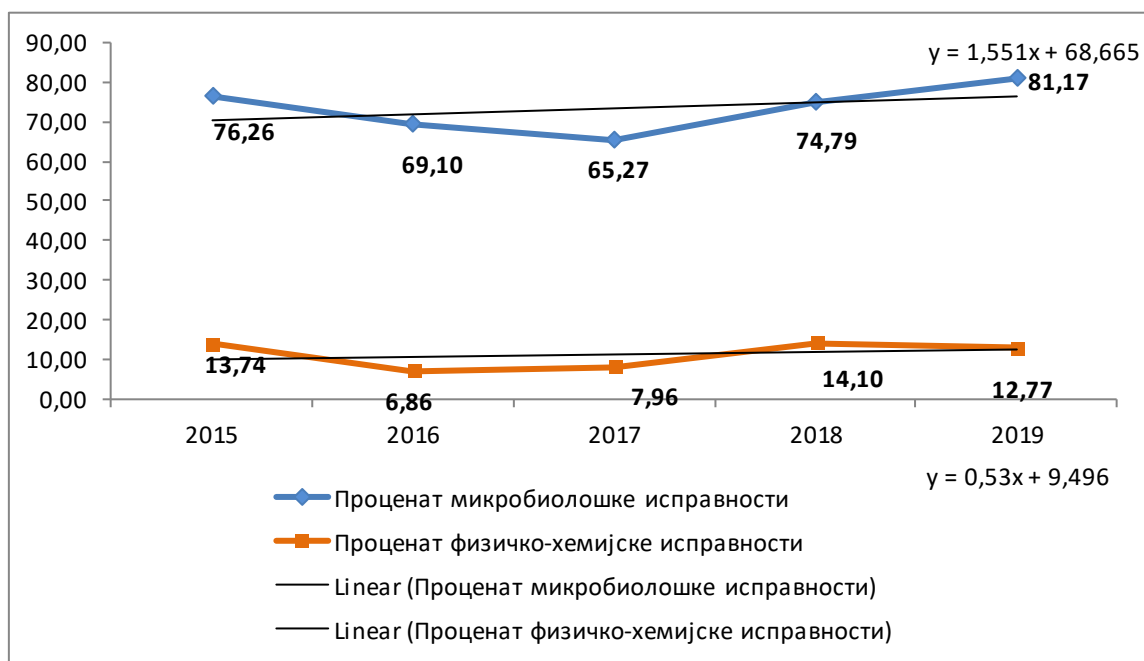

Табела бр. 103 Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015 - 2019. године

Непречишћена вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2015	524	72	13,74	452	86,26
2016	408	28	6,86	380	93,14
2017	452	36	7,96	416	92,04
2018	468	66	14,10	402	85,90
2019	462	59	12,77	403	87,23
УКУПНО	2.314	261	11,28	2.053	88,72

На основу података током петогодишњег периода 2015 - 2019. године, линерани тренд показује пораст процента микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу (графикон бр.12)

Графикон бр. 12 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2015-2019. године

Табела бр. 104 Микробиолошка исправност воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015 - 2019. године

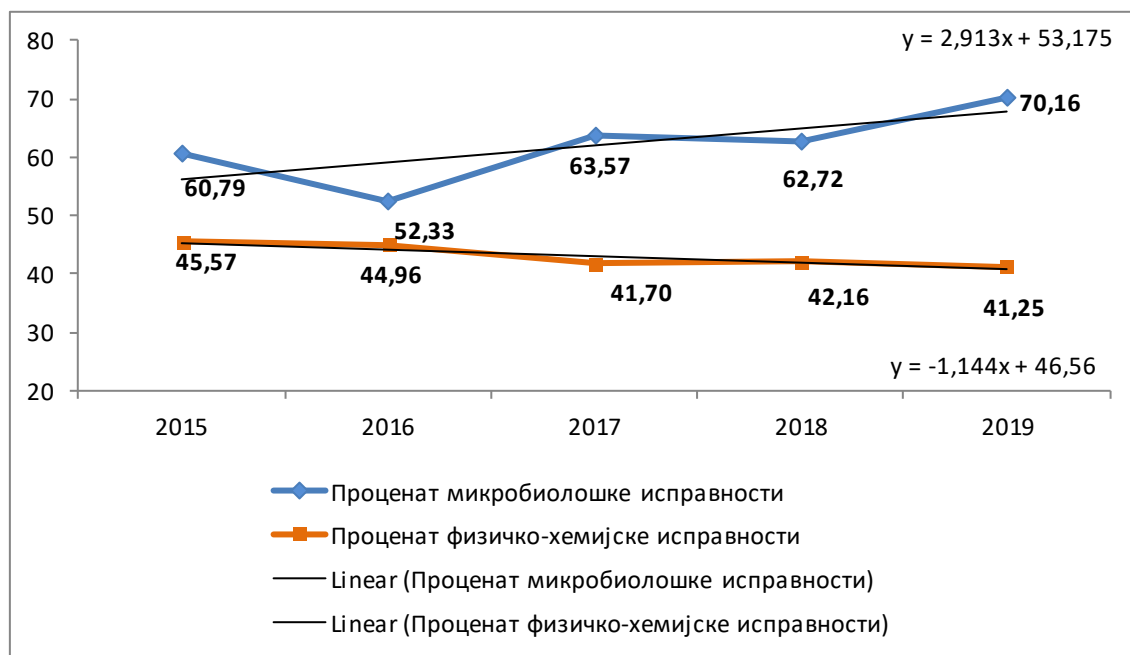
Јавни бунари / извори / каптаже	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2015	278	169	60,79	109	39,21
2016	258	135	52,33	123	47,67
2017	291	185	63,57	106	36,43
2018	287	180	62,72	107	37,28
2019	258	181	70,16	77	29,84
УКУПНО	1.372	850	61,95	522	38,05

Табела бр. 105 Физичко-хемијска исправност воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015 - 2019. године

Јавни бунари / извори / каптаже	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2015	237	108	45,57	129	54,43
2016	238	107	44,96	131	55,04
2017	271	113	41,70	158	58,30
2018	268	113	42,16	155	57,84
2019	240	99	41,25	141	58,75
УКУПНО	1.254	540	43,06	714	56,94

На основу података током петогодишњег периода 2015 - 2019. године, линерани тренд показује пораст процента микробиолошке и пад процента физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу (графикон бр.13).

Графикон бр. 13 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу током периода 2015-2019. године

Табела бр. 106 Микробиолошка исправност воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015 - 2019. године

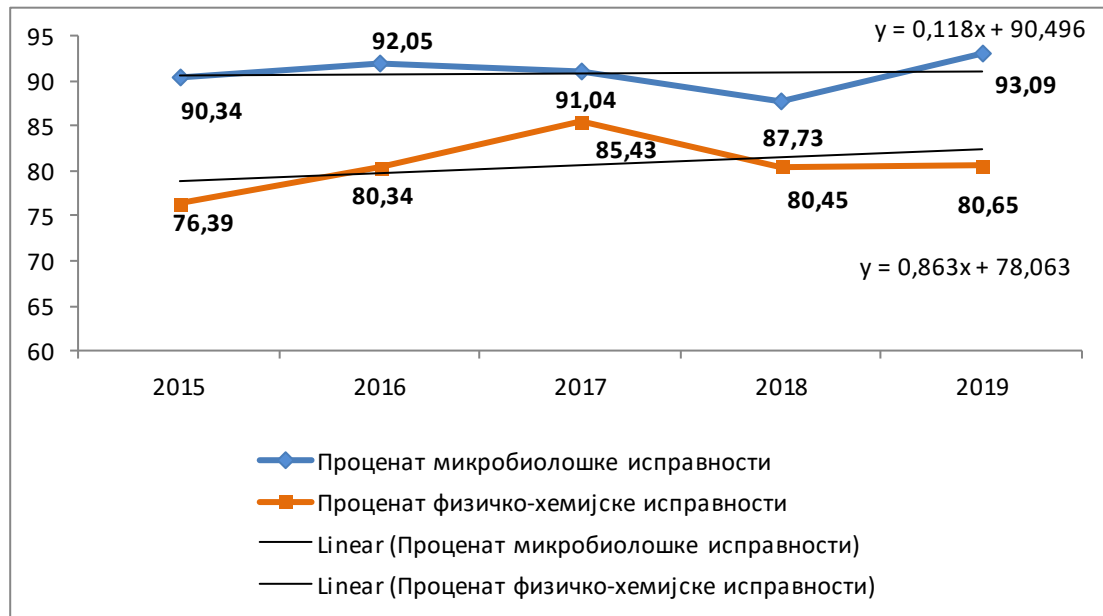
Еко-чесме	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2015	145	131	90,34	14	9,66
2016	176	162	92,05	14	7,95
2017	201	183	91,04	18	8,96
2018	220	193	87,73	27	12,27
2019	217	202	93,09	15	6,91
УКУПНО	959	871	90,82	88	9,18

Табела бр. 107 Физичко-хемијска исправност воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2015 - 2019. године

Еко-чесме	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2015	144	110	76,39	34	23,61
2016	178	143	80,34	35	19,66
2017	199	170	85,43	29	14,57
2018	220	177	80,45	43	19,55
2019	217	175	80,65	42	19,35
УКУПНО	958	775	80,90	183	19,10

На основу података током петогодишњег периода 2015 - 2019. године, линерани тренд показује пораст процента микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу (графикон бр.14)

Графикон бр. 14 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу током периода 2015 - 2019. године

8. КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА НАМЕЊЕНИХ ЈАВНОЈ ПОТРОШЊИ

Контрола здравствене исправности намирница при увозу, у домаћој производњи и промету обавља се у складу са одредбама Закона о безбедности хране, Сл. гласник РС број 41/09 и 17/19. У складу са одредбама наведеног закона, у надлежности министарства задуженог за послове здравља је контрола безбедности дијететских производа, као што су почетне и прелазне формуле за одојчад, храна за одојчад и малу децу, храна за особе на дијети за мршављење, храна за посебне медицинске намене, храна за особе интолерантне на глутен, замене за со за људску исхрану и додаци исхрани (дијететски суплементи). Контрола здравствене исправности предмета опште употребе обавља се у складу са Законом о предметима опште употребе, Сл. гласник РС", бр. 25/19 и Правилником о козметичким производима, "Службени гласник РС", број 60/19.

У периоду од 2012. до 2019. године, Министарство здравља Републике Србије није обезбедило буџетска средства за реализацију програма мониторинга безбедности хране и предмета опште употребе из своје надлежности.

У овај извештај укључени су резултати лабораторијских анализа Института за јавно здравље Војводине добијени у оквиру контроле хране и предмета опште употребе при увозу од стране Граничне санитарне инспекције Министарства здравља, као и резултати контроле хране из надлежности министарства надлежног за послове здравља и предмета опште употребе које су субјекти у пословању храном и предметима опште употребе доставили на анализу у оквиру самоконтроле. Резултати других лабораторија овлашћених од стране Министарства здравља Републике Србије да обављају контролу здравствене исправности горе наведених група намирница нису укључени у овај извештај. У овај извештај такође нису укључени резултати контроле безбедности оних намирница чији надзор обавља Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде Републике Србије преко овлашћених лабораторија.

Институт за јавно здравље Војводине препознат је као једна од шест здравствених установа из система јавног здравља која је укључена у процес израде стручног мишљења и аналитичког извештаја о здравственој исправности дијететског производа за поступак уписа у базу дијететских производа Министарства здравља Републике Србије, сходно Правилнику о здравственој исправности дијететских производа, Сл. гласник РС број 45/2010-107, 27/2011-47, 50/2012-49, 21/2015-22, 75/2015-22, 7/2017-36. У оквру израде стручног мишљења оцењује се и исправност декларације дијететских производа, примењујући одредбе Закона о безбедности хране, Сл. гласник РС број 41/09 и 17/19, Правилника о здравственој исправности дијететских производа ("Сл. гласник РС бр. 45/2010, 27/2011, 50/2012 и 21/2015), Правилника о декларисању, означавању и рекламирању хране, Службени гласник РС, 19/2017, 16/2018 и Правилника о прехранбеним и здравственим изјавама које се наводе на декларацији хране, "Службени гласник РС", број 51 од 3. јула 2018.

8.1 РЕЗУЛТАТИ МИКРОБИОЛОШКЕ И ФИЗИЧКО-ХЕМИЈСКЕ КОНТРОЛЕ УЗОРАКА НАМИРНИЦА

Током 2019. године микробиолошка исправност намирница контролисана је у 137 узорка хране из домаћег промета и 99 узорка хране узетих приликом контроле увоза. Добијени резултати показали су да је 9 (7,3%) узорка хране пореклом из домаћег промета било микробиолошки неисправно, док су 3 (3%) узорка хране пореклом из увоза била микробиолошки исправна. Разлози микробиолошке неисправности узорка хране су били утврђен повећан број аеробних мезофилних микроорганизама који формирају

колоније, као и присуство плесни и квасаца. У испитиваним узорцима није утврђено присуство патогених микроорганизама.

Физичко-хемијски параметри контроле здравствене исправности проверени су у 155 узорака хране пореклом из домаћег промета, односно у 147 узорака хране који су контролисани приликом увоза. Добијени резултати су показали да је физичко-хемијска неисправност утврђена у 5 (3,2%) узорака хране пореклом из домаћег промета, односно у 3 (2,0%) узорака хране који су контролисани приликом увоза. Најчешћи разлог физичко-хемијске неисправности хране било је утврђено присуство олова, живе, арсена, кадмијума и измењеног састава у односу на декларисане вредности.

Током 2019. године контролисана је микробиолошка и физичко-хемијска исправност 15 узорака флашираних вода домаћег порекла и 5 узорака флашираних вода из увоза. Није утврђена микробиолошка и физичко-хемијска неисправност контролисаних узорка флаширане воде.

Током 2019. године обављена је контрола микробиолошке исправности 106 узорака предмета опште употребе домаћег порекла и 84 узорака ПОУ из увоза. Добијени резултати су показали да је микробиолошка неисправност утврђена у седам (6,6%) контролисаних узорака ПОУ домаћег порекла, и у три (3,6%) контролисаних узорака ПОУ из увоза.

Током 2019. године обављена је контрола физичко-хемијске исправности 239 узорака предмета опште употребе домаћег порекла и 408 узорака ПОУ из увоза. Добијени резултати су показали да је физичко-хемијска неисправност утврђена у укупно 3 (1,3%) ПОУ домаћег порекла и 4 (1,0%) узорака ПОУ из увоза. Најчешћи разлози физичко-хемијске неисправности предмета опште употребе били су неусклађеност декларација, измењене сензорске карактеристике и утврђено присуство повећане концентрације метала и неметала, те повећана миграција.

Приказ броја узорака током периода 2012-2019. година дат је у табелама бр. 108, 109 и 110.

Табела бр. 108 Микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака хране у ЈБО у периоду 2012- 2019. година

Година	Микробиолошка исправност				Физичко-хемијска исправност			
	Домаћи промет		Увоз		Домаћи промет		Увоз	
	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака
	2012.	245	2 (0,8)	364	14 (3,8)	268	17 (6,3)	423
2013.	232	12 (5,2)	87	4 (4,6)	252	14 (5,6)	177	1 (0,6)
2014.	62	9 (14,5)	108	17 (15,7)	89	15 (16,9)	162	1 (0,6)
2015.	88	7 (8,0)	145	3 (2,1)	127	8 (6,3)	214	1 (0,5)
2016.	208	23 (11,1)	81	1 (1,2)	221	14 (6,3)	207	1 (0,5)
2017.	221	41 (18,5)	80	1 (1,3)	264	23 (8,7)	189	1 (0,5)
2018.	151	3 (2)	109	0 (0)	164	19 (11,6)	198	12 (6)
2019.	137	10 (7,3)	99	3 (3,0)	155	5 (3,2)	147	3 (2,0)

Табела бр. 109 Микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака флаширане воде у ЈБО у периоду 2012- 2019. година

Година	Микробиолошка исправност				Физичко-хемијска исправност			
	Домаћи промет		Увоз		Домаћи промет		Увоз	
	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних
	2012.	24	0 (0)	0	0 (0)	23	0 (0)	5
2013.	37	2 (5,4)	0	0 (0)	39	1 (2,6)	0	0 (0)
2014.	69	4 (5,8)	0	0 (0)	36	8 (22,2)	0	0 (0)
2015.	0	0 (0)	0	0 (0)	0	0 (0,0)	0	0 (0)
2016.	12	1 (8,3)	3	0 (0)	12	1 (8,3)	3	0 (0)
2017.	14	1 (7,1)	4	0 (0)	17	1 (5,9)	4	0 (0)
2018.	19	0 (0)	1	0 (0)	19	0 (0)	1	0 (0)
2019.	15	0 (0)	5	0 (0)	15	0 (0)	5	0 (0)

Табела бр. 110 Микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака предмета опште употребе ЈБО у периоду 2012- 2019. година

Година	Микробиолошка исправност								Физичко-хемијска исправност								
	Домаћи промет				Увоз				Домаћи промет				Увоз				
	Укупан број узорака		Број (%) неисправних		Укупан број узорака		Број (%) неисправних		Укупан број узорака		Број (%) неисправних		Укупан број узорака		Број (%) неисправних		
2012.	114	11 (9,6)	58	8 (13,8)	331	25 (7,6)	292	17 (5,8)	136	6 (4,4)	61	0 (0)	270	16 (5,9)	328	18 (5,5)	
2013.	100	11 (11,0)	105	2 (1,9)	291	15 (5,2)	532	23 (4,3)	156	10 (6,4)	89	2 (2,2)	296	23 (7,8)	371	11 (3,0)	
2014.	111	7 (6,3)	98	0 (0)	246	24 (9,8)	312	15 (4,8)	2015.	156	10 (6,4)	89	2 (2,2)	296	23 (7,8)	371	11 (3,0)
2015.	86	0 (0)	105	0 (0)	264	18 (6,8)	372	6 (1,6)	2016.	111	7 (6,3)	98	0 (0)	246	24 (9,8)	312	15 (4,8)
2016.	198	7 (3,5)	137	1 (0,7)	370	5 (1,4)	424	10 (2,4)	2017.	86	0 (0)	105	0 (0)	264	18 (6,8)	372	6 (1,6)
2017.	106	7 (6,6)	84	3 (3,6)	239	3 (1,3)	408	4 (1,0)	2018.	198	7 (3,5)	137	1 (0,7)	370	5 (1,4)	424	10 (2,4)
2018.	106	7 (6,6)	84	3 (3,6)	239	3 (1,3)	408	4 (1,0)	2019.	106	7 (6,6)	84	3 (3,6)	239	3 (1,3)	408	4 (1,0)
2019.	106	7 (6,6)	84	3 (3,6)	239	3 (1,3)	408	4 (1,0)									

9. ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

На територији Јужнобачког округа у 2019. години активности промоције здравља и здравственог васпитања спроводиле су се у оквиру Програма од општег интереса Министарства здравља Републике Србије и Промотивно-превентивних програма јавно-здравствене заштите, као и у оквиру различитих пројеката.

У оквиру Програма од општег интереса у 2019. години реализован је Програм под називом „Организација и спровођење активности промоције здравља посебно усмерена на вулнерабилне групације (труднице, мала и предшколска деца, школска деца, стари преко 65 година живота и особе са инвалидитетом) чији је циљ јачање капацитета примарне здравствене заштите за унапређење здравља становништва и повећање обима информисаности становништва у вези са здравим стиловима живота. Оперативни циљеви програма су:

1. Унапређење информисаности и знања становништва за примену здравих стилова живота са посебним акцентом на вулнерабилне групе становништва
2. Едукација едукатора и становништва за спровођење здравствено промотивних активности
3. Спровођење здравствено промотивних кампања у складу са Календаром здравља
4. Извештај о реализацији програма промоције здравља

Програм се састоји из седам целина:

1. Координација здравствено-промотивних активности здравствених установа
2. Покретање свих видова партнерства у области васпитања за здравље
3. Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља
4. Активности на унапређењу здравља вулнерабилних групација
5. Анализа реализације здравственог васпитања у оквиру Програма за спречавање и сузбијање заразних болести
6. Спровођење националних кампања за промоцију здравља
7. Континуирани рад са мас медијима

Координација здравствено-промотивних активности здравствених установа

Праћење и анализу промотивно-превентивних активности за подручје Јужнобачког округа спроводи Центар за промоцију здравља и Центар за анализу, планирање и организацију здравствене заштите Института за јавно здравље Војводине на основу података из извештаја здравствених установа и партнера у спровођењу активности. Институт за јавно здравље Војводине, као референтна установа, координира и пружа стручно методолошку помоћ здравственим и образовним установама на територији Јужнобачког округа у планирању, имплементацији и евалуацији активности промоције здравља, иницира и организује кампање обележавања значајних датума из Календара здравља, припрема и дистрибуира здравствено-васпитна средства, организује едукације за здравствени и нездравствени сектор, организује и учествује у јавним манифестацијама и трибинама и континуирано сарађује са медијима.

Стручно методолошка помоћ здравственим и образовним установама у планирању, имплементацији и евалуацији спроведених активности промоције здравља огледа се у припреми радног и едукативног материјала, креативних радионица за рад са децом предшколског и основношколског узраста, организовање стручних и организационих састанака са координаторима промоције здравља и учесницима активности. Обезбеђен је едукативни материјал и креативне радионице са здравствено-васпитним садржајима који одговарају здравствено-васпитним потребама појединих популационих група, као

што су деца, студенти, жене репродуктивног доба, радно активно становништво, стари, особе са инвалидитетом и др.

У току 2019. године у 12 установа примарне здравствене заштите (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад) спроведено је 146.801 индивидуална здравствено-васпитна активност и 22.055 групних здравствено-васпитних активности. Остварено је укупно 86.176 посета поливалентне патронажне службе здравом и оболелом становништву.

Покретање свих видова партнерства у области васпитања за здравље

У 2019. години Институт за јавно здравље Војводине на територији Јужнобачког округа спровео је активности промоције здравља са 288 институција/ организација и то:

- 12 установа примарне здравствене заштите са територије Јужнобачког округа;
- 21 здравствених установа (КЦВ, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за плућне болести Војводине, ВМЦ, Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад, Клиника за реуматске болести Нови Сад, Завод за трансфузију крви Војводине, Општа болница Врбас, Клиника за стоматологију Војводине, 9 општинских болница у АПВ (породилишта), Градски завод за јавно здравље Београд, Институт за јавно здравље Ниш);
- 1 апотекарска установа;
- 12 високошколских установа - Медицински, Технолошки, Филозофски, Природно-математички, Пољопривредни, Економски, Правни, Факултет техничких наука, Факултет спорта и физичког васпитања, Технички факултет „Михајло Пупин“ у Зрењанину и Педагошки факултет у Сомбору;
- 89 основних школа;
- 32 средње школе;
- 11 предшколских установа;
- 10 приватних вртића;
- 7 органа управе (Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију АП Војводине, Покрајински секретаријат за спорт и омладину АП Војводине, Покрајински заштитник грађана – омбудсман, Градска управа за здравство Града Новог Сада, Градска управа за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада, Градска управа за заштиту животне средине Града Новог Сада);
- 6 градских организација (Туристичка организација Новог Сада, Градска организација слепих и слабовидих, Новосадски хуманитарни центар, Новосадска новинарска школа, Новосадски планинарски савез, Новосадски волонтерски сервис)
- 2 хуманитарне организације (Црвени крст Војводине, Градска организација Црвеног крста Новог Сада);
- 1 установа социјалног старања (Центар за социјални рад Града Новог Сада);
- 3 комисије/стручна тела (Комисија за превенцију употребе дувана МЗ РС, Комисија за превенцију злоупотребе психоактивних супстанци Града Новог Сада, Радна група за репродуктивно здравље Секретаријата за спорт и омладину АП Војводине);
- 2 струковне асоцијације (ДЛВ ЛКС, СЗРВ);
- 15 геронтолошких центара и домова за старе са територије Војводине;
- 5 студентских асоцијација (PSANS – удружење студената фармације УНС, Савез студената медицинског факултета у Новом Саду, Клуб студената стоматологије Стоматолошког факултета у Новом Саду, Међународна организација студената медицине у Новом Саду - YuMSIC-IFMSA Serbia, Клуб студената психологије „ТраНСфер“)

- 7 установа културе (Позориште младих Нови Сад, Градска библиотека, Галерија ликовне уметности поклон збирка Рајка Мамузића, Културна станица Еђшег, Културна станица Свилара, Културни центар ЛАБ, Културни центар Новог Сада);
- 20 НВО (Новосадски хуманитарни центар, *Play* центар Нови Сад, "Центар „Срце“, *XU spectrum*, Центар „СЕЛФ“, Центар за подршку раном развоју и породичним односима „Хамонија“, Центар за производњу знања и вештина, Центар за психолошку подршку породици Ренташа, ЕДИТ центар, *Familylab* Србија, Група „Изађи“, Креативни погон, Лајонс, Лични развој–ПсихоАрт Лаб, Пењачки клуб „Адреналин“, Преразмишљавање – размена књига, Психобаланс, Психолошки центар Психориент, УБУНТУ – Центар за раст и развој људског потенцијала, Трансофрматор);
- 9 удружења (Удружење за истраживање и третман бола Србије – УИТБС, Удружење ритам здравља, Удружење „Даун“, Удружење НСМЕДЕ, Омладински савез удружења ОПЕНС, Миндфул центар – удружење за децу, младе и породицу, ТИМ Центар Нови Сад, Удружење Патрија, Удружење родитеља Матрица);
- 4 друштва (Колпинг друштво Србије, Друштво психолога Србије, подружница за Јужнобачки округ, Српско друштво за интегративну арт психотерапију);
- 1 књижара – кафе „*Bulevar Books*“;
- 2 савеза (НП „Фрушка гора Новосадски планинарски савез“, Планинарски савез Војводине);
- 4 привредна субјекта (Тржни центар „Променада“ Нови Сад, Вечански ДОО, Хипермаркет „Жути“ Инђија, Радионица „Слатки свет“ Инђија);
- 15 медија са седиштем/представништвом у Јужнобачком округу.

У 2019. години реализовано је 65 догађаја у области васпитања за здравље:

- Обележавање 31. јануара, Националног дана без дуванског дима,
- Обележавање Европске недеље превенције рака грлића материце, 21.-27. јануар,
- Обележавање 04. фебруара, Светски дан борбе против рака,
- Обележавање Марта, месеца борбе против рака,
- Обележавање 14. марта, Светског дана бубрега,
- Обележавање 24. марта, Светског дана вода,
- Обележавање Светске недеље здравих зуба, 25. – 31. март,
- Обележавање 7. априла, Светског дана здравља,
- Обележавање 22. априла, Дана планете земље,
- Обележавање Недеље имунизације у Европском региону СЗО, 24. – 30. април,
- Обележавање Националне недеље здравља уста и зуба, 13-19. мај,
- Обележавање 5. мај, Светског дана хигијене руку,
- Обележавање 10. маја, Међународног дана физичке активности,
- Обележавање Недеље безбедности у саобраћају, 6. – 12. мај,
- Обележавање Европске недеље јавног здравља, 13. – 17. мај,
- Обележавање 15. маја, Међународног дана породице,
- Обележавање 31. маја, Светског дана без дуванског дима,
- Обележавање 26. јуна, Међународног дана борбе против злоупотребе и незаконите трговине дрогама,
- Обележавање 11. јула, Светског дана становништва,
- Светски дан борбе против хепатитиса, 28. јул,
- Обележавање Светске недеље подршке дојењу, 1. - 9. август,
- Обележавање 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства,
- Обележавање 29. септембра, Светског дана срца,
- Обележавање Недеље промоције дојења,

- Обележавање Октобра, месеца правилне исхране и 16. октобра, Светског дана хране,
- Обележавање 1. октобра, Светског дана старих,
- Обележавање 10. октобра, Светског дана менталног здравља,
- Обележавање 15. октобра, Светског дана чистих руку,
- Обележавање Новембра месеца борбе против болести зависности,
- Обележавање 14. новембра, Светског дана борбе против шећерне болести,
- Обележавање Светског дана борбе против ХОБП, 15. новембар,
- Обележавање 1. децембра, Светског дана борбе против ХИВ/АИДС,
- Рад ДПСТ саветовалишта,
- Учесће у организацији и спровођењу серијала квиз-такмичења „Шта знаш о здрављу?“ и „Здравље је највеће богатство“, у организацији Градске организације Црвеног крста Новог Сада,
- Сарадња са СЛД ДЛВ,
- Сарадња са Патронажном секцијом Савеза здравствених радника Војводине,
- Активности Комисије за борбу против дрога Града Новог Сада,
- Учесће у раду Локалног савета за здравље општина Бечеј и Бачки Петровац,
- Учесће у раду Републичке стручне комисије за контролу употребе дувана Министарства здравља РС,
- Учесће у раду Републичке стручне комисије за превенцију хроничних незаразних болести Министарства здравља РС,
- Пројекат „Здравствено стање становништва Војводине 2018. године“,
- Пројекат „Здравствено стање становништва Новог Сада 2018. године“,
- Пројекат „Едукативни календар за децу за 2020. годину“,
- Пројекат „ПАС нису за нас – 4. део“,
- Пројекат „Нови Сад - Здрав град“,
- Пројекат „31. мај, Светски дан без дуванског дима 2019. године“,
- Пројекат „Недеља подршке дојењу 2019. године“,
- Пројекат „Октобар, месец правилне исхране 2019. године“,
- Пројекат „Надзирем свој ХПВ профил 2019. година“,
- „Предострожни надзор над гениталним брадавицама - праћење ефеката будуће ХПВ имунизације“
- Пројекат „Сви заједно за боље ментално здравље у Новом Саду у 2019. години“,
- Пројекат „Психосоцијалне вештине за здравље деце у 2019. години“,
- Пројекат „Разумем шта ми се дешава – подршка едукацији ученика основношколског узраста о пубертету – 2. део“,
- Пројекат „Код здравља“,
- Пројекат „Водич за активно и здраво старење у 2019. години“
- Пројекат „Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари у 2019. години“,
- Пројекат „Кампања поводом 1. децембра, Светског дана борбе против ХИВ-а за 2019. годину“,
- Пројекат „Контрола садржаја соли у оброцима организоване друштвене исхране деце и студената у Граду Новом Саду у 2019. години“,
- Пројекат „Мала школа правилне исхране и испитивање стања исхрањености и ризика по здравље школске деце VI фаза“,
- Индекс квалитета ваздуха у служби праћења фактора ризика из животне средине значајних за превенцију болести срца и плућа,
- Пројекат „Преваленца инфекције хуманим папилома вирусима код студенткиња Универзитета у Новом Саду 2019. године“,
- Пројекат „Значај ХПВ ДНК анализе у превенцији настанка карцинома грлића материце-2019. године“,

- Пројекат „Значај коинфекције хуманим папилома вирусом и полиома вирусом у етиопатогенези тумора горњих аеродигестивних путева - 2019“,
- Пројекат „Праћење апсентизма у циљу унапређења праћења здравственог стања становништва Града Новог Сада“.

Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља

У току 2019. године у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа спроведено је 127.292 индивидуалне и 20.551 групна здравствено-васпитна активност искључујући заразне болести.

У току 2019. године одржано је 81 едукативни семинар:

- Едукативни семинари (38) за едукацију едукатора у области промоције здравља на којима је учествовало 1.678 учесника;
- Едукативни семинари (43) за едукацију становништва на којима је учествовало 4.435 учесника.

На 81 едукативном семинару учествовало је укупно 6.113 учесника. Профил учесника из предшколских установа: деца, васпитачи, здравствени радници, педагози и психолози; из основних и средњих школа: учитељи, наставници, педагози и психолози, ученици и вршњачки едукатори; из здравствених установа: лекари, медицинске сестре и патронажне сестре; студенти медицине, стоматологије, фармације и здравствене неге; волонтери из невладиних организација; из локалне заједнице: представници локалне власти, активисти месних заједница и становништво.

Активности на унапређењу здравља вулнерабилних групација

У току 2019. године здравствено-промотивним активностима Института за јавно здравље Војводине (ИЗЈЗВ) обухваћено је 11 установа примарне здравствене заштите, 11 предшколских установа, 88 основних и 36 средњих школа, на територији Јужнобачког округа и 19 приватних вртића из Новог Сада.

У 2019. години здравствено-васпитним и промотивним активностима радом сарадника из института обухваћен је 2.761 ученик основних школа. Организована су предавања, креативне радионице, демонстрације различитих вештина, израда ликовних и литерарних радова и друге активности, на следеће теме: орално здравље, лична и општа хигијена, физичка активност, екологија, емоције, правилна исхрана, психоактивне супстанце.

У току 2019. године здравствено-промотивним активностима радом сарадника из института обухваћено је 448 ученика средњих школа. Организовани су различити видови едукације (предавања, креативне радионице, демонстрације) на следеће теме: здрави стилови живота, психоактивне супстанце.

У току 2019. године здравствено-промотивним активностима радом сарадника из института обухваћено је 1519 деце предшколског узраста. Организована су предавања, креативне радионице, демонстрације на следеће теме: орално здравље, лична и општа хигијена, екологија, превенција пушења, физичка активност, ментално здравље, емоције, дојење, правилна исхрана.

Здравствено васпитање у оквиру Програма за спречавање и сузбијање заразних болести

У току 2019. године у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа у вези са превенцијом заразних болести спроведено је 19.509 индивидуалних и 1.504 групне здравствено-васпитне активности.

Едукативни семинари (22) за едукацију едукатора из области спречавања и сузбијања заразних болести у организацији ИЗЈЗВ на којима је присуствовао 1.122 учесника:

- 1 програм континуиране едукације намењен здравственим радницима и фармацеутима под називом "Новине у прописима о имунизацији" одржан 11 пута (10 ИЗЈЗВ и 1 ДЗ Нови Сад). Едукатори су били доц. др Миољуб Ристић и Анкица Вукас а семинару је присуствовало укупно 450 здравствених радника и фармацеута у периоду март – јун 2019. године.
- 1 програм континуиране едукације, стручни састанак прве категорије на тему „Епидемиолошке карактеристике вирусних гастроентеритиса на територији АП Војводине одржан 28.03.2019. године. Предавачи су били др Мирјана Штрбац и прим. др Светлана Илић. Предавању присуствовало 48 посетилаца.
- 1 програм континуиране едукације електронским путем под називом "Превенција ХПВ инфекција и рака грлића материце". Руководилац проф. др Владимир Петровић (9 учесника).
- 1 програм континуиране едукације, Национални симпозијум на тему „44. стручни скуп епидемиолога Војводине: Векторске болести – Концепт „Једно здравље“ одржан 31.05.2019. године у Сомбору. Присутно 50 учесника.
- 1 едукација - Значај вакцинисања лекара који раде са оболелима од хроничних плућних обољења вакцином против грипа, 10.10.2019. године Институт за плућне болести Сремска Каменица, присутно 35 лекара.
- 1 едукација - Значај вакцинисања лекара који раде са оболелима од малигних болести вакцином против грипа, 14.10.2019. године Институт за онкологију Сремска Каменица, присутно 44 лекара.
- 1 едукација - Значај вакцинисања специјалиста из здравствених установа терцијарног нивоа здравствене заштите вакцином против грипа, 21.10.2019.године Клиника за гинекологију и акушерство Војводине Нови Сад, присутно 49 лекара специјалиста.
- 1 едукација - Значај вакцинисања лекара који раде са оболелима од кардиоваскуларних болести из здравствених установа терцијарног нивоа здравствене заштите вакцином против грипа, 23.10.2019. године Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, присутно 50 лекара.
- 1 едукација - Значај вакцинисањаспецијалиста интернистичких грана из здравствених установа терцијарног нивоа здравствене заштите вакцином против грипа, 24.10.2019.године Клинички Центар Војводине Нови Сад, присутно 48 лекара, специјалиста интерне медицине.
- 1 едукација - Значај вакцинисања специјалиста педијатрије из здравствених установа терцијарног нивоа здравствене заштите вакцином против грипа, 25.10.2019.године ИЗЗЗДИО Нови Сад, присутно 37 лекара специјалиста педијатрије.
- 1 едукација - Значај вакцинисања здравствених радника вакцином против грипа, 28.10.2019.године Институт за јавно здравље Војводине Нови Сад, присутно 50 здравствених радника.
- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Бачка Паланка 30.10.2019. године, присутно 28 здравствених радника.
- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Врбас 04.11.2019. године, присутно 20 здравствених радника.
- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Темерин 06.11.2019. године, присутно 17 здравствених радника.
- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Србобран 07.11.2019. године, присутно 21 здравствени радник.

- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Жабаљ 08.11.2019. године, присутно 14 здравствених радника.
- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Беоцин 12.11.2019. године, присутно 39 здравствених радника.
- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Бечеј 13.11.2019. године, присутно 29 здравствених радника.
- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Бач 14.11.2019. године, присутно 17 здравствених радника.
- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Тител 15.11.2019. године, присутно 4 здравствена радника.
- 1 едукација о планирању имунизације у Дому здравља Бачки Петровац 19.11.2019. године, присутно 39 здравствених радника.
- 1 едукација на тему "Производње филма код изолата *Pseudomonas aeruginosa* пореклом из бриса ране" у Институту за јавно здравље Војводине 18.11.2019. године, 24 присутна. Едукативни семинари (6) за едукацију становништва из области спречавања и сузбијања заразних болести у организацији Института за јавно здравље Војводине на којима је учествовало 549 учесника:
  - 1 активност поводом обележавања Европске недеље превенције рака грлића материце у јануару месецу. Спроведено је 350 индивидуалних саветовања жена у оквиру Одељења за здравствени надзор, Центра за превенцију и контролу болести.
  - 1 едукација на теме „Превенција рака грлића материце - ХПВ“ и „Превенција малигних обољења“ одржана у просторијама Колпинг друштва Србије Нови Сад 22. фебруара 2019. године, присуствовало 25 слушалаца.
  - 1 едукација - трибина „Имунизација и права детета (у оквиру Фестивала права детета који је покренуо Покрајински заштитник грађана – омбудсман. Трбина је одржана 06.11.2019. године у Културном центру Новог Сада. На трибини су говорили: доц. др Миољуб Ристић, епидемиолог, Медицински факултет у Новом Саду, Институт за јавно здравље Војводине; проф. др Марко Шкорић, социолог, Филозофски факултет у Новом Саду; Милан Дакић, дипл. правник, заменик Покрајинског заштитника грађана за права детета; др Весна Вулековић, педијатар, начелница Службе за здравствену заштиту деце Дома здравља „Нови Сад“; Мирјана Пилиповић Којић, социјални радник – супервизор, Центар за социјални рад Града Новог Сада; доц. др Снежана Укропина, спец. социјалне медицине, Медицински факултет у Новом Саду, Институт за јавно здравље Војводине (модераторка трибине). Број посетилаца: 80.
  - 1 едукација студената ФФ Нови Сад смер Здравствена нега на тему правилног одлагања медицинског отпада. 42 студента.
  - 1 едукација за популацију са повећаним ризиком од ХИВ-а, Комуна Крчедин, 02.12.2019. године, 10 слушалаца.
  - 1 едукација за популацију са повећаним ризиком од ХИВ-а, Окружни затвор, 12.12.2019. године, 42 слушалаца.

Спровођење националних кампања за промоцију здравља

У току 2019. године Институт за јавно здравље Војводине је организовао укупно 29 кампања и то 10 обавезних кампања из Програма (31. јануар - Национални дан без дуванског дима, Март - национални месец борбе против рака, 22. март - Светски дан вода, 7. април – Светски дан здравља, Национална недеља здравља уста и зуба, 31. мај – Светски дан без дуванског дима, 29. септембар – Светски дан срца, Недеља промоције дојења, Октобар - месец правилне исхране, 1. децембар – Светски дан борбе против ХИВ/АИДС) и 13 додатних (Европска недеља превенције рака грлића материце, Светски дан борбе против рака, 04. фебруар, 14. март, Светски дан бубрега, 24. март, Светски дан борбе против ТБЦ, Светска недеља здравих зуба од 25. до 31. марта, 22. април, Дан планете земље, Недеља имунизације у Европском региону СЗО, 24. – 30.

април, 5. мај, Светски дан хигијене руку, 10. мај, Међународни дан физичке активности, 15. мај, Међународни дан породице, 26. јун, Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, 11. јул, Светски дан становништва, Светски дан борбе против хепатитиса, 28. јул, Светска недеља подршке дојењу, 1.-9. август, 10. септембар, Светски дан превенције самоубиства, 1. октобар, Светски дан старих, 10. октобар, Светски дан менталног здравља, 15. октобар, Светски дан чистих руку, 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести, 22. Светски дан борбе против ХОБП, 15. новембар, Новембар месец борбе против болести зависности.

У току 2019. године организовано је 27 јавних манифестација у заједници, и то поводом поводом Националног дана без дувана (1), Светске недеље здравих зуба (1), Светског дана здравља (3), Међународног дана физичке активности (1), Дана здравих градова (1), Светског дана срца (1), Националне недеље подршке дојењу (4), Октобра месеца правилне исхране (5), Светског дана менталног здравља (2), Светског дана борбе против можданог удара (1), Светског дана борбе против шећерне болести (1), Новембра месеца борбе против дрога (2), Међународног дана детета (2), Изложбе дечијих радова „Добри према себи, добри према другима“ (1) и Конкурса „Мој допринос здрављу заједнице“ са доделом награда и представљањем радова (1). Укупан број учесника на 27 јавних манифестација износио је 3.935.

Број штампаног здравствено-васпитног материјала

У периоду I–XII 2019. године укупно је одштампано и дистрибуирано 117.300 примерка здравствено-васпитног материјала (едукативног и промотивног).

У периоду I–XII 2019. године Институт за јавно здравље Војводине укупно је штампао 94.140 примерака здравствено-васпитног и едукативног материјала:

- 5000 летака „Значај вакцинације против Хуманих папилома вируса“
- 2000 агитки „Дојење темељ живота“
- 1500 календара за децу за 2019. годину
- 350 приручника за наставнике „Кажи како се осећаш“
- 3000 бојанки „Прича о осећањима“
- 3000 брошура за родитеље „Емоционалне авантуре наше деце“
- 3000 брошура за труднице „Од партнерства до родитељства“
- 700 плаката „Код здравља“
- 1000 плаката „Како да читамо и разумемо декларације на храни“
- 1000 плаката „Колективни имунитет“
- 3000 агитки „Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари“
- 3000 агитки „Вакцине спасавају животе“
- 2000 плаката „Вакцином одржавамо колективни имунитет“
- 3000 плаката „Када пушите у кући, она Вам узвраћа истом мером“
- 3000 плаката „Понашање за очување сексуалног и репродуктивног здравља“
- 3000 агитки „Инфекција ХПВ-ом код девојака и жена“ и
- 3000 агитки „Инфекција ХПВ-ом код младића и мушкараца
- 800 летака "ПАС нису за нас"
- 4000 брошура "Болести зависности - не желим да се деси у мојој породици и активно радим на томе"
- 5000 летака "Шта је безбедан секс?"
- 5000 бојанки "Здрава деца, здрави људи - цигарета ту не смрди"
- 3000 плаката „Ни 1 ни 2 никако 5“
- 500 агитки „Дојење најздравији почетак“
- 290 плаката „Ментално здравље“
- 1000 брошура „Активно старење“

- 3000 агитки „Минерали у исхрани“
- 1000 плаката „Минерали у исхрани“
- 700 плаката - „31. мај – Светски дан без дувана“
- 4000 бојанки „Психосоцијалне вештине“
- 5000 летака 2 „Код здравља“
- 5000 летака 3 „Код здравља“
- 300 брошура „Разумем шта ми се дешава“
- 5000 летака „Надзирем свој ХПВ профил“
- 3000 брошура „Мој дневник дојења“
- 2400 подметача "Ни 1 ни 2 а никако 5"
- 100 мајица „Октобар месец правилне исхране“
- 3000 налепница "Стоп уносу соли".

У периоду I–XII 2019. године укупно је штампано и дистрибуирано 117.300 примерка здравствено-васпитног материјала (едукативног и промотивног) следеће структуре:
постера:

- 700 плаката „Код здравља“
- 1000 плаката „Како да читам и разумемо декларације на храни“
- 1000 плаката „Колективни имунитет“
- 2000 плаката „Вакцином одржавамо колективни имунитет“
- 3000 плаката „Када пушите у кући, она Вам узвраћа истом мером“
- 3000 плаката „Понашање за очување сексуалног и репродуктивног здравља“
- 3000 плаката „Ни 1 ни 2 никако 5“
- 290 плаката „Ментално здравље“
- 50 плаката „Како правилно започети дојење“
- 1000 плаката „Минерали у исхрани“.

лифлета:

- 5000 летака „Значај вакцинације против Хуманих папилома вируса“
- 2000 агитки „Дојење темељ живота“
- 1900 агитки „Сачувајмо своје ментално здравље“
- 1900 агитки „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“
- 1900 агитки „Шта треба да знате о дијабетесу“
- 1900 агитки „Дан за здравље, рано откривање рака“
- 1900 агитки „Шта је висок крвни притисак - хипертензија“
- 1900 агитки „Сексуално и репродуктивно здравље младих“
- 1900 агитки „Превенција обољења изазваних ХПВ вирусима“
- 5000 летака „Надзирем свој ХПВ профил“
- 500 агитки „Рак је излечив“
- 3000 агитки „Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари“
- 3000 агитки „Инфекција ХПВ-ом код девојака и жена“ и
- 3000 агитки „Инфекција ХПВ-ом код младића и мушкараца“
- 500 агитки „Дојење најздравији почетак“
- 300 агитки „Начешћи проблеми у вези са дојењем икако их решити“
- 400 агитки „Зашто је дојење важно“
- 1000 агитки „Сачувајмо наше ментално здравље“
- 3000 агитки „Минерали у исхрани“.

брошура:

- 3000 брошура за родитеље „Емоционалне авантуре наше деце“
- 3000 брошура за труднице „Од партнерства до родитељства“
- 360 брошура „Означи датум“

- 1000 брошура „Активно старење“
- 400 брошура „Болести срца и крвних судова“
- 500 брошура „Правилна исхрана“
- 500 брошура „Депресија“.

осталог здравствено-васпитног и промотивног материјала:

- 1500 едукативних календара за децу за 2019. годину
- 350 приручника за наставнике „Кажи како се осећаш“
- 3000 бојанки „Прича о осећањима“
- 600 календара „Означи датум“
- 200 календара „Календар јавног здравља за 2019. годину“
- 50 календара „Рак је излечив“ за 2019. годину
- 100 мајица „Октобар месец правилне исхране“
- 2400 подметача "Ни 1 ни 2 а никако 5"
- 3000 налепница "Стоп уносу соли"
- 5000 бојанки: "Здрава деца, здрави људи - цигарета ту не смрди".

Материјал је дистрибуиран у оквиру пројекта: „Надзирем свој ХПВ профил – 2019. година“, „Едукативни календар за децу за 2019. годину“, „Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари, „Недеља подршке дојењу“, „Кажи како се осећаш“, „Код здравља“, „Подршка менталном здрављу трудница“, „31. мај, Светски дан без дувана“, Посебни програм јавног здравља за територију АПВ у 2019. години, Програмски задатак: Унапређење здравствене писмености популације – „Знањем до здравих избора“ и кампања: 31. јануар, Национални дан без дуванског дима; 4. фебруар, Светски дан борбе против рака, Март месец борбе против рака; Европска недеља имунизације; 31. мај, Светски дан без дуванског дима; 29. септембар, Светски дан срца; Национална недеља подршке дојењу; 1. октобар, Светски дан старих; 10. октобар, Светски дан менталног здравља, Октобар месец правилне исхране; 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести.

У току 2019. године реализована су 3 конкурса за кампање поводом Националне недеље здравља уста и зуба, Националне недеље дојења и Октобра, месеца правилне исхране. Учествовала су деца из свих 11 предшколских установа и 76 основних школа са територије Јужнобачког округа. Пристигло је укупно 749 литерарних и ликовних радова, а за најуспешније ауторе организоване су и свечаности на којима су додељене награде.

Број конференција за медије

У периоду I–XII 2018. године организовано је учешће на укупно 14 конференција за медије и то 12 редовних и 2 ванредне (поводом Светске недеље здравих уста и зуба и Националне недеље подршке дојењу).

Редовне конференције за медије Института за јавно здравље Војводине одржавају се сваке треће среде у месецу. У периоду јануар - децембар 2019. године на редовним конференцијама представљене су следеће теме: Национални дан без дуванског дима, Европска недеља превенције рака грлића материце, Март – месец борбе против рака, Светски дан бубрега, Светски дан борбе против ТБ, Светска недеља здравих уста и зуба, Светски дан здравља, Недеља имунизације, Међународни дан физичке активности, Светски дан без дуванског дима, Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогом, Светски дан срца, Недеља промоције дојења, Октобар месец правилне исхране, Светски дан менталног здравља, Светски дан борбе против шећерне болести, Новембар месец борбе против болести зависности и Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а, извештаји о епидемиолошкој ситуацији у Новом Саду,

извештаје о контроли здравствене исправности воде за пиће на територији Града Новог Сада.

Континуирани рад са медијима

У току 2019. године укупан број презентација у мас медијима био је 218, објављена су 42 чланка у штампи (*Дневник, Часопис Пекар и посластичар, Часопис „Magyar Szó“, Ремикс прес, Сремске новине*) у виду најаве догађаја, саопштења за медије, извештаја са манифестација и акција, популарних чланака и изјава стручњака, 60 радио (*Радио Нови Сад, Радио Делта плус портал, Радио Нови Сад - мађарска редакција, Радио Сигнал, Радио 021, Радио Инђија, РТИ ФМ, Радио РТИ 101*) и 116 телевизијска прилога (*Новосадска ТВ, РТВ Војводине, РТВ Делта, ТВ Канал 9, Балкан ТВ, ТВ Прва, Сремска ТВ, Линк ТВ, Студио Б, Н1, РТВ Академац*) и постављено 190 прилога на *web* страни Института за јавно здравље Војводине, на следеће теме:

Едукативни календар за децу за 2019. годину, Национални дан без дуванског дима, Европска недеља превенције рака грлића материце, Светски дан бубрега, Недеља здравих зуба, Национална кампања Март, месец борбе против рака, Недеља здравих уста и зуба, Светски дан здравља, Међународни дан физичке активности, Недеља имунизације, Светски дан без дуванског дима, Међународни дан борбе против злоупотребе и кријумчарења дроге, Хламидија и ХПВ, Светска недеља дојења, Светски дан превенције самоубиства, Светски дан срца, Октобар месец правилне исхране, Светски дан менталног здравља, Европски дан кувања заједно са децом, Светски дан борбе против шећерне болести, Новембар месец борбе против болести зависности, Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а, Конкурси са доделом награда „Добри према себи, добри према другима“ и „Мој допринос здрављу заједнице“, загађење ваздуха, квалитет ваздуха, декларисање, квалитет воћних сокова, адитиви у исхрани, препознавање фактора ризика из животне средине значајних за превенцију ХОБП, безбедност намирница у пластичној амбалажи, со у хлебу, контрола квалитета и исправност воде за пиће, исправност воде на базенима и новосадским купалиштима, хемикалије у дечијим играчкама, енергетска пића, пробиотици, Расхлађивање – употреба напитака при високим температурама, могуће последице различитих интервенција надоградња – косе, трепавица, ноката као и тетовирања (од обрва до различитих тетоважа), игачке - ГММ, епидемиолошка ситуација заразних болести у АП Војводини, грип, мале богиње, хепатитис, имунизација, циклонизација, Лајмска болест, грозница Западног Нила, трихинелоза.

Табела бр.111 Индекс остварених/спроведених активности промоције здравља на територији Јужнобачког округа (2015, 2019. година = 100%)

Активности промоције здравља на територији ЈБО	2019/2018	2019/2015
	%	%
Индивидуалне здравствено-васпитне активности у установама примарне здравствене заштите	125,1	146,4
Групне здравствено-васпитне активности у установама примарне здравствене заштите	103,7	98,1
Посете поливалентне патронажне службе у установама примарне здравствене заштите	100,6	79,8
Остварена партнерства Института за јавно здравље Војводине у области васпитања за здравље (ИЗЈЗВ)	102,1	119,0
Догађаји у области васпитања за здравље (спроведени пројекти и кампање)	109,6	160
Едукативни семинари за едукацију едукатора у области промоције здравља и спречавања и сузбијања заразних болести, број семинара (учесници)	125,0 (190)	109,1 (82,4)

Едукативни семинари за едукацију становништва у области промоције здравља и спречавања и сузбијања заразних болести, број семинара (учесници)	55,7 (93,4)	196 (201,8)
Обухват ученика основних школа здравствено-промотивним активностима ИЗЈЗВ	136,1	127,1
Обухват ученика средњих школа здравствено-промотивним активностима ИЗЈЗВ	39,7*	93,3
Обухват деце предшколског узраста здравствено-промотивним активностима ИЗЈЗВ	164,4	129
Спроведене националне кампање за промоцију здравља	100	100
Штампани и дистрибуирани здравствено-васпитни материјал	102,5	34,9**
Одржане конференције за медије	100	100
Остварени медијски наступи	77,3	136,2
Прилози постављени на интернет страницу Института	92,7	413***

НАПОМЕНА: *Број ученика СШ обухваћених здравствено-васпитним радом значајно премашује планирани обим због спровођења трибина за ученике на тему превенције злоупотребе ПАС у средњим школама, у оквиру програма Министарства здравља Републике Србије који је започео у септембру 2018. године. **Број штампаног и дистрибуираног здравствено-васпитног материјала у 2019. години је значајно мањи у односу на 2015. годину када је акценат државе био на кампањи против рака и из тог разлога здравствено-васпитни материјал штампан у већој количини и на језицима мањина. Број прилога на интернет страници Института у 2015. години значајно је мањи у односу на 2019. годину због различите методологије, у 2015. години није се убрајали прилози са fb странице Института.

ПРОЈЕКТИ ИНСТИТУТА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ У 2019. ГОДИНИ

Институт за јавно здравље Војводине под покровитељством Градске Управе за здравство Града Новог Сада је у току 2019. године реализовао следеће пројекте:

1. „Здравствено стање становништва Новог Сада за 2018. годину“ који је имао за циљ анализу актуелног здравственог стања и здравствене ситуације, индентификацију приоритетних здравствених проблема и предлагање мера за очување и унапређење здравља становништва Града Новог Сада.
2. „Октобар, месец правилне исхране 2019. године“ са циљем повећања нивоа знања и вештина о принципима правилне исхране код деце предшколског и школског узраста и едукатора, просветних и здравствених радника. У оквиру пројекта припремљена су следећа здравствено-васпитна средства: плакат и агитка „Минерали у исхрани“ намењени деци и одраслима и садрже информације о значају уноса витамина кроз разноврсну исхрану. Спроведен је наградни конкурс за дечије ликовне и литерарне радове на тему „Храни се правилно и буди здрав“. Организована су два едукативна семинара: „Значај минералних материја у исхрани“ којима је присуствовао 54 здравствених радника и 21 просветни радник. Организоване су две демонстрације припреме оброка по принципима правилне исхране са децом предшколског и млађег основношколског узраста (учествовало 55 деце, 25 предшколског и 30 школског узраста). Одржана је и свечана приредба са доделом награда по конкурсима (14 награда, 5 групних и 9 појединачних), на којој је присуствовало 100 посетилаца.
3. „Едукативни календар за децу за 2020. годину“ са циљем мотивисања просветних радника у предшколским установама и основним школама на примену здравствено-васпитних метода и техника у раду са децом. У оквиру пројекта припремљен је едукативни календар за децу под називом „Све боје моје ужине у 2020. години“, у коме је представљен значај правилне исхране код деце у циљу

очувања и унапређења здравља. Организован је едукативни семинар за здравствене раднике и предавање за просветне раднике и стручне сараднике.

4. “Сви заједно за боље ментално здравље у Новом Саду у 2019. години”- са циљем унапређења менталног здравља деце, младих и одраслих. Одржане су 54 заједничке активности са партнерима у периоду 10. - 20. октобар 2019. године – Предавања, трибине, окригли столови, отворени разговори (19 догађаја), Јавне манифестације – уличне акције (4 догађаја), Културни догађаји: изложбе, пројекције филмова, књижевне вечери, позоришне представе, квиз (15 догађаја) и Радионице (16 догађаја).
5. „31. мај – светски дан без дуванског дима“ – са циљем информисања јавности и унапређења знања и вештина значајних за превенцију употребе дуванских производа код деце и омладине. У оквиру пројекта израђена су здравствено-васпитна едукативна средства (плакат, 700 примерака и летак 5000 примерака), као и апликације за мобилне телефоне за подршку одвикавању од пушења.
6. „Код здравља“ – информисање и мотивисање становништва под ризиком за настанак ХНБ о значају и могућностима самоконтроле водећих бихејвиоралних и биолошких чинилаца. Израђене су три врсте здравствено-васпитног средства (3 летка, по 5000 примерака), допуњена посебна интернет страница са водећим бихејвиоралним и биолошким чиниоцима и одржане три јавне манифестације поводом превенције можданог удара, шећерне болести и ХОБП.
7. “Значај ХПВ ДНК анализе у превенцији настанка карцинома грлића материце – 2019. године” - Циљна група у пројекту су жене од 18-65 година и старије (300 жена), код којих постоји ризик за развој цервикалних интраепителијалних неоплазија (ЦИН). Примена молекуларног ХПВ ДНК теста омогућава откривање инфицираних жена овим вирусима. Овим истраживањем сагледана је заступљеност ниско и високо ризичних ХПВ код жена новосадске популације. Добијене информације омогућавају примену адекватног алгорита праћења промена на грлићу материце, у циљу превенције малигнитета у нашем региону.
8. „Значај коинфекције хуманим папилома вирусом и полиома вирусом у етиопатогенези тумора горњих аеродигестивних путева – 2019. година“ - Циљ овог истраживања је да се одреди присуство и типизација ХПВ као и полиома вируса у скарификату горњих аеродигестивних путева (са места лезије) и присуство специфичних антитела у серуму оболелих пацијената (планирано 70 пацијената) од карцинома и папилома горњих аеродигестивних путева. Овакав начин тестирања доприноси адекватнијем третману пацијената и даје основу за покретање опсежнијих истраживања у наредном периоду.
9. „Индекс квалитета ваздуха у служби праћења фактора ризика из животне средине - значајних за превенцију болести срца и плућа“ - Утврђивање квалитета ваздуха животне средине као фактора ризика за болести срца и плућа је од значаја за усмеравање напора ка превенцији истих. У оквиру Пројекта обављена је детаљна анализа резултата доступних еколошко-епидемиолошких истраживања о утицају квалитета ваздуха на здравље, са посебним освртом на истраживања која су обухватала становништво Града Новог Сада. Наведена анализа је извршена у сврху препознавања загађујућих материја које би биле од интереса на којим би се заснивао Индекс, њихова интеракција, као и осетљива популација. Израда софтверске апликације за обезбеђивање јавне доступности

података индекса квалитета ваздуха је подразумевала примену HTML5 i JavaScript-a.

10. „Кампања поводом 1. децембра, Светског дана борбе против ХИВ-а за 2019. годину“ – са циљем промоције и унапређења рада ДПСТ (добровољног и поверљивог саветовања и тестирања) у превенцији ХИВ инфекција и хепатитиса. Пројекат је реализован кроз анализу епидемиолошке ситуације ХИВ инфекција у Граду Новом Саду, саопштења за новинаре, континуирану промоцију бесплатног саветовања и тестирања (ДПСТ), организовање ДПСТ у саветовалишту за ХИВ, хепатитисе и сексуално преносиве инфекције Института за јавно здравље Војводине, у Заводу за здравствену заштиту студената, а организовани су и састанци са невладиним организацијама.
11. „Контрола садржаја соли у оброцима организоване друштвене исхране деце и студената у Граду Новом Саду у 2019. години“ са циљем очувања и унапређења здравља деце и младих особа путем лабораторијског испитивања садржаја натријум хлорида целодневних obroка организоване друштвене исхране деце предшколског и школског узраста и организоване друштвене исхране студената. Такође, спроведено је испитивање садржаја натријум хлорида у хлебу и пециву. Припремљено је штампано здравствено-промотивно средство као и акредитација едукације о правилном читању декларација на прехранбеним производима
12. „Мала школа правилне исхране и испитивање стања исхрањености и ризика по здравље школске деце VI фаза“ у циљу унапређења здравља школске деце, родитеља и учитеља, неговања и усвајања позитивних навика и здравих стилова живота, те да се утврди знање, ставови и навике ученика о принципима правилне исхране и здравим стиливима живота, као и да се утврди стање исхрањености ученика. У оквиру пројекта одржана су предавања и спроведена антропометријска мерења. Анализом стања исхрањености обухваћено је 145 ученика. Анкетирано 66 ученика. Спроведен квиз знања међу групама ученика и подељени спортски реквизити.
13. „Нови Сад – здрав град“ током 2019. године спроведене су активности у оквиру реализације VII фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације (СЗО). Расписан конкурс за едукаторе, пристигао 21 приказ од којих је награђено првих шест. Попуњен је и послат *„Online* упитник о интеграцији циљева одрживог развоја у шестој фази ЕМЗГ СЗО“. На захтев ЕМЗГ припремљен је *„Fact sheet“* о Новом Саду.
14. „Преваленца инфекције хуманим папилома вирусима код студенткиња Универзитета у Новом Саду 2019“ са циљем превенције ХПВ инфекција код становништва млађе репродуктивне доби у Новом Саду кроз утврђивање учесталости одређених генотипова ХПВ-а и заступљености вакциналних ХПВ типова.
15. „Надзирем свој ХПВ профил 2019. година“ - са циљем превенције ХПВ инфекција код становништва млађе репродуктивне доби у Новом Саду кроз утврђивање величине и особености ризика и информисаности. Пројекат је реализован путем израде ХПВ профила код становништва млађе репродуктивне доби Новог Сада и информисања становништва о значају раног откривања и специфичним мерама превенције и контроле ХПВ и других водећих сексуално-преносивих инфекција (СПИ) путем здравствено-васпитног (едукативног) средства, агитке и додатним информацијама на интернет страници.

16. „ПАС нису за нас – 4. део“ - са циљем повећања свести и знања младих о штетности злоупотребе психоактивних супстанци и унапређења социјалних вештина од значаја за одупирање вршњачком притиску да се предузме ризично понашање. У оквиру пројекта одржане су едукативне трибине ученика, наставника и родитеља у једној основној школи и средњој пољопривредној школи у Ветернику о штетности и последицама злоупотребе психоактивних супстанци. Приликом едукације ученика коришћено је и едукативно средство (наочаре за симулацију ПАС). Обухваћено је 135 ученика, 42 родитеља и 40 наставника.
17. „Психосоцијалне вештине за здравље деце у 2019. години“ – у оквиру пројекта организован је ликовни и литерарни конкурс за децу на тему психосоцијалних вештина на који су пристигла 173 рада. Изложба са доделом награда одржана је у Културној станици Еђшег где је додељено 12 награда за ликовне и 6 за литерарне радове (60 деце присуствовало). Такође, израђена је бојанка „Добри према себи, добри према другима“ у 4000 примерака и одржана едукација едукатора „Добри према себи, добри према другима – развијање психосоцијалних вештина код деце“ (35 посетилаца).
18. „Разумем шта ми се дешава – подршка едукацији ученика основношколског узраста о пубертету – 2. део“ - у оквиру пројекта израђено је здравствено васпитно средство плакат „Моје тело“ у 60 примерака односно 30 комплета (1 комплет представља плакат тела дечака са променама + плакат тела девојчице са променама) као и приручник „Разумем шта ми се дешава“ у 300 примерака. Одржане су две едукације едукатора, лекара и наставника (по 10 учесника на свакој едукацији).
19. „Недеља подршке дојењу 2019. године“ – са циљем повећања нивоа свести о значају дојења и унапређења заступљености дојења. У оквиру пројекта спроведене су следеће активности: организован је ликовни и литерарни конкурс за децу на тему „Подржимо дојење“ (пристигло 280 радова, 260 ликовних и 20 литерарних) и припремљена изложба са најуспешнијим радовима (подељене дипломе и награде), израђена брошура „Мој дневник дијења“ у 3000 примерака и спроведена едукација трудница и два будућа оца на којој се говорило о предностима дојења за мајку и дете као и заблудама везаним за дојење (било присутно 27 трудница).
20. „Вакцине - ово је одговор који вам дају лекари у 2019. години“ - у оквиру пројекта акредитовано пет састанака прве категорије при Здравственом савету Србије на следеће теме: 1) „Значај вакцинисања лекара који раде са оболелима од малигних болести вакцином против грипа“ (акр. бр. А-1-1794/19); 2) „Значај вакцинисања специјалиста интернистичких и хируршких грана из здравствених установа терцијарног нивоа здравствене заштите вакцином против грипа“ (акр. бр. А-1-1179/19); 3) „Значај вакцинисања лекара из здравствених установа терцијарног нивоа здравствене заштите вакцином против грипа“ (акр. бр. А-1-1803/19); 4) „Значај вакцинисања специјалиста педијатрије из здравствених установа терцијарног нивоа здравствене заштите вакцином против грипа“ (акр. бр. А-1-1180/19) и 5) „Значај вакцинисања здравствених радника вакцином против грипа“ (акр. бр. Д-1-751/19). Едуковано је 346 представника здравствених радника (218 лекара и 128 медицинских сестара/техничара) из пет здравствених установа на свим нивоима здравствене заштите и осмишљен је садржај и дизајниран летак на тему значаја вакцинације деце, са актуелним календаром вакцинације, у форми блока на отцепљивање.

21. Праћење апсентизма у циљу унапређења праћења здравственог стања становништва Града Новог Сада - пројекат је реализован у сарадњи Института за јавно здравље Војводине и Дома здравља „Нови Сад“. У току четири планирана месеца спроведене су све предвиђене активности: 1) Одабир варијабли за праћење стопа апсентизма код радноактивног становништва и израда базе података о привременој спречености за рад; 2) Мониторинг над апсентизмом на недељном нивоу; 3) Анализа података о апсентизму и података о оболевању становништва Града Новог Сада и 4) Састављање извештаја о реализованим активностима.
22. „Водич за активно и здраво старење у 2019. години“ – у оквиру пројекта израђена је брошура „Водич о активном, здравом и продуктивном старењу“ у 1000 примерака и одржане три едукације за старе (укупно 75 посетилаца). Едукације су организоване и реализоване у објектима Геронтолошког центра и клубовима за одрасла и старија лица Нови Сад (Дом футог, Дом Ново насеље и Клуб „Никола Тесла“).
23. „Предострожни надзор над гениталним брадавицама - праћење ефеката будуће ХПВ имунизације“ - у оквиру пројекта изабрано је 6 лекара гинеколога којима је опредељено 25.000 жена, 15 до 69 година, из градске средине, чиме се тежило да посматрани узорак буде најмање 5% од укупног броја жена наведеног узраста и спроведена је едукација у форми интерактивног стручног састанка за гинекологе од стране лекара специјалиста вирусологије и епидемиолога Института за јавно здравље Војводине. У периоду 2010. - 2019. године, утврђено је да се учесталост кондилома у посматраном узорку кретала од 0,9 до 3,8/1000 жена, док су вредности узрасно специфичне инциденције (жене од 15-49 год.) регистроване у распону од 1.3 до 32.8/1000 жена. Анализа узорака, скарификата/биоптата гениталних кондилома вршена је једном недељно, након достављања истих из Дома здравља Нови Сад. На основу резултата пројекта, изведени су закључци: 1) Молекуларним ХПВ ДНК тестом потврђена је инфекција ХПВ код трећине узорака гениталних брадавица испитаних жена (32.0%); 2) Резултати пројекта указују да је у нашем региону, као и у осталим деловима света, најзаступљенији ХПВ тип 6; 3) Корисно је радити на информисању, едукацији и саветовању жена у очувању репродуктивног здравља; 4) Промовисати здраве стилове живота што ће утицати на смањење излагању факторима ризика за стицање и перзистирање ХПВ инфекције.

ОБЕЛЕЖАВАЊА ЗНАЧАЈНИХ ДАТУМА ИЗ КАЛЕНДАРА ЗДРАВЉА У 2019. ГОДИНИ

Здравствено-промотивне кампање на територији Јужнобачког округа имале су за циљ подизање нивоа свести и информисање заједнице о одређеном здравственом проблему, мотивацију и утицај на промену понашања и стицање вештина, унапређење развоја партнерства и стимулсање акције.

У оквиру обележавања значајних датума из Календара здравља организоване су јавне манифестације, медијски прилози и гостовања релевантних стручњака, припремљена су и дистрибуирана здравствено-васпитна средства, спроведене едукације, иновирање знања и стицање практичних вештина здравствених и просветних радника у здравствено-васпитним раду са одређеним популационим групама, едукације и стицање вештина очувања и унапређења здравља деце у предшколским и школским установама, као и покретање активности у локалној заједници.

У току 2019. године организовано је спровођење укупно 33 здравствено-промотивне кампање, и то 10 обавезних:

1. 31. јануар, Национални дан без дуванског дима,
2. Март, месец борбе против рака,
3. 22. март, Светски дан вода,
4. 7. април, Светски дан здравља,
5. Национална недеља здравља уста и зуба, 15. - 21. мај,
6. 31. мај, Светски дан без дуванског дима,
7. 29. септембар, Светски дан срца,
8. Национална недеља подршке дојењу,
9. Октобар - месец правилне исхране и 16. октобар Светски дан хране,
10. 1. децембар – Светски дан борбе против ХИВ/АИДС.

и 23 додатне:

1. Европска недеља превенције рака грлића материце,
2. Светски дан борбе против рака, 04. фебруар,
3. 14. март, Светски дан бубрега,
4. 24. март, Светски дан борбе против ТБЦ,
5. Светска недеља здравих зуба, 25. – 31. март,
6. 22. април, Дан планете земље,
7. Недеља имунизације у Европском региону СЗО, 24. – 30. април,
8. 5. мај, Светски дан хигијене руку,
9. 10. мај, Међународни дан физичке активности,
10. Недеља безбедности у саобраћају, 6. – 12. мај,
11. Европска недеља јавног здравља, 13. – 17. мај,
12. 15. мај, Међународни дан породице,
13. 26. јун, Међународни дан борбе против злоупотребе и незаконите трговине дрогом,
14. 11. јул, Светски дан становништва,
15. Светски дан борбе против хепатитиса, 28. јул,
16. Светска недеља подршке дојењу, 1. - 9. август,
17. 10. септембар, Светски дан превенције самоубиства,
18. 1. октобар, Светски дан старих,
19. 10. октобар, Светски дан менталног здравља,
20. 15. октобар, Светски дан чистих руку,
21. 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести,
22. Светски дан борбе против ХОБП, 15. новембар,
23. Новембар месец борбе против болести зависности.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЕВРОПСКЕ НЕДЕЉЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања ЕВРОПСКЕ НЕДЕЉЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ **од 21. јануара до 27. јануара 2019. године** спровео је следеће активности:

- Састављено и послато обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Заводу за здравствену заштиту студената са предлогом активности и радним материјалом;
- Припремљен акциони план;
- Одржан организациони састанак представника Центра за контролу и превенцију болести и Центра за промоцију здравља на којем је усвојен акциони план и динамика спровођења и обележавања ЕВРОПСКЕ НЕДЕЉЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ;

- Центар за контролу и превенцију болести Института спровео је индивидуални здравствено-васпитни рад којим је обухваћено 500 жена (радно активно становништво). Приликом посета жена Одељењу за здравствени надзор, запослени су делили едукативни материјал и указивали на значај редовних гинеколошких прегледа. Том приликом подељено је 100 лифлета „Превенција рака грлића материце“, 100 агитки „Превенција обољења изазваних Хуманим папилома вирусом“, 200 агитки „Значај вакцинације против Хуманих папилома вируса“ и 40 брошура “Репродуктивно здравље младих”;
- Дистрибуиран је штампани материјал добијен од ИЗЈЗС „Др Милан Јовановић Батут“ и материјал добијен од Министарства здравља у сарадњи са РТС-ом, установама ПЗЗ на територији ЈБО, као и заводима на територији Војводине - 1900 агитки „Дан за здравље, рано откривање рака“, 1900 агитки „Сексуално и репродуктивно здравље младих“, 1900 агитки „Превенција обољења изазваних ХПВ вирусима“, 500 примерака агитке „Рак је излечив“, 50 примерака календара „Рак је излечив“ за 2019. годину, 500 примерака оловака, 300 платнених торби, 140 беџева, 200 плаката „Сексуално репродуктивно здравље младих“ и 5000 примерака летка „Значај вакцинације против Хуманих папилома вируса“, који је штампао ИЗЈЗВ у оквиру пројекта „Надзирем свој ХПВ профил“.
- У холу ИЗЈЗВ постављена је 1 здравствено васпитна изложба;
- Опремљена је интернет и ФБ страница Института са 20 прилога.
- Учешће на редовној конференцији за медије Института за јавно здравље Војводине 16. јануара 2019. године (присутни: ТВ Делта, Радио Делта, Радио НС (две редакције), Дневни лист Дневник, ТВ Канал 9 и РТВ Војводине);
- 1 изјава за Радио Нови Сад поводом обележавања Европске недеље превенције рака грлића материце (доц. др Снежана Укропина).

Активности поводом Европске недеље превенције рака грлића материце у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 9 домова здравља:

- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин**

Одржана су 3 организациона састанка, 1 едукација у Канцеларији за младе на тему „ХПВ вируси - заштита“ за 26 учесника (18-40 година) о подизању свести о важности превентивних прегледа међу женама. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 11 жена (популација до 65 година). У Удружењу Рома организована су 4 групна здравствено васпитна рада на тему „Очување репродуктивног здравља“ за популацију 18-40 година. Поводом реализације Европске недеље превенције рака грлића материце подељено је 30 лифлета о превенцији рака грлића материце, 10 постера и 5 брошура. Партнери у кампањи: Удружење Рома и Канцеларија за младе.

- **Дом здравља „Предраг Хаднађев“ Бечеј**

Индивидуалним здравствено васпитним радом у дому здравља обухваћене су 173 жене, старости од 25 до 64 година. Организована су 2 групна здравствено васпитна рада за 23 посетитељке у просторијама месне заједнице. У дому здравља постављене су 3 здравствено васпитне изложбе. Партнер у кампањи: МЗ Бечеј.

- **Дом здравља „Бач“ Бач**

Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање у Пољопривредној школи у Бачу. Предавању је присуствовало 25 ученица 3. и 4. разреда средње школе и 5 професора. Постављена је 1 здравствено – васпитна изложба на тему превенције рака грлића материце у холу дома здравља. Дистрибуиран је 1 постер и подељено 30 брошура о превенцији рака грлића материце. Партнери у кампањи: Пољопривредна школа Бач, Црвени крст Бач.

- **Дом здравља „Др Младен Стојановић“ Бачка Паланка**

Одржана су 3 организациона састанка и 2 предавања за 130 ученика гимназије и економске школе у Бачкој Паланци, које је одржао гинеколог из дома здравља на тему „Превенција рака грлића материце, ХПВ вируса и вакцинација“. Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћено је 300 жена. Организован је групни здравствено - васпитни рад у 4 групе (жене генеративног доба). У Служби гинекологије организовани су превентивни прегледи за 120 жена, којима је урађен Папаниколау тест. Том приликом подељено је укупно 360 агитки (150 „Дан за здравље“, 50 „Србија против рака“, 80 „Репродуктивно здравље младих“, 100 „ХПВ вакцина“, 20 „Поплно преносиве болести“, 30 „Зашто треба да се тестираш“), 30 брошура и 20 плаката „Сексуално репродуктивно здравље младих“. У холу ДЗ и приградским амбулантама постављено је 5 здравствено – васпитних изложби. Остварена су 2 писана прилога за „Недељне новине“, 2 радио „Радио Импулс“ и 2 објаве на 2 сајта - сајт Бачка Паланка инфо и Бачка Паланка дешавања. Партнери у кампањи: 2 средње школе са територије Бачка Паланка.

- **Дом здравља „Темерин“ Темерин**

Одржан је 1 организациони састанак. Служба за здравствену заштиту жена организовала је скрининг на рак грлића материце старосне доби 18-65 година. Прегледу се одазвало 35 жена, којима је урађен и Папаниколау тест. Том приликом подељено је 100 лифлета, 50 брошура и постављена су 3 постера. Два обавештења са пригодним текстовима су постављена на сајт дома здравља.

- **Дом здравља „Жабал“ Жабал**

Одржан је 1 организациони састанак и 75 индивидуалног здравствено васпитног рада. Групним здравствено васпитним активностима (9) присуствовало је 51 жена млађе генеративне доби и старије суграђанке. Дистрибуирано је 134 брошура.

- **Дом здравља „Вељко Влаховић“ Врбас**

Организована су 2 предавања у 2 средње школе, којима је присуствовало 150 ученица, док су у 2 основне школе спроведене 4 групне здравствено васпитне активности за 50 ученица. На ФБ страници стављен је прилог о Европској недељи превенције рака грлића материце.

- **Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад**

Завод за здравствену заштиту студената је поводом обележавања Европске недеље превенције рака грлића материце одржао је 1 организациони састанак, реализовао 2 предавања и 4 радионице са студентима и младима од 18 година. Предавачи су били Александра Маринков и Јована Маравић. Број учесника на овим активностима био је 111. Организована је 1 јавна манифестација у ресторану колективне исхране 23. јануара од 11 до 13 часова у сарадњи са студентским организацијама ПСАНС са Медицинског факултета – Одсек Фармација и ЕУПСА са Европског Универзитета фармације. Током манифестације студенткиње су информисане о значају скрининг прегледа на рано откривање промена на грлићу материце и позиване на редовне гинеколошке прегледе. Процењено је да је манифестацију посетило 100 учесника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 16 студенткиња. У холу Завода и чекаоници испред Одељења за здравствену заштиту жена постављена је здравствено – васпитна изложба. На изложби су приказани здравствено – едукативни плакати осмишљени у Одсеку за очување и унапређење здравља. Подељено је 200 брошура и 200 лифлета. На сајту Завода стављена је 1 објава. Партнери у кампањи: ПСАНС и ЕУПСА.

- **Дом здравља „Вељко Влаховић“ Врбас**

Дом здравља Врбас обележио је Европску недељу превенције рака грлића материце следећим активностима: тим из Службе за здравствену заштиту жена реализовао је 2 предавања у 2 средње школе, којима је присуствовало 150 ученица, док је Служба патронаже у 2 основне школе спровела 2 групна здравствено васпитна рада за 50 ученика. Објављена је 1 информација на сајту дома здравља.

Табела бр.112 Реализација активности поводом обележавања Европска недеља превенције рака грлића материце (21. јануар – 27. јануар 2019. године)

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	10		11
Предавање-број *		11		11
Предавање-број учесника *		526		526
Број медијских наступа (укупно)	6	2		8
Број наступа на ТВ	3 ТВ Делта ТВ Канал 9 РТВ Војводина			3
Број наступа на радију	2 Радио Делта Радио Нови Сад	1 Радио Импулс		3
Број писаних медија	1 Лист Дневник	1 Недељне новине		2
Сајт+Друштвене мреже	2 Сајт ИЗЈЗВ ФБ страница ИЗЈЗВ	3 - Сајт БП инфо - Сајт БП дешавања - ФБ ДЗ Врбас		5
Остале активност укупно (навести врсту) – Папаниколау тест		155		155
Индивидуални здравствено васпитни рад**	500	640		1140
Групни здравствено васпитни рад***		31		31
Јавне манифестације		1		1
Процена броја учесника на јавној манифестацији		100		100
Здравствено васпитне изложбе	1	10		11
Трибине за родитеље				
Конференције за новинаре	1			1
Број дистрибуираних постера	200 „Сексуално репродуктивно здравље младих“	11		211
Број дистрибуираних лифлета	11600 „Превенција обољења изазваних хуманим папилома вирусом“ „Значај вакцинације против Хуманих папилома вируса“	890		12490

	<p>„Дан за здравље, рано откривање рака“</p> <p>„Сексуално и репродуктивно здравље младих“</p> <p>„Превенција обољења изазваних ХПВ вирусима“</p> <p>Рак је излечив“</p> <p>„Значај вакцинације против Хуманих папилома вируса“</p> <p>“Дан за здравље“</p> <p>„Србија против рака“</p> <p>„Поплно преносиве болести“</p>			
Број дистрибуираних брошура	40 “Репродуктивно здравље младих”	421		461
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала - платнене торбе, календари, оловке и беџеви (навести врсте) – заводима, домовима здравља и клиникама	990			990
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)		9 - Удружење Рома - Канцеларија за младе - МЗ Бечеј - Црвени крст Бач - Пољопри вредна школа Бач - 2 СШ БП - ПСАНС - ЕУПСА		9

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 31. ЈАНУАРА, НАЦИОНАЛНОГ ДАНА БЕЗ ДУВАНА

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 31. јануара, Националног дана без дувана спровео је следеће активности:

- Припремљен акциони план;
- Постављена здравствено васпитна изложба;
- Одржан 1 организациони састанак Центра за промоцију здравља;
- Свим установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (12) достављен је допис о Националном дану без дувана са предлогом активности, који се и ове године обележава под слоганом „**Заштитимо се од дувана**“;
- Дистрибуирана су следећа здравствено-васпитна средства: 2000 брошура „Означи датум – 5 разлога да престанеш да пушиш“, 750 брошура „Водич за одвикавање од пушења“ и 600 календара „Означи датум – 5 разлога да престанеш да пушиш, добијени од Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ у све установе примарне здравствене заштите Јужнобачког округа;
- Ажурирана је интернет страница о тзв. “задржаним честицама дувана” www.izjzv.org.rs/app/zadrzane_cestice_duvana/.
- Организована је 1 јавна манифестација поводом обележавања Националног дана без дувана у организацији Дома здравља „Нови Сад“ у ТЦ „Променада“. У оквиру манифестације спроведене су следеће активности: посетиоци су имали прилику да измере вредности шећера у крви, крвног притиска, добију савете о важности добро избалансираних исхране и физичке активности у превенцији ХНБ, док је посетиоцима који су пушачи мерена вредност СО у издаху. Пушачи који желе да се одвикну од пушења, упућени су у Саветовалиште за одвикавање од пушења. На манифестацији учествовало 60 посетилаца.

Медијска промоција кампање:

- На интернет страници Института <http://www.izjzv.org.rs/?lng=lat&cir=0&link=4-78> постављена су здравствено-васпитна средства на тему превенције пушења за различите циљне групе (за родитеље; за адолесценте пушаче и непушаче, за самопомоћ у одвикавању, друштвене игре, бојанка и упутства за рад са децом узраста 6-10 година итд.), док је у линији са алаткама „**актуелности**“ постављено 5 прилога;
- Одржана 1 редовна конференција за медије 16.1.2019. године у ИЗЈЗВ. На конференцији је изнет план активности поводом организовања Кампање 31. јануар, Национални дан без дувана (ТВ Делта, Делта радио и портал Делта, Радио НС (две редакције), Дневни лист Дневник, ТВ Канал 9 и РТВ Војводина);
- Са манифестације известила РТВ Војводина (1 прилог за емисију „Здравац“ и 1 прилог за емисију „Новосадске разгледнице“);
- 1 изјава за РТВ Војводину након предавања у дому ДЗ Нови Сад, доц. др Снежана Укропина;
- 1 гостовање на РТВ Војводина у емисији „Новосадске разгледнице“, доц. др Снежана Укропина.

Спровођење кампање у Јужнобачког округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 9 домова здравља.

- **Дом здравља „Др Душан Савић Дода“, Беочин**

Одржано је 5 организационих састанака и 5 предавања о штетности дувана за 118 учесника. Учесници на предавањима су били ученици 8. разреда и наставници у ОШ „Јован Грчић Миленко“ као и запослену у ЈП Беочин. Спроведено је 41 индивидуалног саветовања. Дистрибуирана су следећа здравствено васпитна средства основној школи и јавном предузећу: 9 постера, 30 налепница, 60 лифлета и 50 брошура. Партнери у кампањи: ОШ „Јован Грчић Миленко“ и ЈП Беочин.

- **Дом здравља „Др Младен Стојановић“, Бачка Паланка**

Одржана су 2 организациона састанка и 2 предавања којима је присуствовало 155 ученика средњих школа на теме: „Како одолети изазовима“ и „Дуван и твоја лепота“. Спроведено је 250 индивидуалних и 10 групних здравствено-васпитних активности којима је обухваћено 50 особа (30 школске деце и 25 родитеља). Постављено је 10 здравствено-васпитних изложби и 1 видео пројекција у холу ДЗ Бачка Паланка о штетности пушења и усвајању здравих стилова живота. Дистрибуирано је 10 постера „Одрасли пуше и мене гуше“, 12 постера „Заштитимо себе и околину од дувана“, 30 брошура „Означи датум“ и 150 лифлета (50 „Кретањем до здравља“, 50 „Штетност дуванског дима“, 50 „Како одолети изазовима“). Остварен је 1 писани прилог за локалне новине, 1 радио наступ (Импулс радио) и објављена 2 прилога на сајту ДЗ Бачка Паланка. Партнери у кампањи – ПУ „Младост“ и 2 средње школе са територије Бачка Паланка.

- **Дом здравља „Бачки Петровац“ Бачки Петровац**

Одржан је 1 организациони састанак и 2 предавања у ОШ „Јан Чајак“ ученицима 7. и 8. разреда (42 ученика). У холу дома здравља постављена је 1 здравствено васпитна изложба на тему „Штетности пушења“. Партнер у кампањи – ОШ „Јан Чајак“. Остварен 1 радио наступ на Радио Бачки Петровац.

- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј**

Одржан је 1 организациони састанак и 5 предавања од стране Поливалнтне службе ДЗ Бечеј у 2 основне школе на тему превенције пушења и изложености дуванском диму којима је обухваћено 98 ученика. Индивидуалним здравствено васпитним радом на терену обухваћено је 91 лице. Служба за здравствену заштиту деце реализовало је 8 предавања за 165 ученика. Постављена је 1 здравствено – васпитна изложба, дистрибуирана су 2 постера и 30 лифлета. Партнери у кампањи: 2 основне школе.

- **Дом здравља „Вељко Влаховић“ Врбас**

Одржана су 2 организациона састанка и 1 предавање. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћена су 3 лица, док је кроз 5 радничарских здравствено васпитних активности обухваћено 125 лица. Објављен је 1 писани прилог у локалним новина и 1 објава на ФБ страници дома здравља.

- **Дом здравља „Тител“ Тител**

Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање за 10 учесника.

- **Дом здравља „Темерин“ Темерин**

Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање на тему „Заштитимо се од дувана“ за 50 ученика 8. разреда ОШ „Кокаи Имре“ у Темерину. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 30 лица, док је кроз 5 групног здравствено васпитног рада од стране Поливалентне патронажне службе на терену обухваћено 20 лица. Подељено је 50 брошура и 100 лифлета. Патрнер у кампањи: ОШ „Кокаи Имре“.

- **Дом здравља „Жабал“ Жабал**

Одржан је 1 организациони састанак и 283 индивидуалног здравствено васпитног рада. Одржано је 10 групних здравствено васпитних активности за 51 лице.

- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад**

Саветовалиште за младе и Центар за превентивне здравствене услуге, Национални дан без дувана обележили су низом активности: Одржано је 12 организационих састанака и спроведено 9 предавања на којима је присуствовало 234 учесника. Спроведено је 5 групних здравствено-васпитних активности за 244 ученика у

следећим основним школама: ОШ „Бранко Радичевић“, ОШ „Иван Гундулић“, ОШ „Ђорђе Натошевић“. У просторији Управне зграде ДЗ „Нови Сад“, 29.1.2019. године, одржана је 1 трибина под називом „**Дуван, претња по здравље и животну средину**“ у сарадњи са ИЗЈЗС, на којој је стављен акценат о иновативним методама конзумирања дувана. Трибини присуствовало 52 посетилаца. Организоване су и 2 трибине у ОШ „Доситеј Обрадовић“ и Саобраћајној школи „Пинки“ на тему „Превенција пушења – заблуде о наргили“ и постављено је 11 здравствено-васпитних изложби. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 200 лица у акцијама (2) у ТЦ „Променада“ и хипермаркету „Универекспорт“. У организованим акцијама посетиоци су имали прилику да провере вредности шећера у крви и крвног притиска, док су посетиоци пушачи могли да се увере у штетности дуванског дима присуством СО у својим плућима. Такође, заинтересовани пушачи који су желели да се одвикну од пушења, могли су на лицу места да се пријаве за групу одвикавања од пушења. Подељено је 550 лифлета („Школе без дуванског дима“, „Када растемо здрави – ми смо будућност“, „Постани непушач“) и 256 постера („Школе без дуванског дима“). Партнери у кампањи: Институт за јавно здравље Србије „Милан Јовановић Батут“, Институт за јавно здравље Војводине, Институт за плућне болести Сремска Каменица, Фармацеутски факултет Нови Сад, ИЦЕПС Нови Сад, Средња медицинска школа „Доситеј Обрадовић“, Саобраћајна школа „Пинки“, ОШ „Бранко Радичевић“, ОШ „Иван Гундулић“, ОШ „Ђорђе Натошевић“, ТЦ „Променада“ и „Универекспорт“. Остварена су 4 ТВ наступа (ТВ Новосадска, ТВ Војводина, ТВ Канал 9, ТВ Делта), 2 радио наступа (Радио Сигнал) и 2 (лист Дневник) у писаним медијима. На званичним сајтовима Превентивног центра и Саветовалишта за младе објављена су 2 прилога, 1 прилог на *Facebook* страници и 1 прилог на *Twitter* страници.

Табела бр.113 Реализација активности поводом обележавања „31. јануара – Националног дана без дувана“ – Јужнобачки округ

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА					
	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	ШКОЛЕ	ОСТАЛО	УКУПНО У ОКРУГУ
1. Организациони састанаци	1	26				27
2. Предавања		25				25
3. Учесници на предавањима		707				707
4. Наступи на ТВ	3 ТВ Делта ТВ канал 9 РТВ Војводина	5 ТВ Новосадска ТВ Војводина ТВ Канал 9 ТВ Делта				8
5. Наступи на радију	1 Делта радио	2 Радио Импулс Радио Сигнал				3
6. Писани прилози за медије	1 Дневник	2 Дневник				3
7. Сајтови на интернету на којима су стављени прилози	1 ИЗЈЗВ	5 - ФБ ДЗ Врбас - Сајт ДЗ Б. Паланка - ФБ ДЗ Нови Сад - Твитер страница ДЗ Нови Сад - Делта портал				6

8. Прилози на сајтовима на интернету	5	5				10
9. Индивидуални здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		898				898
10. Групни здравствено васпитни рад - број радионица		43				43
11. Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		655				655
12. Здравствено васпитне изложбе	1	23				24
13. Трибине, округли сто		3				3
14. Конференције за новинаре	1					1
15. Улични перформанси						
16. Базари здравља						
17. Акције у тржним центрима	1 ТЦ Променада	2 ТЦ Променада Универекспот				3
18. Квиз такмичења						
19. Конкурси за најбоље уметничко. остварење (цртеж, песма, филм, представа...) овде навести које:						
20. Видео пројекције		1 ДЗ БП				1
21. Билборди						
22. Спортско такмичење						
23. Концерти						
24. Тираж дистрибуираних постера, овде навести коме: домови здравља ЈБО, школе ЈБО		289 „Одрасли пуше и мене гуше“ „Заштитимо себе и околину од дувана“ „Школе без дуванског дима“				289
25. Тираж дистрибуирани осталих промотивни и едукативни материјала (лифлети, приручници, налепнице, мајице, марамнице за наочаре, балони, календари), овде навести коме:	3350 „Означи датум – 5 разлога да престанеш да пушиш“ „Водич за одвикавање од пушења“ „Означи датум“ „Кретањем до здравља“ „Штетност дуванског дима“ „Како одолети изазовима“	1020 „Означи датум“ „Кретањем до здравља“ „Штетност дуванског дима“, „Како одолети изазовима“ „Школе без дуванског дима“, „Када растемо здрави – ми смо будућност“ „Постани непушач“				4370

	„Одрасли пуше и мене гуше“ „Заштитимо себе и околину од дувана“					
27. Партнери укључени у активности (навести број организација као што су: локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета...)		21 -ОШ „Јован Грчић Миленко“ -ЈП Беочин -2 ОШ Бечеј -Институт за јавно здравље Србије „Милан Јовановић Батут“ -Институт за јавно здравље Војводине -Институт за плућне болести Сремска Каменица - Фармацеутски факултет Нови Сад -ИЦЕПС Нови Сад -Средња медицинска школа „Доситеј Обрадовић“ -Саобраћајна школа „Пинки“, -ОШ „Бранко Радичевић“ -ОШ „Иван Гундулић“ -ОШ „Ђорђе Натошевић“ -ТЦ „Променада“ -, „Универекспорт“				21

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 4. ФЕБРУАРА, СВЕТСКОГ ДАНА БОРБЕ ПРОТИВ РАКА

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања **4. фебруара, Светског дана борбе против рака** спровео је следеће активности:

- Састављено и послато обавештење за 11 дома здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената са предлогом активности и радним материјалом;
- У холу ИЗЈЗВ постављена је 1 здравствено васпитна изложба;
- Опремљена је интернет и ФБ страница Института са 2 прилога.

Активности поводом Европске недеље превенције рака грлића материце у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 2 дома здравља:

- **Дом здравља „Нови Сад“, Нови Сад**

Центар за превентивне здравствене услуге дома здравља спровео је следеће активности: одржана су 4 организациона састанка и заједно са студентима Фармацеутског факултета, Привредне академије из Новог Сада организовано је 4 предавања на теме: „Превенција рака дојке и едукација за самопреглед“, „Превенција рака тестиса и едукација за самопреглед“, „Превенција рака грлића материце“ и „Заштита пацијента у току радиотерапијског третмана“ за 100 учесника у просторијама Радне заједнице у Дому здравља и 36 учесника у просторијама МЗ „Детелинара“ у Новом Саду. Учесницима оба предавања подељено 300 лифлета. У холовима дома здравља организовано је 5 здравствено васпитних изложби. Манифестација је медијски пропраћена од стране 3 ТВ станице (*ТВ Војводина*, *ТВ Новосадска* и *ТВ К9*) и објављен текст у дневном листу *Дневник*. Интернет страница дома здравља и фејсбук страница „Мрежа без дима“ опремљене су са 2 прилога информација о превенцији фактора ризика као и подизањем свести о важности превентивних прегледа.

- **Дом здравља Тител**

Одржан је 1 организациони састанак. Поливалентна патронажна служба је спровела 1 групну здравствено васпитну активност за 10 учесника у просторијама дома здравља на тему превенције рака дојке и грлића материце.

Табела бр.114 Реализација активности поводом обележавања Светског дана борбе против рака

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ
1	2	3	4
Организациони састанак	2	4	6
Предавање-број *		4	4
Предавање-број учесника *		136	136
Број медијских наступа (укупно)		4	4
Број наступа на ТВ		3	3
Број наступа на радију			
Број писаних медија		1	1
Сајт+Друштвене мреже	2	2	2
Остале активност укупно (навести врсту)			
Индивидуални здравствено васпитни рад**			
Групни здравствено васпитни рад***		1	1
Јавне манифестације			
Процена броја учесника на јавној манифестацији			
Здравствено васпитне изложбе	1	5	5
Трибине			
Конференције за новинаре			
Број дистрибуираних постера	100		100
Број дистрибуираних лифлета		300	300
Број дистрибуираних брошура			
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)	500 Агитка		500
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)		МЗ „Детелинара“ Фармацеутски факултет НС Привредна академија ИОВ Сремска Каменица	

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ НАЦИОНАЛНЕ КАМПАЊЕ „МАРТ, МЕСЕЦ БОРБЕ ПРОТИВ РАКА“

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру кампање „Март, месец борбе против рака“ спровео следеће активности:

- 1 организациони састанак Центра уз учешће представника Центра за контролу и превенцију болести на којем је донет акциони план;
- Припремљено је обавештење о кампањи „Март, месец борбе против рака“ са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене

заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);

- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и 1 здравствено васпитна изложба;
- Спроведено је индивидуално саветовање 510 корисника Центра за контролу и превенцију болести - Одељење за санитарне прегледе, уз обезбеђен штампани едукативни материјал (600 различитих брошура) о превенцији и раном откривању рака грлића материце и ендометријума;
- Интернет и ФБ страница Института за јавно здравље Војводине опремљена је информацијама о превенцији најчешћих малигних обољења у Србији и значају спровођења Националног програма организованог скрининга;

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ КАМПАЊЕ У ЈУЖНОБАЧКОГ ОКРУГУ

Извештај је доставило 6 установа ПЗЗ Јужнобачког округа :

- **Дом здрава Беочин:** Одржана су 4 организациона састанка и 2 предавања за 60 учесника старосне доби од 24 до 65 година на тему „Превенција и рано откривање карцинома“. Спроведено је 24 индивидуалне здравствено васпитне активности. У оквиру кампање подељено је 40 лифлета.
- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржана су 2 организациона састанка. Спроведено је 100 индивидуалних и 2 групне здравствено васпитне активности којима је било обухваћено 75 ученика локалне основне школе. Организовано је 5 здравствено васпитних изложби у холловима дома здравља. Дистрибуирано је 150 лифлета „Превенција малигних болести“.
- **Дом здравља Бечеј:** Одржано је 2 организациона састанка. Организовано је 112 превентивних прегледа на рак грлића материце и 5 на рак дебелог црева. Служба поливалентне патронаже је спровела 95 индивидуаних здравствено васпитних активности. Организоване су 2 здравствено васпитне изложбе.
- **Дом здравља Бачки Петровац:** Одржана су 4 предавања којима је присуствовало 75 особа, 8 групно здравствено васпитних активности којима је присуствовала 51 особа. Организована је 1 здравствено васпитна изложба са поставком у просторијама Дома здравља. Подељено је 25 лифлета. Одржана су четири предавања у предшколским установама и једно у радној организацији о превенцији малигних обољења на којима је било присутно 60 особа. Партнери у кампањи: предшколска установа и радна организација. Остварена су 2 медијска наступа (1 ТВ и 1 радио).
- **Дом здравља Нови Сад:** Одржано је 5 организационих састанака и 7 предавања за 520 запослених у Д.о.о „Велебит“, Народне банке, МЗ „Прва војвођанска бригада“, ЈП „Паркинг сервис“ и МЗ „Југовићево“ на којима су слушаоци након предавања имали могућност и практично у 7 радионица да на моделима торза - симулатора и моделу тестиса палпирањем усвоје знање о промена због којих је потребно обратити се лекару. Одржано је 3 јавне манифестације у објекту Универекспорта у Новом Саду, дому здравља „Нови Сад“ и ТЦ „Меркатор“ на којима су запослени дома здравља делили промотивни материјал и разговарали са посетиоцима о превенцији малигних болести. Процењени број учесника на јавним манифестацијама био је око 300. Том приликом је подељено је 600 агитки. Опремљен је сајт дома здравља и *facebook* страница „Мрежа без дима“ пригодним садржајима. Са јавних манифестација известиле су 2 ТВ станице, 1 радио и 1 штампани медиј.
- **Дом здравља Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак везано за организацију 85 превентивних прегледа на рак грлића материце и рак дебелог црева. индивидуалним здравствено васпитним активностима обухваћено је 35 особа. Одржана је 1 јавна манифестација у Удружењу пензионера у Темерину на којој је било присутно 150 посетилаца. Том приликом постављено је 3 постера

и подељено је 100 лифлета и и 30 брошура.

- **Дом здравља Темерин:** Организовано је 5 групних здравствено васпитних активности на којима је било присутно 35 учесника. У оквиру кампање спроведено је 306 индивидуалних здравствено васпитних активности. Посебна пажња била је посвећена превенцији карцинома дојке и тестиса, као и едукацији девојака за самопреглед дојки а момака за самопреглед тестиса.

Табела бр.115 Реализација активности поводом обележавања Март-месец борбе против рака 2019. године у Јужнобачком округу

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		1	14		15
Број медијских наступа	на ТВ-у		2		2
	на радију		1		1
	у штампи		2		2
	укупно		5		5
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		1			
Остале активности (број) *		12 (дописи домовима здравља ЈБО)			
Превентивни прегледи на рак грлића материце			177		177
Превентивни прегледи на рак дебелог црева			25		25
Превентивни прегледи на рак дојке					
Предавање - број			9		9
Предавање - број учесника			580		580
Индивидуални здравствено васпитни рад		510	560		1070
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			22		22
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			340		340
Јавне манифестације (број)			4		4
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**			*Акција у тржном центру „Меркатор“ * Акција у “Алби” Унив ерексспорт, * Акција испред здравствене установе Темерин * Акција у Дому „Нови Сад“		
Процена броја учесника на јавној манифестацији			450		450
Здравствено васпитне изложбе		1	2		3

Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре					
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер		9		9
	Лифлет		790		790
	Приручник/ Брошура		30		30
	Остало (навести врсте)	Агитка 600			600
	Предшколска установа				
	Основна школа		2		2
	Средња школа				
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана				
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)		Мз 3		3

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 14. МАРТА, СВЕТСКОГ ДАНА БУБРЕГА

Институт за јавно здравље Војводине је поводом обележавања Светског дана бубрега, 14. март 2019. године спровео следеће активности:

- Одржан је организациони састанак Центра за промоцију здравља;
- Састављено је и послато обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности и радним материјалом;
- Опремљена је интернет и ФБ страница Института са информацијама о значају бубрега, његовим оболењима као и препорукама за смањење ризика за развој болести бубрега (2 прилога).

Активности поводом 14. МАРТА, СВЕТСКОГ ДАНА БУБРЕГА у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 5 домова здравља.

Кратак опис активности:

• Дом здравља Бачки Петровац

Запослени дома здравља су одржали 1 предавање у Кулпину у Дому пензионера на тему: „Како сачувати функцију бубрега“ на којој је присуствовало 25 пензионера старосне доби од 50 до 75 година. Подељени су лифлети свим присутнима „Као да продужите живот и будете здрави“. Постављена је 1 здравствено васпитна изложба у холу дома здравља и остварен 1 медијски наступ на локалном радију.

• Дом здравља Беочин

Одржано је 3 организациона састанка у 2 месне заједнице Општине Беочин у оквиру организације 2 предавања на тему „Бубрези и здравље жена“ на којима је било присутно 63 жене старосне доби од 20 до 64 године. Остварено је 5 групних здравствено васпитних активности у Удружењу рома у којима је учествовала ромска женска популација генеративне доби. Индивидуалним здравствено васпитним активностима обухваћено је 16 пацијената које су посетиле патронажне сестре.

• Дом здравља Бечеј

Одржана су 2 предавања у 2 Месне заједнице на тему превенције болести бубрега на којима је било присутно 75 посетилаца старосне доби од 40 до 65 година. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 28 лица кроз посете патронажне службе.

• Дом здравља Нови Сад

Одржан је 1 организациони састанак у вези са предавањем у Д.о.о. „Велебит“ на тему „Значај уноса соли и воде за здравље бубрега“ на којем је било присутно 43 радника. Заинтересованим запосленима преконтролисана су вредности шећера у крви, крвног притиска и израчунат им је БМИ. Том приликом је подељено 43 лифлета правилној исхрани. На ФБ страници дома здравља постављен је 1 прилог.

• Дом здравља Темерин

Одржан је 1 организациони састанак и индивидуално здравствено васпитне активности о факторима ризика и превентивним прегледима за 15 особа старијих од 65 година. Патронажне сестре су посетиле 4 породице и кроз групни здравствено васпитни рад разговарале о подршци породице бубрежним болесницима. Кроз кампању је подељено 50 лифлета, 20 брошура и 2 постера. На сајт дома здравља постављено је 2 прилога.

Табела бр. 116 Реализација активности поводом обележавања Светски дан бубрега

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	5		6
Предавање-број *		6		6
Предавање-број учесника *		206		206
Број медијских наступа (укупно)				
Број наступа на ТВ				
Број наступа на радију				
Број писаних медија				
Сајт+Друштвене мреже	2	4		6
Остале активност укупно (навести врсту)	12 дописа установам ПЗЗ ЈБО			12
Индивидуални здравствено васпитни рад**		79		79
Групни здравствено васпитни рад***		9		9
Јавне манифестације				
Процена броја учесника на јавној манифестацији				
Здравствено васпитне изложбе				
Трибине				
Конференције за новинаре				
Број дистрибуираних постера		2		2
Број дистрибуираних лифлета		161		161
Број дистрибуираних брошура		20		20
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	12	8		20

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 24. МАРТА, СВЕТСКОГ ДАНА ПРОТИВ ТУБЕРКУЛОЗЕ

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 24. марта, Светског дана против туберкулозе спровео је следеће активности:

- Одржан је 1 организациони састанак запослених из Центра за промоцију здравља на коме је усвојен акциони план са предлогом активности;
- Интернет страница и Facebook страница Института за јавно здравље Војводине опремљене су информацијама о значају раног откривања туберкулозе, начину преношења, симптомима болести, правовременог лечења и истрајности у придржавању терапијског режима (1 прилог – 15 садржаја);
- Припремљено је обавештење о кампањи под слоганом „Време је“ са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља ЈБО и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад).

Медијска промоција активности

- На редовној конференцији за новинаре, која је одржана 20.3.2019. године представљена је кампања са описом активности. Присуствовали следећи медији: ТВ Делта, Радио и портал Делта, Дневни лист Дневник, Новосадска ТВ.

Спровођење кампање у Јужнобачком округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 3 дома здравља. Кратак опис активности:

- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање за 90 ученика (40 девојчица и 50 дечака) у основној школи „Алекса Шантић“ у Вајској на тему „Превенција туберкулозе“. Организован је 1 групни здравствено васпитни рад за 80 лица у дому здравља о превенцији ТБ од стране волонтера Црвеног крста. Дистрибуирано је 10 плаката „Како да победимо ТБ“ Црвеном крсту Бач. Партнери у кампањи: основна школа у Вајској, Црвени крст Бач.
- **Дом здравља „Бачки Петровац“ Бачки Петровац:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање у Школици за труднице за 9 будућих мама о значају BSG вакцине као најефикасније мере против сузбијања ове болести. Постављена је 1 здравствено васпитна изложба, подељена 4 постера и 9 лифлета „Вакцине спасавају животе“. Број медијских наступа: 1 радио наступ.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање за 8 здравствених радника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 10 лица, који су посетили пнеумофтизиолога др Брагославу Библију у АДД служби. Присутни су имали прилику да се информишу о факторима ризика, мерама заштите од ширења ТБ као и протективним факторима. Подељено је 30 лимфлета. Медијска промоција: 2 садржаја на сајту ДЗ Темерин.

Табела бр.117 Реализација активности поводом обележавања Светског дана борбе против туберкулозе – 24. март 2019. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		1	3		4
Број медијских наступа	на ТВ-у	2 ТВ Делта Новосадск а ТВ			2
	на радију	1 Делта радио	1		2
	у штампи	1 Дневник			1
	укупно	4	1		5
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		3/16 Сајт ИЗЈЗВ ФБ страница Портал Делта	1/2		4/18
Остале активности (број) *					
Предавање - број			3		3
Предавање - број учесника			117		117
Индивидуални здравствено васпитни рад			10		10
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			1		1
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			80		80
Јавне манифестације (број)					
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**					
Процена броја учесника на јавној манифестацији					
Здравствено васпитне изложбе		1	1		2
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре		1			1
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер		14 „Како да победимо ТБ“		14

			9		9
	Лифлет		„Вакцине спасавају животе“		
	Приручник/ брошура				
	Остало (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности	Локална заједница				
	Предшколска установа				
	Основна школа		1 „Александар Шантић“ Бач		1
	Средња школа				
	Црвени крст		1 Црвени крст Бач		1
	НВО/Удружење грађана				
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)				

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 7. АПРИЛА, СВЕТСКОГ ДАНА ЗДРАВЉА

Поводом обележавања 7. априла, Светског дана здравља под слоганом „Здравље за све“, Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Организована су 2 организациона састанка запослених у Центру за промоцију здравља ИЗЈЗВ, представника Медицинске школе „7. април“ и представника Удружења „Ритам здравља“, док је са представницима из дома здравља „Нови Сад“ телефонским путем утврђена динамика активности, када је усвојен акциони план и договорена организација око учешћа на јавним манифестацијама;
- Припремљено је обавештење о обележавању Светског дана здравља са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- Учешће на 3 јавне манифестације поводом обележавања Светског дана здравља и то:
- ❖ 8. априла 2019 . године, у холу Завода за здравствену заштиту студената у Новом Саду на студентском организована је јавна манифестација у партнерству са Институтом за јавно здравље Војводине. На манифестацији су учествовала деца из ПУ „Радосно детињство, представници студентских организација и фармацеутских кућа као и ученици основних школа у Новом Саду. Манифестацији присуствовало 150 посетилаца;

- ❖ 8. априла 2019. године у периоду 11.00-13.00 сати у Медицинској школи „7. април“ организована је јавна манифестација у холу школе. Ученици школе имали су прилику да се упознају са радом ЦК Нови Сад, стручним радом физиотерапеута, педијатријских сестара, гинеколошко-акушерских сестара, козметичких техничара, добију савете од стручњака из ДЗ Нови Сад (Саветовалиште за младе и Центар за превентивне здравствене услуге) и ИЗЈЗВ (Центар за промоцију здравља). Запослени из ПЦ Нови Сад вршили су обуку о правилном самопрегледу дојки, док су остали пружали савете и одговарали на питања заинтересованих ученика у вези заблуда које имају за одређене теме. Манифестацију је посетило око 500 ученика те школе. Након завршене манифестације, организована је свечана академија, на којој је др Синиша Ђекић испред ИЗЈЗВ имао предавање на тему „Здравље студената – фактори ризика“. Свечаној академији је присуствовало 100 посетилаца. На манифестацији је подељено: 50 лифлета „Безбедан секс“, 80 лифлета „Све што треба да знате о ХПВ вирусу“, 38 брошура „Правилна исхрана“, 45 агитки „Кретањем до здравља“ и 50 лифлета „ПАС нису за нас“;
- ❖ 8. априла 2019. године у организацији ДЗ НС (Служба па превентивне услуге, Служба стоматологије, Служба кућног лечења, Саветовалиште за младе) а у партнерству са стручњацима из ИЗЈЗВ, ОШ „Мирослав Мика Антић“ и представницима из *CURAPROX* организована је 1 јавна манифестација у СПЦ „Спенс“. Том прилику дељен је здравствено васпитни материјал и корисни савети у вези очувања здравља са акцентом на очување зуба. Манифестацију је посетило око 300 посетилаца.
  - У чекаоницама Института постављена су штампана здравствено васпитна средства – плакати на тему Светског дана здравља као и 3В изложба, док су 3 3В изложбе постављене на манифестацијама;
  - На Интернет и ФБ страници (1 прилог) Института постављен је текст о 7. априлу, Светском дану здравља (1 прилог, 5 садржаја);
  - 1 изјава за емисију „Здравље плус“ РТВ о веганству и вегетаријанству.

Активности поводом обележавања Светског дана здравља у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима доставило је 6 установа:

- **Дом здравља „Младен Стојановић“ Бачка Паланка:**

Одржана су 4 организациона састанка. Реализована су 3 групна здравствено васпитна рада за 60 ученика једне основне школе у БП. Организована је 1 јавна манифестација у дому здравља, на којој су заинтересовани суграђани могли да ураде ЕКГ, измере вредности крвног притиска, шећера у крви, *BMI* и добију савете о здравом начину живота. Акцију је посетило 150 учесника, док је индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено 100 посетилаца. У чекаоницама је постављено 10 здравствено васпитних изложби. Дистрибуирано је 100 лифлета „Кретањем до здравља“, 50 лифлета „Исхрана код повишеног крвног притиска“, 50 лифлета „Исхрана дијабетичара“, 50 лифлета „Исхрана код хиперхолестеролемије и хипертриглицеридемије“, 100 лифлета „Здравље за све“, 50 лифлета „Штетност дуванског дима“, 50 лифлета „Како очувати здравље“, 20 лифлета „Со у исхрани“ 5 постера „Пирамида исхране“, 5 постера „Со у исхрани“, 5 постера „Заштитимо себе и околину“ и 5 постера „Умерено је довољно“. Објављена су 4 прилога на сајту установе. Остварена су 4 медијска наступа (2 за Недељне новине и 2 за Радио Импулс). Партнер у кампањи: ОШ Бачка Паланка.

- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:**

Одржана су 3 организациона састанка и 8 групних здравствено васпитних активности за 76 деце у оквиру припреме за полазак деце у школу на теме „Правилно прање руку“ и „Здрава исхрана. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћен је 201 одрастао посетилац. У чекаоницама је постаљен штампани здравствено промотивни материјал, 3 здравствено васпитне изложбе и следећи плакати: 3 плаката „Злостављање и занемаривање у породици и ван“, 5 плаката „Важност имунизације за колективни имунитет“, 3 плаката „Оболели од ХИВ инфекције (однос са њима)“, 2 плаката „Штетност дувана“, 4 плаката „Штетност дрога“, 2 плаката „Исхрана беба - дојење“ и 5 плаката „Пирамида исхране“.

- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беоцин:**

Одржана су 4 организациона састанка, 1 предавање за 26 ученика виших разреда ОШ „Јован Грчић Миленко“ и 4 групна здравствено васпитна рада за 45 ученика. За Свески дан здравља у дому здравља организована је јавна манифестација. Том приликом посетиоци су могли да ураде ЕКГ, провере вредности шећера у крви и ТА. Манифестацију је посетило око 50 суграђана. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 11 лица. Дистрибуирано је 6 постера, 25 лифлета, 50 брошура. Партнер у кампањи: ОШ „Јован Грчић Миленко“ Беоцин.

- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:**

Одржан је 1 организациони састанак и 1 акција превентивних прегледа у дому здравља (мерење крвног притиска и мерење нивоа шећера у крви) на којој је било прегледано 13 суграђана са којима је обављен и индивидуални здравствено васпитни рад. Подељено је 50 лифлета и 20 брошура. Остварен је 1 медиски наступ на ТВ Панонија.

- **Завод за здравствену заштиту студената:**

Одржана су 2 организациона састанка и 1 предавање за 45 учесника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 13 посетилаца, док је кроз 2 групна здравствено васпитна рада обухваћено 60 студената. Организована је 1 јавна манифестација на којој је било око 150 посетилаца (деца из предшколских установа, деца основношколског узраста и студенти). Том приликом посетиоци си имали прилику да се едукују о реанимацији, самопрегледу тестиса и дојки, на симулацији „пијаних наочара“ уоче како се особа понаша под дејством алкохола (различити нивои алкохолисаност), ПАС (марихуана, кокаин, екстази), утврде ниво витамина у организму. Учеснице на манифестацији узеле су јавне установе, невладине и студентске организације, удружења, фармацеутске куће (9). У холу завода постављена је 1 здравствено васпитна изложба. Остварено је 5 писаних медија.

- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:**

Одржано је 6 организационих састанака у вези организовања 1 јавне манифестације са службама: Превентивним центром, Саветовалиштем за младе, Службом кућног лечења, Службом стоматологије, представницима CURAPROX, као и тимом Центра за промоцију здравља ИЗЈЗВ и Медицинском школом „7 април“ из Новог Сада. На јавној манифестацији, која је одржана у Спортско пословном центру „Војводина“, сви заинтересовани имали су прилику тог дана у временском периоду од 11.00-13.00 сати да преконтролишу вредности крвног притиска и нивоа шећера у крви. Процењени број учесника на јавној манифестацији је око 300 посетилаца и том приликом дистрибуирани су следећи лифлети (150): „Самоодвикавање од пушења“, „Пут за здравље“, „ТИ одазови се на скрининг“, „Физичка активност“, „Хипертензија“. Остварено је 5 медијских наступа (3 ТВ, 1 радио и 1 новине).

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 10. МАЈА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Поводом обележавања 10. маја, Међународног дана физичке активности Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен акциони план;

- Обаштење о кампањи са предлогом активности достављено установама ПЗЗ ЈБО;
- Обавештење о кампањи достављено свим основним школама (88) и предшколским установама (11) са територије ЈБО;
- Организациони састанци (2) са преставницима Новосадског планинарског савеза и Планинарског савеза Војводине.
- Организована је 1 јавна манифестација у партнерству са Новосадским планинарским савезом и Планинарским савезом Војводине - шетња за све заинтересоване грађане на Поповици. Рута шетње је била Поповица - Поповичко језеро - видиковац Чукала - Перина пећина - Орлово бојиште - Поповица, укупне дужине око 7 км. Шетња је била прилагођена за све узрасте и нивое физичке спреме. На манифестацији присутно око 150 шетача.
- У холу Института постављена је 1 здравствено васпитна изложба.

Медијске активности:

- Припремљен је позив за медије и послат свим релеватним медијима на територији Града новог Сада.
- Најава догађаја објављена у листу „Дневник“
- Опремљена интернет и ФБ страница Института;

Активности поводом обележавања Светског дана физичке активности у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило 5 установа:

- **Дом здрава Бечеј:** Одржан 1 организациони састанак са Атлетским клубом „Бечеј“ у вези организације трке „Улицама Бечеја“ на којој је учествовало око 200 учесника и Међународне трке на којој је учествовало 300 активних спортиста. Организовано је 20 индивидуалних и 8 груних здравствено васпитних активности којима је обухваћено 72 лица.
- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржано је 3 организациона састанка. Реализовано 5 предавања којима је обухваћено 110 учесника у једној основној школи. Спроведено 250 индивидуалних и 2 групне здравствено васпитне активности којима је обухваћено 50 лица. Постављено 10 здравствено-васпитних изложби у чекаоницама на видео биму приказивана је ппт презентација, где су пацијенти могли да се информишу о значају физичке активности као мери превенције масовних незаразних болести. Дистрибуирано 250 лифлета „Кретањем до здравља“. На сајт дома здравља постављено је 2 пригодна прилога.
- **Дом здравља Беочин:** Организована су 4 организациона састанка и 1 јавна манифестација - шетња у природи за 50 чланова „Удружења за борбу против дијабетеса“ на Фрушкој Гори 10. маја 2019. године од 11 до 13 часова. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 28 лица. Одржано је 1 предавање у сали месне заједнице у Раковцу за 18 слушалаца на тему „Физичка активност и здравље“. Том приликом је подељено 40 лифлета „Кретањем до здравља“.
- **Дом здравља Тител:** Одржан 1 организациони састанак. Организовано је 56 индивидуалних и 2 груне здравствено васпитне активности којима је обухваћено 17 лица.
- **Дом здравља Темерин:** Организовано је 40 индивидуалних здравствено васпитних активности на којима је подељено 3 постера и 50 лифлета.

Табела бр. 118 Реализација активности поводом обележавања 10. мај,
МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ 2019. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		2	10		12
Број медијских наступа	на ТВ-у				
	на радију				
	у штампи	1			1
	укупно	1			1
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		5	2		7
Остале активности (број) *		5 дописа ДЗЈБО, ОШ и ПУ позив и саопштење за медије			5
Предавање - број			6		6
Предавање - број учесника			128		128
Индивидуални здравствено васпитни рад			394		394
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			12		12
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			139		139
Јавне манифестације (број)		1	3		4
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, <u>акције у тржним центрима</u> , квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		Шетња на Поповици	крос трке Међународне трке Шетња у природи		
Процена броја учесника на јавној манифестацији		150	550		700
Здравствено васпитне изложбе		1	10		11
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре					1
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер	100	5		5
	Лифлет	150	340		490
	Приручник/ брошура		60		60
	Остало (навести врсте)		40 Сопствени штампани материјал		40
	Локална заједница	2	3		4

Број партнера укључених у активности		Новосадски планинарски савез и Планинарски савез Војводине.			
	Предшколска установа		1		
	Основна школа		1		1
	Средња школа		1		1
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана				1
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)				
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Новосадски планинарски савез			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Атлетски клуб Бечеј			

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ ХХVIII НЕДЕЉЕ ЗДРАВЉА УСТА И ЗУБА

Институт за јавно здравље Војводине на подручју Града Новог Сада обележио је „Светску недељу здравих зуба“ од **25. до 31. марта 2019. године** на иницијативу Црвеног крста Новог Сада у сарадњи са партнерима као и мрежом основних школа у Новом Саду. Активности су спроведене под слоганом „**Стоматолог и ја најбоља другара два**“ у оквиру које је расписан и конкурс за избор најбољих ликовних радова на тему: „Стоматолог и ја најбоља другара два“, организоване едукације о оралном здрављу и квиз такмичење „Шта знаш о оралном здрављу“.

Здравствено – промотивна кампања на територији Града Новог Сада реализована је у марту месецу по календару СЗО, а на територији Јужнобачког округа активности су спроведене од **13. до 19. маја 2019. године** под слоганом „**Орално здравље чувајмо од најранијег узраста**“.

Активности Института за јавно здравље Војводине у Новом Саду у оквиру Светске недеље здравих зуба и Националне недеље здравља уста и зуба

- Припремљен је акциони план са планираним активностима;
- Одржана су 3 организациона састанка са партнерима у спровођењу активности: Црвеним крстом Новог Сада, Клиником за стоматологију Нови Сад, Клубом студената стоматологије, Домом здравља „Нови Сад“, Медицинском школом „7. април“ Нови Сад, ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, на којима су договорени

садржај и динамика активности партнера, садржај и динамика едукација предшколске и школске деце у Новом Саду и садржај едукативних материјала, термин одржавања свечане приредбе као и термин организовања конференције за новинаре, док активности које су планиране у стоматолошкој ординацији „Ортис“ договорене су телефонским путем;

- Одржан је 1 едукативни семинар за студенте медицине/стоматологије Медицинског факултета у Новом Саду о вођењу радионица на тему оралног здравља деци нижих разреда основне школе. Едукација едукатора одржана је у Институту за јавно здравље Војводине 21. марта 2019. године, присутна 34 студента;
- Одржана је 1 едукација едукатора ученика Средње медицинске школе „7. април“ Нови Сад, смер – стоматолошка сестра-техничар, 13. марта 2019. године на тему оралног здравља о вођењу радионица у вртићима, присутна 34 ученика;
- Ученици Медицинске школе „7. април“, смер – стоматолошка сестра-техничар посетили су следеће вртиће: „Маслачак“ (89 деце), „Новосађанче“ (54 деце), „Златна рибица“ (99 деце), „Палчица“ (71 дете), „Гуливер“ (119 деце), „Венди“ (94 деце), „Детелина са четири листа“ (80 деце), „Цврчак и мрав“ (46 деце), „Различак“ (82 деце), „Чигра“ (43 деце), „Цврчак“ (49 деце), „Полетарац“ (20 деце), „Сунцокрет“ (132 деце). Ученици су кроз кратке радионице и интерактивну игру приближили деци значај оралног здравља;
- Студенти Медицинског факултета посетили су следеће основне школе: ОШ „Доситеј Обрадовић“ (182 ученика), ОШ „Васа Стајић“ (164 ученика), ОШ „Милош Црњански“ (292 ученика), ОШ „Славко Родић“ Бачки Јарак (284 ученика), ОШ „Ђура Јакшић“ Каћ (468 ученика), ОШ „Петефи Шандор“ (232 ученика), ОШ „Иво Андрић“ Будисава (127 ученика);
- Организовано је 6 едукативних радионица за ученике првог и другог разреда (укупно 6 одељења) основне школе «Марија Трандафил» Ветерник на тему оралног здравља, 26. марта 2019. године. Едукацијом је обухваћено укупно 150 ученика.
- Свим основним школама, државним и приватним (40), ПУ „Радосно детињство“ и приватним вртићима (18) послато је обавештење о кампањи и ликовном конкурс;
- Комисија за избор најбољих радова заседала је 26.3.2019. године, пристигло укупно 145 радова (98 рада из 10 ОШ и 47 радова из 6 вртића) са територије Града Новог Сада у Светској недељи здравља уста и зуба;
- Комисија за избор најбољих радова заседала је 27.5.2019. године у оквиру Националне кампање „XXIX Недеља здравља уста и зуба“, пристигло укупно 209 ликовних радова;
- Реализовано је 1 предавање у Удружењу „Даун“, 28.3.2019. године на коме је др Ана Хархаји са 5 ученика из Средње медицинске школе „7. април“, кроз интерактивни приступ деци приближила важност и значај оралне хигијене и оралног здравља. Едукацији присуствовало 25 чланова удружења, којима су том приликом уручене четкице за зубе;
- Организовано је квиз такмичење у организацији ЦК „Шта знаш о здрављу“ за ученике виших разреда основних и ученике средњих школа. У припремама и школским такмичењима учествовало је 60 ученика из 9 основних и 8 из средњих школа са територије Града Новог Сада. На градском такмичењу учествовао је укупно 18 ученика: 10 ученика ОШ НС и 8 СШ НС (14.3.2019. године);
- У холу ИЗЈЗВ постављена је 3В изложба, док је у Позоришту младих постављена 3В изложба од изабраних радова деце из ПУ и ОШ са територије Града Новог Сада;

- Ортодонтска ординација „Ортис“ организовала је предавања на тему оралног здравља и неге ородонтских протеза. Предавању присуствовало 75 деце у току Недеље здравља уста и зуба;
- Завршна приредба у Позоришту младих поводом обележавања Недеље здравља уста и зуба организована је 28. марта 2019. године. Студенти завршне године Медицинског факултета у Новом Саду, смер – стоматологија, одржали су позоришну представу на којој су присуствовала деца из ПУ „Радосно детињство“ (око 50 деце на приредби). Након завршене приредбе деци је подељен сет за оралну хигијену, који је спонзорисао CURAPROX.

Медијска промоција кампање

- На интернет страници Института за јавно здравље Војводине и *Facebook* страници постављен је едукативни материјал о оралној хигијени и креативне радионице за рад са децом (6 прилога) као и најава планираних активности;
- Свим релевантним медијима достављено обавештење о кампањи са епидемиолошким подацима о болестима уста и зуба (КЕП индекс) за подручје Новог Сада и Јужнобачког округа, препорукама о важности редовних стоматолошких прегледа и информацијама о значају оралне хигијене;
- Редовна конференција за новинаре у ИЗЈЗВ организована је 20.3.2019. године, на којој су представљене активности у оквиру кампање. Са конференције известили медији. ТВ Делта, Радио и портал Делта, Дневни лист Дневник, Новосадска ТВ;
- Заједничка конференција за медије одржана је 25. марта 2019. године у просторијама градске организације Црвеног крста Нови Сад. Конференцији присуствовали партнери у кампањи. Са конференције известили: РТВ Војводина, Новосадска ТВ, лист Дневник.

Активности у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 6 домова здравља:

- **Дом здравља „Бачки Петровац“ Бачки Петровац:** У оквиру обележавања Националне недеље здравља уста и зуба одржан је 1 организациони састанак и 4 предавања од стране Стоматолошка службе на тему „Орално здравље чувајмо од најранијег узраста“, присутно 75 деце узраста 3-5 година. У школици за труднице одржано је предавање о важности одржавања оралне хигијене и важности посета стоматологу. У просторијама саветовалишта Службе педијатрије реализовано је предавање за 10 родитеља. Организоване су и 4 радионице за децу предшколског узраста као и ликовни конкурс. Од радова деце направљене су 3 3В изложбе (хол дома здравља, хол педијатрије и апотека). Учествовало 62 деце узраста 4-6 година.
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Служба дечије стоматолошке заштите обележила је Недељу здравља уста и зуба у школама и предшколској установи следећим активностима: одржано је 39 организационих састанака и 39 предавања за 1103 учесника. Спроведено је 217 индивидуалних здравствено васпитних активности и 56 групних за децу предшколског и школског узраста. Партнери у акцији: ОШ Жабал, ПУ Жабал.
- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Стоматолошка служба дома здравља одржала је 2 организациона састанка и 82 групна здравствено васпитна рада за 816 деце предшколског узраста на тему „Правилно одржавање оралне хигијене“.

- Дистрибуиране су агитке: „Здрави зуби леп осмех“ и брошура „Правилна исхрана“. Партнер у кампањи: ПУ Бечеј.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 25 групних здравствено васпитних активности за децу предшколског узраста и нижег основношколског, узраста укупно 243 деце. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 14 деце, која су се одазвала на стоматолошки систематски преглед, Том приликом, деци је демонстрирана правилна техника прања зуба и језика. Патрнери у кампањи: ПУ Тител и ОШ Тител.
  - **Дом здравља „Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржано је 19 организационих састанака, спроведено је 11 предавања на којима је присуствовало 420 деце (деца предшколског и нижег основношколског узраста). Носилац активности је Стоматолошка служба ДЗ Бачка Паланка. Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћено је 600 деце нижег основношколског узраста, док је код 290 малишана урађена флуор профилакса, уклањање меких наслага и спроведено 20 групних здравствено васпитних активности за 400 деце узраста 5-11 година у вртићима и основним школама. Теме предавања: „Мотивација за редован долазак код стоматолога“, „Мотивација за правилно одржавање оралне хигијене“ и „Значај правилне исхране“. Организована је 1 јавна манифестација у ПУ „Младост“, објекат „Бамби“ под слоганом „Орално здравље чувајмо од најранијег узраста“. На манифестацији су изложени радови деце из вртића као и здравствено васпитне изложбе (10). Манифестацију је посетило 120 деце са родитељима. Деци су из донације подељене четкице и пасте за зубе. У чекаоницама Службе опште медицине и Службе здравствене заштите деце континуирано се емитовала презентација о значају здравља уста, методама за очување оралног здравља. На порталу БП дешавања и Инфо БП постављена су обавештења о овој кампањи. Дистрибуирано је 20 плаката „Очување здравља уста и зуба“, 20 плаката „Азбука осећања“, 100 лифлета „Правилно одржавање оралне хигијене“, 100 лифлета „Правилна исхрана – мој тањир“, 50 бојанки „Осмех за здрав зуб награда је за наш труд“, 50 брошура „Пасош за моје зубиће“ и 50 брошура „Водите рачуна о дечијим зубићима који расту“. Партнери у кампањи: ПУ „Младост“, ОШ са територије БП (10), Специјална основна школа „Херој Пинки“, приватни вртић „Различак“. Остварена су 2 медијска наступа (1 радио и 1 писани прилог) и објаве на 2 сајта (БП дешавања и Инфо БП).
  - **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Стоматолошка служба Дома здравља и ове године активно се укључила у обележавање Светске недеље здравих зуба и ХХИХ недеље Здравља уста и зуба и спровела следеће активности:
    - ✓ Одржана су 2 организациона састанка;
    - ✓ Стоматолози су са студентима Стоматолошког факултета обилазили вртиће ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад и школе на територији Града Новог Сада и општине Сремски Карловци, где су са децом спровели креативне радионице посвећене оралном здрављу и указали на његов значај за 1290 деце (150 радионица), са темом за основне школе „Стоматолог и ја најбоља другара два“;
    - ✓ Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћено је 1830 учесника;
    - ✓ У сарадњи са Центром за превентивне здравствене услуге Дома здравља „Нови Сад“ организована је јавна манифестација 26. марта 2019. године у објекту „Меркатор“. Постављени су штандови са едукативним материјалом а посетиоцима манифестације дељени су флајери о превентивној стоматолошкој заштити деце и трудница. Старији посетиоци могли су да измере вредности шећера у крви као и крвни притисак. Том

приликом 60 посетилаца је обучено како правилно да пере зубе, одржава хигијену уста и зуба препорученим средствима за одржавање оралне хигијене, који садрже флуор. Манифестацију је посетило 135 посетилаца од којих 75 деце, којима су на манифестацији подељене бојанке. Спонзор на јавној манифестацији обезбедио је четкице за зубе које су дељене посетиоцима (CURAPROX);

- ✓ Постављено је 10 здравствено-васпитних изложби (3 на јавним манифестацијама и 7 у чекаоницама дома здравља;
- ✓ Тим Службе стоматолошке службе учествовао је на *Baby Exit-u* 18-19. маја 2019. године. У оквиру активности, демонстрирана је техника правилног прања зуба, едуковани су родитељи о важности одржавања оралне хигијене као и свих других превентивних и профилактичких мера које могу да допринесу унапређењу оралног здравља. где је постављен пулт са промотивним материјалом (200 деце). Манифестацију је посетило 200 деце.
- ✓ Трећа манифестација организована је 16.5.2019. године у хипермаркету „Univerexport“. Том приликом суграђани су могли да добију савете о важности адекватног хигијенско – дијететског режима и подељени су поклони од спонзора. Обухваћена су 32 суграђана.
- ✓ Дистрибуирано је 200 бојанки и 200 флајера;
- ✓ Партнери у акцији: Црвени крст Нови Сад, Клиника за стоматологију Нови Сад, Институт за јавно здравље Војводине, Клуб студената стоматологије, Медицинска школа „7. април“ Нови Сад, Предшколска установа „Радосно детињство“ Нови Сад, „Univerexport“. Остварено је 9 медијских наступа, др Санда Кончар – 7 телевизијских наступа (РТВ Војводина, Новосадска ТВ,), 2 објаве у листу Дневник и присуство на конференцији за новинаре у просторијама Црвеног крста.
- ✓ Укупним активностима Службе стоматолошке здравствене заштите било је обухваћено 7000 деце.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 31. МАЈА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА БЕЗ ДУВАНА

Поводом обележавања 31. маја, Светског дана без дуванског дима Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен акциони план за обележавање 31. маја, Светског дана без дуванског дима;
- Припремљено је обавештење о обележавању 31. маја, Светског дана без дуванског дима са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- Организован је 1 састанак уз учешће представника, Завода за здравствену заштиту студената Нови Сад, и Института на којем је усвојен и донет програм активности;
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и 1 здравствено васпитна изложба;
- На интернет страници Института постављено је обавештење о 31. мају, Светском дану без дуванског дима, са најважнијим информацијама о штетности изложености дуванском диму
- У оквиру обележавања 31. маја из Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ пристигао је здравствено – промотивни материјал: плакат „Промени став буди здрав“ - 120 примерака и агитка „Промени став буди здрав“ - 300 примерака;
- Институт за јавно здравље Војводине штампао је здравствено-васпитна

средства - плакат Светске здравствене организације „Припремимо се за безлична паковања“ (са сликом бебе), у тиражу од 500 примерака и бојанку „Здрава деца, здрави људи – цигарета ту не смрди“ (у тиражу од 3000 примерака) која је намењена деци предшколског и млађег основношколског узраста 6-10 година оквиру пројекта „31. мај – Светски дан без дуванског дима“;

- Удружење грађана „Субурд“ поставили су на сајт удружења у електронској форми плакат и агитку „Промени став буди здрав“, плакат „Припремите се за безлична паковања“ и обавештење за медије и тако узели су учешће у обележавању овог важног дана из Календара здравља;
- Одржана је 1 јавна манифестација на Тргу слободе у Новом Саду. Том приликом подељено је 100 агитки „Промени став буди здрав“, 50 бојанки „Здрава деца, здрави људи – цигарета ту не смрди“ и 50 брошура „Правилна исхрана“. Посетиоци на штанду Дома здравља „Нови Сад“ имали су могућност да провере крвни притисак, телесну тежину, да одреде БМИ и добију савете како очувати и унапредити своје здравље. Учесници су имали прилику да апаратом *Smokerlyser*-ом утврде постојање угљен монооксида у издаху и тако почну одговорније да се понашају према себи и околини. Саветовалиште за одвикавање од пушења ДЗ „Нови Сад“ на лицу места правило је групе за предстојеће полазнике групе за одвикавање.
- **Медијске активности:**
- Остварено једно гостовање у јутарњем програму РТВ Нови Сад
- 1 писани прилог за медије (Блиц).
- Са јавне манифестације известила 1 медијска кућа (*Дневник*).

Активности поводом обележавања Светског дана без дуванског дима у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило 7 установа :

- **Дом здравља Бач:** Одржан је 1 организациони састанак и остварен је 1 медијски наступ на локалном радију.
- **Дом здравља Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак.. Спроведено је 64 индивидуалних и 5 групно здравствено васпитних активности којима су обухваћена 102 учесника. Постављено је 7 здравствено-васпитних изложби и организован конкурс за најбоље уметничко оставрење у основној школи. Дистрибуирано је 35 брошура.
- **Дом здравља Беочин:** Одржана су 3 организациона састанка и 15 предавања о штетном утицају дуванског дима и болестима које изазива пасивно пушење којима је присуствовало 379 учесника. Групним здравствено васпитним радом обухваћено је 425 учесника и постављене 3 здравствено васпитне изложбе у основној школи и дому здравља на тему „Свака цигарета смета“. Партнери у кампањи: општина Беочин, месна заједница, 4 удружења, 2 основне школе, Културни центар Беочин, ПУ Беочин.
- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржана су 3 организациони састанка. Реализовано је 5 предавања којима је обухваћено 80 учесника. Спроведено је 300 индивидуалних и 5 групно здравствено васпитних активности којима је обухваћено 60 учесника. Постављено је 10 здравствено-васпитних изложби и 2 видео пројекције у ДЗ Б.Паланка. Дистрибуирано 10 постера „Свака цигарета смета“ амбулантама и ПУ „Младост, 200 агитки „Промени став буди здрав“, 50 агитки „Карцином плућа“, 50 агитки „Никад нећу пропушити“, 50 агитки „Никад нећу пропушити“ У склопу активности организован је семинар за одвикавање од пушења

у сарадњи са Удружењем грађана „Живот и здравље“. Партнер у кампањи: Удружење грађана „Живот и здравље“. Остварена су 4 писана прилога у локалним новинама и 2 објаве на сајту

- **Дом здравља Жабаљ:** Одржана су 2 организациона састанка. Реализована су 3 предавања којима је обухваћено 59 учесника једне основне школе. Индивидуалним здравствено васпитним радом патронажне службе обухваћена су 103 учесника.
- **Дом здравља Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групно здравствено васпитна активност којом је обуваћено 20 учесника на теме „Штетност дуванског дима“ и „Пушење на јавним местима“. Дистрибуирано је 20 брошура.
- **Дом здравља Нови Сад:** Одржано је 10 организационих састанака. Реализовано 1 предавање којим је обухваћено 50 учесника. Спроведено је 150 индивидуалних и 4 групно здравствено васпитне активности којима је обухваћено 105 учесника. Организована 1 јавна манифестација 31.05.2015. од 8.30-14.00 на тргу Слободе у Новом Саду. Том приликом посетиоци су имали прилику да измере крвни притисак, добију савете о здравим стиливима живота а апаратом за мерење количине угљен монооксида у издаху могли су да се увере у многоструку штетност никотина и супстанци које садрже цигарете. НВО „Смех јога“ извели су перформанс о значају правилног дисања и како га побољшати након остављања пушења. Подељено је 500 агитки „31.мај – Светски дан без дуванског дима“. Партнери у кампањи: ИЗЈЗВ, ЗЗЗС, Мед.школа „Доситеј Обрадовић“, Мед. школа „7. април“, Фармацеутски факултет, НВО „Рехабилитациони центар Дуга“, НВО „Смех Јога“, компанија „Минаква“. Остварену 2 медијска наступа (1 ТВ и 1 радио гостовање), објављена 2 прилога на сајтовима.и 5 прилог за медије.

Табела бр.119 Реализација активности поводом обележавања 31. мај, СВЕТСКОГ ДАНА БЕЗ ДУВАНА 2019. године

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА			
	ИНСТИТУТИ /ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	УКУПНО У ОКРУГУ
1. Организациони састанаци	3 1-ИЗЈЗВ 2-РСК за конт.дувана	23		26
2. Предавања		25		25
3. Учесници на предавањима		538		538
4. Наступи на ТВ	1 РТВ Нови Сад	1 РТВ Нови Сад		2
5. Наступи на радију		9 Радио Бач Радио Беочин Радио Нови Сад ТВ Канал 9 ТВ Панонија		9

		ТВ Војводина ТВ Делта Новосадска ТВ		
6. Писаних прилози за медије	1 Блиц	5 Дневник 4 Локалне новине Б.П.		6
7. Сајтови на интернету на којима су стављени прилози	1 ИЗЈЗВ	2 Дом здравља Нови Сад Facebook страница „Мрежа без дима“		3
8. Прилози на сајтовима на интернету	7	2		9
9. Индивидуални здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		553		553
10. Групни здравствено васпитни рад - број радионица		19		19
11. Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		590		590
12. Здравствено васпитне изложбе	1	15		16
13. Трибине, округли сто				
14. Конференције за новинаре				
15. Улични перформанси	1	1		2
16. Базари здравља				
17. Акције у тржним центрима				
18. Квиз такмичења				
19. Конкурси за најбоље уметничко. остварење (цртеж, песма, филм, представа...) овде навести које:		1 Дом здравља Бечеј		1
19. Видео пројекције		2 Дм здравља Б.Паланка		2
20. Билборди				
21. Спортско такмичење				
22. Концерти				
23. Дистрибуирани постери - овде навести коме:..ДЗ ЈБО	100 „Промени став буди здрав“	10		110
24. Дистрибуирани осталих промотивни и едукативни материјала (лифлети, приручници, налепнице, мајице, марамнице за наочаре, балони), овде навести коме: ДЗ ЈБО	200 100 агитки „Промени став буди здрав“ 50 брошура „Правилна исхрана“ 50	350 „Промени став буди здрав“-200 „Ца плућа“- 50 „Никад нећу пропушити“- 50		550

	„Здрав деца здрави људи – цигарета ту не смрди“	„Болести плућа“-50		
26. Партнери укључени у активности (навести број организација као што су: локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	3 Удружење грађана „Субурд“ Дом здравља Нови Сад Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад	19 Општина Беочин, месна заједница, 4 удружења, 2 основне школе Беочин, Културни центар Беочин, ПУ Беочин. Удружење грађана „Живот и здравље“ Б. П. ИЗЈЗВ 333С Нови Сад Мед.школа “Доситеј Обрадовић“ , Мед. школа „7. април“, фармацеутски факултет, НВО „Рехабилитациони центар Дуга“, НВО „Смех Јога“, компанија „Минаква“		22
27. Именовати најуспешнију организацију - партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности	Удружење грађана „Живот и здравље“ за континуирани рад на промоцији здравља у општини Бачка Паланка			
28. Именовати најуспешнијег појединца у активностима (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању	Весна Имброњев, Дом здравља Нови Сад за несебичан допринос у обележавању овог важног датума као и учешће у континуираном и мултидисциплинарном приступу у борби против ове пошасте.			

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 26. ЈУНА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ПРОТИВ ЗЛОУПОТРЕБЕ И НЕЗАКОНИТЕ ТРГОВИНЕ ДРОГАМА

Поводом обележавања 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама под слоганом „Здравство и правосуђе – заједно у сузбијању дрога“, Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Одржана су 3 организациона састанка и израђен је акциони план поводом обележавања 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама;
- Припремљено је обавештење о обележавању 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама са предлогом активности и достављено свим установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и здравствено васпитна изложба;
- Институт за јавно здравље Војводине под покровитељством Градске управе за здравство Града Новог Сада припремио је Пројекат „ПАС нису за нас – 4. део“, који има за циљ да утиче на повећање свести и знања младих узраста 13-18 година и њихових родитеља о илегалним психоактивним супстанцама и последицама које оне остављају, путем едукација и савременог едукативног средства (наочаре које симулирају деловање доге или алкохола, 3 пара наочара). Едукације ће се спроводити у виду трибина и у виду радионица на којима ће ученици пролазити полигон са наочарима које симулирају дејство одређене врсте ПАС. Примена наочара које симулирају деловање ПАС, омогућује корисницима да увиде на који начин се губе когнитивне и моторне способности злоупотребом дрога и алкохола, како то утиче на њихово здравље и које су последице.
- На интернет страници Института за јавно здравље Војводине и *Facebook* страници постављен је текст и обавештење о 26. јуну, Међународном дану против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, са најважнијим информацијама о штетности дрога, као и електронске форме летка и постера „ПАС нису за нас“, водича за радионице „Превенција злоупотребе психоактивних супстанци“, постер „Како преживети вршњака“, интерактивна страница „Ни 1 ни 2 а никако 5“, брошура за родитеље „Болести зависности: не желим да се деси мојој породици и активно ради на томе“ и информатор за ученике „Твоје знање мења све“ (4 садржаја – сајт ИЗЈЗВ и *Facebook* страница ИЗЈЗВ).

Медијска промоција кампање

- На редовној конференцији за новинаре у Институту за јавно здравље Војводине одржане, 19. јуна 2019. године, представљене су активности Центра за промоцију здравља поводом обележавања 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама. Присутни медији: ТВ Канал 9, дневни лист Дневник, Новосадска ТВ.

Активности поводом обележавања Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставиле су 3 установе:

- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 базар здравља у МЗ Старо Ђурђево у организацији Службе поливалентне патронаже и Службе за здравствену заштиту жена. Током акције обухваћено је 10 посетилаца индивидуалним здравствено васпитним радом, док је 86 посетилаца добило услугу бесплатног мерења крвног притиска и шећера у крви. У Служби педијатрије, изабрани лекари су спровели 15 индивидуалних активности. Подељено је 50 лифлета и 20 брошура. Партнери у кампањи: МЗ Старо Ђурђево.
- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак и 6 предавања за 132 ученика старијег основношколског и средњешколског узраста у организацији Службе поливалентне патронаже дома здравља. Постављене су 4 здравствено васпитне изложбе у чекаоницама дома здравља. Партнери у кампањи: 2 ОШ Бечеј и 1 СШ Бечеј.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржана су 2 организациона састанка и 1 предавање за 29 запослених у ЈП „Грас“ о штетности ПАС и подељен ЗВ материјал, брошуре - „Живот ДА дрога НЕ“ и „Превенција злоупотребе психоактивних супстанци“ (35). Организован је 1 групни здравствено васпитни рад за 11 лица у школи за одвикавање од пушења. Медијска промоција кампање: ФБ ДЗ Нови Сад (1 прилог). Партнер у кампањи: ЈП „Грас“ Нови Сад.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 10. СЕПТЕМБРА, СВЕТСКОГ ДАНА ПРЕВЕНЦИЈЕ САМОУБИСТВА

Поводом обележавања 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен је акциони план за обележавање 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства;
- Припремљено је обавештење о обележавању 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- Одржана су 2 организациона састанка Центра за промоцију здравља;
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и здравствено васпитне изложбе (3). Плакати су одабрани од радова ученика Средње уметничке школе „Богдан Шупут“;
- На интернет страници Института постављено је обавештење о 10. септембру, Светском дану превенције самоубиства, са освртом на све присутнији проблем о овој теми, важности едукација о узроцима и знацима самоубиства (5 прилога);
- У оквиру КМЕ одржана је едукација под називом „Ефикасне здравствено-промотивне кампање“, Светски дан превенције самоубиства - *Радимо заједно како би се предупредило самоубиство*. На семинару су обрађени важни датуми из Календара јавног здравља за период септембар – децембар. Едукацијом је обухваћено 50 особа и то запослени у домовима здравља ЈБО, ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, Заводу за здравствену заштиту студената Нови Сад и медицинској школи „7.април“ из Новог Сада;
- Институт за јавно здравље Војводине организовао је активности у оквиру обележавања 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства и 10. октобра, Светског дана менталног здравља, који је ове године посвећен превенцији самоубиства.

Медијска промоција кампање

- Опремљена је интернет и ФБ страница Института (1 прилог / 5 садржаја)

Активности поводом обележавања 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставиле су 4 установе:

- **Дом здравља “Жабал” Жабал:** Служба патронаже је кроз 201 индивидуални здравствено васпитни рад у кућним посетама указала на значај и важност препознавања симптома суицидалних идеја и протективних фактора. Медијска промоција кампање: остварен је 1 радио наступ и објављен 1 прилог на сајту дома здравља.
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин:** Одржана су 4 организациона састанка и 3 предавања за 90 посетилаца у ЈКП Беочин, на тему „Најчешћи симптоми депресије“. Након предавања посетиоци су могли да испуне тест о самопроцени депресије. Од укупног броја испитаника 64% је без знакова депресије, 28% имало је субсиндромалну депресију док је 28% имало благе депресивне епизоде. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 15 лица. Дистрибуирано је 6 плаката, 25 брошура. Партнери у кампањи: локална заједница, ЈКП Беочин, Канцеларија за младе Беочин.
- **Дом здравља „Вељко Влаховић“ Врбас:** Одржан је 1 организациони састанак и 4 групна здравствено васпитна рада за 100 ученика ОШ „Светозар Милетић“. Организована је шетња (излет) у природу за 160 шетача. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћена су 3 корисника. Медијска промоција кампање: остварен је 1 ТВ наступ. Партнери у кампањи: ОШ „Светозар Милетић“, локална заједница.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 Базар здравља, коме је присуствовало 50 суграђана. Посетиоци су имали прилику да провере вредности је крвног притиска, шећера у крви. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 35 посетилаца. Скрининг на депресију је урађен код 25 посетилаца животне доби од 19 до 65 година. На манифестацији је подељено 20 лифлета и 10 брошура.

Табела бр.120 Реализација активности поводом обележавања Светског дана самоубиства, 10. септембра 2019. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		3	6		9
Број медијских наступа	на ТВ-у		1		1
	на радију		1		1
	у штампи				
	укупно		2		2
Сајт (број информација/прилога објављених на		5 / 1	1/1		6/2

сајту)					
Остале активности (број) *		1 *Континуира на едукација			1
Предавање - број		1	3		4
Предавање - број учесника		50	90		140
Индивидуални здравствено васпитни рад			251		251
Групни здравствено васпитни рад (радионице)					
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица					
Јавне манифестације (број)			2		2
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**				**Базар здравља **Шетња у природи	
Процена броја учесника на јавној манифестацији			210		210
Здравствено васпитне изложбе		2			2
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре					
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер		6		6
	Лифлет	50 „Депресија“	20		70
	Приручник / брошура		35		35
	Остало (навести врсте)		1 ЈКП Беоцин		1
Број партнера укључених у активности	Локална заједница		2 - Општина Беоцин - Општина Врбас		2
	Предшколска установа	1 ПУ „Радосно детињство“			1
	Основна школа		ОШ „Светозар Милетић“		1
	Средња школа	2 „Богдан Шупут“ „7. април“			2
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана				
	Канцелари		1		1

	ја за младе		Беоцин		
	Остало (навести локална заједница)				

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 29. СЕПТЕМБРА, СВЕТСКОГ ДАНА СРЦА

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру обележавања Светског дана срца спровео је следеће активности:

- Свим установама примарне здравствене заштите са територије Јужнобачког округа достављено је обавештење са предлогом активности.
- Одржана су 2 организациона састанка запослених у Центру за промоцију здравља у циљу организовања јавне манифестације.
- Организована 1 јавна манифестација 27.09.2019. године у холу Института за јавно здравље Војводине од 8,00 до 10,00 часова. Манифестацију је посетило око 75 посетилаца. Посетиоци су имали могућност да преконтролишу свој крвни притисак, ниво шећера у крви, висину, тежину и да им запослени у ИЗЈЗВ изтрачунају БМИ, а све оне који су под ризиком упуте код изабраног лекара. Подељен је штампани едукативни материјала (Агитка о правилној исхрани и физичкој активности 50 примерака);
- Организована је 1 здравствено васпитна изложба;
- Медијска промоција кампање подразумевала је опремање интернет и фејзбук страница Института радним и едукативним материјалима.

Активности поводом СВЕТСКОГ ДАНА СРЦА у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима поводом обележавања Светског дана срца у предвиђеном року доставило је 8 домова здравља.

Кратак опис активности:

- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржано је 4 организациона састанка. Јавна манифестација организована је у холу дома здравља. Грађанима је мерен крвни притисак, телесна тежина, висина, гликемија у крви, ЕКГ и општи лекарски преглед. На манифестацији је било прегледано 100 посетилаца. Одржана су 2 предавања за 40 деце и 2 групне здравствено васпитне активности за 30 деце виших разреда ОШ у Бачкој Паланци на тему превенције болести срца и крвних судова. Индивидуалним здравствено васпитним радом је обухваћено 250 лица. Акција је медијски пропраћена. Лекари су током манифестације давали изјаве медијима, укупно 3 (1 ТВ, 1 Радио и 1 локалне новине). У току кампање подељено је 80 постера, 500 лифлета, 60 брошура.
- **Дом здравља Бач:** Организовано је 1 предавање за 22 учесника. Овом приликом је подељено 22 брошуре.
- **Дом здравља Бечеј:** Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 48 лица. Организоване су и 3 изложбе у чекаоници Дома здравља са темом "Превенција болести срца и крвних судова".

- **Дом здравља Беочин:** У Дому здравља одржано је 3 организациона састанка. Организовано је 1 предавање за 32 ученика, индивидуалним здравственим радом је обухваћено 9 лица, а организовано је 5 групних здравствено васпитних активности. Током кампање је подељено 6 постера и 20 лифлета.
- **Дом здравља Жабал:** Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћено је 75 лица путем патронажних посета и постављена 2 пригодна текста на сајт дома здравља.
- **Дом здравља Темерин:** У амбуланти Бачки јарак организована је 1 јавна манифестација на којој су посетиоци могли да измере крвни притисак, шећер у крви и ЕКГ мониторинг. Манифестацију је посетило 85 посетилаца. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 10 лица. Подељено је 50 лифлета и 20 приручника. На сајту дома здравља објављен је 1 прилог.
- **Дом здравља Тител**
Организоване су 2 групне здравствено васпитне активности за 29 учесника на тему превенција кардиоваскуларних обољења.
- **Дом здравља Нови Сад:** Организовано је 4 организациона састанка. Превентивни центар у сарадњи са Удружењем „Малац генијалац“ организовао је јавну манифестацију у СПЦ „Спенс“ Нови Сад на којој је било присутно око 120 учесника. Деца из Удружења „Малац генијалац“ су цртала здраво и болесно срце, а запослени дома здравља су посетиоцима манифестације контролисали ниво шећера у крви, мерили крвни притисак, телесну тежину и одређивали БМИ. Одржана су 2 предавања за 30 учесника 1 месне заједнице у Новом Саду на тему превенције кардиоваскуларних обољења. Подељено је 100 лифлета „Један живот једно срце“ и „Постани непушач“, Изјаву за,ТВ Војводина, радио Нови Сад и дневни лист „Дневник“ дао је директор дома здравља др Веселин Бојат.

Табела бр.121 Реализација активности поводом обележавања Светског дана срца 29. септембар 2019. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		2	12		14
Број медијских наступа	на ТВ-у		2		2
	на радију		2		2
	у штампи		2		2
	укупно		6		6
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		4	3		7
Остале активности (број) *					
Предавање - број			10		10
Предавање - број учесника			173		173
Индивидуални здравствено васпитни рад			427		427

Групни здравствено васпитни рад (радионице)			10		10
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			59		59
Јавне манифестације (број)		1	3		4
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		Базар здравља	Базари здравља		
Процена броја учесника на јавној манифестацији		75	305		380
Здравствено васпитне изложбе		1	1		2
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре					
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер		87		87
	Лифлет	50	670		720
	Приручник/ брошура		102		102
	Остало (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности	Локална заједница		3		3
	Предшколска установа				
	Основна школа				
	Средња школа				
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана		1		1
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	ФФ Нови Сад			
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Црвени крст Бачка Паланка			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Удружење дијабетичара Бачка Паланка			

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ НЕДЕЉЕ ПРОМОЦИЈЕ ДОЈЕЊА 2019. ГОДИНЕ

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру обележавања *Недеље промоције дојења 2019. године* спровео следеће активности:

- Одржано је 6 **организационих састанака са партнерима** у спровођењу кампање: 2 са Домом здравља „Нови Сад“, Клиником за гинекологију и акушерство Клиничког центра Војводине око организације заједничке конференције за медије; 1 састанак са запосленима у дому здравља „Нови Сад“ око организације завршне приредбе; 1 састанак са психологом Портала „Бебац“ око одржавања једне радионице; 1 састанак

са представницима Предшколске установе „Радосно детињство“ у вези програма на јавној манифестацији; 1 састанак са начелницом Патронажне службе ДЗНС везан за одабир 10 мајки које су похваљене за ексклузивно дојење и 1 састанак са представницима фармацеутских кућа које су донирале производе за поклоне мајкама.

- Састављено је **обавештење** за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности за спровођење кампање;
- Састављено је **обавештење** о кампањи и наградном конкурс и достављено свим основним школама (88) и предшколским установама (11) са територије Јужнобачког округа;
- Спроведен је **наградни конкурс за ликовне и литерарне радове** и припремљена здравствено васпитна **изложба**. На конкурс на тему „Подржимо дојење“ пристигло је укупно 280 рада (260 ликовних и 20 литерарних), од тога 133 ликовна рада деце предшколских установа (7 ПУ и 18 вртића), 20 литерарних и 127 ликовних радова из 37 основних школа са територије Јужнобачког округа..
- **Свечана приредба са заједничком конференцијом за медије** одржана је у сали у дому здравља „Нови Сад“ 2. октобра 2019. године, а подразумевала је конференцију за медије са изложбом најуспешнијих радова и награде за 10 мама које су дојиле годину дана и дуже. Програм је употпунио наступ деце ОШ „Никола Тесла“. На заједничкој конференцији су говорили представници Клинике за гинекологију и акушерство КЦВ, дома здравља „Нови Сад“ ИЗЈЗВ и Института за здравствену заштиту деце и омладине. Манифестацији је присуствовало око 90 посетилаца. Са конференције известили дневни лист Дневник и Радио Нови Сад.
- Организована је **радионица** за труднице које похађају школу за труднице дома здравља „Нови Сад“ у просторијама портала „Бебац“ у Новом Саду под називом „Истине и заблуде везане за дојење“ уз учешће 27 трудница. Том приликом је подељено 27 брошура *Успешно дојење*.
- Организована је **радионица** за ученике 3. разреда средње медицинске школе „7.април“ из Новог Сада на којој је било присутно 32 ученика.
- Дистрибуиран штампани здравствено васпитни материјал здравственим установама на територији ЈБО:
  - ⇒ Плакат „Како правилно започети дојење“ 50 примерака
  - ⇒ Агитка „Дојење најздравији почетак“ 500 примерака
  - ⇒ Агитка „Начешћи проблеми у вези са дојењем икако их решити“ 300 примерака
  - ⇒ Агитка „Зашто је дојење важно“ 400 примерака

Медијска промоција кампање

- Опремљена је интернет и ФБ страница Института поводом Националне недеље промоције дојења са 6 прилога;
- Састављен је позив да присуствују Конференцији за медије и припремљено саопштење за све релевантне медијске куће Новог Сада;
- Са заједничке конференције за медије и радионице известили: дневни лист Дневник и Радио Нови Сад.

Кампања „Недеља подршке дојењу“ у Јужнобачком округу

Извештаје о спроведеним активностима од укупно 12 установа примарне здравствене заштите у предвиђеном року доставило је 8 Домова здравља.

Дом здравља Бачка Паланка

Патронажне сестре одржале су 2 групне здравствено васпитне активности за 15 трудница уз презентацију о користи дојења. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 95 жена и том приликом подељено 100 лифлета и 50 приручника. У чекаоницама дома здравља постављено је 10 изложби. О кампањи известило 3 медијске кућа (1 радио, 1 локалне новине и 1 локална ТВ кућа).

Дом здравља Беочин

У току Националне недеље дојења одржано је 5 организационих састанака са представницима Месне заједнице, Града Беочина у вези организације 3 предавања која су одржана у просторијама Месне заједнице на тему „Подршка дојења“ којем је присуствовало 73 труднице и жене генеративне доби. Индивидуалним здравствено-васпитним радом у дому здравља и породици обухваћено је 24 породилје. У оквиру кампање подељено је 12 постера и 30 лифлета.

Дом здравља Бач

Патронажна служба је посетила је 10 породилја са којима је разговарала на тему предности дојења. У оквиру кампање подељено је 10 постера, 10 лифлета и 10 брошура.

Дом здравља Бечеј

У току кампање спроведено је 112 индивидуалних и 10 групних здравствено - васпитних активности којима је обухваћено 89 трудница са територије Општине Бечеј на тему користи дојења за мајку и бебу. Постављено је 6 здравствено васпитних изложби у холловима 6 амбуланти.

Дом здравља Тител

У просторијама Дома здравља, Патронажна служба је организовала 3 групне здравствено васпитне активности за 38 трудница. Посебан осврт је био на негу дојки у циљу што дуже лактације.

Дом здравља Темерин

Одржан је 1 организациони састанак. Патронажна служба је организовала 1 предавање о утицају дојења на здравље новорођенчета и дојилје као и предностима дојења на којем је присуствовало 10 трудница и породилја. Спроведено је 2 групне активности за 10 трудница и породилја и 7 индивидуално здравствено васпитних активности са породилјама. Опремљен је сајт дома здравља са пригодним текстом. У току кампање подељено је 30 лифлета и 20 приручника и објављена 2 прилога на сајту дома здравља.

Дом здравља Жабаљ

Национална недеља обележена је кроз активности Поливалентне патронажне службе. У школи за труднице одржано је 1 предавања на којима је присуствовала 16 трудница, породилја и жена генеративне доби. Индивидуалним здравствено васпитним радом у најављеним посетама код 126 породилја и трудница патронажне сестре су разговарале на тему искључивог дојења у првих 6 месеци бебиног живота.

Дом здравља Нови Сад

Запослени дома здравља организовали су 6 организационих састанака у оквиру кампање. Одржано је 2 предавања за 30 трудница на тему хигијене дојења. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћена је 1534 жене, а у 2 групне здравствено васпитне активности учествовало је 112 труднице и жене генеративне доби. У току кампање подељено је 340 лифлета везаних за дојење. Постављене су 2 изложбе у холу дома здравља. Медијских наступа укупно је било 15 од тога 6 ТВ наступа, 2 гостовања на радију и 7 чланака у новинама. Сајт дома здравља је опремљен са 4 прилога.

Табела бр.122 Реализација активности поводом обележавања недеље подршке дојења 2019. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		6	12		18
Број медијских наступа	на радију	1	3		4
	у штампи	1	7		8
	На тв		7		7
	укупно	2	17		19
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		6	19		25
Остале активности (број) *		110			110
Предавање - број		2	9		11
Предавање - број учесника		59	148		148
Индивидуални здравствено васпитни рад			1908		1908
Групни здравствено васпитни рад (радионице)		2	37		37
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		59	282		282
Јавне манифестације (број)		1			
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		1	заједничка конференција за медије и додела награда ликовни конкурс		
Процена броја учесника на јавној манифестацији		90			90
Здравствено васпитне изложбе		1	16		17
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре		1			1
Број дистрибуираних и промотивних и едукативних материјала	Лифлет	1100	510		1610
	Приручник/ брошура				
	Постер	50	78		128
	Локална заједница	1	3		4
	Предшколска установа	11	1		12
	Основна школа	88			88

Број партнера укључених активности у	Средња школа				
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана	2 удружење родитеља „Бебац“ Удружење „Родитељ“			2
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	17 КЦ Војводине К за гинекологију и акушерство ИЗЗДИО ДЗ НС 10 ДЗ ЈБО 3 фармац. куће 333 студената	1 ИЗЈЗВ		18
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Дом здравља Нови Сад			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Кристина Недељковић, начелница Службе поливалентне патронаже			

* **Остале активности:** Дописи домовима здравља Јужнобачког округа, дописи осталим установама примарне здравствене заштите, позив и саопштење медијима, позиви на сарадњу школама и вртићима, обавештење школама и вртићима за литерарне и ликовне конкурсе, позиви на сарадњу партнерима у акцији.

СПРОВОЂЕЊЕ КАМПАЊЕ „ОКТОБАР, МЕСЕЦ ПРАВИЛНЕ ИСХРАНЕ“ И 16. ОКТОБАР, СВЕТСКИ ДАН ХРАНЕ 2019. ГОДИНЕ

Институт за јавно здравље Војводине је кампању ОКТОБАР, МЕСЕЦ ПРАВИЛНЕ ИСХРАНЕ И 16. октобар, СВЕТСКИ ДАН ХРАНЕ 2019. године усмерио на едукацију становништва о правилној исхрани, као једном од најзначајнијих фактора у превенцији хроничних незаразних болести. Циљ активности у оквиру кампање је био информисање и стицање знања, формирање исправних ставова и понашања у вези са здрављем и правилним навикама у исхрани.

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру кампање спровео следеће активности:

- Одржани су организациони састанци, Центра за промоцију здравља и Центра за хигијену и хуману екологију Института за јавно здравље Војводине са партнерима

у спровођењу кампање: ПУ „Радосно детињство“, ОШ „Никола Тесла“, СЕШ „Светозар Милетић“ и Градска управа за здравство Града Новог Сада;

- Израђен је акциони план, припремљен радни и едукативни материјал као и презентације за едукативне семинаре;
- Интернет страница Института за јавно здравље Војводине опремљена је информацијама (1 прилог / 5 садржаја) о значају правилне исхране и едукативним материјалом за децу;
- Постављене су 4 здравствено васпитне изложбе;
- Саопштење за медије је припремљено и дистрибуирано свим електронским и штампаним медијима;
- Одржана је редовна конференција за медије Института за јавно здравље Војводине 16. октобра 2019. године, на којој су најављене све планиране активности у оквиру кампање „Октобар месец правилне исхране“. Са конференције су известили: 3 ТВ станице (Новосадска ТВ, ТВ Делта, РТВ Војводина – редакција на српском и мађарском језику);
- Свим домовима здравља Јужнобачког округа и Заводу за здравствену заштиту студената Нови Сад, достављено је обавештење о Светском дану хране и кампањи „Октобар, месец правилне исхране“, уз предлог активности;
- Свим предшколским установама и основним школама Јужнобачког округа послато је обавештење о кампањи „Октобар, месец правилне исхране“;
- Прослеђен је конкурс за литерарне и ликовне радове на тему „Правилна исхрана – доступна и приступачна свима. За свет без глади“ у 10 предшколских установа са територије Јужнобачког округа, 1 предшколска установа, 20 приватних вртића, 40 основних школа, 3 приватне школе са територије Града Новог Сада и 88 основних школа са територије Јужнобачког округа. На конкурс је пристигло укупно 324 рада (302 ликовна и 22 литерарна), од тога 115 ликовних радова деце предшколских установа (5 ПУ и 7 приватних вртића) и 22 литерарна и 187 ликовних радова из 45 основних школа са територије Јужнобачког округа. Комисију за одабир радова чинили су стручњаци Института и ликовне педагошкиње, Јелена Тишма и из ПУ „Радосно детињство“ и *Марта* Бутерер Киш из ликовне радионице „МАРТА“. Награђени радови су послати на републичко такмичење у Институт за јавно здравље Србије „Др. Милан Јовановић Батут“;
- У оквиру пројекта „Октобар, месец правилне исхране 2019. године“ израђена су следећа здравствено-васпитна и здравствено-промотивна средства: плакат „Минерали у исхрани“ (1000), агитка „Минерали у исхрани“ (3000), мајице са штампом (100) и балони (200);
- Организована је свечана приредба са изложбом најуспешнијих ликовних радова 28. октобра 2019. године у дворани Ечег/Еђшег (*Egység*) у сарадњи са Културним центром Нови Сад. Програм приредбе подразумевао је наступ деце из вртића „Различак“ ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, изложбу радова и доделу награда ауторима најуспешнијих радова. Додељено је 5 групних награда – деца предшколског узраста и 6 појединачних награда – деца основношколског узраста за категорију ликовних радова и 3 награде у категорији литерарних радова. Манифестацији присуствовало око 100 посетилаца. Са догађаја су известили: НС хроника и Курир;
- Одржана су 2 семинара (21. и 29. октобра 2019. године): 1 програма континуиране медицинске едукације за лекаре и медицинске сестре/техничаре и 1 едукативни семинар за васпитаче ПУ „Радосно детињство“ и учитеље основних школа у Новом Саду под називом „Минерали у исхрани“. Теме семинара: Минерали – подела, улоге и значај, „Кухињска со у свакодневној исхрани“, „Утицај начина исхране на унос минерала“, „Значај уноса калцијума и гвожђа код различитих популационих група“ и радионице: „Нутритивни извори минерала“, „Правилно

читање нутритивне декларације“, „Како креирати здравствено васпитно средство на тему правилне исхране“. Семинарима је присуствовало укупно 56 учесника (35 посетилаца на КЕ, 21 посетилац на семинару у вртићу);

- Одржана је 1 едукација у виду креативне радионице о правилној исхрани, 30. октобра 2019. године у ПУ «Бошко Буха» објекат «Лане» у Инђији у периоду од 10.30 до 12.00 сат. Едукацији присуствовало 25 деце 3. разреда;
- Одржана је 1 едукација у виду квиза знања о правилној исхрани, 8. новембра 2019. године у ОШ „Петар Кочић“ у Инђији у периоду од 11.00 до 12.00 часова уз доделу диплома и награда, учествовало 25 деце. Са манифестације известили: РТВ Сремска ТВ и Радио Инђија – гостовања у емисији;
- Одржана је 1 едукација деце (24) о правилној исхрани у ПУ „Радосно детињство“, објекат „Свитац“ 26. новембра 2019. године;
- Организоване су 3 јавне манифестације у виду демонстрације припреме obroка по принципима правилне исхране:
  - 17. октобра 2019. године у вртићу „Различак“ ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, у периоду од 09.00 до 10.30 сати, учествовало 27 деце. Са догађаја је известио дневни лист „Дневник“;
  - 4. новембра 2019. године у ОШ „Петар Кочић“ у Инђији у периоду од 15.00 до 17.00 сати, учествовало 27 деце. Са догађаја известили: Сремске новине, Сремска ТВ, РТВ Војводина;
  - 08. новембра 2019. године у ОШ „Никола Тесла“ у Новом Саду у периоду од 09.00 до 10.30 сати, учествовало 25 ученика. Са догађаја известила РТВ Војводина.

Демонстрација припреме obroка по принципима правилне исхране организована је у партнерству са средњом економском школом (СЕШ) „Светозар Милетић“ – смер кулинарски техничар из Новог Сада, а подразумевала је следеће активности: 1. Деца су учествовала у креативној радионици о правилној исхрани; 2. ученици СЕШ - кулинарски техничари под надзором стручног кадра школе припремили су obroке по принципима правилне исхране а предшколска и школска деца су могла активно да учествују у припреми и конзумирању obroка (фотодокументација у прилогу).

Кампања „Октобар месец правилне исхране и 16. октобар, Светски дан хране“ 2019. године у Јужнобачком округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 6 установа.

Кратак опис активности:

- **Дом здравља „Бачки Петровац“ Бачки Петровац:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 групно здравствено васпитна рада за 35 деце предшколског узраста у вртићу „Вчиелка“. У холу апотеке постављене су 2 здравствено васпитне изложбе. Дистрибирана су 3 постера, и 20 бојанки „Моја бојанка о исхрани“. Медијска промоција кампање: 1 објава на локалном радију. Партнер у кампањи: ПУ „Вчиелка“.
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин:** Одржана су 4 организациона састанка, 3 предавања за 70 деце и 14 индивидуалног здравствено васпитног рада за децу предшколског узраста у ПУ „Љуба Станковић“ у Беочину. Постављене су 3 здравствено-васпитне изложбе, дистрибуирано 10 постера и 15 лифлета.
- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржана су 2 организациона састанка и 8 предавања за 256 ученика из 2 основне школе у Бечеју на тему правилне исхране. У школском диспанзеру организовано је 12 здравствено васпитних активности за 150 ученика, 7. и 8. разреда. Постављене су 3 здравствено васпитне изложбе, дистрибирана 3

постера и 20 брошура. Партнери у кампањи: 2 основне школе са територије општине Бечеј.

- **Дом здравља „Др Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржана су 3 организациона састанка и 2 предавања у вртићу на следеће теме: „Правилна исхрана – најдраже воће и поврће“ и „Здрав сендвич“, којима је обухваћено 50 деце. Организована су 2 групна здравствено васпитна рада у 1 основној школи за 45 ученика 4. разреда. Постављено је 10 здравствено – васпитних изложби у холу дома здравља и у здравственим станицама. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 150 корисника. Дистрибуирано је 80 постера - „Октобар, месец правилне исхране“, 170 лифлета – „Изгради своје тело – протеини, беланчевине“, 40 примерака „Масти у исхрани“, 30 примерака „Угљени хидрати у исхрани“, 50 примерака „Исхрана старијих особа“, 30 примерака „Исхрана деце“, 20 примерака, 10 брошура „Правилна исхрана“ и 30 бојанки „Моја бојанка о исхрани“. Медијска промоција кампање: остварен је 1 ТВ наступ, 1 радио наступ и 1 објава у писаним медијима. Партнери у кампањи: ПУ „Младост“, 1 ОШ са територије општине Бачка Паланка.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање на тему правилне исхране у дому здравља за 35 лица. Организована је 1 групна здравствено васпитна активност у школи за труднице (8). Подељено је 30 лифлета и 20 брошура. Медијска промоција кампање: 1 објава на сајту дома здравља.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржано је 5 организационих састанака и 2 предавања за 72 учесника, док је индивидуалним здравствено васпитним активностима обухваћено 93 корисника. Предавања и индивидуални здравствено васпитни рад одржани су у просторијама МЗ „Народни хероји“ и МЗ „Раднички“. Дистрибуирано је 110 лифлета - „Изгради своје тело – протеини, беланчевине“, „10 правила за здрав живот“. Медијска промоција кампање: 1 објава на сајту дома здравља о Светском дану хране. Партнери у кампањи: МЗ „Народни хероји“ и МЗ „Раднички“.

Табела бр.123 Реализација активности поводом обележавања Светски дан хране и Октобар – месец правилне исхране „Правилна исхрана – улагање у будућност“

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		5	16		21
Број медијских наступа	на ТВ-у	4 ТВ Делта РТВ Војводина Новосадска ТВ Сремска ТВ	1		5
	на радију				

	у штампи	2 Дневник Сремске новине	1		3
	укупно	6	2		8
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		1/5	4/4		5/9
Остале активности (број) * СМУ		2 КЕ Едукација просветних радника и сарадника			2
Предавање - број		2	15		17
Предавање - број учесника		56	483		539
Индивидуални здравствено васпитни рад			265		265
Групни здравствено васпитни рад (радионице)		3	17		20
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		74	238		312
Јавне манифестације (број)		5			
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		Свечана приредба Демонстрације припреме оброка Квиз такмичење			
Процена броја учесника на јавној манифестацији		204			
Здравствено васпитне изложбе		4			
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре		1			
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер	1000 „Минерали у исхрани“	„Октобар, месец правилне исхране“		
	Лифлет	3000 „Минерали у исхрани“	„Изгради своје тело – протеини, беланчевине“ „Масти у исхрани“ „Угљени хидрати у исхрани“ „Исхрана старијих особа“ „Исхрана деце“		

			„10 правила за здрав живот“		
	Приручник/ брошура		„Правилна исхрана“		
	Остало (навести врсте) бојанка	300 Мајице Балони	„Моја бојанка о исхрани“		
Број партнера укључених у активности	Локална заједница	1 ГУ за здравство	2 МЗ „Народни хероји“ МЗ „Раднички“		
	Предшколска установа	30 ПУ ЈБО	ПУ „Вчиелка“ ПУ „Младост“		
	Основна школа	91 ОШ ЈБО	ОШ Бечеј ОШ Б. Паланка		
	Средња школа	1 СЕШ „Светозар Милетић“			
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана				
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	2 Културни центар Нови Сад Ликовна радионица „МАРТа“			
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад за велики допринос, подршку и ангажовање васпитача и стручњака у реализацији многих активности.			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Јелена Тишма - ликовни педагог за изузетно залагање, стручну помоћи у реализацији наших пројеката са потпуном преданошћу и енергијом, која је свако дружење учинила посебним и занимљивим.			

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 15. ОКТОБРА, СВЕТСКОГ ДАНА ЧИСТИХ РУКУ

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру кампање 15. октобар, Светски дан чистих руку под слоганом „Чисте руке за све“, спровео следеће активности:

- Припремљен је акциони план;
- Припремљен је текст за опремање интернет странице Института;
- Састављено је обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности за спровођење кампање;
- Одржан је 1 организациони састанак, представника Центра за промоцију здравља и представника Центра за хигијену у хуману екологију (др Наташа Драгић);
- Организовано је 1 предавање и 1 радионица за децу у ПУ „Радосно детињство“ у вртићу „Различак“ на тему „Чисте руке без по муке“. Том приликом, малишани су имали прилику да усвоје технику правилног прања руку техником утрљавања флуоресцирајуће течности. Након утрљавања средства, руке су постављали у кутију у којој је *UV lampa* (366nm). Места која нису добро опрана имају тамне мрље, тако да су на практичном примеру могли да провере технику правилног прања руку. Едукацији је присуствовало 28 деце.

Медијска промоција кампање

- Опремљена је интернет страница Института поводом кампање Светског дана чистих руку (1 прилог - 4 садржаја);
- 1 изјава за РТВ Војводина, гостовање у емисији „Новосадске разгледнице“ (др Наташа Драгић);
- У холу Института приказивана је *ppt* презентација.

Обележавање кампање у Јужнобачком округу

Извештаје о спроведеним активностима од укупно 12 установа примарне здравствене заштите у предвиђеном року доставио је 1 дом здравља.

- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање у ПУ у Вајској децу предшколског узраста. Предавањем је обухваћено 20 малишана. Деца су том приликом усвојила знања и технику правилног прања руку, важност прања руку као и последице које лоша хигијена руку може да узрокује. Организован је 1 групни здравствено васпитни рад за 15 деце. Дистрибуирана су 2 постера. Партнер у кампањи: ПУ Бач.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 10. ОКТОБРА, СВЕТСКОГ ДАНА МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 10. октобра, Светског дана менталног здравља, спровео је следеће активности:

- Израђен је акциони план;
- Одржано је 5 организационих састанка;
- Свим домовима здравља Јужнобачког округа и Заводу за здравствену заштиту студената Нови Сад, достављено је обавештење о кампањи поводом Светског

дана менталног здравља под називом Ментлано здравље и превенција самоубиства;

- Организована су два наградна конкурса: 1) Конкурс за фото причу, на тему «Неодустајање» (20) ; 2) књижевни конкурс «Књиге које су нам значиле у време емоционалних криза» (21).
- Одржан Фестивал менталног здравља од 10. до 20. октобра (са неколико активности које су одржане и изван ових датума) који је укључио 54 догађаја, а од тога:
  - Предавања, трибине, округли столови, отворени разговори (19 догађаја)
  - Јавне манифестације – уличне акције (4 догађаја):
  - Културни догађаји: изложбе, пројекције филмова, књижевне вечери, позоришне представе, квиз такмичења (15 догађаја)
  - Радионице (16 догађаја);
- Догађајима је присуствовало 2151 учесник, а 45 партнерских установа и организација су учествовале у организацији догађаја;
- Дистрибуирано је 200 плаката у вези Фестивала менталног здравља;
- Одштампано је 30 плаката, графичких радова ученика Школе за дизајн «Богдан Шупут»;
- Прикупљање извештаја партнерских установа и организација, сумирање резултата Фестивала.

Догађаји у оквиру Фестивала менталог здравља:

Предавања, трибине, округли столови, отворени разговори (19 догађаја)

1. **Фестивал је отворила трибина "Животне кризе и изазови данашњице"**, учесници: проф. др Александра Недић, психијатар, Клинички центар Војводине, Медицински факултет Универзитета у Новом Саду; проф. др Слободан Саџаков, филозоф, Педагошки факултет Сомбор; проф. др Јелена Срна, Филозофског факултета, Универзитет у Београду. Модераторка: Марија Зотовић, редовни професор на Одсеку за психологију, Филозофског факултета у Новом Саду, 10.10.2019. године, 18 часова, Књижара Булевар Боокс. Организатор: Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 80;
2. **Округли сто: "Превазилажење криза из угла психотерапеута"**, 11. октобар, 18.30 часова, КС Еђшег. Учесници: Владан Беара, психолог и психотерапеут, РЕБТ прахис центар Нови Сад; доц. др Драган Жуљевић, психолог и психотерапеут, Факултет за правне и пословне студије "Др Лазар Вркатић" Нови Сад. Модераторка: доц. др Мирјана Беара, психолог, Центар за производњу знања и вештина Нови Сад. Организатори: Центар за производњу знања и вештина, Нови Сад, Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 70;
3. **Трибина: "Има ли кризе у превенцији и лечењу болести зависности?"**, 19 часова у Културни центар Новог Сада. Учесници: проф. др Александра Дицков, психијатар, Медицински факултет у Новом Саду, Клиника за психијатрију Клиничког центра Војводине; проф. др Дарко Хинић, психолог, Филозофски факултет у Крагујевцу; Јованка Лаловић, психолог, Специјална болница за болести зависности "Вита"; доц. др Снежана Укропина, спец. социјалне медицине, Медицински факултет у Новом Саду, Институт за јавно здравље Војводине. Организатор: Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 25;
4. **Трибина: "Различити родитељски ставови - утицај на партнерске односе"**, 12. октобар, 10 часова. Предавачи: Александар Шибул, Биљана Грбовић, координаторка Удружења родитеља Матица. Посетилаца: 20;

5. **Предавање са демонстрацијом: "Моћ слике у психотерапији"**, 13. октобар, 16 часова, Галерија ликовне уметности поклон збирка Рајка Мамузића (Васе Стајића 1, Нови Сад). Предавач: проф. др Снежана Миленковић, психолошкиња и интегративни арт психотерапеут. Организатор: Српско друштво за интегративну арт психотерапију. Посетилаца: 65;
6. **Предавање: "Партнерски однос – где је граница између насиља и конфликта"**, 14.октобар, 17 часова, књижара Булевар Боокс. Предавач: др Нада Падејски Шекеровић, психолошкиња, руководитељка Сигурне женске куће у Новом Саду. Организатор: Прихватилиште за жене и децу угрожене породичним насиљем „Сигурна женска кућа“, Центар за социјални рад Града Новог Сада, Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 39;
7. **Отворени разговор са родитељима: 14. октобар 17 часова, "Полазак у вртић: припрема ли се дете за вртић или вртић за дете?"**, Центар за подршку раном развоју и породичним односима Хармонија. Разговор са родитељима водила Олгица Стојић. Организатор: Центар за подршку раном развоју и породичним односима Хармонија Посетилаца: 17;
8. **Отворени разговор: "Из личног угла – животна криза и превазилажење"**, 15. октобар, 17 часова, Културна станица Свилара, гошћа: Сузана Адеми. Разговор водила: Славица Ранисављевић Ковачев, Центар за емотивну подршку и превенцију самоубиства Срце. Организатор: Центар за емотивну подршку и превенцију самоубиства СРЦЕ, Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 40;
9. **Интерактивно предавање: "Ментално здравље испод дуге"**, 15. октобар, 18 часова, Друштвени центар групе ИЗАЂИ. Предавачи: Јована Ковач и Ведрана Мирковић, мастер психолози, психотерапеути у едукацији. Организатор: Група ИЗАЂИ. Посетилаца: 25;
10. **Трибина: "Транс идентитети и њихова депатологизација"**, 16. октобар, 19 часова, Књижара Булевар Боокс. Учесници: Кристиан Ранђеловић, транс и интерсекс активиста и извршни директор организације ХУ Спектрум; Ведрана Мирковић, мастер психолошкиња, Ана Јанковић Јовановић, представница Тима Уједињених нација за људска права. Организатор: ХУ Спектрум , Група ИЗАЂИ , Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 50
11. **Интерактивно предавање: „Док чекамо бебу“- психолошка припрема за родитељство**, 16. октобар, 19 часова, Плау центар. Организатор: Центар за развој потенцијала деце и младих „Плау“. Посетилаца: 12;
12. **Предавање: "Психологија је у кризи"**, 16. октобар, 20 часова, Културни центар ЛАБ. Предавач: др Милица Лазић, истраживач сарадник на Одсеку за психологију, Филозофског факултета у Новом Саду. Организатор: Центар СЕЛФ. Посетилаца: 60;
13. **Предавање и разговор: "Старење и нове животне улоге"**, 17. октобар, 10 часова, Клуб за стара и одрасла лица "Витаплан". Предавач: Славица Ранисављевић Ковачев, мастер психологије. Организатор: Колпинг Друштво Србије. Посетилаца: 15;
14. **Трибина: "Како се све пише резлијентност?"**, 17. октобар, 17 часова , Булевар Боокс. Учесници: проф. др Весна Гаврилов-Јерковић, редовни професор на Одсеку за психологије, ФФНС; Винка Жунић - мастер психолог; Милош Раич - дипломирани психолог; Дарја Радовић, докторанд на Одсеку за психологију, са вишегодишњим искуством рада у Центру за социјални рад. Организатор: Центар СЕЛФ. Посетилаца: 40;
15. **Мултимедијална и интерактивна презентација: „Арт терапија као средство душевног исцељења, благостања и развоја“**, 17. октобар, 19 часова, Културна станица Еђшег. Предавачи: Милена Ћук, дипломирана психолошкиња, интегративна арт психотерапеуткиња под супервизијом; Драгана Стојановић, едуканткиња Интегративне арт психотерапије (ИАП). Организатор: Лични развој у сарадњи са

ПсихоПоисесис и Српским друштвом за интегративну арт психотерапију. Посетилаца: 38;

16. **Трибина: „Да ли је довољно да мислимо позитивно? (Псеудо)наука и ментално здравље“**, 18. октобар, 17 часова, Културна станица Свилара. Учесници: доц. др Алексеј Кишјухас, социолог; проф. др Иван Јерковић, психолог, редовни професор на Филозофском факултету у Новом Саду, председник Друштва психолога Србије; Дејан Живковић, психолог, са искуством на позицијама ХР менаџера и тренера. Модератор: Лука Тодоровић, студент психологије, Организатор: Клуб студената психологије “ТраНСфер”, Институт за јавно здравље Војводине: 85;
17. **Предавање: “Шок будућности или Над Лондоном неће бити кише”**, 18. октобар, 19 часова, Културна станица Свилара. Предавач: Стефан Јањић, докторанд и асистент на Филозофском факултету у Новом Саду, координатор пројеката у Новосадској новинарској школи и уредник портала “ФакеНевс Трагач”. Организатор: Новосадска новинарска школа. Посетилаца: 30;
18. **Интерактивно предавање: "Од данас па надаље у планеру звани Живот"**, 18. октобар, 19 часова, Плау центар. Предавачи: Бојана Танкосић и Катарина Праизовић, психолошкиње. Организатор: Центар за развој потенцијала деце и младих „Play“. Посетилаца: 18;

Јавне манифестације – уличне акције (4 догађаја):

1. **"У дворишту је циркус" - обележавање Дана менталног здравља.** У дворишту Медицинске школе “7. април”, 10. октобра од 11 до 14 часова одржан је низ игровних и циркуских активности. Организатор: Медицинска школа “7. април”, Василије Острошки Чудотворац" Нови Бечеј. Посетилаца: 90;
2. **Улична акција: “Путем развојних криза”**, 11. октобар, кампус Завода за здравствену заштиту студената Нови Сад. Организатор: Институт за јавно здравље Војводине, Клуб студената психологије “ТраНСфер”, Психобаланс, Завод за здравствену заштиту студената, НСХЦ. Посетилаца: 80;
3. **Шетња на Фрушкој гори**, 19. октобар, 10 часова. Организатори: Планинарски савез Војводине, НП Фрушка гора, Лајонс, Институт за јавно здравље Војводине, Међународна хуманитарна организација Лајонс клуб Милева Марић Ајнштајн Нови Сад. Посетилаца: 250;
4. **Представљање Фестивала путем штанда, интерактивне игре – „Преразмишљавање – јесења размена књига“**, КС Еђшег, 06. октобар. Посетилаца: 25;

Културни догађаји: изложбе, пројекције филмова, књижевне вечери, позоришне представе, квиз (15 догађаја)

1. **Изложба ученичких радова: “У поверењу”** - 10. октобар, хол Основне школе „Ђура Јакшић“, Чуруг. Организатор: ОШ „Ђура Јакшић“, Чуруг. Посетилаца: 50;
2. **Књижевно вече: "Читање - лечење душе"** - 10. октобар, 18 часова, округли сто у којем су учествовали психолози, психотерапеути, књижевници, сликари, професори, свештеници, Народна библиотека „Вељко Петровић“, Жабалъ. Организатор: Центар за психолошку подршку породици Ренаташа. Посетилаца: 40;
3. **Књижевно поподне: „Читањем кроз кризу“** - 16. октобар, 17 часова, Књижара Булевар Боокс Модератор: Александра Идворјан, мастер професор српске књижевности и језика. Организатор: Центар СРЦЕ, Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 40;
4. **Концерт: "Потражи ме"** - 10. октобар, 18 часова, Дом Културе Нови Бечеј. Организатор: Дом за одрасле "Свети Василије Острошки Чудотворац" Нови Бечеј. Посетилаца: 40;

5. **Форум театар перформанс: „Он такав неће бити”** - 11. октобар, 19 часова, Друштвени центар ИЗАЋИ. Организатор: Група ИЗАЋИ. Посетилаца: 25;
6. **Пројекција филма и дискусија: „РазвојНЕ кризе и филм: Младост“** - 12. октобар, 18 часова, КС Еђшег. Након гледања филма „Добри Вил Хантинг”, са публиком су разговарале психолошкиње Татјана Бокун и проф. др Марија Зотовић о изазовима одрастања и њиховом превазилажењу. Организатор: Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 37
7. **Позоришна представа: „Као моја мама”** - 12. октобар, 19 часова, Електротехничка школа „Михајло Пупин”. Организатор: Удружење родитеља Матица. Посетилаца: 50;
8. **Позоришна представа – форум театар: "Приче из душе"** – 13. октобар, 19. часова, КС Еђшег. Учесници-глумци у представи су чланови и волонтери Удружења ДУША: Никола Репец, Петар Југовић, Милутин Савић, Огњен Мицић, Јовица Блажевски, Анђа Петровић и Владимир Јанковић. Водитељка креативног процеса и модераторка интерактивног дела представе: Вера Ерац, психолошкиња и практичарка примењеног позоришта и плеса (ТРАНСФОРМАТОР). Организатор: Клуб студената психологије „ТраНСфер“, Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 60;
9. **Отварање изложбе фото прича: „О неодустајању“** - 14. октобар, 17.30 часова, Културна станица Еђшег. Организатор: Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 43;
10. **Пројекција филма и дискусија "РазвојНЕ кризе и филм: Средње доба“** - 14. октобар, 18 часова, Културна станица Еђшег. Пројекција филма: Америчка лепота (САД, 1999.) Разговор након филма: Владан Беара, психолог и психотерапеут – О средњем добу као развојној кризи. Организатор: Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 33;
11. **Пројекција филма и дискусија "РазвојНЕ кризе и филм: Старост“** - 15. октобар, 18 часова, Културна станица Еђшег. Пројекција филма: „Листа последњих жеља”. Разговор након филма: проф. др Иван Јерковић, развојни психолог и проф. др Вељко Јовановић, психолог – О старости као развојној кризи. Организатор: Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 47;
12. **Пројекција филма „Да ме нема“**, 17. октобар, 19 часова, Кино сала, Културни центар Новог Сада. Након пројекције организован разговор са члановима екипе која је реализовала филм и са волонтерима Центра Срце који пружају емотивну подршку суицидним особама у моментима највећих криза. Разговор водила: Татјана Бокун, Центар за емотивну подршку и превенцију самоубиства Срце. Организатор: Центар за емотивну подршку и превенцију самоубиства СРЦЕ, Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 150;
13. **„Дај ми руку кад останем без крила – ментално здравље у заједници: пројекција документарног филма *Отворени дијалог*“** - 20. октобар, 17 часова, КЦ Лаб. Након филма дискусију је водила проф. др Весна Гаврилов-Јерковић, доктор психолошких наука и редовна професорка на Одсеку за психологију Филозофског факултета у Новом Саду. Организатор: Удружење „Патрија“. Посетилаца: 30;
14. **Затварање Фестивала: “Шиз квиз”** - 20. октобар, 20 часова, КЦ Лаб. Квиз осмишљава и води: Марко Николић. Организатор: Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 45.

Радионице (16 догађаја):

1. **Радионица: „Како да се боље разумемо?“** - 18.30 часова у Омладинском клубу ОПЕНС Водитељке радионице: Тимеа Бодиш, мастер психолог и Соња Зековић, мастер психолог. Посетилаца: 18;

2. **Радионица: „Зашто неке биљке олујни ветар не сломи?“** - за младе између 15 и 18 година, 12. октобар, 17 часова. Радионицу водила Душанка Попов, психолог. Организатор: Фамилулаб Србија. Посетилаца: 18;
3. **Радионица: "Егистенцијалне кризе"** - 13. октобар, 11 и 15 часова (две радионице). Водитељи радионица: Јован Грубић, дипломирани теолог и психотерапеут (практичар) у едукацији, Татјана Атанасковић, дипломирани социјални радник и психотерапеут (саветник) у едукацији. Организатор: Убунту центар за раст и развој људског потенцијала. Посетилаца: 30;
4. **Искусвена радионица: “Арт терапија”** - 13.октобар, 11 часова, Галерија ликовне уметности поклон збирка Рајка Мамузића. Водитељка радионице: Марија Радовановић, културолог и интегративни арт терапеут. Посетилаца: 35;
5. **Радионица: "Кризе у старости и како их превазићи"** - 14. октобар, 17 часова, Галерија ликовне уметности поклон збирка Рајка Мамузића. Радионицу водиле: Маја Бабић и Јасмина Пиловић, психолози у Геронтолошком центру „Нови Сад“. Организатор: Гернотолошки центар Нови Сад , Институт за јавно здравље Војводине. Посетилаца: 19;
6. **Радионица за едукаторе: "Шта када више не знамо како? – развој релационих компетенција у школама и вртићима"** - 14. октобар, 18 часова. Радионицу водила Ивана Мушкиња, водитељица Фамилулаб Србија, Организатор: Фамилулаб Србија. Посетилаца: 20;
7. **Радионица: "Како да доносим СВОЈЕ одлуке?"** - 14. октобар, 18.30 часова, Омладински клуб ОПЕНС. Радионицу водиле: Тимеа Бодиш, мастер психолог и Соња Зековић, мастер психолог. Организатор: Психолошки центар Психориент. Посетилаца: 17;
8. **Искусвена радионица: "Ослони се на себе сад ти"** - 16. октобар, 17 часова, ТИМ Центар. Водитељка радионице: Данка Ђукановић, мастер психолог и гешталт психотерапеут. Организатор: ТИМ Центар. Посетилаца: 18;
9. **Радионица о стресу** - 16. октобар, 18 часова, Инфополис омладински инфо центар. Радионицу водила Милана Каташић, дипл. психолог. Организатор: ЕДИТ центар , Инфополис омладински инфо центар. Посетилаца: 18;
10. **Радионица: "Како неговати свесно само-саосећање у животним кризама"** - 17. октобар, 18 часова, Миндфул центар. Радионицу водила Весна Лаковић дипл. педагог. Организатор: Миндфул центар – удружење за децу, младе и породицу. Посетилаца: 20;
11. **Радионица: "Миндфулнес и опоравак од зависности"** - 18. октобар, 18 часова у Миндфул Центру (Нови Сад). Радионицу водила: Марина Коларић, психолог. Организатор: Миндфул центар – удружење за децу, младе и породицу. Посетилаца: 12;
12. **Радионица: "Како да постанем менаџер свог стреса?"** - 18. октобар, 18.30 часова, Омладински клуб ОПЕНС. Радионицу водиле Тимеа Бодиш, мастер психолог и Соња Зековић, мастер психолог. Организатор: Психолошки центар Психориент. Посетилаца: 17;
13. **Радионица „Моје снаге“**, Водитељка: Марија Росандић, психолошкиња; учесници: ученици школе за дизајн „Богдан Шупут „Нови Сад“. Посетилаца: 50;
14. **Серија радионица:** „Сада ће нас бити више – брат или сестра стиже!, септембар 2019. године. Организатор: Предшколска установа „Туфница“. Резултати приказани у оквиру Фестивала менталног здравља. Посетилаца: 25.

Партнерске организације и удружења у реализацији кампање:

- Канцеларија покрајинског Омбудсмана; психотерапеут Владан Беара.
- Центар СЕЛФ
- Центар СРЦЕ

- Центар за подршку раном развоју и породичним односима Хармонија
- Центар за производњу знања и вештина
- Центар за психолошку подршку породици Ренаташа
- Дом за одрасле и старије "Свети Василије Острошки Чудотворац" Нови Бечеј
- ЕДИТ центар / Инфополис омладински инфо центар
- *Familylab* Србија
- Галерија ликовне уметности поклон збирка Рајка Мамузића
- Гронтолошки центар "Нови Сад"
- Група "ИЗАЋИ"
- Клуб студената психологије "ТраНСфер"
- Књижара Булевар Боокс
- Колпинг Друштво Србије
- Креативни погон
- Културна станица Еђшег
- Културна станица Свилара
- Културни центар ЛАБ
- Културни Центар Новог Сада
- Лајонс
- Лични развој - ПсихоАрт Лаб
- Миндфул центар-удружење за децу, младе и породицу
- Медицинска школа "7 април" Нови Сад
- Национални парк Фрушка гора
- Новосадска новинарска школа
- Новосадски планинарски савез
- Новосадски хуманитарни центар
- Новосадски волонтерски сервис
- ОШ "Ђура Јакшић", Чуруг
- Омладински савез удружења "Нови Сад омладинска престоница Европе - ОПЕНС"
- Планинарска секција Пењачког клуба "Адреналин"
- Планинарски савез Војводине
- *Play* центар Нови Сад
- Предшколска установа "Туфница" Нови Сад
- Преразмишљавање – размена књига
- Прихватилиште за жене и децу угрожене породичним насиљем "Сигурна женска кућа", Центар за социјални рад Града Новог Сада
- Психобаланс
- Психолошки центар Психориент
- Српско друштво за интегративну арт психотерапију
- Школа за дизајн "Богдан Шупут" Нови Сад
- ТИМ Центар
- Трансформатор
- УБУНТУ центар за раст и развој људских потенцијала
- Удружење "Патрија"
- Удружење родитеља Матица
- *XY Spectrum*
- Завод за здравствену заштиту студената

Медијска промоција кампање и Фестивала менталног здравља

- Припремљено је саопштење за медије и дистрибуирано свим електронским и штампаним медијима;
- програм Фестивала представљен је на редовној конференцији за медије Института, 16. октобар 2019.;
- интернет страница Института опремљена (3 прилога), израђена посебна интернет страница Фестивала (<http://izizv.org.rs/app/FMZ/>);
- Фејсбук страница Института опремљене (17 прилога) и Фејсбук страница Фестивала (154 прилога);
- Дато је 10 изјава за медије;
- Објављено је 16 медијских прилога.

Кампања Светски дан менталног здравља – Ментално здравље и превенција самоубиства 2019. године у Јужнобачком округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставиле су 3 установе.

Кратак опис активности:

- **Дом здравља „Др Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржана су 2 организациона састанка, 2 групна здравствено васпитна рада за 40 посетилаца (адолесценти) и 80 индивидуалних здравствено-васпитних активности за 80 лица (одрасло становништво). Постављено је 5 здравствено васпитних изложби. Дистрибуирано је 10 плаката „Азбука осећања“, 70 лифлета „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“, 80 лифлета „Сачувајмо своје ментално здравље“ и 10 брошура о депресији. Медијска промоција: 1 ТВ наступ, 1 радио наступ, 1 објава у писаним медијима, 2 објаве на сајту дома здравља.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање за 22 запослена радника у дому здравља на тему „Заједно у превенцији самоубиства“. Дистрибуирано је 20 лифлета и 10 брошура. Медиска промоција: 2 објаве на сајту дома здравља.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржана су 2 организациона састанка и 2 предавања за 67 учесника (одрасло становништво) у МЗ Сремска Каменица. Дистрибуирано је 100 лифлета 3В материјала: „Превенција фактора ризика за настанак насиља“ и „Сачувајмо своје ментално здравље“. Медијска промоција: 1 објава на сајту дома здравља.

Табела бр.124 Реализација активности поводом обележавања Светски дан менталног здравља

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	5	4		9
Предавање-број *, интерактивно предавање, презентација	12 Поклон збирка Рајка Мамузића Булевар Боокс Хармонија КС Свилара ДЦ Изађи Центар Плау КЦ Лаб Витаплан КЦ Еђшег	3		15
Предавање-број учесника *	409	89		498
Број медијских наступа (укупно)	26	3		29
Број наступа на ТВ	16	1		17
Број наступа на радију	10	1		11
Број писаних медија		1		1
Сајт+Друштвене мреже	3 Интернет страница ИЗЈЗВ Интернет страница Фестивала ФБ страница	3		6
Остале активност укупно (навести врсту) - конкурси (ликовни и литерарни)	2 21 ликовни рад 20 литерарних радова			2
Индивидуални здравствено васпитни рад**		80		80
Групни здравствено васпитни рад***/ радионице, пројекције филмова, књижевне вечери, позоришне представе, квиз	31 ОШ „Ђура Јакшић“ Чуруг Народна библиотека „Вељко Петровић“ Жабаљ Књижара Булевар Боокс Дом Културе Нови Бечеј Друштвени центар ИЗАЂИ КС Еђшег ЕТШ „Михајло Пупин“ КЦ Нови Сад КЦ ЛАБ ОК Опенс Фамиулаб Нови Сад Убунту центар Галерија ликовне уметности поклон збирка Рајка Мамузића Геронтолошки центар Нови Сад	2		33

	Тим центар Нови Сад Инфополис омладински инфо центар Миндфул центар ПУ Туфница			
Јавне манифестације, шетње, уличне акције	4 Медицинска школа Клуб студената психологије Шетња по Фрушкој гори КС Еђшер			4
Процена броја учесника на јавној манифестацији	345			345
Здравствено васпитне изложбе	2 КС Еђшер			2
Трибине, округли столови	7 Књижара Булевар Боокс КС Еђшер КЦ Нови Сад Удружење родитеља Матица			7
Конференције за новинаре	1 ИЗЈЗВ			1
Број дистрибуираних постера	230 Фестивал менталног здравља Радови ученика	10 „Азбука осећања“		240
Број дистрибуираних лифлета		270 „Сачувајмо своје ментално здравље“ „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“ „Превенција фактора ризика за настанак насиља“ Сачувајмо своје ментално здравље“		270
Број дистрибуираних брошура		20		20
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	45 • Канцеларија покрајинског Омбудсмана; психотерапеут Владан Беара. • Центар СЕЛФ • Центар СРЦЕ • Центар за подршку раном развоју и породичним односима Хармонија • Центар за производњу знања и вештина	1 МЗ Сремска Каменица		46

	<ul style="list-style-type: none"> • Центар за психолошку подршку породици Ренаташа • Дом за одрасле и старије "Свети Василије Острошки Чудотворац" Нови Бечеј • ЕДИТ центар / Инфополис омладински инфо центар • <i>Familylab</i> Србија • Галерија ликовне уметности поклон збирка Рајка Мамузића • Гронтолошки центар "Нови Сад" • Група "ИЗАЋИ" • Клуб студената психологије "ТранСфер" • Књижара Булевар Боокс • Колпинг Друштво Србије • Креативни погон • Културна станица Еђшег • Културна станица Свиlara • Културни центар ЛАБ • Културни Центар Новог Сада • Лајонс • Лични развој - ПсихоАрт Лаб • Миндфул центар-удружење за децу, младе и породицу • Медицинска школа "7 април" Нови Сад • Национални парк Фрушка гора • Новосадска новинарска школа • Новосадски планинарски савез • Новосадски хуманитарни центар • Новосадски волонтерски сервис • ОШ "Ђура Јакшић", Чуруг • Омладински савез удружења "Нови Сад омладинска престоница Европе - ОПЕНС" • Планинарска секција Пењачког клуба "Адреналин" • Планинарски савез Војводине • <i>Play</i> центар Нови Сад • Предшколска установа "Туфница" Нови Сад • Преразмишљавање – размена књига • Прихватилиште за жене и децу угрожене породичним насиљем "Сигурна женска 			
--	---	--	--	--

	кућа", Центар за социјални рад Града Новог Сада <ul style="list-style-type: none"> • Психобаланс • Психолошки центар Психориент • Српско друштво за интегративну арт психотерапију • Школа за дизајн "Богдан Шупут" Нови Сад • ТИМ Центар • Трансформатор • УБУНТУ центар за раст и развој људских потенцијала • Удружење "Патрија" • Удружење родитеља Матица • XY Spectrum • Завод за здравствену заштиту студената 			
--	--	--	--	--

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 14. НОВЕМБРА, СВЕТСКОГ ДАНА БОРБЕ ПРОТИВ ШЕЋЕРНЕ БОЛЕСТИ

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру спровођења кампање 14. новембар, Светски дан против шећерне болести спровео је следеће активности:

- Организована су 2 организациона састанка уз учешће представника Центра за промоцију здравља на којем је усвојен акциони план;
- Припремљен је акциони план и обавештење о кампањи 14. новембар, Светски дан против шећерне болести и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- У чекаоницама и свим шалтерима Института постављена су штампана здравствено васпитна средства (200 агитки) и 2 здравствено васпитне изложбе;
- Интернет страница Института за јавно здравље Војводине опремљена је најновијим епидемиолошким подацима и информацијама о превенцији дијабетеса (1 прилог / 4 садржаја);
- На Светски дан борбе против дијабетеса организоване су 2 манифестације и то:
  - ✓ у у холу ИЗЈЗВ, на којој су посетиоци имали прилику да провере вредности крвног притиска, шећера у крви, израчунају индекс телесне ухрањености, провере телесну висину и тежину и добију савете од стручњака из Одсека за правилну исхрану и промоцију здравих стилова живота. Манифестацију посетило 55 посетилаца. Манифестацију су подржали студенти Фармацеутског факултета у Новом Саду (1);
  - ✓ у МЗ Степановићево, на којој су посетиоци имали прилику да провере вредности крвног притиска, шећера у крви и добију савете о превентивним и протективним факторима у вези са шећерном болести. Манифестацију посетило 32 посетилаца.
- Дистрибуирана су следећа ЗВ средства: 25 агитки „Шта треба знати о дијабетесу“, 45 агитки „Висок крвни притисак“, 20 агитки „Минерали у исхрани“, 20 агитки „Витамини у исхрани“, 38 брошура „Правилна исхрана“, 30

брошура „Шта је висок крвни притисак“.
Обележавање кампање у Јужнобачког округу

Извештај је доставило 8 установа ПЗЗ Јужнобачког округа :

- **Дом здравља „Бачки Петровац“ Бачки Петровац:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање у МЗ Кулпин. Тема предавања била је слоган овогодишње кампање „Дијабетес утиче на породицу“. Предавању је присуствовало 15 слушалаца. Индивидуалним ЗВ радом обухваћено је 25 лица. Организоване су 2 акције у:
  - ✓ апотеци дома здравља, на којој су пацијенти имали могућност да провере вредности шећера у крви, вредности крвног притиска. Акцији се одазвало 35 пацијената старосне доби 16-75 година. Дистрибуиран је ЗВ материјал (100 примерака) агитки: „Шта треба знати о дијабетесу“, „Шта је висок крвни притисак“, „Витамини у исхрани“;
  - ✓ Дому пензионера у Маглићу, на којој су посетиоци имали прилику да провере вредности шећера у крви и вредности крвног притиска. Акцију је посетило 15 посетилаца. Дистрибуирани су лифлети (35): „Шта је висок крвни притисак“, „Витамини у исхрани“. Медијска промоција кампање: 1 ТВ наступ на локалној телевизији и 1 писани прилог у локалним новинама.
- **Дом здравља „Др Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржано је 10 организационих састанака и реализовано 5 предавања:
  - ✓ 1 за ђаке ОШ „Свети Сава“ (60 ученика). Након одржаног предавања организовано је квиз такмичење. Победнику квиза додељена је пуна корпа воћа. Спонзор квиз такмичења била је компанија АД „Подунавље“;
  - ✓ 2 у амбуланти за старију поулацију (50) на тему превенције шећерне болести;
  - ✓ 2 у Служби педијатрије током превентивних прегледа и имунизације за 40 деце.Организована су 4 групна здравствено васпитна рада за 100 лица (60 ђака 6. разреда, 40 пацијената старијих од 30. година). На 7 пунктова у амбулантама организоване су акције које су подразумевале: одређивање шећера у крви, индивидуално саветовање о шећерној болести (250), здравим стилевима живота, дељени флајери, брошуре и писана упутства о шећерној болести, правилној исхрани. Акције је посетило 1000 посетилаца. Више фармацеутских кућа презентовало је своје апарате, препарате, лекове, витамине, помагала. У акцији у дому здравља Бачка Паланка учествовала су деца из ПУ „Младост“ и приватног вртића „Лотус“ (укупно око 80 деце). Деца су подељене јабуке, као пример здраве исхране и пригодни поклони (кремице, балони) од апотеке. Постављено је 10 здравствено васпитних изложби, као и изложба дечјих цртежа на тему здраве исхране, док је током целе недеље у холу на екрану емитована презентација о шећерној болести и превенцији. Дистрибуирани су следећа ЗВ средства: флајери - „Шта треба да знате о дијабетесу“ 100 примерака, „Исхрана дијабетичара 50 примерака, „Медитеранска дијета“ 50 примерака, „Исхрана старијих особа“ 50 примерака, „Физичка активност-кретањем до здравља“ 50 примерака, „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“ 50 примерака, „Дан за здравље“ 50 примерака, „Масти у исхрани“ 20 примерака, плакати – „Угљени хидрати у исхрани“ 30 примерака, „Умерено је довољно“ 1 примерак, Моја пирамида исхране 2 примерка, „Витамини у исхрани“ 4 примерка, „Протеини у исхрани“ 30 примерака, „Со у исхрани“ 10 примерака, брошуре – „Правилна исхрана“ 30 примерака, који су дистрибуирани амбулантама, основним школама и вртићима.
Медијска промоција: 2 ТВ наступа, 2 радио наступа, 3 писана прилога, 2

објаве на сајту Инфо БП, БП дешавања (4 прилога). Партнери: ПУ „Младост“, приватни вртићи „Лотус“ и „Различак“, ОШ „Свети Сава“, АД „Подунавље“, Фармацеутске куће – *Dietpharm, Adoc, Inpharm, Pharmanova, Nwelth, Precision*.

- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање у Удружењу за борбу против дијабетеса на тему „Дијабетес утиче на породицу“. Након предавања слушаоци су имали прилику да провере вредности шећера у крви. Предавању су присуствовали чланови удружења и чланови Црвеног крста Бач (15). Постављена је 1 здравствено васпитна изложба, дистрибуирано 15 лифлета и 3 постера. Медијска промоција: активности су најављене на Радио Бачка. Партнери у кампањи: Удружење за борбу против дијабетеса, Црвени крст Бач.
- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржана су 2 организациони састанка, 2 предавања за 20 учесника, 156 индивидуалних здравствено васпитних активности (рад на терену - Служба поливалентне патронаже и 5 групних здравствено васпитних активности за 62 слушалаца (старије особе). Постављене су 4 здравствено васпитне изложбе и организован 1 Базар здравља, који је посетило 430 грађана, који су имали прилику да добију основне смернице у превенцији шећерне болести од стручањака из дома здравља. Са манифестације известили: локални радио и ТВ Бечеј.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 групне здравствено васпитне активности за 32 учесника.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање у МЗ Телеп, којем је присуствовало 35 особа различите старосне доби о правилној исхрани и улози породице и пружању подршке оболелима од ДМ. Служба поливалентне патронаже у просторијама месне заједнице организовала је Базар здравља, на којем су посетиоци (углавном старије животне доби) имали прилику да провере вредности шећера у крви, крвног притиска, телесне висине, телесне тежине и добију савете од стручњака. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 5 корисника. Дистрибуирано је 30 лифлета и 20 брошура. Опремљена је интернет страница дома здравља, *Facebook* страница и 1 писани прилог за Наше новине .
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање за 17 слушалаца у дому пензионера. Служба патронаже је спровела 301 индивидуални здравствено васпитни рад на терену. Медијска промоција: 1 објава на сајту дома здравља.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржано је 5 организационих састанака. Организована су 2 предавања, којима је присуствовало укупно 58 посетилаца (одрасло становништво и ученици). Предавања су организована у МЗ Шангај и у ОШ „Иван Гундулић“ на тему „Значај правилне исхране“, која је медиски пропраћена. Реализована су 4 групна здравствено васпитна рада за 49 посетилаца. Постављене су 2 3В изложбе. Дистрибуирана су 4 плаката „Здрава храна од болести брана“, 150 флајера: „Здрава храна од болести брана“ и „Здрави стилови живота“. Партнери у кампањи: ОШ „Иван Гундулић“, МЗ Шангај. Опремљена је *Facebook* страница Саветовалишта за младе, *Instagram*, сајт дома здравља, 1 писани прилог у листу Дневник и 1 ТВ наступ на Новосадској ТВ.

Табела бр.125 РЕАЛИЗАЦИЈА АКТИВНОСТИ ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА „14. новембра – Светског дана борбе против шећерне болести“

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА					
	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	ШКОЛЕ	ОСТАЛО	УКУПНО У ОКРУГУ
1. Организациони састанаци	2	23				25
2. Предавања		14				14
3. Учесници на предавањима		310				310
4. Наступи на ТВ		6 ТВ Бечеј ТВ Бачки Петровац Новосадска ТВ				6
5. Наступи на радију		5 Радио Бачка				5
6. Писани прилози за медије (новински чланак)		6 Наше новине Дневник				6
7. Сајтови на интернету на којима су стављени прилози	1	8 Инфо БП БП дешавања Сајт ДЗ Жабал Сајт ДЗ Нови Сад ФБ Саветовалишта за младе Инстаграм Саветовалишта за младе				9
8. Број прилога на сајтовима на интернету	4	9				13
9. Индивидуални здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	55	762				817
10. Групни здравствено васпитни рад - број радионица		15				15
11. Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		234				234
12. Здравствено васпитне изложбе	2	17				19
13. Трибине, округли сто						
14. Конференције за новинаре						
15. Улични перформанси						
16. Базари здравља	2	8			2	12

	Хол ИЗЈЗВ МЗ Степановићево	Дом здравља Бачка Паланка Апотека Бачки Петровац			Дом пензионе ра Маглић МЗ Темерин	
17. Акције у тржним центрима / манифестације						
18. Квиз такмичења						
19. Конкурси за најбоље уметничко. остварење (цртеж, песма, филм, представа...) овде навести које:						
20. Видео пројекције						
21. Билборди						
22. Спортско такмичење						
23. Концерти						
24. Тираж дистрибуираних постера, овде навести коме: <u>посетиоцима</u> <u>манифестација</u>		358 Амбулантама на територији БП		30 ПУ „Младост“ Вртић „Лотус“ Вртић „Различак“ ПУ „Младост		388
25. Тираж дистрибуирани осталих промотивни и едукативни материјала (лифлети, приручници, налепнице, мајице, брошуре, марамиче за наочаре, балони, јабуке, креме за руке), овде навести коме: <u>посетиоцима</u> <u>манифестација</u>	378 „Шта треба знати о дијабетесу“ „Висок крвни притисак“ „Минерали у исхрани“ „Витамини у исхрани“ „Правилна исхрана“ „Шта је висок крвни притисак“	805 „Шта треба знати о дијабетесу“ „Шта је висок крвни притисак“ „Витам ини у исхрани“				1183
26. Партнери укључени у активности (навести број организација као што су: локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета...)	2 МЗ Степановићево Фармацеутски факултет Нови Сад	7 Фармацеутске куће – <i>Dietpharm</i> , <i>Adoc</i> , <i>Inpharm</i> , <i>Pharmanova</i> , <i>Nwelth</i> , <i>Precision</i> Апотека Б. Петровац		5 ОШ „Иван Гундулић“ ПУ „Младост“ в ртић „Лотус“ врти ћ „Различак“ ОШ „Свети Сава“	10 МЗ Кулпин Дом пензионе ра Маглић АД „Подунав ље Удружењ е за борбу против	24

					дијабетес а Бач МЗ Телеп Црвени крст Бач “ МЗ Маглић Удружењ е жена Кулпин МЗ Темерин МЗ Шангај	
--	--	--	--	--	--	--

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 15. НОВЕМБРА, СВЕТСКОГ ДАНА БОРБЕ ПРОТИВ ХРОНИЧНЕ ОПСТРУКТИВНЕ БОЛЕСТИ ПЛУЋА

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру спровођења кампање 15. новембар, Светски дан борбе против опструктивне болести плућа спровео је следеће активности:

- Одржана су 2 организациона састанка уз учешће представника Центра за промоцију здравља на којем је усвојен акциони план;
- Припремљен је акциони план и обавештење о кампањи 15. новембар, Светски дан борбе против хроничне опструктивне болести плућа и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- На Светски дан борбе против опструктивне болести плућа организована је 1 јавна манифестација у у холу ИЗЈЗВ, на којој су посетиоци имали прилику да провере вредности крвног притиска, шећера у крви, израчунају индекс телесне ухрањености, провере телесну висину и тежину и добију савете од стручњака из Одсека за правилну исхрану и промоцију здравих стилова живота. Манифестацију посетило 40 посетилаца. Манифестацију су подржали студенти Фармацеутског факултета у Новом Саду (1);
- У оквиру пројекта „Код здравља“ који има за општи циљ информисање и мотивисање становништва под ризиком за настанак ХНБ, ИЗЈЗВ спровео је следећу динамику активности:
  - 1) публикавања едукативних, интерактивних, штампаних здравствено-васпитних средстава – 3 врсте летака за помоћ у раду изабраних лекара при индивидуалном саветовању пацијената под ризиком од ХНБ или оболеле (са QR кодом ка допуњеној web-страници www.izjzv.org.rs/app/kod_zdravlja/ - 1500 примерака;
  - 2) допуне садржаја посебне интернет странице „Код здравља“ Института за јавно здравље Војводине www.izjzv.org.rs/app/kod_zdravlja/ за информисање становништва под ризиком од ХНБ или оболеле (информације о препознавању знакова акутног инфаркта миокарда, шлога и дијабетеса, као и самопомоћи и пружању прве помоћи код појаве изненадних компликација и животне угрожености код водећих ХНБ);
  - 3) стручног упутства за здравствене раднике (за објашњење пацијентима како да користе информације са летака, читавају QR код, садржајем целокупне интернет странице “Код здравља“, пописом референтне литературе...);

- 4) јавне манифестације поводом Светског дана možданог удара (29. октобра), Светског дана дијабетеса (14. новембра) и Светског дана опструктивне болести плућа (15. новембра), са демонстрацијама пружања прве помоћи; и
- 5) медијске промоције пројекта (на редовним конференцијама за медије Института за јавно здравље Војводине у октобру и новембру 2019. године, достављањем саопштења свим релевантним медијима и опремањем интернет Института за јавно здравље Војводине.

Обележавање кампање у Јужнобачког округу

Извештај су доставиле 2 установе ПЗЗ Јужнобачког округа :

- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак, 1 групни здравствено васпитни рад за 5 пацијената и 10 индивидуалних здравствено васпитних активности у у Одсеку за пнеумофтизиологију. Том приликом пацијенти су едуковани о правилној употреби бронходилататора. Дистрибуирано је 40 лифлета и 20 брошура.
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Служба поливалентне патронаже одржала је 1 организациони састанак и 242 индивидуална здравствено васпитна рада у кућним посетама. Посетиоцима је саветовано да избегавају удисање дуванског дима, прашине, хемикалија, као факторима ризика за настанак ХОБП. Организована су 2 групна здравствено васпитна рада за 27 слушаалаца (старије животне доби). Слушаоци су били чланови Удружења пензионера Жабал и чланице Удружења жена „Олорија“. Партнери у кампањи: Удружења пензионера Жабал, Удружења жена „Олорија“. Медијска промоција: 1 објава на сајту дома здравља, 1 објава на локалном радију.

САДРЖАЈ

УВОД.....	1
ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ.....	2
ЗАКЉУЧЦИ.....	2
ПРЕПОРУКЕ.....	6
1. ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА.....	9
1.1 БРОЈ И СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА.....	9
1.2. НАТАЛИТЕТ.....	10
1.3. ФЕРТИЛИТЕТ.....	11
1.4. МОРТАЛИТЕТ.....	13
1.4.1. ОПШТА И СПЕЦИФИЧНЕ СТОПЕ МОРТАЛИТЕТА.....	13
1.4.2. СТРУКТУРА УЗРОКА СМРТИ.....	16
1.4.3. СМРТНОСТ ОДОЈЧАДИ.....	20
1.4.4 МАТЕРНАЛНИ МОРТАЛИТЕТ.....	20
1.5. ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ.....	20
2. МОРБИДИТЕТ (ОБОЛЕВАЊЕ).....	22
2.1. ВАНБОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ.....	22
2.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ.....	22
2.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА.....	24
2.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ (0-6 ГОДИНА).....	26
2.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ.....	29
2.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА.....	31
2.2. БОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ.....	33
2.3 ХРОНИЧНЕ НЕЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ.....	41
2.3.1 ШЕЋЕРНА БОЛЕСТ.....	41
2.3.2 АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ.....	42
2.3.3 МАЛИГНЕ БОЛЕСТИ.....	43
3. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ.....	45
3.1 ПРИВАТНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ И ПРИВАТНА ПРАКСА НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ ОКРУГА.....	51
4. КОРИШЋЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	53
4.1. КОРИШЋЕЊЕ ВАНБОЛНИЧКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	53
4.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ.....	53
4.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА.....	54
4.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ СТАРОСТИ 0 - 6 ГОДИНА.....	56
4.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ.....	58
4.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА.....	59
4.1.6. СЛУЖБА ЗА ПОЛИВАЛЕНТНУ ПАТРОНАЖУ.....	60
4.1.7. СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ И ЛЕЧЕЊЕ УСТА И ЗУБА.....	61
4.1.8. СЛУЖБА ХИТНЕ МЕДИЦИНСКЕ ПОМОЋИ.....	63
4.2 РАД И КОРИШЋЕЊЕ СТАЦИОНАРА.....	64
5. ОСТВАРИВАЊЕ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	73
6. РЕЗУЛТАТИ СПРОВОЂЕЊА ЕПИДЕМИОЛОШКОГ НАДЗОРА НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2019. ГОДИНИ.....	77
6.1. ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА.....	77
6.2. ИНЦИДЕНЦИЈА И МОРТАЛИТЕТ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2019. ГОДИНИ.....	77

6.3. СТРУКТУРА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2019. ГОДИНИ	79
6.3.1. РЕСПИРАТОРНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ	80
6.3.2. ЦРЕВНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ	81
6.3.3. ПОЛНО ПРЕНОСИВЕ ИНФЕКЦИЈЕ	83
6.3.4. ЗООНОЗЕ И ВЕКТОРСКЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ	84
6.3.5. ОСТАЛЕ БОЛЕСТИ	85
6.4. РЕГИСТРОВАНЕ ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2019. ГОДИНИ	85
7. ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ УПРАВНОГ ОКРУГА ТОКОМ 2019. ГОДИНЕ	87
8. КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА НАМЕЊЕНИХ ЈАВНОЈ ПОТРОШЊИ	109
8.1 РЕЗУЛТАТИ МИКРОБИОЛОШКЕ И ФИЗИЧКО-ХЕМИЈСКЕ КОНТРОЛЕ УЗОРАКА НАМИРНИЦА	109
9. ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ	113